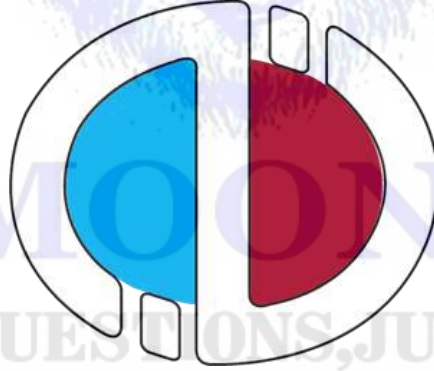

YENİLENEN
SİSTEME
GÖRE!

ÇGE208U ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

ÜNİTE ÖZETLERİ
ÜNİTE SORULARI
ARA SINAV-FİNAL
DENEME SORULARI
ONLİNE DÖNEM

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

ÜNİTE 1: ÇOCUK GELİŞİMİNDE TANIMA VE DEĞERLENDİRME

GİRİŞ

Hangi eğitim düzeyinde olursa olsun değerlendirme, öğrenme-öğretme sürecinin en önemli bileşenlerinden biridir. Ancak yaş ve gelişim özellikleri göz önüne alındığında okul öncesi eğitim dönemindeki çocukları tanıma ve değerlendirmenin daha da önemli olduğu söylenebilir. Bu dönemde çocuklar henüz kendi gelişim özelliklerini, yeteneklerini, ilgileri ve gereksinimlerini tanımadıklarından, duygu ve düşüncelerini yeterince ifade edemediklerinden, onlarla ilgilenen yetişkinlerin ve özellikle de öğretmenlerin çok bilinçli ve dikkatli olmaları gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenler çocukların her türlü gelişim özellerini bilmek, tanımak ve değerlendirmek durumundadırlar.

Çocukları tanıma ve değerlendirme, onlara uygun eğitim ortamları hazırlayıp sunabilmek için de bir ön koşuldur. Çünkü çocuğu tanımayı ve onun her yönden gelişimini ve öğrendiklerini izlemeyi sağlayan değerlendirmenin, çocukla doğrudan çalışan başta öğretmen olmak üzere herkes tarafından iyi bilinmesi, eğitimin kalitesinin artırılması, belirlenen amaçlara ulaşılabilmesi ve bundan daha da önemlisi bireyin gelişim ve mutluluğunun sağlanabilmesi bakımından oldukça önemlidir.

TEMEL KAVRAMLAR

TANIMA, bir nesne ya da özelliği, tanımlama ve çözümlemelere elverecek biçimde başkalarından ayırabilme durumu olarak tanımlanabilir. Bireyi tanıma ise bireyin hangi özelliklere, ne derece sahip olduğunu bilmektir.

DEĞERLENDİRME, yapılan ölçme sonucunda elde edilen sonuçların bir ölçütle karşılaştırılarak elde edilen ölçümün değeri hakkında karar verme işlemidir. Bu bağlamda ölçme, değerlendirmenin ön koşuludur.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMENİN AMACI

Okul öncesi yıllar çocukların gelişimi açısından son derece önemlidir. Çünkü bireyin ileriki yaşamında kullanacağı tüm becerilerinin temelleri bu dönemde atılmaktadır. Bu nedenle okul öncesi yıllarda çocukları tanıma ve değerlendirme gerekliliğinden çok zorunluluk olarak görülmelidir. Ancak tanıma ve değerlendirme birbirinden kopuk, bağımsız ve ayrı kavramlar olarak düşünülmemelidir.

Bireyi tanıma, iki yönlü düşünülmesi gereken bir kavramdır. Bu kavram bireyin hem kendini tanımasını hem de başka birisinin ya da başkalarının bireyi tanımasını ifade eder. Bireyi tanımak demek, aslında bir insanın hangi özelliklere ne derecede sahip olduğunu bilmek ve anlamak demektir. Bireyin sahip olduğu özelliklerin ayrıntılı olarak bilinmesi, bireyin kendini tanıması ve geliştirmesi için de gereklidir.

Bireyi tanımmanın en önemli amacı, onun gelişimine ve çevresine uyum gösterebilmesine yardımcı olmaktır. Bireyin bulunduğu eğitim ortamlarından gerektiği biçimde ve yeterli düzeyde yararlanabilmesi için de bireyi tanımak gerekmektedir.

Okul öncesi döneme başlamadan önce çocuklar, okula farklı yaşantılar geçirerek gelmektedirler. Her çocuğun, gelişimi birbirine benzer görünmekle birlikte, farklı yetenek, ilgi, yaşantı ve çevreye sahip olduğu da bir gerçektir. Çocuklar aynı yaş grubunda olsalar bile fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimleri birbirinden az ya da çok farklıdır. Bu farklılıklar içinde, eğitim ve öğretimi başarıyla sürdürebilmek için öğretimi bireyselleştirmek ve öğrencileri beden gelişimi, ailesi ve yaşadığı çevre, sağlık durumu, ilgi ve yetenekleri, kişilik özellikleri, geçmiş yaşantıları gibi birçok yönleri ile tanımak önemli hâle gelmektedir.

Çocukları tanıma ve değerlendirme süreci; çocukların gelişimlerini değerlendirme, davranışlarının temel nedenlerini belirleme ve programı değerlendirmenin yanında aile ile iş birliği ve aileye rehberlik etme konularında da önemli katkılar sağlamaktadır. Çocukları tanıma ve değerlendirme; çocukla ilgili tüm bilgilerin objektif, esnek fakat tutarlı bir şekilde, çok çeşitli araçlar yardımıyla sistematik olarak toplama, kayıt altına alma ve bunları birbiri ile birleştirerek anlamlı ve güvenilir bir karar verme sürecidir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMENİN ÖNEMİ

Erken çocukluk yılları bireyin sağlıklı gelişimi için çok önemli bir dönemdir. Bu nedenle erken çocukluk yıllarında çocukların bilinçli ve doğru bir şekilde desteklenmesi ve yönlendirilmesi gereklidir. Çocukların gelişiminin her yönden desteklenebilmesi için tüm özelliklerinin objektif biçimde değerlendirilmesi de önemlidir. Çocuğun ilgileri, ihtiyaçları, gelişimsel özellikleri ve öğrenme yöntemleri birbirinden farklı olabilir. Çocukların gelişimsel özelliklerinin bilinmesi, yardıma ihtiyaç duydukları alanların ve güçlü yönlerinin tespit edilmesi, onların ihtiyaçlarını karşılayacak etkili öğrenme ortamları oluşturulurken yapılması gereken ilk işlemlerden biridir.

Öğrencilerin yaş ve gelişim özelliklerinin farkında olma, bunları yakından tanıma öğrenciye sunulan eğitim-öğretim hizmetlerinin niteliğini de etkilemektedir. Eğitimin her kademesinde önemli ve gerekli olan öğrencileri tanıma, hayatın temelini oluşturan okul öncesi dönemde daha da önem kazanmaktadır. Çocukların gösterdikleri davranışları anlamlandırabilmek, kazanmaları gereken olası davranışları hedef davranışlar olarak belirleyebilmek ve bu hedeflere ulaşmayı sağlayacak öğretim stratejilerini kullanabilmek için eğitimciler belirli yaş dönemindeki çocukların tüm gelişimsel özelliklerini çok iyi bilmelidirler.

Çocukları tanıma, onların yardıma gereksinim duydukları alanların ve güçlü yönlerinin belirlenebilmesinde oldukça önemlidir. Ancak bu yolla çocukların gereksinimlerini karşılayacak etkili ve nitelikli eğitim programlarının oluşturulması sağlanabilir. Ayrıca öğrencilerin özelliklerine uygun öğrenme yöntem, teknik, materyal, kaynak, araç ve gereçlerin seçilebilmesi ve etkili öğrenme ortamlarının düzenlenebilmesi için de çocukların özelliklerinin iyi bilinmesi gerekir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Okul öncesi dönemde çocukları tanımak, değerlendirmek ve eğitim öğretim sürecini buna göre şekillendirmek oldukça geniş ve kapsamlı bir süreçtir. Bu sürecin en önemli parçalarından biri de öğretmendir. Bu nedenle uygulanacak eğitim programının niteliği kadar bu programı uygulayacak öğretmenin niteliği de önemlidir. Bu süreçte öğretmen çocuğun gelişimsel özelliklerini ve bireysel farklılıklarını bilirse öğrenme deneyimlerini bu yönde planlayabilir, materyalleri gereksinimlerine göre seçebilir ve elde ettiği sonuçlara göre de programı tekrar yapılandırma şansı bulabilir. Bu bağlamda her yönüyle sağlıklı, istenen ve beklenen davranışlara sahip çocuklar yetiştirmek, temelde onların gelişim özelliklerinin yakından tanınmasına ve bilinmesine bağlıdır. Çocukların gelişim ve öğrenme özelliklerini bilerek gerçekleştirilen eğitim ve öğretim etkinlikleri hem kolay hem ekonomik hem de planlı ve programlı olduğundan daha bilinçli ve sistematiktir. Bu da hata olasılığını azaltmakta ve öğrencilere istemeden de olsa zarar verme riskini en aza indirmektedir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME İLKELERİ

Okul öncesi dönem çocukların bedensel, zihinsel ve psikolojik yönden çok hızlı geliştikleri bir dönemdir. Bu nedenle çocukların bu dönemde tüm yönleriyle ve ayrıntılı olarak tanınması gerekmektedir. Bireyin tanınması için bireyin ilgi ve yetenekleri, başarı ve başarısızlıkları, kişisel ve sosyal uyum düzeyleri, sorunları, zayıf ve güçlü yanları, ilgi tavrı ve değer yargıları, yetiştiği çevrenin geliştirici ve engelleyici etkileri gibi daha pek çok özelliklerinin ayrıntılı olarak bilinmesi gerekir.

Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde bilgileri uygun biçimde toplamak, verileri anlamlı şekilde analiz etmek, değerlendirmek, yorumlamak ve sentezlemek son derece önemlidir. Dolayısıyla bu süreçte göz önünde bulundurulması gereken bazı ilkeler vardır. Tüm ilkeleri dikkate alarak, titizlikle yürütülen tanıma ve değerlendirme çalışmalarında bile çocuğu eksiksiz, kusursuz ve her yönüyle tanımak mümkün değildir.

ÇOCUKLARDA TANINMASI GEREKEN YÖNLER (ÖZELLİKLER)

Okul öncesi dönemde çocuklar birçok yönden çok hızlı bir gelişim ve değişim yaşamaktadırlar. Bu hızlı değişim, çocuğun çeşitli sorunlarla karşılaşmasına neden olmaktadır. Karşılaşılan problemlerin ve bunların çözümünün çeşitliliği de bireysel farklılıkları meydana getirmektedir.

Çocukları tanımının eğitim öğretimin niteliği bakımından birçok yansımalarının olması doğaldır. Bu nedenle çocukları tanımının bazı yararları vardır.

Bu yararlar şöyle sıralanabilir:

Çocukların gelişimsel özelliklerinin bilinmesi, yardıma ihtiyaç duydukları alanların ve güçlü yönlerinin tespit edilmesini sağlar.

Çocukların ihtiyaçlarını karşılayacak etkili ve kaliteli eğitim programlarının oluşturulmasını sağlar.

Çocukların özelliklerine uygun öğrenme yöntem, teknik ve araçlarının seçilmesi ve böylece etkili

ve kaliteli öğrenme ortamlarının düzenlenmesine temel oluşturur.

Çocukların güçlü yönlerinin ve gelişmeye açık özel gereksinimlerinin erken yaşlarda fark edilerek desteklenmesini ve yönlendirilmesini sağlar.

Çocukların kendi kendilerini tanımlarına fırsat yaratarak bireysel ve sosyal farkındalıklarını geliştirir.

Çocukların gelişimindeki ilerleme ya da sapmaları ölçmeyi sağlar. Böylece çocuk hakkında bir profesyonel olarak aileleri bilgilendirmede güvenilir bir rehberlik hizmeti vermek mümkün olur.

Bazı insanlar hiç birbirine benzemezken bazıları ise kimi yönlerden birbirlerine benzeyebilmektedirler. İnsanları birbirinden ayıran da göz rengi, burun yapısı, el ve ayaklarının görünüşlerinin farklı olması ve beden biçimleri gibi kimi fiziksel özellikleridir. Bu nedenle bireylerin fiziksel ve biyolojik özellikleri olarak beden yapısı ve beden sağlığıyla ilgili özellikler dikkate alınmalıdır.

Bireylerin fiziksel ve biyolojik gelişim hızları ve özellikleri birbirinden farklıdır. Bireyin boyu, kilosu, saç, göz ve ten rengi, cinsiyeti, beden biçimi gibi özellikleri, beden yapısındaki farklılıklar olarak açıklanmaktadır.

Bireylerin davranışlarının farklı olmasına neden olan bazı özelliklerin varlığından söz edilebilir. Bireylerin davranışsal özelliklerini belirleyen etmeler arasında;

İlgi ve yetenekleri;

Kişilik özellikleri, bilgi, beceri, başarı ve uyumları;

Duygusal durumları;

Alışkanlıkları ve arkadaş ilişkileri ile

Benlik algıları gibi durumlar sayılabilir.

İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden biri, onun sosyal bir varlık olmasıdır. Sosyal bir varlık olan insan başka bireylerle etkileşim hâlinindedir. Bu etkileşim ve ilişkiler ilk önce aile üyeleri ile başlar ve daha sonra kendisi için anlamlı olan diğer kişilerle devam eder.

Çocuğa her konuda ilk ve en önemli destek kuşkusuz ailesinden gelir. Çocuğun sağlıklı gelişimi ve büyümesi için bu vazgeçilmezdir. Ancak, çocukların yarının aktif vatandaşları olmaları hem aile içinde hem de toplumsal alanda gerçekleşen bir olgudur.

Özellikle okul öncesi dönemde, çocuğun yaşamındaki en etkili sosyalleşme kurumu aile olduğundan, aileyle ilgili koşullar çocuk için daha da belirleyici olmaktadır. Bu bağlamda gelişimi etkileyen faktörler arasında yer alan ve "bireysel farklılık" olarak nitelendirilen özellikler şöyle belirtilebilir:

Aile yapısındaki farklılıklar,

Ailenin eğitim anlayışı ve tutumlarındaki farklılıklar, Ailenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumundaki farklılıklar,

Ailenin yaşadığı çevrenin olanakları.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMEDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ÖZELLİKLER

Toplumların temel taşı olan bireylerin farklılıklarının gözetilmesi, mutlu, problemlerini çözebilen, kendisine yetebilen, duyarlı kişiler olarak yetişmesi için gerekli ortamın sağlanması son derece

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

önemlidir. Bu bağlamda erken çocukluk yıllarının hem en hassas hem de en kritik dönemi oluşturduğu söylenebilir.

Çocukları tanıma ve değerlendirme; çocukla ilgili tüm bilgilerin objektif, esnek fakat tutarlı bir biçimde, çok çeşitli araçlar yardımıyla sistematik olarak toplanması, kayıt altına alınması ve bunları birbiri ile birleştirerek anlamlı ve güvenilir bir karar verilmesi sürecidir.

Çocukları tanıma ve değerlendirmenin amacı, çocukların ne bilmediklerini belirlemekten daha çok neleri bildikleri ve ne kadar bildiklerini görmektir. Erken çocukluk döneminde çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde de bazı noktalara dikkat edilmesi gerekir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

Kullanılan araç ve yöntemlerin bilimsel açıdan belli standartlara uygun olması.

Elde edilen verilerin kişisel yargılardan uzak ve nesnel olması.

Çocukla ilgili tutulan kayıtların saklanması gizliliğe saygı ve özen gösterilmesi.

Çocuklarla ilgili veri toplamak amacıyla yapılan gözlem ve değerlendirmelerin güncel, doğru ve tutarlı olması.

Çocuklara ilişkin gözlem, bilgi toplama, inceleme ve değerlendirme kayıtlarının öğretim plan ve programın uygulanmasına yardımcı olması.

Çocuğun gelişim ve davranışlarıyla ilgili yargıların birden fazla eğiticinin gözlem ve kayıtlarına dayandırılması.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE ÖĞRETMEN VE AİLENİN ROLÜ

Erken çocukluk yılları, öğrenmenin en yoğun olduğu, temel alışkanlıkların kazanıldığı ve bilişsel yeteneklerin hızlı gelişip biçimlendiği bir dönemdir. Bu dönemde çocuğun gelişim ve eğitiminden sorumlu iki eğitim ortamı vardır. Bunlar çocuğun ailesi ile okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Ancak okul öncesi eğitim kurumları ve ailenin bu eğitim sürecinde tek başına istenilen başarıyı elde etmesi pek mümkün değildir.

Okul öncesi dönemde öğretmenden beklenen ve sahip olması istenen bazı özellikler vardır. Bu bağlamda okul öncesi öğretmeninden beklenen en temel nitelik çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda yeterli akademik bilgi, beceri, tutum ve yeterliğe sahip olmasıdır. Bunun yanında yine okul öncesi öğretmenin çocukların gelişim düzeylerine uygun program hazırlama, uygulama ve değerlendirme becerilerinin gelişmiş olması gereklidir.

Erken çocukluk eğitiminde temel değerlendirmeci öğretmendir. Öğretmen, öğrenmenin ne düzeyde oluştuğunu, öğrenmeyi sağlamak için neye gereksinimi olduğunu, öğrenmenin gerçekleşmemesi durumunda bunun nedenlerini bilme gereksinimi duyar.

Eğitim sistemin her kademesinde olduğu gibi okul öncesi dönemde de okul ile aile arasında karşılıklı güven ve iyi niyete dayalı, sağlam bir ilişkinin olması önemlidir. Bu ilişki çocuğun etkili biçimde tanınması, değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi için şarttır. Aileler ve ebeveynler, erken çocukluk dönemindeki değerlendirme sürecine ortak olmalıdırlar. Aile ve ebeveynlerin değerlendirme biçimlerini bilmesi ve

onların tüm uygulama süreçlerine katılması son derece önemli ve değerlidir.

Okulöncesi dönemde okulda verilen eğitimin daha etkili ve verimli olmasını sağlaması ve ailenin çocuğunu daha iyi tanıyabilmesine katkıda bulunması bakımından çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde aile ile planlı ve etkili bir iş birliği yapılmalıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN YAKLAŞIMLAR

Çocukları tanıma ve değerlendirmede, değerlendirmenin yapılacağı grubun özelliklerine ve değerlendirmenin amacına göre farklı yaklaşımların kullanıldığı bilinmekle birlikte, yaklaşımların değerlendirmenin yapılaş biçimlerine göre de temelde;

Formal (standart testler) ve

İnformel (naturalistik gözlem) değerlendirme yaklaşımları olarak sınıflandırıldığı görülmektedir.

Formal ve informal değerlendirme stratejilerinin hiç kuşkusuz güçlü ve zayıf yönleri vardır. Bu yüzden her iki yaklaşımın da üstün ve sınırlı yanlarının dikkate alınarak bir arada kullanılması ve bir denge oluşturulması çocukların, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönlerden daha iyi tanınması ve değerlendirilmesine olanak sağlar. Formal ve informal değerlendirme arasındaki en temel farklılık ise çocukların davranışlarına ya da yaşamlarına olan müdahalelin yarattığı kısıtlılığın derecesidir.

FORMAL DEĞERLENDİRME, standart değerlendirme, geleneksel değerlendirme ya da nesnel değerlendirme gibi kavramlarla da ifade edilmektedir.

İNFORMAL DEĞERLENDİRME alan yazında performans değerlendirme, özgün (authentic) değerlendirme, doğrudan (direct) değerlendirme gibi kavramlarla da ifade edilmektedir.

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN TEKNİKLER

Bir sınıflamaya göre teknikler;

Test ve

Test dışı teknikler olarak iki gruba ayrılmıştır.

Buna göre de;

Kişilik, yetenek, ilgi ve tutum envanterleri test grubuna;

Anket, görüşme ve gözlem de test dışı tekniklere dâhil edilmiştir.

Öte yandan bir başka sınıflamada da bilgi kaynağı, bilginin elde edilme biçim ve süreci ile bilgilerin toplanması aşamasında yapılabilecek hata kaynakları dikkate alınarak yapılan sınıflamaya göre de dört farklı teknik oluşturulmuştur. Bunlar;

Standart testler,

Durumsal testler,

Kendini anlatma teknikleri ve

Gözlemsel tekniklerdir.

Standart testler;

Maksimum performans (yetenek, başarı testleri),

Tipik davranış testleri (ilgi envanterleri, kişilik testleri, tutum ölçekleri) olarak iki gruba ayrılır.

Standart testler;

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Uygulanan kişi sayısına göre bireysel ve grup testleri,

Cevaplandırılması için verilen zamana göre hız ve güç testleri olarak da sınıflandırılmaktadırlar.

Kendini anlatma teknikleri adından da anlaşılacağı gibi bireyin kendini ifade etmesine dayalı anlatım odaklı teknikleri içermektedir. Kendini anlatma teknikleri arasında;

Görüşme,
Anket,
Envanter,
Problem tarama listeleri
Otobiyografi,
Psikodrama,
Oyun ve oyun terapisi ile
Arzu listeleri sayılabilir.

Okul öncesi dönem çocuklarıyla ilgili öğretmen ve annebaba görüşlerine göre doldurulan ölçme araçları ile elde edilen veriler bireyin tanınması ve değerlendirilmesinde bazen yetersiz kalabilmektedir. Bu durumda gözleme dayalı teknikler işe sokulmaktadır. Gözleme dayalı teknikler şöyle listelenebilir:

Gözlem:
Yakınlığına göre gözlem;
Katımlı gözlem,
Katılsız gözlem.
Ortama göre gözlem;
Doğal gözlem,
Yapay gözlem.
Kontrole göre gözlem;
Yapılandırılmış gözlem,
Yapılandırılmamış gözlem.
Süreye göre gözlem;
Sürekli gözlem,
Aralıklı gözlem.

Derecelendirme ölçekleri,
Anekdot/vaka kaydı,
Denetim listeleri,
Özel kayıt çizelgeleri,
Gelişim dosyaları/portfolyo,
Sosyometri,
Ev ziyaretleri.

SORU-CEVAP

SORU:
Çocuk gelişiminde tanıma ve değerlendirmenin önemi nedir?

CEVAP:
Çocukları tanıma ve değerlendirme, onlara uygun eğitim ortamları hazırlayıp sunabilmek için ön koşuldur. Çünkü çocuğu tanımayı ve onun her yönden gelişimini ve öğrendiklerini izlemeyi sağlayan değerlendirmenin, çocukla doğrudan çalışan başta öğretmen olmak üzere herkes tarafından iyi bilinmesi, eğitimin kalitesinin artırılması, belirlenen amaçlara ulaşılabilmesi ve bundan daha da önemlisi bireyin gelişim ve mutluluğunun sağlanabilmesi bakımından oldukça önemlidir.

SORU:
Bireyi tanıma hangi anlama gelmektedir?

CEVAP:
Tanıma, bir nesne ya da özelliği, tanımlama ve çözümlemelere elverecek biçimde başkalarından ayırabilme durumu olarak tanımlanabilir. Bireyi tanıma ise bireyin hangi özelliklere, ne derece sahip olduğunu bilmektir.

3

SORU:
Değerlendirme nedir?

CEVAP:
Değerlendirme, yapılan ölçme sonucunda elde edilen sonuçların bir ölçütle karşılaştırılarak, elde edilen ölçümün sonuçları üzerinden karar verme işlemidir.

4

SORU:
Bireyi tanımanın kaç boyutu vardır?

CEVAP:
Bireyi tanımanın, hem bireyin kendisini tanımasını hem de başkasının/başkalarının bireyi tanımasını ifade eden iki boyutu vardır.

5

SORU:
Çocukları tanıma ve değerlendirmede hangi ilkeler bulunmaktadır?

CEVAP:
ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME KONUSUNDA KULLANILAN TEKNİK VE ARAÇ AMACA UYGUN OLMALI VE TEKNİĞİ BİLEN KİŞİLER TARAFINDAN UYGULANMALIDIR.
ÇOCUK HAKKINDA ELDE EDİLEN BİLGİLER, ÇOCUKLA UYGUN BİR BİÇİMDE PAYLAŞILMALIDIR.
ÇOCUK TEK BAŞINA DEĞİL ÇEVRESİ İLE BİRLİKTE ELE ALINMALIDIR.
DEĞERLENDİRME BELLİ BİR AMACA HİZMET ETMELİDİR.
ÇOCUKLARI TANIMA SÜREKLİ OLMALIDIR.
ÇOCUKLARLA İLGİLİ TOPLANAN BİLGİLER SİSTEMATİK BİÇİMDE KAYDEDİLMELİ VE DÜZENLİ OLARAK DEĞERLENDİRİLMELİDİR.
DEĞERLENDİRME, TÜM ÖĞRENCİLERİN YARARINA OLMALIDIR.
ÇOCUKLARI TANIMA SÜRECİNDE ÇOCUKLARIN YAPAMADIKLARINDAN DAHA ÇOK YAPABİLDİKLERİNE ODAKLANILMALIDIR.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

ÇOCUKLARLA İLGİLİ ELDE EDİLEN BİLGİLER DOĞRU VE TARAFSIZ BİÇİMDE ELDE EDİLMELİ VE YİNE AYNI ESASLARA DAYALI OLARAK DA DEĞERLENDİRİLMELİDİR.

ÖĞRETMENLER KULLANACAKLARI ARACIN ÖZELLİKLERİNİ ÇOK İYİ BİLMELİLER, ELDE ETTİKLERİ VERİLERİN SONUÇLARINI DEĞERLENDİRİRKEN DE ADİL OLMALIDIRLAR.

ÇOCUKLARIN HER YÖNÜYLE BİR BÜTÜN OLARAK TANINIP DEĞERLENDİRİLMESİ ESASTIR.

ÇOCUKLARIN YAPTIKLARI KADAR, YAPTIKLARINI NEDEN, NASIL VE NE DÜZEYDE YAPTIKLARI DA ÖNEMLİDİR.

ÇOCUKLARI TANIMA AMAÇLI STANDART TESTLER KULLANILMASI GEREKTİĞİNDE, GEÇERLİK VE GÜVENİRLİĞİ ORTAYA KONULMUŞ TESTLER TERCİH EDİLMELİDİR.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME ÇALIŞMALARI EĞİTİM PROGRAMLARININ BİR PARÇASIDIR.

6

SORU:

Bireylerin fiziksel ve biyolojik farklılıklarını açıklayınız.

CEVAP:

Bireylerin fiziksel ve biyolojik gelişim hızları ve özellikleri birbirinden farklıdır. Bireyin boyu, kilosu, saç, göz ve ten rengi, cinsiyet, beden biçimi gibi özellikler, beden yapısındaki farklılıklar olarak açıklanmaktadır. Bireyin bedensel ve psikolojik sağlığı; ortopedik, görme, işitme, konuşma ve zihinsel yetersizlik; öğrenme ve uyum güçlüğü ile süregelen hastalık ya da hastalıklarının olması; üstün zekâlı veya üstün yetenekli olma; sürekli veya kısa süreli destek hizmet gerektiren durumlar yaşaması, ciddi bir kaza ya da ameliyat geçirmiş olması yine bireyin fiziksel ve biyolojik özelliklerinden kaynaklanan farklılıklardandır.

7

SORU:

Bireylerin davranışsal özelliklerini belirleyen etmenler hangileridir?

CEVAP:

Bireylerin davranışsal özelliklerini belirleyen etmenler arasında ilgi ve yetenekleri; kişilik özellikleri; bilgi, beceri, başarı ve uyumları; duygusal durumları; alışkanlıkları ve arkadaş ilişkileri ile benlik algıları gibi durumlar sayılmaktadır.

8

SORU:

Güdü nedir?

CEVAP:

Organizmanın herhangi bir gereksinimi gidermek için belli bir yönde etkinlik göstermesi eğilimi güdü olarak tanımlanmaktadır. Güdüler istenen ya da istenmeyen davranışların gerçekleşip gerçekleşmemesinin temel belirleyicilerindendir.

9

SORU:

Benlik nedir?

CEVAP:

En genel anlamıyla, "bireyin kendini nasıl gördüğü veya nasıl değerlendirdiği" biçiminde tanımlanan benlik kavramı, kişinin kendisiyle ilgili oluşturduğu tüm olumlu ve olumsuz bilinçli algılardır. Bir başka deyişle benlik, bireyin zihinsel ve fiziksel özelliklerinin toplamı ve bireyin sahip olduğu tüm bu özelliklere ilişkin kendini değerlendirmesidir. Benlik, sosyal ve fiziksel çevre içerisinde bireyin yaşadığı etkileşimler sonucunda zamanla oluşmaktadır.

10

SORU:

Bireyin davranışlarına yön veren etmenler nelerdir?

CEVAP:

Bireyin olumlu ya da olumsuz davranışlarına bireyin ilgi ve yetenekleri; kişilik özellikleri; bilgi, beceri, başarı ve uyumları; duygusal durumları; inanç, tutum, değer ve alışkanlıkları ile benlik algıları gibi davranışsal etmenler yön vermektedir.

11

SORU:

Çocukları tanıma bakımında sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerdeki farklılıklar nelerdir?

CEVAP:

AİLE YAPISINDAKİ FARKLILIKLAR: BİREYİN İÇİNDE YAŞADIĞI AİLENİN GENİŞ AİLE, ÇEKİRDEK AİLE, BOŞANMIŞ AİLE YA DA TEK EBEVEYNLİ AİLE OLMASI; ANNE-BABADAN BİRİNİN YA DA İKİSİNİN DE KAYBI, AİLEDEKİ BİREY SAYISINDAKİ DEĞİŞİKLİK YA DA AİLEDEKİ CİNSİYET DAĞILIMINDAKİ FARKLILIKLAR GİBİ PEK ÇOK BİREYSEL FARKLILIK BULUNMAKTADIR.
AİLENİN EĞİTİM ANLAYIŞI VE TUTUMLARINDAKİ FARKLILIKLAR: ANNE-BABALARIN ÇOCUKLARINDAN BEKLENTİLERİ FARKLILIK GÖSTERMEKTEDİR. BU BEKLENTİLER CİNSİYETLERE GÖRE FARKLILIK GÖSTEREBİLECEĞİ GİBİ, AİLENİN KENDİ

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

GEÇMİŞ YAŞANTILARININ VE ANLAYIŞLARINA DA DAYALI OLABİLMEKTEDİR.

AİLENİN SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK DURUMUNDAKİ FARKLILIKLAR: AİLENİN ÇEVRESİ İLE OLAN İLİŞKİLERİ, AİLENİN ÖZ GEÇMİŞİ, HASTALIK, ÖLÜM, BOŞANMA, ŞEHİR YA DA ÜLKE DEĞİŞİKLİĞİ GİBİ AİLENİN GEÇMİŞİNDEKİ ÖNEMLİ YAŞANTILAR, ANNE-BABANIN ÖĞRENİM DURUMU, MESLEKLERİ, GELİR DÜZEYLERİ GİBİ ÖZELLİKLER HER BİREYDE FARKLILIKLAR GÖSTERMEKTE VE BİREYLERİN DAVRANIŞLARINI BİR ŞEKİLDE ETKİLEMEKTEDİR.

AİLENİN YAŞADIĞI ÇEVRENİN OLANAKLARI: BİREYİN YAŞADIĞI YERİN BİR KÖY OLMASI İLE BÜYÜK BİR ŞEHİR OLMASI DA ÖNEMLİ BİR FARKLILIK YARATAN DEĞİŞKENLERDİR. BİREYİN KARŞILAŞTIĞI OLANAKLAR, YAŞANTI ZENGİNLİĞİ AÇISINDAN ÖNEMLİDİR. YİNE BİREYİN YAŞADIĞI SOSYAL ÇEVRENİN DIŞINDA ETKİLEŞİMDE BULUNDUĞU DOĞAL ÇEVRENİN ÖZELLİKLERİ DE BİREYLERİN YAŞAMLARINI ETKİLEDİĞİNDEN DAVRANIŞLARINA ETKİ ETMEKTEDİR.

12

SORU:

Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde nelere dikkat edilmelidir?

CEVAP:

Erken çocukluk döneminde çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde de bazı noktalara dikkat edilmesi gerekir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

- Kullanılan araç ve yöntemlerin bilimsel açıdan belli standartlara uygun olması.
- Elde edilen verilerin kişisel yargılardan uzak ve nesnel olması.
- Çocukla ilgili tutulan kayıtların saklanması gizliliğe saygı ve özen gösterilmesi.
- Çocuklarla ilgili veri toplamak amacıyla yapılan gözlem ve değerlendirmelerin güncel, doğru ve tutarlı olması.
- Çocuklara ilişkin gözlem, bilgi toplama, inceleme ve değerlendirme kayıtlarının öğretim plan ve programın uygulanmasına yardımcı olması.
- Çocuğun gelişim ve davranışlarıyla ilgili yargıların birden fazla eğiticinin gözlem ve kayıtlarına dayandırılması.

13

SORU:

Amaca dayalı olarak yapılan değerlendirmenin türleri nelerdir?

CEVAP:

Ancak amaca dayalı olarak yapılan değerlendirmenin, tanılayıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici olmak üzere üç türü vardır. Tanılayıcı değerlendirme programa girişte, biçimlendirici değerlendirme program esnasında ve düzey belirleyici değerlendirme de programın sonunda yapılan değerlendirme olarak tanımlanabilir. Tanılayıcı değerlendirmenin amacı öğrencilerin herhangi bir programa veya öğretim etkinliğine başlamadan önceki bilişsel davranışlarını, duyuşsal özelliklerini ve devinsel/psiko-motor becerilerini belirlemektir. Biçimlendirici değerlendirme ise öğrencilerin bir programa veya öğretim etkinliğine başladıktan sonraki süreçteki öğrenmelerini, bu süreçte yaşadıkları öğrenme güçlüklerini ve gereksinimlerini ortaya koyarak, gerekli iyileştirme ve düzenlemelerin yapılmasını amaçlayan, uygulanan programla ilgili sürekli geribildirim sağlayarak programın düzenlenmesi ve geliştirilmesini işlevini de üstlenen değerlendirmedir. Düzey belirleyici değerlendirme ise program sonunda ya da bir öğretim etkinliği sonunda yapılan öğrencinin program sonundaki başarı düzeyini belirlemeye dönük öğrencilerin kazandıkları davranış, özellik ve becerilerin ölçülmesini amaçlayan değerlendirmedir.

14

SORU:

İnformel değerlendirme nedir? Nasıl gerçekleştirilir?

CEVAP:

İnformel değerlendirme, standart testler ve benzeri gelişim envanterleri ve başarı testleri dışında kalan hemen her türlü değerlendirme tipini içeren geniş bir değerlendirmedir. İnformel değerlendirme daha çok doğal ortamlarda (örneğin; sınıfa, oyun alanında, evde) ve rutin etkinlikler içinde (örneğin; grup etkinlikleri, oyun alanlarındaki sosyal etkileşim) gerçekleştirilir.

15

SORU:

Okul Öncesinde çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan teknikler hangileridir?

CEVAP:

Okul Öncesinde çocukları tanıma ve değerlendirmede, standart testler, durumsal testler, kendini anlatma teknikleri ve gözlemsel teknikler kullanılmaktadır.

16

SORU:

Standart test türleri kaç gruba ayrılır?

CEVAP:

Standart testler maksimum performans (yetenek, başarı testleri), tipik davranış testleri (ilgi envanterleri, kişilik testleri, tutum ölçekleri) olarak iki gruba ayrılır. Standart testlerde testin içeriği, madde veya soru sayısı, testin açıklaması ve testi cevaplama için verilen süre, testin

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

uygulanması, puanlanması ve değerlendirilmesi testi alan her birey için aynıdır, standarttır

17

SORU:

Kendini anlatma teknikleri nelerdir?

CEVAP:

Kendini anlatma teknikleri adından da anlaşılacağı gibi bireyin kendini ifade etmesine dayalı anlatım odaklı teknikleri içermektedir. Kendini anlatma teknikleri arasında görüşme, anket, envanter, problem tarama listeleri, otobiyografi, psikodrama, oyun ve oyun terapisi ve arzu listeleri sayılabilir.

18

SORU:

Psikodrama tekniğinin amacını ve nasıl gerçekleştirildiğini açıklayınız.

CEVAP:

Psikodrama, bireyin kendisini tanımayı, kendisine ve durumlara dışarıdan bakmayı, hayatın doğal seyri içinde yaşamla başa çıkma gücünü artırmayı amaçlayan bir paylaşım yöntemi olarak tanımlanabilir. Psikodrama yöntemi, eylem, spontanlık ve yaratıcılık gibi üç temel sacayağı üzerine kurulmuştur. Bir başka ifadeyle psikodramadaki oyunlar, rol alma, canlandırma ve oluşturulan sahnelerin eylemsel olarak çalışıldığı hareketli bir yöntemdir

19

SORU:

Gözlem tekniğinin türleri nelerdir?

CEVAP:

KATILIMLI GÖZLEM: KATILIMLI GÖZLEMDE GÖZLEMCİ, GÖZLENEN BİREY VEYA GRUP İLE AYNI ORTAMDA BULUNUR VE ONLARLA BİRLİKTE AYNI ETKİNLİKLERE KATILIR.

KATILIMSIZ GÖZLEM: KATILIMSIZ GÖZLEMDE GÖZLEMCİ, GÖZLENEN GRUP VEYA OLAYIN DIŞINDA KALARAK GRUBU VEYA KİŞİYİ DIŞARDAN OBJEKTİF/TARAFSIZ OLARAK GÖZLER.

DOĞAL GÖZLEM: DOĞAL GÖZLEM, GÖZLEMLENECEK KİŞİNİN SÜREKLİ BULUNDUĞU ÇEVREDE GERÇEKLEŞTİRİLEN GÖZLEMDİR.

YAPAY GÖZLEM: YAPAY GÖZLEM, LABORATUVAR ORTAMLARINDAKİ GÖZLEM GİBİ ÖNCEDEN HAZIRLANMIŞ VE KİŞİNİN SÜREKLİ YA DA DAHA ÖNCE HİÇ BULUNMADIĞI ORTAMLARDA GERÇEKLEŞTİRİLEN GÖZLEMDİR.

YAPILANDIRILMIŞ/SİSTEMLİ GÖZLEM:

YAPILANDIRILMIŞ/SİSTEMLİ GÖZLEM NEYİN NEREDE, NASIL, NE ZAMAN GÖZLENECEĞİNİN ÖNCEDEN PLANLANDIĞI, AMACIN SAPTANDIĞI VE BELLİ KURALLARA UYARAK YAPILAN GÖZLEMDİR. GELİŞİGÜZEL GÖZLEME GÖRE DAHA GEÇERLİ VE GÜVENİLİR BİR GÖZLEMDİR.

YAPILANDIRILMAMIŞ/GELİŞİGÜZEL GÖZLEM: BU GÖZLEMDE VERİLER/BİLGİLER NEYİN, NEREDE, NASIL, NE ZAMAN GÖZLENECEĞİNE İLİŞKİN BİR PLANIN YAPILMADIĞI, AMACIN SAPTANMADIĞI DOĞAL BİR ORTAMDA RASTLANTISAL OLARAK ELDE EDİLİR.

SÜREKLİ GÖZLEM: SÜREKLİ GÖZLEM BİR DURUM VEYA OLAYIN BAŞTAN SONA KADAR İZLENDİĞİ GÖZLEMDİR. SÜREKLİ GÖZLEMDE GÖZLEM SÜRESİ OLGUNUN, OLAYIN VEYA DURUMUN SÜRESİNE GÖRE DEĞİŞİKLİK GÖSTERİR.

ARALIKLI GÖZLEM: ARALIKLI GÖZLEME BELLİ BİR DURUMLA İLGİLİ BİRDEN FAZLA GÖZLEM YAPILMASI GEREKTİĞİNDE BAŞVURULUR. YAPILAN GÖZLEMLER ARASINDA BELLİ SÜRELER VARDIR.

20

SORU:

Gelişim dosyaları/portfolyo nasıl hazırlanır?

CEVAP:

Aileye ait bilgi formları, öğretmenin çeşitli durum ve zamanlarda topladığı gözlem bilgileri, fotoğraflar, çocuğa ve aileye ait anekdotlar, çocuğa ait kişisel bilgiler, fotoğraflar, video kayıtları, çocuğun seçtiği sanat çalışmaları, çocuğun sorduğu sorular, bazı sorulara verdiği ilginç cevaplar, projeler etkili bir portfolyoda bulunması beklenen bilgilere ve dokümanlara örnek oluşturabilir.

ÜNİTE 2: ÇOCUKLARLA ARAŞTIRMA YAPMAK

GİRİŞ

Sosyal yaşam çocukların içinde yer aldığı etkileşimli bir süreçtir. Benzer biçimde çocuklar eğitim süreçlerinin en önemli öğelerinden biridir. Bu nedenle, çocuklarla yürütülen araştırmalarda temel veri kaynağını çocukların kendisi oluşturmaktadır. Çocukların kendilerine özgü bir doğası vardır. Çocuklarla yapılacak araştırmalarda çocuğun doğasına uygun davranılması, araştırmanın öznesinin çocuklar olması ve yetişkinlerle yürütülen araştırmalardan farklı yöntemlerin kullanılması öncelikle dikkate alınmalıdır. Çocuklarla araştırma yapmak yetişkinlerle araştırma yapmaktan oldukça farklıdır ve kendine özgü kimi özellikleri bulunmaktadır. Çocuklarla yapılacak araştırmaların sağlıklı ve yeterli bir biçimde planlanması ve yürütülmesinde araştırmacıların bazı ilkeler doğrultusunda hareket etmesi gerekir. Bunlardan en

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

önemlisi çocukların yer aldığı araştırmaları mutlaka uzmanlığı kanıtlanmış araştırmacıların yürütmesidir.

ÇOCUKLAR VE ARAŞTIRMA

Çocuklarla araştırma yapmayı düşünmek, araştırma planlamak ve araştırma yürütmek kendi içinde zorlukları, ikilemleri, eğlenceli durumları ve dinamik süreçleri içerir. Uzun yıllar çocuklarla yapılan araştırmaların çoğu zaman yetişkin bakış açısıyla yürütüldüğü bilinmektedir. Yine bu araştırmaların kimilerinde çocukların doğasına uygun olmayan araştırma yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı söylenebilir.

Çocuklarla yapılan araştırmalarda iki konunun öne çıktığı görülmektedir:

Birincisi, çocuklarla yürütülecek araştırmalarda hangi araştırma yönteminin veya yöntemlerinin daha uygun olacağıdır.

İkincisi ise, araştırma süreçlerinin yetişkin bakışından uzak bir biçimde nasıl planlanıp yürütüleceğidir.

Bu iki soruya vereceğimiz cevaplar çocukların doğasına uygun bir araştırma planlanıp yürütülmesinde son derece önemlidir. Çocukların yer aldığı sosyal veya eğitim araştırmaları farklı biçimlerde sınıflandırılmaktadır. Yaygın sınıflamalardan biri nicel ve nitel araştırma yöntemleri biçimindeki sınıflamadır.

Beş-altı yaş grubundaki çocuklar üzerine yapılan nitel araştırmalarda iki temel konu ortaya çıkmıştır:

Bunlardan birincisi, beş yaşındaki çocuklarla yapılmış çok az sayıda nitel araştırmanın olmasıdır. Bunun yanı sıra, beş yaşından küçük çocuklarla nitel araştırmaların nasıl yapılacağına ilişkin neredeyse hiçbir kanıt bulunmamaktadır.

İkinci olarak, erken çocukluk ortamlarında gerçekleştirilen iki nitel çalışmada hem etik sorunlar hem de etik ikilemlerle karşılaşmıştır.

ETİK SORUN; bir davranışın iyi olup olmamasıyla ilgili tereddütlerin veya itirazların ortaya çıkma durumudur.

ETİK İKİLEM İSE kurala bağlanmamış durumlarda araştırmacının yaşadığı seçim sorunudur.

Her iki çalışmada da araştırmacılar çocuklara akranları tarafından yapılan duygusal istismar durumlarına şahit olmuştur. Bu çalışmalarda yazarlar etik ikilem olduğunu belirtmemiştir. Buradaki etik ikilem araştırmacıların çocuklara müdahale etmeden veri toplamaya devam etmeleri ve çocukların akranlarına zarar vermelerine göz yummaları olarak ortaya çıkmıştır. Her iki durumda da etik ikilem çözülmemiştir.

Günümüzde araştırmacılar çocuklarla bir araştırmanın neden nitel olarak yürütüleceği ve dikkat edilmesi gereken etik ilkelerin neler olacağı konularında deneyimlere dayanan zengin bir bilgi birikimine sahiptir.

Tüm bunlara rağmen güncel yapılmış birçok nitel araştırmada da etik sorunlar ve etik ikilemler yaşanabilmektedir. Çünkü nitel araştırmalarda yenilikçi yöntemlerin geliştirildiği görülmektedir. Bu yenilikçi yöntemler gelişen teknolojileri içermektedir. Bunlar da öngörülmeleyen etik sorunlara neden olabilmektedir.

Çocuk ve araştırma etiği kurumların ve araştırmacıların üzerinde hassasiyetle durdukları konuların başında

gelmektedir. Sonuç olarak çocuklarla neden ve nasıl nitel araştırma yapılacağı konusundaki kaygılar günümüzde yöntemden daha çok etik konusuna yoğunlaşmıştır denilebilir.

Çocuklarla araştırma planlarken ve yürütürken en genel anlamda aşağıdaki konulara dikkat edilmelidir.

Çocuklarla araştırma yaparken;

Temel engelin kendi alışkanlıklarımız olduğu unutulmamalı.

Temel veri kaynaklarının çocuklar, aileleri ve toplum olduğu dikkate alınmalı.

Araştırmaların çocukların ilgi ve çıkarlarıyla ilgili olma zorunluluğu hatırlanmalı,

Çocuklara uygun yöntemlerin çocukların adına ve onların düşündüğü biçimde uygulanıyor olduğu göz önünde bulundurulmalı.

Çocukların sınırlı ve farklı bir sözcük dağarcıkları vardır, sözcükleri farklı biçimlerde anlamlandırır, dünyaya ilişkin daha az deneyimlere sahiptir ve daha kısa dikkat süreleri vardır. Bunlar çocukları, yetişkinlerden ayıran en önemli farklardır. Çocuklarla yürütülen araştırmalardaki sorunlardan bir diğeri de araştırma desenleri veya kullanılan veri toplama yöntemleridir. Çocuk araştırmalarında yapılan gözlemlerin en büyük sorunu; yetişkin araştırmacıların, çocukların sosyal dünyalarına tam anlamıyla bir katılımcı olamayacaklarını göz ardı etmeleridir. Çocuk merkezli tekniklerin çocuğun doğasına daha uygun olduğu söylenebilir. Bu tekniklerle çocuğun kendisini daha iyi, daha rahat ve daha özgürce ifade etmesine olanak tanınmış olur. Araştırma konusuyla ilgili çocuklardan derinlemesine bilgi alınmasını sağlar. Böylelikle daha geçerli ve güvenilir bilgiler edinilmiş olur.

Sosyal bilimlerde veya eğitim alanında gerçekleştirilen bilimsel çalışmalarda araştırmacıların benimsedikleri açık ve örtülü kuramsal dayanaklar vardır. Kimi araştırmacılar ve araştırma paradigmaları kuramların eğitim uygulamaları ve araştırmalarını çok katı bir biçimde sınırlandırdığına inanır. Çocuklarla yapılan araştırmalara bakıldığında, eğitimle ilgili öğretmen ve diğer ilgililerin çeşitli davranışlarını şekillendiren karar verme süreçlerinin işlevliğini ve öne çıkan çeşitli kuramları test etme amacı taşıdığı görülmektedir.

Günümüzde bu geleneksel uygulamanın değiştiği ve çocuklara özgü çeşitli araştırma metodolojileri ile araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Bu gelişme yeni sosyal çocukluk anlayışına dayanmaktadır. Yeni sosyal çocukluk anlayışının ve Çocuk Hakları Sözleşmesinin [ÇHS] (Unicef, 1989) gerekleri doğrultusunda, çocukların kendi yaşamları ile ilgili konularda aktör oldukları varsayılmaktadır. Bu bağlamda çocukluk araştırmalarının arttığı günümüz dünyasında düşünülmesi gereken çocuklarla yapılan araştırmaların, onların durumlarına özel biçimde düzenlenmesinin gerekliliğidir. Çocuklarla ilgili kuramların araştırmalarda nasıl yer alacağı seçilen araştırma paradigması ile doğrudan ilintili bir konudur. Bu kapsamda;

Fizyolojik,
Psikodinamik,
Davranışçı,
Hümanistik ve

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Bilişsel kuramlardan bahsetmek mümkündür.

FİZYOLOJİK KURAMLAR, davranışların biyolojik ve fizyolojik temelleri ile ilgilenmektedir. Bu kurama yapılan en temel eleştiri insan davranışlarını ve kişiliğini açıklarken aşırı indirgemeci olmasıdır. Bu kuram insanların kişiliklerini ve hareketlerini biyolojik kökenlerinin şekillendirdiğini determinist (belirlemeci) bir biçimde savunmaktadır. Bu kurama dayalı araştırmalar çocukların beyin fonksiyonlarındaki değişime bakarak çocukların nasıl öğrendiklerini ve geliştiklerini anlamaya çalışmaktadır. Fizyolojik kurama dayalı eğitim araştırmalarını daha çok öğrenme psikologlarının ve tıp uzmanlarının gerçekleştirdikleri söylenebilir.

PSİKODİNAMİK KURAMIN temelleri Freud'un (1909) psikanalitik kurama ilişkin görüşlerine dayanmaktadır. Daha sonra Adler, Jung ve Erikson tarafından geliştirilen bu kuramda davranış yöneten dinamikler ve dürtülerle ilgilenilmektedir. Bu kurama göre insan davranışları bilinç dışı güçler tarafından yönetilmektedir. Freud (1909) bu kuramı kullanarak 'Küçük Hans' diye bilinen bir durum çalışması gerçekleştirmiştir.

DAVRANIŞÇI KURAMLAR çoğu zaman eleştirilse de çocukluk araştırmalarında çok kullanılan kuramlardan biridir. Özellikle günümüzde nicel olarak gerçekleştirilen özel eğitim araştırmalarında davranışçı kuramın tercih edildiği ve nitelikli çalışmalar ortaya konduğu görülmektedir. Öğretmenler ve eğitimciler de özellikle sınıflarındaki ve okullarındaki kaynaştırma öğrencisi olan çocuklarla davranışçı kuramın varsayımlarına uygun araştırmalar yürütebilir.

HÜMANİSTİK KURAM özellikle psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkmıştır. Carl Rogers ve Abraham Maslow öncülüğünde gelişen bu kurama göre insan davranışlarını artırmaya yarayan motivasyonlar bireylerin basit ihtiyaçlarına bağlı olarak şekillenmektedir. Hümanistik kuramlar insan davranışını açıklarken nitel paradigmanın kullanımının daha uygun olduğunu varsaymaktadır. Buna göre çocukların davranışlarının amaçlarını ve anlamlarını ortaya çıkarırken nitel yöntemlerin daha kullanışlı olabileceği düşünülmektedir.

BİLİŞSEL KURAMA göre davranışlar bilgi süreçlerinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kuram temelinde insan davranışları bir dizi bilişsel süreçle, dışsal uyarılara verilen tepkiyle açıklanmakta ve davranışlar genetik faktörlerin tersine bireylerin kendi düşünme süreçleri ile açıklanmaktadır.

ÇOCUKLARIN KATILDIĞI ARAŞTIRMALARI PLANLAMA

Çocuklarla yapılan araştırmalara metodolojik olarak bakıldığında, araştırma sürecinde çocukların yaşayacağı izin, erişim, gizlilik ve mahremiyet gibi konular bulunmaktadır. Genel olarak tüm araştırmalarda düşünülmesi gereken konular olsa da çocuk araştırmaları söz konusu olduğunda çok daha özenli davranılması beklenmektedir. McMillan eğitim araştırmalarını üç başlıkta incelemektedir. Bunlar;

Temel araştırmalar, uygulamalı araştırmalar, değerlendirme araştırmaları ve eylem (akisyon) araştırması

Nicel ve nitel araştırmalar ve

Analitik araştırmalardır.

TEMEL ARAŞTIRMALARIN AMACI, kuram üretmek veya var olan kuramsal bilgilere yenilerini eklemektir. Örneğin, davranışçı öğrenme kuramının bir temel araştırma sonucunda üretilmesi. **UYGULAMALI ARAŞTIRMALARIN AMACI** günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara çözüm yolları bulmaktır. **DEĞERLENDİRME**

ARAŞTIRMALARI, yürürlükteki bir programının etkinliği hakkında karar vermek amacıyla yapılmaktadır. **EYLEM ARAŞTIRMASI**, uygulamada ortaya çıkan sorunların anlaşılması ve çözülmesi amacıyla çoğunlukla uygulayıcıların yaptığı bir araştırmadır.

İkinci gruptaki araştırmalar, **NİCEL** ve **NİTEL ARAŞTIRMALAR** olarak sınıflandırılmaktadır. **NİCEL ARAŞTIRMALAR**, görgül (ampirik araştırmalar ya da sayısal araştırmalar) olarak bilinir. Nicel araştırma desenleri arasında, **DENEYSEL**, **BAGİNTİSAL** ve **BETİMSEL** araştırma desenleri sayılabilir. Nicel araştırmalar içinde en çok bilineni anketlere dayalı yapılan **BETİMSEL** olanlardır. **NİTEL ARAŞTIRMALAR**, algı ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konduğu bir süreçtir. Nitel araştırmalar arasında, **GÖMÜLÜ TEORİ (TEMELENDİRİLMİŞ KURAM)**, **ETNOGRAFYA (KÜLTÜR ANALİZİ)**, **DURUM ÇALIŞMASI** ve **FENOMENOLOJİ (OLGUBİLİM)** sayılabilir.

Üçüncü grupta yer alan **ANALİTİK ARAŞTIRMALAR**, nicel ve nitel araştırmanın özelliklerini içeren araştırmalardır.

Bunlar **DOKÜMAN** ve **KARMA**

YÖNTEM araştırmalardır.

NİCEL ARAŞTIRMALAR nesnelliği vurgular ve standartlaştırılmış işlemler ve nedensel açıklamalar kullanma olasılıkları yüksektir. Nicel araştırmalar pozitivist geleneğe dayalıdır ve süreç çoğunlukla tümdengelimdir. Konuyu, odaklanmış bir soruya daraltma, belirsiz kuramsal kavramları daha kesin değişkenlere dönüştürme ve test edilecek hipotezler geliştirme gibi bir dizi işlem basamağına sahiptir.

Çocuklarla **NİTEL ARAŞTIRMA** planlarken ise, özellikle nitel araştırmacının kendi düşüncelerini çocuklara dayatmaması ve araştırma süreçlerinin tamamen çocuğun penceresinden yapılandırılması önemlidir. Çocuk kültürüne yabancı olmak ve süreçte çocuğa yetişkin-baskın tutum ile yaklaşmamak konularında önlemler alınmalıdır. Eğer önlem alınmazsa bu durum çocuğun gerçek görüşlerini açıklamamasına neden olacaktır. Çocukların deneyimlerine ilişkin söylediklerinin doğruluğu ve anlattıklarının gerçek bir deneyim mi yoksa bir hayal ürünü mü olduğunun unutulmaması diğer önemli bir konudur.

Çocuklarla yapılan nitel araştırmalarda ortam sürecin önemli bir parçasıdır. Okul ortamının bile yetişkinler tarafından tasarlandığını düşünürsek, araştırma ortamının çocuklara uygun olması üzerine düşünülmesi gereken bir konudur. Nitel araştırma süreçlerinde çocuklarla yapılacak görüşmelerde karşılaşılabilecek

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

güçlüklerle baş edebilmek için aşağıdaki yollara başvurulabilir:

Çocuğa görüşlerini yansıtabileceği özgün yöntemler sunulmalı.

Çocuğun kendi zaman dilimine göre hareket edilmeli.

Çocuğa araştırma sürecinin bir parçası olduğu hissettirilmeli.

Çocuklarla grup görüşmeleri yapılmalı.

Çocuğun görüşmeye katılma isteği kontrol edilmeli (örneğin, sözsüz işaretlere dikkat edilmeli).

Çocuğun görüşmeden ayrılma ya da bazı sorulara yanıt vermeme özgürlüğü olduğu tekrarlanmalı.

Çocuğa görüşme sırasında ses kayıt cihazının kontrolü verilmeli.

EYLEM ARAŞTIRMALARI eğitim alanında yaygın olarak kullanılan ve öğretmen araştırması adıyla da bilinen bir araştırma türüdür. Eylem araştırmaları toplumsal değişimi sağlamak ve araştırılan kişiye yaptığı işi sorgulayabilme ve geliştirebilme olanağı tanımaktadır. Eylem araştırmaları mevcut durumu iyileştirmenin yanı sıra sorun çözmek amacıyla da kullanılabilen bir araştırmadır.

Wright Mills'e göre, eylem araştırmaları sorunu yaşayan sıradan insanların sorunlarını çözmeleri adına bir araştırma yapmalarına, onların düşünme, tartışma, karar verme becerilerinin gelişmesine ve güçlenmesine olanak tanır. Eğitim araştırmaları ile uygulama arasında bazen bir boşluk olabilmektedir. Bu nedenle öğretmenler eğitim araştırmalarını boş ve gereksiz görebilmektedir. Bunun nedenlerinden;

Birincisi, araştırmaların öğretmenin programına uygun olmadan tasarlanarak yapılması, betimsel olması ve öğretmene hitap etmemesidir.

İkinci neden ise araştırma konularının alandaki bir soruna çözüm bulmak amacıyla tasarlanmaması ve alandaki sorunlara çözüm getirmemesidir.

Eylem araştırması döngüsüne göre;

İlk yapılması gereken değiştirilmesi ya da geliştirilmesi gereken uygulamanın planlanması işlemidir.

İkinci aşama planlanan değişikliğin veya iyileştirmenin uygulanması işlemidir.

Üçüncü aşama ise değişikliğin uygulamadaki durumunun gözlemlenmesi ve yansımalarının anlaşılması işleminin yapıldığı tanımlama aşamasıdır.

Son aşama ise değişikliğin ya da geliştirilen uygulamanın sonuçlarının değerlendirilmesi aşamasıdır. Bu aşamada eylem planı başarısız olarak değerlendirilirse tekrardan bir eylem planı hazırlanarak döngüye devam edilmelidir.

ÇOCUKLARLA ARAŞTIRMA VE ETİK

Çocuklarla araştırma yürütürken ortaya çıkan etik sorunlar çocuklarla yapılan araştırmaları sınırlandırmamalıdır. Aksine araştırmacılar araştırma yöntemlerini uygularken araştırmalarında yer alan çocukların ihtiyaçlarını ve müdahalelerin etik olması üzerine düşünmelidir. Araştırmada kullanılan yöntem

çocuklara uygun olmalı ve yetişkin bir katılımcı olarak araştırmacının eylemleri çocukların esenliklerini riske atmamalıdır.

Çocuklarla çalışan araştırmacılar çocukların FİZİKSEL, DUYGUSAL ve PSİKOLOJİK güvenliklerini sağlamak zorundadır. Çocuklar toplumsal yaşamda yetişkinlerden ayrı değildir. Aksine yetişkinlerle birlikte ortaklaşa ilişkiler içeren bir yaşamın içindedir. Araştırmaya çocukların katılımını sağlamak onlara bir ilişkiyi tanımalarına izin verecek rolleri de vermektir. Çocuklarla çalışırken onların zarar görmesini önlemek için bir yetişkinin müdahalesi doğal-sosyal ve beklenen bir roldür.

Planlamadan, yayınlamaya kadar araştırmanın her aşamasında, araştırmacılar, veri kaynaklarını korumakla sorumludur. Sorunu daha fazla derinleştirmek veya başka sorunlara yol açmamak için araştırma süresince dikkat etmemiz gereken bazı noktalar vardır.

Bu noktalar Schenk ve Williamson tarafından şöyle sıralanmaktadır:

Veri toplama sürecinin planlanması ve uygulanmasında temel etik ilkeler, çocuk katılımı, etik danışmanlık gibi yasal ve mesleki gereklilikler, kültür-cinsiyet gibi temel konular göz önünde bulundurulmalıdır.

Çocukların araştırmadan elde edecekleri yarar ile araştırmadan görecekları zarar göz önünde bulundurulmalı ve bir denge kurulmalıdır.

Araştırmaya ilişkin ilerleme planı dikkatle hazırlanarak araştırmacının çocuk ve aile üzerindeki olası etki ve sonuçları öngörülmesi ve göz önünde bulundurulmalıdır. Gerekli önlemler alınamıyorsa, araştırma devam ettirilmemelidir.

Araştırma hakkında uzmanlarla/etik kurul üyeleriyle görüş alışverişinde bulunulmalıdır. Bu görüş alışverişi bilgi toplama sürecinde etik kurallara bağlı kalma ve elde edilen verinin niteliğini geliştirmeye yardımcı olmalıdır.

Unicef'e göre, çocuklarla yapılacak araştırmalardaki etik ilkeler şunlardır:

Aydınlatılmış onam,
Çocuğu bilgilendirme,
Eşitlik ve ayırım yapmama,
Çocuğa ve düşüncelerine saygı gösterme,
Mülkiyet,
Metodolojik sınırlılıklar.

SORU-CEVAP

SORU:

Çocukların yer aldığı araştırmaları neden uzmanlığı kanıtlanmış araştırmacıların yürütmesi gerekir?

CEVAP:

Bu, iki nedenden dolayı gereklidir. Birincisi çocuklarla araştırma yapmanın geleneksel araştırma yöntemlerindeki farklı bilgi, yeterlik ve deneyime sahip olmayı kılmasıdır. İkincisi çocukların gerçek durumu yansıtır yansıtmadığını anlayabilmek için çocuğa özgü yöntemlerin ustalıkla uygulanmasıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

2

SORU:

Çocuk kavramının tanımı nedir?

CEVAP:

Çocuk, 0-18 yaş aralığındaki her birey, belli bir işte yeteri kadar deneyimi ve yeteneği olmayan kimse olarak tanımlanır.

3

SORU:

Çocuklarla yapılan araştırmalarda hangi iki konunun öne çıktığı görülmektedir?

CEVAP:

Çocuklarla yapılan araştırmalarda iki konunun öne çıktığı görülmektedir. Birincisi, çocuklarla yürütülecek araştırmalarda hangi araştırma yönteminin veya yöntemlerinin daha uygun olacağıdır. İkincisi ise, araştırma süreçlerinin yetişkin bakışından uzak bir biçimde nasıl planlanıp yürütüleceğidir.

4

SORU:

Araştırma ne demektir?

CEVAP:

Araştırma, bir takım olguların ortaya çıkarılması için bilgilerin aranması ya da bu amaçla yapılan her türlü sistemli çalışmayı içeren inceleme. Kısaca araştırma sistematik sorgulama.

5

SORU:

Çocuklarla neden ve nasıl nitel araştırma yapılacağı konusundaki kaygılar günümüzde yöntemden daha çok etik konusuna yoğunlaşmıştır denilebilir. Etik sorun ve etik ikilem kavramları nasıl açıklanabilir?

CEVAP:

Etik sorun; bir davranışın iyi olup olmamasıyla ilgili tereddütlerin veya itirazların ortaya çıkma durumu. Etik ikilem; kurala bağlanmamış durumlarda araştırmacının yaşadığı seçim sorunu.

6

SORU:

Çocuklarla yapılan araştırmada dikkat edilmesi gereken konular nelerdir?

CEVAP:

Çocuklarla yapılan araştırmada dikkat edilmesi gereken konular:

- Temel engel araştırmacının alışkanlıklarıdır.
- Temel veri kaynakları çocukların kendileri, aileleri ve toplumdur.
- Araştırmalar çocukların ilgi ve çıkarlarına dayandırılmak zorundadır.
- Araştırmalar çocukların adına ve onların düşündüğü gibi yürütülmelidir.

7

SORU:

Paradigma ne demektir?

CEVAP:

Paradigma, herhangi bir alanda benimsenen yerleşik yazılı ve yazılı olmayan tüm kurallar, bir bakış ve dünyayı algılayış biçimi. Örneğin, çocuklarla yapılan araştırmalarda kimi zaman nicel yöntemlerin, kimi zaman nitel yöntemlerin, kimi zaman da her kullanımını içeren paradigmanın baskın olması gibi.

8

SORU:

Çocuklarla yürütülecek araştırmalarda hangi kuramlardan faydalanılmaktadır?

CEVAP:

Bu kapsamda fizyolojik, psikodinamik, davranışçı, hümanistik ve bilişsel kuramlardan faydalanılmaktadır.

9

SORU:

'Psikodinamik kuram' hangi konularla ilgilenmektedir?

CEVAP:

Bu kuramın temelleri Freud'un (1909) psikanalitik kurama ilişkin görüşlerine dayanmaktadır. Daha sonra Adler, Jung ve Erikson tarafından geliştirilen bu kuramda davranış yöneten dinamikler ve dürtülerle ilgilenilmektedir. Bu kurama göre insan davranışları bilinç dışı güçler tarafından yönetilmektedir.

10

SORU:

Psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkan kuram hangisidir?

CEVAP:

Humanistik kuram özellikle psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkmıştır.

11

SORU:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

McMillan (2004) eğitim araştırmalarını kaç başlıkta incelemektedir?

CEVAP:

McMillan (2004) eğitim araştırmalarını üç başlıkta incelemektedir. Bunlar;

1. Temel araştırmalar, uygulamalı araştırmalar, değerlendirme araştırmaları ve eylem (akisyon) araştırmaları
2. Nicel ve nitel araştırmalar
3. Analitik araştırmalar

12

SORU:

Uygulamalı araştırmaların amacı nedir?

CEVAP:

Uygulamalı araştırmaların amacı günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara çözüm yolları bulmaktır. Örneğin sınıfta istenmeyen davranışların ortadan kaldırılmasında ödül-ceza uygulamalarının etkililiğinin karşılaştırılması.

13

SORU:

Nicel araştırma ne demektir?

CEVAP:

Nicel araştırmalar, görgül (ampirik araştırmalar) ya da sayısal araştırmalar olarak bilinir.

14

SORU:

Nitel olarak gerçekleştirilen çalışmalarda kaç tür veriden söz edilmektedir?

CEVAP:

Nitel olarak gerçekleştirilen çalışmalarda üç tür veriden söz edilmektedir. Bunlardan ilki kişilerin deneyimlerinin, düşüncelerinin ve duygularının aktarıldığı derin görüşmeler, ikincisi insan etkinliklerinin, davranışlarının ve hareketlerinin toplumsal yapı içinde eksiksiz biçimde doğrudan yansıtıldığı gözlemler ve son olarak çeşitli dokümanlardan oluşturmaktadır (Patton, 2002).

15

SORU:

Kirk (2007) nitel araştırma süreçlerinde çocuklarla yapılacak görüşmelerde karşılaşılabilecek güçlüklerle baş edebilmek için hangi yollara başvurulabileceğini belirtmiştir?

CEVAP:

Kirk (2007) nitel araştırma süreçlerinde çocuklarla yapılacak görüşmelerde karşılaşılabilecek güçlüklerle baş edebilmek için aşağıdaki yollara başvurulabileceğini belirtmiştir:

- Çocuğa görüşlerini yansıtabileceği özgün yöntemler sunulmalı.
- Çocuğun kendi zaman dilimine göre hareket edilmeli.
- Çocuğa araştırma sürecinin bir parçası olduğu hissettirilmeli.
- Çocuklarla grup görüşmeleri yapılmalı.
- Çocuğun görüşmeye katılma isteği kontrol edilmeli (örneğin, sözsüz işaretlere dikkat edilmeli).
- Çocuğun görüşmeden ayrılma ya da bazı sorulara yanıt vermeme özgürlüğü olduğu tekrarlanmalı.
- Çocuğa görüşme sırasında ses kayıt cihazının kontrolü verilmeli

16

SORU:

Eylem araştırmaları eğitim alanında hangi amaçlı kullanılmaktadır?

CEVAP:

Eylem araştırmaları eğitim alanında uygulamayı değiştirme ve geliştirme amaçlı kullanılmaktadır (Glesne, 2013).

17

SORU:

Eylem araştırmaları hangi döngünün ardışık olarak yerine getirilmesiyle gerçekleştirilmektedir?

CEVAP:

Eylem araştırmaları planlama, uygulama, tanımlama ve değerlendirme döngüsünün ardışık olarak yerine getirilmesiyle gerçekleştirilmektedir.

18

SORU:

Çocuklarla ilgili araştırmalarda etik sorun içeren durumlarla karşılaşan öğretmen ve araştırmacıların nasıl tutum sergilemeleri gerekir?

CEVAP:

Çocuklarla ilgili etik sorun içeren durumlarla öğretmen ve araştırmacılar birçok farklı bağlamda karşılaşabilir. Önemli olan buna benzer etik sorunlarla karşılaşıldığında çocukları koruyacak bir davranış ve tutum içinde olabilmektir.

19

SORU:

Unicef'e (2002) göre, çocuklarla yapılacak araştırmalardaki etik ilkeler nelerdir?

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

CEVAP:

Unicef'e (2002) göre, çocuklarla yapılacak araştırmalardaki etik ilkeler şu şekildedir:

- Aydınlatılmış onam
- Çocuğu bilgilendirme
- Eşitlik ve ayırım yapmama
- Çocuğa ve düşüncelerine saygı gösterme
- Mülkiyet
- Metodolojik sınırlıklar

20

SORU:

Çocuklarla araştırma yaparken uyulması gereken temel etik ilkelerden biri olan 'Aydınlatılmış Onam' ne demektir?

CEVAP:

Aydınlatılmış onam, izin formu, rıza formu, belgelendirilmiş onam biçiminde farklı kaynaklarda değişik isimlerle anılmaktadır. Kısaca araştırmacı ve araştırma sürecine ilişkin yazılı bilgilerin yer aldığı bilgilendirici bir metindir. Veri kaynaklarının bu yazılı metni imzalaması beklenmektedir. Çocukların yerine vasileri kimse onlar imzalamalıdır.

ÜNİTE 3: ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMEDE GÖZLEM YÖNTEMİ

GÖZLEM

GÖZLEM, çocuk davranışlarını kaydetmek ve betimlemek amacıyla gerçekleştirilen ve genellikle gözlenenle iletişim kurmayı gerektirmeyen bir veri toplama yöntemidir. Gözlem çalışmalarında veri toplayan gözlemcinin rolü gözlenen olaya tanıklık etmek ya da olayla ilgili olarak süreli kayıt tutmaktır. Her iki durumda da gözlemin bilimsel bir sorgulama aracı olarak kullanılabilmesi için bazı şartları yerine getirmesi beklenir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

Gözlem, çerçevesi belirlenmiş bir değerlendirme amacına hizmet eder.

Gözlem sistematik olarak planlanır ve kaydedilir.

Belirli bir plan dâhilinde gözlem insan ve/veya makineler aracılığıyla yapılır.

Gözlem geçerlik ve güvenilirlik denetimlerine tabi tutulur.

Çocukları tanımak amacıyla gerçekleştirilen gözleme konu olan davranışlar şunlardır (S:64, Tablo 3.1):

- Fiziksel Eylemler,
- Sözel Davranışlar,
- Anlamlı Davranışlar,
- Mekânsal İlişkiler ve Konumlar,
- Zamansal Desenler,
- Fiziksel Nesneler,
- Sözel ve Biçimsel Kayıtlar.

Gözlemin sınırlıkları şöyle özetlenebilir:

Tutum, motivasyon veya tercihler gibi doğrudan gözlenemeyen bilişsel fenomenler üzerine derinlemesine bilgi veremez.

Genellikle kısa sürelidir. Uzun süreli (birkaç gün veya haftalık) davranış değişikliklerini kapsayan gözlem araştırmaları hem zahmetli hem de yüksek maliyet gerektiren çalışmalardır.

Gözlemin aşamaları şöyle sıralanabilir:

- Değerlendirmenin konusu ve amaçlarının belirlenmesi,
- Gözlenecek çocukların, nesnelerin ve durumların tespit edilmesi,
- Gözlenmesi tasarlanan durumun gözlenebilir ölçütlerinin belirlenmesi,
- Gözlem ortamının (doğal veya yapay) seçilmesi,
- Gözlem biçiminin belirlenmesi,
- Eğer yapay ortamda gözlem gerçekleştirilecekse deney ortamının düzenlenmesi,
- Gerekliyse gözlenecek çocuklarla önceden iletişime geçilmesi ve gerekli yerlerden onayların alınması,
- Bir örnekleme stratejisinin belirlenmesi ve uygulanması.
- Gözlemin gerçekleştirilmesi ve alan (saha) notlarının ve/veya kayıtların sistematik olarak (saat, gün, hafta, ay, yıl) kaydedilmesi,
- Gözlemin sonlandırılması,
- Verilerin analizi,
- Bulguların düzenlenmesi ve raporlaştırılması.

ÇOCUK GELİŞİMİNDE GÖZLEM

Gözlem eğer iyi uygulanırsa oldukça güçlü ve anlamlı veriler sağlayan bir veri toplama yöntemidir. Ancak gözlem yönteminin tüm potansiyelinden yararlanabilmek için uzman ya da öğretmenlerin gözlem konusunda yetkin olması gerekir. Çünkü doğası gereği gözlem, bireysel görüşlerden etkilenebilir ve gözlem yoluyla elde edilen veriler gözlemcinin öznel (subjektif) yargıları sonucu yanlışlık gösterebilir. Yanlı verilerle ulaşılan yanlış yargılar da çocukları yanlış tanımamıza neden olur ve dolayısıyla değerlendirme sonucu alacağımız kararları olumsuz yönde etkiler. O nedenle gözlem yöntemini etkili biçimde kullanmak için gözlemin amaçlarını, işlevlerini ve farklı türlerini bilmek gerekir. Gözlemin çocuk gelişimi alanında kullanılmasının temel amaçları şöyle sıralanabilir:

Çocukların öğrenme ve gelişim düzeyini belirleme, Ders ya da etkinlik sürecinin etkililiğinin incelenmesi.

Çocuk gelişiminde tanıma amaçlı gözlem yaparken gözlemcinin yapması gerekenler şöyle sıralanabilir:

Gözlem yönteminin temel ilkelerini kavramak.

Gözlem yapmak üzere hazırlanmak.

Gözlemi gerçekleştirmek. İyi bir gözlemci olabilmek için her bir öğrencinin belirlenen davranışı hangi sıklıkla ve hangi nitelikte gerçekleştirdiğini belirlemek gerekir.

Gözlem verilerini açık ve anlaşılır bir dille özetlemek.

ANEKDOT KAYITLARI

Çocukların yaşamındaki önemli ve belirleyici olaylara yönelik yapılan gözlemleri betimlemek üzere tutulan kısa notlara ANEKDOT KAYDI denir. Çocukların gösterdiği gelişimi belirlemek amacıyla sınıftaki her bir çocuk için düzenli aralıklarla anekdot kayıtları tutulmalı ve bu veriler çocukların bireysel gelişimini yönlendirmek amacıyla kullanılmalıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

İyi yapılandırılmış bir anekdot kaydı, doğrudan gözlenen bir olayın/davranışın kısa, açık, anlaşılır ve yargı içermeyen betimlemelerinden oluşmalıdır. Anekdot kaydının ilk bölümünde yargı ya da değerlendirme belirten ifadeler kullanılmadan sadece gözlemlenen davranış nesnel biçimde tanımlanmalıdır. Davranış betimlendikten sonra anekdot kaydının ikinci bölümünde gözlemi yapan öğretmen ya da uzmanın yargı ve değerlendirmelerini içeren yorumlara ve önerilere yer verilmelidir (S:69, Tablo 3.2). Ancak önemli ilkelerden biri sadece bir anekdot kaydına dayanarak yorum veya değerlendirmelere dayalı olarak çocuğun davranışı hakkında kararlar verilmemesidir. Her bir anekdot kaydı, çocuğa ait portfolyoya (ürün dosyası) katkıda bulunan ufak parçalardan biri olarak düşünülmelidir.

Bir anekdot kaydının ne kadar uzun olacağına ilişkin kesin bir kural yoktur. Önemli olan, gözlenen ve çocuğun gelişimini değerlendirmek için anlamlı olduğu düşünülen davranışın tüm boyutlarıyla betimlenmesidir. Ancak genellikle bir ya da iki paragraf uzunluğunda bir anekdot kaydı yeterli olur. Gazetecilikte kullanılan bir kural olan 5N-1K (NE, NEREDE, NE ZAMAN, NASIL, NEDEN, KİM) kuralı öğretmenler tarafından anekdot kayıtları geliştirirken kullanılabilir. İyi yazılmış bir anekdot kaydı gözlemin gerçekleştiği ortamı betimlemeli, davranış kısaca özetlemeli ve gerekirse çocuğun konuşmalarından doğrudan alıntılar içermelidir. Gözlenen davranışın ne kadar ayrıntılı anlatılması gerektiğine ilişkin bir kural olmasa da bir anekdot kaydında mutlaka bulunması gereken temel öğeler şöyle sıralanabilir:

Gözlenen çocuğun adı, soyadı, yaşı (yıl ve ay olarak) ve sınıfı

Gözlemcinin adı, soyadı, görevi

Gözlemin yapıldığı ortam ve bağlam (evcilik köşesinde grup etkinliği, blok köşesi, bahçe vb.)

Gözlem tarihi ve zamanı (gün ve saat olarak)

Gözlenen davranışın tanımı

Gözlenen davranışa ilişkin yorum

Anekdot kayıtlarını tutmak için belirli bir form yoktur. Her öğretmen kendi ihtiyaçlarına göre ve yukarıda belirtilen öğeleri kapsayacak şekilde kendi formunu geliştirerek kullanabilir. Kayıtların nerede ve nasıl saklanacağına bağlı olarak karton not kâğıtları ya da birden fazla anekdot kaydını kapsayabilecek daha uzun formlar kullanılabilir (S:69, Tablo 3.2). Anekdot kayıtlarının üstünlükleri şöyle sıralanabilir:

Kullanımı kolaydır. Herkes tarafından kullanılabilir.

Ürüne değil sürece odaklanmayı sağlar.

Kısa anekdot kayıtları dahi verimli olabilir.

Hem öğretmen hem de yardımcı öğretmenler tarafından kullanılabilir.

Aynı anda birden fazla çocuk gözlenerek notlar alınabilir.

Öğretmen aynı anda gözlenen etkinliğe aktif olarak katılabilir.

Gözlenen davranış, olaydan kısa bir süre sonra da kayıt edilebilir.

Çocuğun gelişimindeki önemli aşamaların belgelenmesini sağlar.

Çocuğun gelişimine ilişkin geçmişe dayalı karşılaştırmalar yapmaya olanak tanır.

Velilerle ve okul yönetimiyle bilgi paylaşımına temel oluşturabilir.

Resmi işlemlerde kanıt olarak kullanılabilir.

Çocuk gelişimine uygun betimsel veriler sağlar.

Portfolyonun önemli bir parçasını oluşturur.

Anekdot kayıtlarının sınırlılıkları şöyle sıralanabilir:

Hangi davranışın gözlenmesi gerektiğine karar vermek zor olabilir.

Gözlenen davranışın unutulmadan ve kısa bir süre içinde kayıt edilmesi gerekir.

Gözlemcinin çocuğa ilişkin önceki deneyimleri nesnelliği olumsuz yönde etkileyebilir.

Kaydedilen davranışlarda örneklem hatası yanlış değerlendirmelere yol açabilir.

Bir gün içindeki çok kısa bir kesitten alınan gözlem sonuçları yanıltıcı olabilir.

Öğretmenin gün içindeki diğer sorumlulukları dolayısıyla bir çocuğun gelişiminde çok önemli olabilecek bir davranış gözlemlenmeden atlanabilir.

Öğretmen dışında başka bir yetişkinin de gözlemlere katılması gerekebilir.

Anekdot kayıtlarının kullanımında okulöncesi öğretmenlerin dikkat etmesi gerekenler şöyle sıralanabilir:

Gözlenen yaş grubundaki çocukların tüm gelişim alanlarındaki genel özelliklerini öğrenin ve gözlediğiniz bireysel davranışları bu temel becerilerle karşılaştırın.

Çocukların farklı gelişim aşamaları gösterebileceğini aklınızdan çıkarmadan, her bir çocuğun önceki becerilerini ölçüt olarak bireysel gelişimi değerlendirin.

Her bir çocuk için haftada en az bir ya da iki tane anekdot kaydı tutmaya özen gösterin.

Anekdot kayıtlarını saklamak ve daha sonra kolaylıkla kullanabilmek için düzenli bir dosyalama sistemi geliştirin ve kayıtları çocukların bireysel portfolyolarına belirli bir düzende ekleyin.

Portfolyoda yer alan anekdot kayıtlarının sadece belirli bir gelişim alanını değil fiziksel, bilişsel, sosyal-duygusal ve dil gibi tüm gelişim alanlarını eşit düzeyde temsil etmesine özen gösterin.

Diğer tüm ölçme sonuçları gibi, anekdot kayıtları sonucunda ulaştığınız değerlendirmeleri de öğretimi iyileştirmek ve bireysel gelişimi yönlendirmek için kullanın.

Her anekdot kaydının başında mutlaka çocuğun adını, yıl ve ay olarak yaşını, tarihi ve kısaca ortamın tanımını yazın.

Gözlemlenen davranış, öznel düşüncelerden arınarak kısa ve anlaşılır bir tarzda betimleyin.

Anekdot kayıtlarını, gözlenen olayın ayrıntılarını unutulmadan kısa bir süre sonra yazın. Eğer diğer sorumluluklarınızdan dolayı bunu yapmak mümkün değilse, anahtar kelimelerle not tutmayı ve bunları daha sonra gerçek bir kayda

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

dönüştürmeyi ya da yardımcı öğretmenle iş birliği yapmayı deneyin. Bir diğer yöntem de bir ses kayıt cihazı kullanmak ve kaydedilen sesleri gün sonunda dinleyerek anekdot kaydına dönüştürmek olabilir.

Çocuğa ilişkin daha önceki gözlemlerinizin ya da fikirlerinizin nesnelliğini etkilemesine izin vermeyin ve mümkün olduğunca objektif davranın.

Yorumlar kısmında, gözlenen davranışın çocuk için hangi gelişim alanında nasıl bir öneme sahip olduğuna değinin.

Gerekirse çocukların konuşmalarından doğrudan alıntılar yapın ya da gerçekleştirdiği ürününü tanımlayın.

SİSTEMATİK GÖZLEM FORMU

SİSTEMATİK GÖZLEM FORMLARI, çocuğun belirli bir alandaki gelişimini izlemek için önceden tasarlanmış planlı gözlem sonuçlarının tutulduğu değerlendirme araçlarıdır. Sistematiğ gözlemler öğretim yılının başında programın hedefleri ve kazanımları göz önünde bulundurularak planlanabileceği gibi, dönem ilerledikçe her bir çocuğa özgü olarak da planlanabilir. Sınıftaki tüm çocuklar için en az haftada bir sistematiğ gözlem formu (S:71, Tablo 3.3) doldurmaya özen gösterilmelidir. Sistematiğ gözlem sırasında özen gösterilmesi gereken kurallar şöyle sıralanabilir:

Olabildiğince nesnel olun. Çocuğa ilişkin ya da daha önceden tanınan kardeşlerine ilişkin görüşlerinizin gözlem sonuçlarını etkilemesine izin vermeyin.

Gözlenen davranışlara ilişkin YORUM VE DEĞERLENDİRMELERİNİZİ DAHA SONRA YAPIN.

FARK EDİLMEYEN gözleyin. Mümkün olduğunca, günlük sınıf rutinlerini bozmadan ve çocuklara fark ettirmeden gözlemi gerçekleştirmeye çalışın.

Sadece BİR ÇOCUĞA YA DA BİR DAVRANIŞA ODAKLANIN. Eğer gözleminizi etkileyecekse, diğer sorumluluklarınızı sınıftaki yardımcı öğretmenle paylaşın ve tüm dikkatinizi gözleme ayırın.

HEM SÖZEL HEM DE BEDENSEL davranışları gözleyin. Gerekirse çocuğun söylediklerinden alıntılar gözlem formuna ekleyin. Sözlerin nasıl bir tonda ve vurguyla söylendiğini de not edebilirsiniz. Ayrıca jest, mimik ve beden duruşu gibi sözel olmayan bedensel davranışları da kaydedin.

Gözlenecek etkinlik seçilirken ve planlanırken çocuğun BİREYSEL İHTİYAÇLARINI ya da portfolyosunda yer alan DİĞER DEĞERLENDİRME ALANLARINI göz önünde bulundurun. Dönem sonunda her bir çocuğun tüm gelişim alanlarına ilişkin değerlendirme yapabilmek için iyi bir örneklem yapılmış olmalıdır.

Anekdot kayıtlarını yazmak için sunulan tüm öneriler sistematiğ gözlem formu için de geçerlidir. Vurgulanması gereken en önemli konular ise sistematiğ

gözlemlerin düzenli bir aralıkla gerçekleştirilmesi, tüm gelişim alanlarının hedeflenmesi ve yalnızca olumlu ya da olumsuz davranışlara odaklanmaksızın hem olumlu hem de olumsuz davranışların hedeflenmesidir. Elde edilen veriler ve değerlendirme sonuçları da öğretimi iyileştirmek ve çocuğun gelişimini etkileyecek bireysel etkinlikler tasarlamak amacıyla kullanılmalıdır.

ÖRNEKLEME DAYALI GÖZLEMLER

ÖRNEKLEME ya da ÖRNEKLEM ALMA, belirli bir evrenden o evreni temsil yeterliği bulunan küçük bir küme seçmektir. Bir öğrencinin gelişim aşamalarını yansıttığı düşünülen çalışmaları seçilerek ürün dosyasına yerleştirilir ve değerlendirme yaparken kullanılır. Örneklem almaya dayalı gözlemler özellikle çocukların sergilediği davranışlarda sık tekrarlanan örüntüleri ve belirli davranışları tetikleyen etmenleri belirlemek amacıyla kullanılabilir. Bir diğer kullanım gerekçesi de önemli olduğu düşünülen temel davranışların tekrarlanma sayısı, süresi, bağlamı ve nedenlerini belirlemektir.

Gözlem sonuçlarını kaydetmeye yarayan örneklem almaya dayalı gözlemler tekniği,

Zamana ve

Olaya dayalı olarak iki farklı biçimde gerçekleştirilir. ZAMANA DAYALI ÖRNEKLEM ALMA, daha önceden belirlenen önemli davranışların belirli bir zaman diliminde gözlenerek kaydedilmesi yöntemidir (S:74, Tablo 3.4). Burada belirlenen zaman diliminde, belirlenen davranışların çocuklar tarafından hangi sıklıkta gerçekleştirildiği ve ne kadar uzun sürdüğü önemlidir. Gözlem sırasında sadece bir çocuğa ve belirli bir davranışa odaklanılır ve diğer davranışlar göz ardı edilir. Davranışların hangi sıklıkla gözlenmesi ve kaydedilmesi gerektiği önemli bir konudur. Ancak bu konuda kesin kurallar yoktur ve zaman aralığı ortam, gözlenen davranışın doğası ve gözlemcinin çocuğa tanıdık olup olmaması gibi değişkenlere göre belirlenir. Genel kabul gören bir kural ise, çocukların yaşı küçüldükçe gözlem aralıklarının sıklaştırılması gerektiğidir. Zamana dayalı örneklem alma yoluyla ulaşılan veriler çok kısa zamanda kaydedilebilme, davranışa yönelik sıklık grafiği oluşturabilme, daha güvenilir olma ve pek çok farklı türde davranış için kullanılabilme gibi üstünlüklere sahiptir.

OLAYA DAYALI ÖRNEKLEM ALMA, OLAY adı verilen daha önceden belirlenen davranışları gerçekleştirdiği anda gözleme ve kaydetme yöntemidir (S:75, Tablo 3.5). Tüm davranışlar için kullanılabilse de bu yöntem genellikle sorun olduğu düşünülen davranışların incelenmesinde, nedenlerinin bulunmasında ve çözüm önerileri üretilmesinde kullanılır. Özellikle belirlenen davranış sadece belirli ortamlarda tekrarlanıyorsa zamana dayalı örneklem alma yerine olaya dayalı örneklem alma kullanılmalıdır. Belirlenen zaman aralıklarında gözlem yapmak yerine belirlenen olay ne zaman gerçekleşirse o zaman gözlem notları tutulur. Gözlemci hedeflenen davranışın ne zaman gerçekleşeceğini tahmin ederek beklemeye geçer. Sorun olduğu düşünülen davranışın aşağıdaki gibi farklı boyutları gözlenebilir:

Sıklık,

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Süre,
Nedenler,
Önem derecesi ve
Tetikleyiciler.

Olaya dayalı örneklem alma yöntemi neden-sonuç ilişkilerini inceleyen bir gözlem olduğu için **ÖNCÜL-DAVRANIŞ-ARDIL** formatının kullanılması önerilmektedir.

ÖNCÜL belirlenen olay gerçekleşmeden hemen önce gözlenen olay; DAVRANIŞ gözlenmek üzere belirlenmiş sorun, davranış; ARDIL İSE gözlenen davranışın sonunda ortaya çıkan olay, sonuç ya da yarattığı etkidir.

DENETİM LİSTELERİ

DENETİM LİSTELERİ önceden belirlenmiş beceri ve yeterliklere sahip olup olunmadığını belirlemek için kullanılan araçlardır. Gözlemci, belirlenen davranışları gözleme fırsatı bulduktan sonra ya da gözlem sırasında denetim listesinde bulunan ifadeleri işaretler. Bu listeler özellikle çocukların gelişim aşamalarını izlemek için çok faydalı araçlardır. Belirlenen becerileri değerlendirmek için hâlihazırda var olan akademik ya da profesyonel denetim listeleri kullanılabileceği gibi özel eğitsel ihtiyaçlar doğrultusunda yeni denetim listeleri de geliştirilebilir.

Anekdot kaydı, sistematik gözlem ve örneklem almaya dayalı gözlemlerle karşılaştırıldığında, denetim listelerinin daha nicel, yani sayısal, veriler sağladığı söylenebilir. Özellikle çocukların gelişim evrelerini takip etmek ve her evrede hangi becerilere sahip olduklarını belirlemek için denetim listelerinden yararlanılabilir (S:77, Tablo 3.6).

Denetim listeleri, psikomotor alan, sosyal-duygusal alan ve dil alanı gibi çeşitli alanlarda çocukların gelişimini değerlendirmek için kullanılabileceği gibi öğretim ortamını değerlendirme, öğretmenlik özelliklerini değerlendirme, öğretim materyallerini değerlendirme gibi farklı amaçlara yönelik olarak da kullanılabilecek, oldukça elverişli ve pratik araçlardır.

Denetim listelerinin değerlendirme ölçeği genellikle EVET-HAYIR ya da VAR-YOK gibi iki yönlü ifadelerden oluşur. Bir diğer sıklıkla kullanılan biçimi de sadece var olan özelliklere ? işaretinin konulmasıdır. Bu şekilde, belirlenen özelliklerden kaç tanesine sahip olduğu sayısal olarak belirlenebilir. Bunlara ek olarak, üçlü bir ölçeklendirme de kullanılabilir. Kazanım Değerlendirme Formunda (+) işareti çocuğun belirlenen davranışı bağımsız olarak yapabildiğini, (^) işareti yardımla yapabildiğini ve (-) işareti de henüz yapamadığını belirtmektedir.

Denetim listelerini geliştirme ve hazırlık aşamaları görece yoğun bir çalışma gerektirir:

Öncelikle değerlendirilmek istenen yeterliğin doğasına ilişkin yeterince bilgiye sahip olmak gerekir.

Yeterliklere ilişkin belirlenen yaş grubunun gösterdiği genel gelişim özellikleri ve aşamaları konusunda yetkinleşmiş olmak gerekir.

Listede kullanılan ifadelerin açık, anlaşılır ve doğrudan olması gerekir. İyi yazılmış bir denetim listesi maddesi, okuyan herkes

tarafından aynı şekilde anlaşılmalı ve hiçbir soru işaretine yer bırakmamalıdır.

İyi geliştirilmiş bir denetim listesinin, geçerli ve güvenilir olması gerekir. Geçerlik, bir ölçme aracının sadece ölçülmek istenen özelliği ölçme derecesidir. Güvenirlik ise bir ölçme aracının belirlenen özellikleri tutarlı bir biçimde ölçmesidir. Bir diğer güvenirlilik göstergesi de aynı aracı kullanan farklı gözlemcilerin birbirleriyle tutarlı işaretlemeler yapabiliyor olmasıdır.

Öyleyse, bir denetim listesi hazırlamanın aşamaları şöyle sıralanabilir:

Değerlendirmek istediğiniz gelişim alanını ya da özelliği seçin.

Seçtiğiniz konu hakkında derinlemesine bilgi sahibi olun. Bu amaçla kütüphanelerdeki akademik kitaplardan ya da çeşitli internet kaynaklarından yararlanabilirsiniz.

Açık, anlaşılır ve sadece tek bir özelliği belirten maddeler geliştirerek bir madde havuzu oluşturun.

Oluşturduğunuz madde havuzundaki tekrarlayan ya da gereksiz maddeleri atarak davranışa ilişkin tüm boyutları kapsadığını düşündüğünüz son madde listesini hazırlayın.

Değerlendirme ölçeğine karar vererek işaretlenebilecek kutular oluşturun.

Dilerseniz formun alt tarafında yorumlar için yeterli bir alan ekleyin.

Birkaç çocuğu gözleyerek bir pilot uygulama gerçekleştirin ve gerekirse maddeleri düzeltin.

Denetim listelerinin üstünlükleri şöyle sıralanabilir:

Kullanımı kolaydır.

Bireysel olarak her bir çocuk için ayrı ayrı kullanılabilir.

Çocukların gelişimini izlemeyi kolaylaştırır.

Öğretimi yönlendirmek için bilgi sağlar.

Nitel verileri destekleyecek zengin nicel (sayısal) veri sağlar.

Sonuçlar grafik ya da tablo gibi araçlarla kolayca görselleştirilebilir.

Tüm gelişim alanları için kullanılabilir.

Çocuklar dışında, öğretmen kalitesi, sınıf özellikleri ve yönetsel destek gibi eğitim sistemindeki farklı alanları değerlendirmek için de kullanılabilir.

Öğretmenin kullanım sırasında sınıftaki sorumluluklarını devretmesi gerekemeyebilir.

Aynı anda birden fazla çocuk için doldurulabilir.

Yeniden geliştirmek yerine, var olan geçerli ve güvenilir denetim listelerinden biri seçilebilir.

Çok geniş boyutlu beceri ve yeterlilikleri tüm aşamalarıyla değerlendirebilme olanağı sağlar.

Denetim listelerinin sınırlılıkları şöyle sıralanabilir:

Geliştirilme süreci zor ve zaman alıcıdır.

Geliştirilme süreci geçerlik ve güvenirlilik gibi temel ölçme ve değerlendirme becerilerine sahip olmayı gerektirir.

Çocukların neleri yapabildiklerine değil, neleri yapamadıklarına odaklanmaya yol açabilir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Genellikle bağıl değerlendirme yapmayı sağlar. İçerisinde kapsanan maddeler o yaş grubundaki çocukların normal gelişim özelliklerini yansıtır.

Tek başına kullanıldığında, nitel verilerin eksikliği hissedilir. Anekdot kayıtları gibi diğer nitel veri sağlayan araçlarla bir arada kullanılmalıdır.

Bir beceriyi gözleme olanağı bulunamaması, o beceriye sahip olunmadığını göstermez.

Sonuçları, öğretimi bireyselleştirmek ya da yönlendirmek için değil, çocukları yerleştirme kararlarını (bir üst sınıfa geçme ya da mevcut sınıfı tekrarlama gibi) vermek için kullanılabilir.

Denetim listelerinin geliştirilmesinde ve kullanılmasında özen gösterilmesi gereken konulardan biri kullanım amacıdır. Denetim listeleri de diğer gözleme dayalı araçlar gibi öğretimi desteklemek ve her bir çocuğun ihtiyacına göre bireysel etkinliklere yön vermek amacıyla kullanılmalıdır. Ayrıca, denetim listelerinin genellikle nicel (sayısal) veriler sağladığı hatırlanarak tek başına kullanılmaları yerine, bir öğrencinin portfolyosundaki araçlardan biri olarak anekdot kaydı gibi nitel veriler sağlayan diğer araçlarla birlikte kullanılmalıdır.

DERECELENDİRME ÖLÇEKLERİ

DERECELENDİRME ÖLÇEKLERİ, değerlendirilmek istenen beceri ya da özelliğin farklı düzeylerini belirlemek için kullanılan, gözleme dayalı araçlardır. Değerlendirilmek istenen özelliğin farklı düzeyleri yani dereceleri olduğu için bu aracın adı derecelendirme ölçeği olarak belirlenmiştir. Derecelendirme ölçeklerinde düzey belirten ölçek farklı büyüklükleri belirtebilir. Genellikle 5, 7 ya da 9'lu derecelendirmeler içerecek biçimde derece seçenekleri sunulur ve gözlemcinin bunlardan birini işaretlemesi istenir. Beş ya da yedi gibi tek sayılı bir derecelendirmenin olması, bir orta değer olması dolayısıyla önemlidir. Gözlemci, kararsız kaldığında bu orta değeri seçebilir. Ancak bazı durumlarda eğer gözlenen davranışın ya da özelliğin doğası gereği bir tarafı tutmak gerekirse, 4 ya da 6 gibi çift sayılı derecelendirmeler de kullanılabilir. Alanda sıklıkla kullanılan ve karşılaşılabileceğiniz sayısal ve betimsel farklı derecelendirme ölçütlerden bazıları şunlardır:

Sıklık,
İfadeye katılma ve
Nitelik.

Bu örnekler kullanılabilecek derecelendirme ölçütlerinden sadece birkaçıdır. Bazı durumlarda öğretmen kendi ihtiyaçları doğrultusunda kendine özgü bir derecelendirme ölçeği geliştirmek isterse, bunlara benzer ifadeler kullanarak derecelendirme ölçeğini hazırlayabilir (S:81, Tablo 3.7).

DEĞERLENDİRME TABLOSU

DEĞERLENDİRME TABLOSU (RUBRİK), bir davranış ya da ürünün farklı derecelerini betimsel olarak değerlendirmek amacıyla kullanılan gözleme dayalı bir araçtır. Okul öncesi eğitimde değerlendirme tabloları, sınıftaki öğrenci performansını ya da ürünlerini değerlendirmek için kullanılabilir. Değerlendirme

tablosu da derecelendirme ölçeğinde olduğu gibi farklı düzeyleri yansıtır. Ancak aralarındaki en temel fark düzeylerin sayısal olarak değil ayrıntılarıyla betimlenerek nitel bir biçimde belirtilmesidir. Bir değerlendirme tablosunda bulunan iki temel öge;

(1) DAVRANIŞ YA DA ÜRÜNÜN GÖZLENDİĞİ ÖZELLİK VE

(2) BU ÖZELLİĞİN FARKLI DERECELERİNİ BETİMLEYEN TANIMLAYICILARDIR.

Değerlendirme tablolarında genellikle 3-6 arasında performans düzeyi kullanılması önerilmektedir. Düzeylerin sayısından daha önemli olan nokta, her bir düzeydeki tanımlamanın bir diğerinden farklı olması ancak yine de aralarında çok büyük farklılıklar olmamasıdır. Her bir düzeydeki performans çok az bir artışla diğer düzeye taşınmalıdır (S:82, Tablo 3.8). Bir değerlendirme tablosu geliştirirken uyulması gereken genel ilkeler şöyle sıralanabilir:

Tanımlayıcılarda çok genel ölçütler kullanılmamalıdır.

Gereksiz ve tanımlamaya yardımcı olmayan detaylara yer verilmemelidir.

Tanımlayıcıların farklı düzeyleri arasındaki geçişler yumuşak olmalıdır.

Öğretim programındaki hedef ve amaçlar doğrultusunda ölçütler kullanılmalıdır.

Ölçütler gözlenebilir ve ölçülebilir olmalıdır.

Tanımlayıcıların sayısı altıdan fazla olmamalıdır.

Tanımlayıcıların dereceleri arasındaki uzaklık eşit tutulmaya çalışılmalıdır.

Tanımlayıcıların içinde "az, iyi, bazen" gibi belirsiz ifadeler yer almamalıdır.

Az sayıda gözlemde kullanılarak bir pilot çalışma yapılmalı ve gerekirse düzeltmeler yapılmalıdır.

SORU-CEVAP

SORU:

Gözlem nedir?

CEVAP:

Gözlem, sergilenen durum ve davranış hakkında toplanan farklı türde bilgiler bütünüdür. Genellikle bu izleme sürecinde araştırmacının gözlem yaptığı çocuk veya grupla iletişim kurması beklenmez. Gözlem çalışmalarında veri toplayan gözlemcinin rolü gözlenen olaya tanıklık etmek ya da olayla ilgili olarak sürekli kayıt tutmaktır. Her iki durumda da gözlemin bilimsel bir sorgulama aracı olarak kullanılabilmesi için bazı şartları yerine getirmesi beklenir.

2

SORU:

Gözlem yapmak için gerekli olan şartlar nelerdir?

CEVAP:

Gözlem, çerçevesi belirlenmiş bir değerlendirme amacına hizmet etmektedir, sistematik olarak planlanır ve kaydedilir. Belirli bir plan dâhilinde gözlem insan veya makineler aracılığıyla yapılır geçerlik ve güvenirlik denetimlerine tabi tutulur.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

3

SORU:

Çocukları tanımak amacıyla gerçekleştirilen gözleme konu olan davranışlar nelerdir?

CEVAP:

Fiziksel eylemler, sözel davranışlar, anlamlı davranışlar, mekânsal ilişkiler ve konumlar, zamansal desenler, fiziksel nesneler ve sözel ve biçimsel kayıtlardır.

4

SORU:

Çocukları tanıma amaçlı yapılan gözlemin aşamalarını nelerdir?

CEVAP:

- Değerlendirmenin konusu ve amaçlarının belirlenmesi
- Gözlenecek çocukların, nesnelerin ve durumların tespit edilmesi
- Gözlenmesi tasarlanan durumun gözlenebilir ölçütlerinin belirlenmesi
- Gözlem ortamın (doğal veya yapay) seçilmesi
- Gözlem biçiminin belirlenmesi
- Eğer yapay ortamda gözlem gerçekleştirilecekse deney ortamının düzenlenmesi
- Gerekliyse gözlenecek çocuklarla önceden iletişime geçilmesi ve gerekli yerlerden onayların alınması
- Bir örnekleme stratejisinin belirlenmesi ve uygulanması
- Gözlemin gerçekleştirilmesi ve alan notlarının veya kayıtların sistematik olarak kaydedilmesi
- Gözlemin sonlandırılması
- Verilerin analizi
- Bulguların düzenlenmesi ve raporlaştırılması

5

SORU:

Çocuklar için ölçme aracı olarak kullanılan gözlemin önemi nelerdir?

CEVAP:

Çocuklarla çalışırken kullanılacak farklı ölçme araç ve yöntemleri vardır. Bunlar arasında gözlemin de ayrı bir işlevi ve önemi vardır. Gözlem eğer iyi uygulanırsa oldukça güçlü ve anlamlı veriler sağlayan bir veri toplama yöntemidir. Ancak gözlem yönteminin tüm potansiyelinden yararlanabilmek için uzman ya da öğretmenlerin gözlem konusunda yetkin olması gerekir. Çünkü doğası gereği gözlem, bireysel görüşlerden etkilenebilir ve gözlem yoluyla elde edilen veriler gözlemcinin öznel (subjektif) yargıları sonucu yanlışlık gösterebilir. Yanlış verilerle ulaşılan yanlış yargılar da çocukları yanlış tanımamıza neden olur ve dolayısıyla değerlendirme sonucu alacağımız kararları olumsuz yönde etkiler. O nedenle sizlerin çocukları tanıırken gözlem yöntemini etkili biçimde kullanabilmeniz için gözlemin amaçlarını, işlevlerini ve farklı türlerini bilerek gözlem yapabilmek için gerekli becerilere sahip olmanız

gerekmektedir. Çocuk gelişiminde gözlem, çocukların davranışları gerçekleşirken bu davranışları kaydetmek ve betimlemek amacıyla gerçekleştirilen veri toplama yöntemidir.

6

SORU:

Gözlemin çocuk gelişimi alanında kullanılmasının temel amaçları nelerdir?

CEVAP:

- Çocukların öğrenme ve gelişim düzeyini belirleme: Çocukları tanıma gözlem yöntemini kullanmanın en temel amacı çocukların davranışları aracılığıyla öğrenme düzeylerini ya da herhangi bir aşamada gelişim düzeylerini belirlemektir.
- Ders ya da etkinlik sürecinin etkililiğinin incelenmesi: Gözlem yoluyla veri toplamanın tek amacı çocuklara yönelik kararlar vermek değildir. Aynı zamanda çocuklarla birlikte gerçekleştirilen etkinlik sürecinin de değerlendirilmesi için gözlem verilerine ihtiyaç olabilmektedir.

7

SORU:

Gözlem sonucu neler yapılmalıdır?

CEVAP:

Gözlem sonucunda ulaşılan değerlendirme sonuçları çocuklarla paylaşılmalı ve kendisini geliştirmek için neler yapabileceği çocuğa ya da velisine açıklanmalıdır. Gözlem sonunda mutlaka geri bildirim verilmelidir.

8

SORU:

Bireysel yargıların gözlem sürecini olumsuz etkilememesi için alınacak önlem nedir?

CEVAP:

Genel olarak bireysel yargıların gözlem sürecini olumsuz etkilememesi için alınabilecek en etkili önlemin nesnel bir kodlama yapısı oluşturmak olduğu söylenebilir. Bu kodlama yapısıyla hangi davranışın nasıl sınıflandırılacağı önceden belirlenir ve gözlem sırasında farklı gözlemciler bile kullanılsa her çocuğun davranışı o davranışa uygun kategori altında sınıflandırılır.

9

SORU:

Çocuk gelişiminde tanıma amaçlı gözlem yaparken gözlemcinin yapması gerekenler nelerdir?

CEVAP:

- Gözlem yönteminin temel ilkelerini kavramak.
- Gözlem yapmak üzere hazırlanmak.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

3. Gözlemi gerçekleştirmek.
4. Gözlem verilerini açık ve anlaşılır bir dille özetlemek.

10

SORU:

Gözlem yapmak üzere hazırlanırken nelere dikkat etmek gerekmektedir?

CEVAP:

Gözlem yapmak üzere hazırlanırken hangi davranış ya da becerilerin gözleneceğine karar vermek, kimin gözlemci olacağına karar vermek, hangi öğrencilerin ne zaman gözleneceğine ilişkin bir örneklem planı yapmak ve gözlemcileri eğitmek gerekmektedir.

11

SORU:

Gözlem verilerini açık ve anlaşılır bir dille özetlemek için nelere dikkat etmek gerekmektedir?

CEVAP:

Her bir öğrenci ya da gruba geri bildirim vermek, öğrencilerin gözlem verilerini anlamasına yardımcı olmak, öğrencilerin kendi davranışlarına ilişkin öz değerlendirme yapmasına ve gelecekte neleri geliştirmeleri gerektiğine karar vermelerine yardımcı olmak.

12

SORU:

Anekdot kaydı ne demektir?

CEVAP:

Çocukların yaşamındaki önemli ve belirleyici olaylara yönelik yapılan gözlemleri betimlemek üzere tutulan kısa notlara Anekdot Kaydı denir. Anekdot kaydına konu olacak davranışları belirlerken daha önce gerçekleştirilen yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış gözlemler göz önünde bulundurulmalıdır. Bu şekilde her bir çocuk için önemli olduğu düşünülen davranış belirlenebilir ve anekdot kaydı tutmaya başlanabilir. Anekdot kayıtları, farklı kaynaklarda olay kaydı ya da vak'a kaydı olarak da adlandırılabilir.

13

SORU:

İyi bir anekdot kaydı nasıl olmalıdır?

CEVAP:

İyi yapılandırılmış bir anekdot kaydı, doğrudan gözlenen bir olayın kısa, açık, anlaşılır ve yargı içermeyen betimlemelerinden oluşmalıdır. Anekdot kaydının ilk bölümünde yargı ya da değerlendirme belirten ifadeler kullanılmadan sadece gözlemlenen davranış nesnel biçimde tanımlanmalıdır. Davranış betimlendikten sonra anekdot kaydının ikinci bölümünde gözlemi yapan

öğretmen ya da uzmanın yargı ve değerlendirmelerini içeren yorumlara ve önerilere yer verilmelidir. Ancak önemli ilkelerden biri sadece bir anekdot kaydına dayanarak yorum veya değerlendirmelere dayalı olarak çocuğun davranışı hakkında kararlar verilmemesidir. Özellikle çocuğun gelecek öğrenme etkinliklerinin planlanması için birden fazla anekdot kaydı ve diğer ölçme araçlarından elde edilen veriler bir araya getirilerek bu bilgilerin bileşiminden yararlanılmalıdır.

14

SORU:

Anekdot kaydında bulunması gereken temel öğeler nelerdir?

CEVAP:

Gözlenen davranışın ne kadar ayrıntılı anlatılması gerektiğine ilişkin bir kural olmasa da bir anekdot kaydında mutlaka bulunması gereken temel öğeler şu şekilde sıralanabilir:

- Gözlenen çocuğun adı, soyadı, yaşı (yıl ve ay olarak) ve sınıfı
- Gözlemcinin adı, soyadı, görevi
- Gözlemin yapıldığı ortam ve bağlam (evcilik köşesinde grup etkinliği, blok köşesi, bahçe vb.)
- Gözlem tarihi ve zamanı (gün ve saat olarak)
- Gözlenen davranışın tanımı
- Gözlenen davranışa ilişkin yorum

15

SORU:

Anekdot kaydının diğer tekniklerden üstün olan yanları nelerdir?

CEVAP:

Bir teknik olarak anekdot kayıtlarının, diğer tekniklere göre bazı üstünlükleri vardır.

- Kullanımı kolaydır. Herkes tarafından kullanılabilir.
- Ürüne değil sürece odaklanmayı sağlar.
- Kısa anekdot kayıtları dahi verimli olabilir.
- Hem öğretmen hem de yardımcı öğretmenler tarafından kullanılabilir.
- Aynı anda birden fazla çocuk gözlenerek notlar alınabilir.
- Öğretmen aynı anda gözlenen etkinliğe aktif olarak katılabilir.
- Gözlenen davranış, olaydan kısa bir süre sonra da kayıt edilebilir.
- Çocuğun gelişimindeki önemli aşamaların belgelenmesini sağlar.
- Çocuğun gelişimine ilişkin geçmişe dayalı karşılaştırmalar yapmaya olanak tanır.
- Velilerle ve okul yönetimiyle bilgi paylaşımına temel oluşturabilir.
- Resmî işlemlerde kanıt olarak kullanılabilir.
- Çocuk gelişimine uygun betimsel veriler sağlar.
- Portfolyonun önemli bir parçasını oluşturur.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

16

SORU:

Anektod kayıtlarındaki sınırlılıklardan üç tanesini yazınız.

CEVAP:

Çocukları tanıma ve değerlendirmede sıklıkla kullanılan bir gözlemsel teknik olarak anekdot kayıtları, bazı sınırlılıklara da sahiptir. Bunlar;

1. Gözlenen davranışın unutulmadan ve kısa bir süre içinde kayıt edilmesi gerekir
2. Kaydedilen davranışlarda örneklem hatası yanlış değerlendirmelere yol açabilir
3. Öğretmen dışında başka bir yetişkinin de gözlemlere katılması gerekebilir

17

SORU:

Sistematiik gözlem formu nedir?

CEVAP:

Sistematiik gözlem formları, anekdot kayıtlarına benzerlik gösteren ve çocuğun belirli bir alandaki gelişimini izlemek için önceden tasarlanmış planlı gözlem sonuçlarının tutulduğu değerlendirme araçlarıdır.

18

SORU:

Anektod ile sistematiik gözlem formu arasındaki fark nedir?

CEVAP:

Anektod kayıtlarının önceden planlanmasına gerek yoktur ve genellikle bir çocuğun gelişim aşamalarında belirleyici olabileceği düşünülen bir durumla karşılaşılınca kullanılır. Sistematiik gözlem formu sistemli ve planlı bir çaba gerektirmektedir.

19

SORU:

Sistematiik gözlemi en geçerli kılan özellik nedir?

CEVAP:

Gerçeklik ve doğrudan veri toplama olanağı sistematiik gözlemi en geçerli değerlendirme araçlarından biri yapmaktadır.

20

SORU:

Sistematiik gözlem sırasında özen gösterilmesi gereken kurallar nelerdir?

CEVAP:

Olabilirdiğince nesnel olun. Çocuğa ilişkin ya da daha önceden tanınan kardeşlerine ilişkin görüşlerinizin gözlem sonuçlarını etkilemesine izin vermeyin. Gözlenen davranışlara ilişkin yorum ve değerlendirmelerinizi daha sonra yapın.

Fark edilmeden gözleyin. Mümkün olduğunca, günlük sınıf rutinlerini bozmadan ve çocuklara fark ettirmeden gözlemi gerçekleştirmeye çalışın.

Sadece bir çocuğa ya da bir davranışa odaklanın. Eğer gözleminizi etkileyecekse, diğer sorumluluklarınızı sınıftaki yardımcı öğretmenle paylaşın ve tüm dikkatinizi gözleme ayırın.

Hem sözel hem de bedensel davranışları gözleyin. Gerekirse çocuğun söylediklerinden alıntılar gözlem formuna ekleyin. Sözlerin nasıl bir tonda ve vurguyla söylendiğini de not edebilirsiniz. Ayrıca jest, mimik ve beden duruşu gibi sözel olmayan bedensel davranışları da kaydedin.

Gözlenecek etkinlik seçilirken ve planlanırken çocuğun bireysel ihtiyaçlarını ya da portfolyosunda yer alan diğer değerlendirme alanlarını göz önünde bulundurun. Dönem sonunda her bir çocuğun tüm gelişim alanlarına ilişkin değerlendirme ya- pabilmek için iyi bir örneklem yapılmış olmalıdır.

21

SORU:

Örneklem almaya dayanan teknikler nelerdir?

CEVAP:

Gözlem sonuçlarını kaydetmeye yarayan örneklem almaya dayalı gözlemler tekniğı, iki farklı biçimde gerçekleştirilebilir. Bunlar, zamana dayalı örneklem alma ve olaya dayalı örneklem alma olarak belirtilir.

22

SORU:

Olaya dayalı örneklem alma nedir?

CEVAP:

Olaya dayalı örneklem alma, olay adı verilen daha önceden belirlenen davranışları gerçekleştirdiği anda gözleme ve kaydetme yöntemidir. Tüm davranışlar için kullanılabilse de bu yöntem genellikle sorun olduğu düşünülen davranışların incelenmesinde, nedenlerinin bulunmasında ve çözüm önerileri üretilmesinde kullanılır. Özellikle belirlenen davranış sadece belirli ortamlarda tekrarlanıyorsa zamana dayalı örneklem alma yerine olaya dayalı örneklem alma kullanılmalıdır.

23

SORU:

Sorunlu davranışların gözlemlendiğı boyutlar nelerdir?

CEVAP:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Sorun olduğu düşünülen davranışın farklı boyutları gözlemlenebilir.

- Sıklık: Olay hangi sıklıkla tekrarlanıyor
- Süre: Olay ne kadar sürüyor
- Nedenler: Olayın olası nedenleri
- Önem Derecesi: Olayın ne kadar ciddi ve önemli olduğu
- Tetikleyiciler: Olayı doğurduğu düşünülen ortam ya da davranışlar

24

SORU:

Denetim listesi hangi amaçla kullanılmaktadır?

CEVAP:

Denetim listeleri önceden belirlenmiş beceri ve yeterliklere sahip olup olunmadığını belirlemek için kullanılan araçlardır. Gözlemci, belirlenen davranışları gözleme fırsatı bulduktan sonra ya da gözlem sırasında denetim listesinde bulunan ifadeleri işaretler. Belirlenen becerileri değerlendirmek için hâlihazırda var olan akademik ya da profesyonel denetim listeleri kullanılabileceği gibi özel eğitsel ihtiyaçlar doğrultusunda yeni denetim listeleri de geliştirilebilir.

25

SORU:

Denetim listesini diğer gözlem tekniklerinden ayıran özelliklerden 3 tanesini yazınız?

CEVAP:

1. Öğretimi yönlendirmek için bilgi sağlar.
2. Aynı anda birden fazla çocuk için doldurulabilir.
3. Çok geniş boyutlu beceri ve yeterlilikleri tüm aşamalarıyla değerlendirebilme olanağı sağlar.

26

SORU:

Derecelendirme ölçekleri nedir?

CEVAP:

Derecelendirme ölçekleri, değerlendirilmek istenen beceri ya da özelliğin farklı düzeylerini belirlemek için kullanılan, gözleme dayalı araçlardır. Denetim listelerinde olduğu gibi, derecelendirme ölçeklerinde de gözlem sonuçları sayısal verilere dönüştürülebilir. Ancak, denetim listelerinden en temel farklılıkları, değerlendirilen beceri ya da özelliğin var olup olmasını değil farklı düzeylerini belirlemeleridir. Okul öncesi eğitim ortamlarında çocukları, öğretmenleri, eğitim ortamlarını ya da öğretim programlarını değerlendirmek amacıyla derecelendirme ölçekleri kullanılabilir.

27

SORU:

Değerlendirme tablosu nedir?

CEVAP:

Değerlendirme tablosu (rubrik) bir davranış ya da ürünün farklı derecelerini betimsel olarak değerlendirmek amacıyla kullanılan gözleme dayalı bir araçtır. Okul öncesi eğitimde değerlendirme tabloları sınıftaki öğrenci performansını ya da ürünlerini değerlendirmek için kullanılabilir. Değerlendirme tablosu da derecelendirme ölçeğinde olduğu gibi farklı düzeyleri yansıtır. Ancak aralarındaki en temel fark düzeylerin sayısal olarak değil ayrıntılarıyla betimlenerek nitel bir biçimde belirtilmesidir.

28

SORU:

Değerlendirme tablosunun temel öğelerini yazınız.

CEVAP:

Bir değerlendirme tablosunda bulunan iki temel öğe;

- (1) davranış ya da ürünün gözlemlendiği özellik
- (2) bu özelliğin farklı derecelerini betimleyen tanımlayıcılar

ÜNİTE 4: ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMEDE GÖRÜŞME YÖNTEMİ

GİRİŞ

Çocuk gelişiminin desteklenmesinde; çocuk, aile ve eğitimciler ile doğrudan ilişkisi bulunan çocuk gelişimi meslek elemanlarının bu paydaşlarla etkileşimde bulunması, sohbet etmesi ve bilgi toplaması önemlidir. Çocukların, ailelerin ve eğitimcilerin kararlarını ve davranışlarını etkileyen faktörleri anlayabilmek için sayısal verilerin yanı sıra sözlü ve yazılı kaynaklardan da yararlanılabilir ve araştırmalar gerçekleştirilebilir. Bu amaçla nitel araştırma yöntemleri kullanılmaktadır. Bu tip araştırmaların gerçekleştirilmesinde sıklıkla kullanılan temel araç görüşmedir.

Çocuklarla görüşme büyük ölçüde beceri ve bilgi birikimi gerektirir. Bunun için de görüşmecinin; dilsel becerilerinin yeterli olması, görüşmeye mevzu olan konuya hâkim olması, görüşmede elde etmek istediği veriyi bilmesi ve bu verilere ulaşmak için yeterli ölçüde becerisinin olması önemlidir.

GÖRÜŞME NEDİR?

Araştırmacılar çocuklar, aileler veya eğitimcilerle konuşarak, bir anket aracılığıyla ulaşacaklarından çok daha ayrıntılı ve anlamlı verilere ulaşabilirler. Farklı türde ve nitelikte veri sağlaması açısından görüşme, araştırmacılar için oldukça kullanışlı ve faydalı bir veri toplama aracıdır.

Görüşmeyle elde edilen verilerin niteliği büyük oranda görüşmeyi gerçekleştiren kişinin (görüşmeci) yeterlikleri ve görüşme becerilerine bağlıdır. Etkili bir görüşmeci başkalarının söyleyeceklerini merak eder, ilgisini gösterir, dinler ve karşısındakinin konuşmasını teşvik eder.

GÖRÜŞME, başka insanları anlama işi olarak tanımlanabilir. Daha açık bir ifadeyle, bilgiye gereksinim duyulan bir konuda, bilgi toplamaya çalışan bir araştırmacı ile görüşleri olan kişi arasındaki söyleşi ya

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

da sohbettir. Görüşmede "GÖRÜŞMECİ" (görüşmeyi yapan kişi) ve "KAYNAK KİŞİ" (görüülen kişi) olmak üzere iki taraf vardır ve görüşmeler genellikle yüz yüze bir ortamda gerçekleştirilir. Ancak gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla günümüz araştırmacıları internet üzerinden görüntülü olarak sanal ortamlar aracılığıyla görüşme olanağı bulmaktadır.

GÖRÜŞME TÜRLERİ

Görüşmeler genellikle görüşmenin amacına, görüşmeye katılanların sayısına, kapsanacak konuların derinliği ve çeşitliliğine, görüşme yapılacak kişilere, her bir katılımcıya ayrılacak süre ve oturum sayısına ve görüşmenin ne oranda yapılandırıldığına göre sınıflandırılmaktadır. Görüşmecinin tüm bu faktörleri dikkate alıp amacına uygun olan görüşme türünü belirleyip görüşme sürecini planlayabilir. Görüşmeler, katılımcı sayısına göre BİREYSEL VE GRUPÇA GÖRÜŞME olmak üzere iki türde gerçekleştirilebilir. Bireysel görüşmelerde, görüşmeci ve görüşülen kişi baş başa olur. Bu tür görüşmeler ikili görüşme şeklinde de tanımlanabilir. Grup görüşmelerinde ise bir görüşmeci ve birden fazla görüşülen kişi vardır.

Yapılandırılma düzeylerine göre ise görüşmeler;

Yapılandırılmamış,

Yarı yapılandırılmış ve

Yapılandırılmış olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır.

Yapılandırılmamış Görüşme

YAPILANDIRILMAMIŞ GÖRÜŞME, genellikle doğal ortamda gerçekleştirilen gözlemler sırasında kendiliğinden ve anlık olarak gelişen esnek bir görüşme türüdür. Bazı durumlarda kaynak kişi kendisiyle bir görüşme yapıldığının farkına bile varmayabilir. Doğal olarak gelişen bir sohbet olarak algılanabilir çünkü önceden bir hazırlık yapılarak belirlenen sorular sorulmamaktadır. Bu süreç kolay gibi gözükse de görüşmecinin bazı becerilere sahip olmasını gerektirir. Görüşmeci veri toplanan alanda bilgi ve deneyim sahibi olmalı, ortamın bütüncül bir değerlendirmesini yapabilmeli, uyarılara karşı hazır olmalı ve ani kararlar vererek gerektiği noktada söyleyişi başlatmalı ve yönlendirmelidir. Görüşmenin yapılandırılmamış olması incelenen konunun hiç belirlenmediği anlamına gelmemelidir. Veri toplanması hedeflenen genel kavramlar ve amaçlar önceden bilinerek görüşme bu sınırlar içinde yönlendirilmeye çalışılmalıdır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme

YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME, insanları anlamak için gerçekleştirilen en güçlü görüşme yöntemlerinden biridir. Görüşmenin amacına göre değişmekle birlikte genellikle 60 ila 90 dakika arasında sürer. Yarı yapılandırılmış görüşmenin dört temel amacı vardır. Bunlar; genel kavram ve düşüncelerin anlamını açıklığa kavuşturmak, bir görüşe sahip olmaya ya da bir davranışı sergilemeye neden olan öğeleri belirlemek, karmaşık tutumları sınıflandırmak ve insanları belli bir davranışa sevk eden güdüleyici unsurları açıklamaktır.

YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME

YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞMELEERDE, görüşmeci önceden belirlenmiş bir senaryoyu takip eder. Sorulacak sorular önceden açık bir şekilde yazılmıştır

ve hangi sırayla sorulacağı da belirlenmiştir. Araştırmacının yapması gereken tek şey bu sırayı izlemektir. Diğer görüşme türleriyle karşılaştırıldığında, görüşmecinin sahip olması ve kullanması gereken yeterlikler daha azdır. Dolayısıyla birden fazla görüşmeci kullanılması gereken durumlar için ideal bir yöntemdir. Bütün çocuklarla veya ilgili kişilerle aynı ortamda ve tek bir elden veri toplamının mümkün olmayacağı durumlarda, görüşmelerin farklı ortamlarda ve genellikle de farklı görüşmeciler tarafından gerçekleştirilmesi gerekebilir. Bu gibi durumlarda önceden yapılandırılmış soruları sormak görüşmeciler arasında ve toplanan verilerde bir standartlaşma sağlayacaktır. Özellikle fazla deneyimi olmayan çok sayıda görüşmeciyle çalışmayı gerektiren araştırmalarda görüşmecinin özelliklerinden kaynaklanabilecek yanlılığı da önlemeye yardımcı olur. Yapılandırılmış görüşmelerin en önemli sınırlılığı görüşmecinin çok az bir esnekliğe sahip olmasıdır. Kaynak kişiyle yapılan görüşme sırasında ortaya çıkabilecek bireysel farklılıkların üzerine giderek o an gelişen ve ileride önemli olabileceği düşünülen bir konunun incelenmesine izin verilmez. Görüşmeci kendisine önceden verilen soruları sorar ve bunların dışına çıkmaz.

Yukarıda verilen üç görüşme türünün öneminin ve kapsamının yanı sıra görüşmenin gerçekleştirileceği kaynak kişiler de önemli bir konudur. Çocuk gelişimi alanında yapılacak araştırmalarda ve etkin süreçlerin ise koşulmasında görüşme için en önemli kaynak kişiler veliler ve çocuklardır.

Veli ile Görüşme

Çocukları anlamak ve değerlendirmek için anne-baba ile görüşme yapmak son derece önemlidir. Çünkü çocuklarla ilgili yeterli veri ancak veli ile yapılacak görüşmelerde elde edilebilir. Bunun için ailenin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi, çocuğun aile içindeki ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığının öğrenilmesi, çocuğun ailesiyle iletişiminin anlaşılması, çocuğun çevresi ile etkileşiminin bilinmesi ve aile içinde çocuğun yerinin anlaşılması için veli ile görüşme yapılması etkili olacaktır. Veli ile görüşmeler okulda, evde veya başka bir yerde yapılabilir. Bu tür görüşmeler genellikle görüşmecinin esnek ve ek bilgiler toplayabileceği görüşme türlerinden yarı yapılandırılmış veya başlangıç aşamalarında çocukla ilgili detayları saptanmaya çalışılırken yapılandırılmamış görüşme şeklinde planlanabilir.

Çocuk ile Görüşme

Çocuklarla görüşme yapabilmek için görüşmecinin, çocukların nasıl düşündükleri ve iletişim kurdukları konusunda temel bilgiye sahip olması gereklidir. Çocukların düşünceleri, bilişsel, dilsel ve duygusal gelişimlerine bağlıdır. Bundan dolayı görüşmeci çocuklarla görüşme yaparken onların bilişsel, dilsel, duygusal ve psikososyal gelişimleri dikkate alınarak sorular hazırlamalıdır. Görüşmeci, görüşme esnasında çocuğa odaklanıp onun ortamda kendini rahat hissetmesini sağlayacak düzenlemeyi önceden yapması gerekmektedir. Çocuklarla görüşme yaparken öncelikle görüşmenin ne amaçla yapıldığı anlatılmalıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Çocuklarla görüşmede açık uçlu ya da dolaylı sorular sormak daha etkili olabilmektedir. Çocuklara evlerini, anne-babalarını, nelerden hoşlandıklarını vb. anlatmalarına imkân veren sorular; onlara kendi kontrolleri çerçevesinde ifade etme özgürlüğü tanımaktadır. Ayrıca dolaylı sorular, çocukların görüşmeci ile güven ilişkisi sağlaması açısından da önemlidir.

Görüşme İzni

Çocuklarla ilgili yapılacak araştırmalarda araştırmacı 18 yas altı çocuklarla görüşme yapmayı planlıyorsa veli iznini alması gerekmektedir. Bunun için görüşmeci etik kurallar çerçevesinde veli bilgilendirme ve onay formu ile aileden izin almalıdır.

ODAK GRUP GÖRÜŞMESİ

ODAK GRUP GÖRÜŞMESİ, küçük bir grup katılımcıyla belirli bir konu üzerine gerçekleştirilen görüşmedir. Görüşmeci belli sorular sorarak katılımcı gruptaki bireylerden cevapları toplar. Katılımcı grubu genellikle 4 ile 6 kişiden oluşur ancak bu sayı bağlama ve araştırma amacına göre 12'ye kadar çıkabilmektedir. Görüşme süreci bir ile iki saat arasında zaman alır. Görüşme, katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri bir toplantı odasında ve bir toplantı yöneticisinin rehberliğinde gerçekleştirilir. Toplantı yöneticisi dışında not tutmak amacıyla araştırma grubundan bir kişinin daha bulunmasında fayda vardır.

Odak grup toplantıları bire bir görüşmelerin daha fazla katılımcıyla gerçekleştirilen biçimi değildir. Odak grup görüşmelerinin temelinde GRUP ETKİSİ olarak tanımlanan olguyu harekete geçirerek katılımcıların aralarında etkileşim kurmaları ve görüşlerini toplantıda sunulan diğer görüşlerle de ilişkilendirerek açıklamaları beklenir. Bu sayede bireysel görüşmeyle elde edilmesine olanak olmayan ve ancak böyleli etkileşimli bir ortamda başka katılımcıların katkılarıyla ortaya çıkabilecek verilere ulaşılmak amaçlanır.

Odak Grup Görüşmelerinin Üstünlükleri ve Sınırlılıkları

Odak grup görüşmeleri, birçok çocuğun veya velinin sesini dinlemek, konuları derinlemesine görüşmek ve grup tartışma ortamı sayesinde bazı konularda beklenin ötesinde veri elde etme ihtimalinden dolayı çok etkilidir. Bu görüşmede, yönetici çeşitli soruları ya da konuları dile getirir ve görüşülen kişilerin konu hakkındaki fikirlerini dinler. Bu yöntemin en önemli üstünlüğü grup etkisiyle katılımcıların birebir görüşmede iletecekleri görüşlerden daha fazlasını iletebilmeleridir. Bir katılımcının dile getireceği örnek olay diğer katılımcıları da konu üzerinde düşünmeye ve kendi deneyimlerini daha ayrıntılı olarak anlatmaya yönleltebilir. Bu yolla ulaşılan veriler araştırma için daha nitelikli olacaktır. Odak grup görüşmeleri esnek bir yöntemdir ve yönetici etkin iletişimleri sayesinde görüşülen kişilerden derinlemesine bilgi sağlayabilir.

Odak grup görüşmelerinin üstünlüklerinin yanı sıra sınırlılıkları da bulunmaktadır. Bu tür görüşmeleri yönetmek zordur. Ayrıca bu görüşme türünün önemli bir sınırlılığı, elde edilen verilerin genelleştirilememesidir. Odak grup görüşmelerine davet edilen katılımcıların sayıları, daha önce de belirtildiği gibi, genellikle 4 ile 6

arasındadır. Böylesi küçük bir grubun çocuk gelişimi araştırmalarında tüm çocukları veya aileleri (araştırma evrenini) temsil etme yeterliği yoktur. Odak grup görüşmelerinde konu ve hedef kitlenin özelliklerine göre süre sınırlaması vardır. Genellikle görüşme bir ile iki saat arasında sürmektedir.

Odak grup görüşmelerinin bir diğer sınırlılığı da başarının toplantı yöneticisinin bilgi, deneyim ve becerilerine bağlı olmasıdır. Grubun tamamının etkin katılımını sağlamak, çatışmaları engellemek, konudan sapmayı önlemek ve herkesin kendini rahat hissettiği bir tartışma ortamı yaratmak oldukça beceri gerektiren bir iştir.

Görüşme Sürecinin Planlanması

Görüşme sürecinin başarıyla gerçekleştirilmesi, büyük oranda görüşmecinin yetkinliği ve görüşme öncesindeki başarılı bir planlamayla ilgilidir. Herhangi bir görüşme türünde, görüşmecilerin izlemesi gereken adımlar şöyle sıralanabilir:

- Amaçların belirlenmesi
- Görüşmenin tasarımı
- Görüşmenin gerçekleştirilmesi
- Ses kaydının/Konuşmaların deşifre edilmesi
- Verinin çözümlemesi
- Verinin doğrulaması
- Görüşmenin raporlaştırılması.

GÖRÜŞME YÖNTEMİNİN ÜSTÜNLÜKLERİ VE SINIRLILIKLARI

Görüşme yönteminin üstünlükleri şöyle sıralanabilir:

- İncelenen konuyu bütünüyle anlamaya olanak tanır.
- Bazı araştırma konuları için önceden geliştirilmiş standart bir ölçek bulunmayabilir ve görüşme yeni bir ölçek geliştirme sürecine girmeden ayrıntılı veri toplamaya olanak tanır.
- Nicel yöntemlerle toplanan verilerin geçerliğini ve güvenilirliğini onaylamak ya da o veriler üzerine yorum yapabilmek için kullanılabilir.
- Araştırmacılar tarafından önceden belirlenmiş kategorilerden birini seçtirmek yerine, katılımcıların görüşlerini kendi cümleleriyle ifade etmelerine olanak sağlar.
- Görüşmeyle ulaşılan bilgilerin inanılabilirliği daha yüksektir.
- Görüşmeciye ayrıntıya inebilecek ek sorular sorma olanağı tanır.
- Görüşmeciye kaynak kişinin belirtebileceği önceden planlanmamış konular üzerine eğilebilme ve beklenmedik yönere sapma esnekliğini sağlar.

Görüşme yönteminin sınırlılıkları ise şöyle sıralanabilir:

- Bazı durumlarda katılımcılar öyle düşünmeseler bile görüşmeciye memnun edecek ya da etik olarak doğru olan şeyler söyleme eğiliminde olabilirler.
- Anket gibi nicel araçlarla karşılaştırıldığında ulaşılabilecek bilgiler, görüşmeci ve kaynak kişi arasındaki iletişimin düzeyine ve kişiliklerine daha bağlıdır.
- Katılımcılar daha sonra pişmanlık duyacakları şeyler söyleyebilirler.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Etkili ve verimli bir görüşme gerçekleştirebilmek için iyi bir görüşmecinin bilgi, deneyim ve iletişim becerilerine sahip olması gerekir.

Görüşmecileri eğitmek pahalı ve zaman alıcı olabilir.

Görüşme süreci pahalı ve zaman alıcı olabilir.

Görüşmeyle toplanan verilerin çözümleme ve yorumlama yapabilmek için hazır hâle getirilmesi nicel verilere göre çok daha zaman alıcı bir süreçtir.

Raporlaştırma aşamasında araştırmacının eğilimine göre daha öznel olabilir.

Görüşmenin Soru Alanları ve Türleri

Çocuk gelişimi alanındaki nitel araştırma görüşmelerinde kullanılabilecek sorular içeriğine göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir.

DAVRANIŞLAR: Çocukların bundan önce ya da şimdi yaptıkları, okul içindeki uygulama ya da hizmeti kullanım biçimi.

GÖRÜŞLER/DEĞERLER: Çocuklar ve/veliler okul içindeki uygulama ya da hizmet hakkında ne düşünüyor?

DUYGULAR: Çocuk ve/velilerin ne düşündüğü değil, uygulama ya da hizmete ilişkin tutumları, duyguları ve değerleri.

BİLGİ: Okul içindeki uygulamaya veya hizmete ilişkin bilgiler.

DUYULAR: Tat, dokunma, koku, işitme, görme.

BİREYSEL ÖZELLİKLER: Yaş, eğitim durumu, ekonomik düzey, çocuk sayısı gibi çocuğu ve/veya veliyi tanımaya ve tercihlerini açıklamaya yardımcı olabilecek veriler.

GÖRÜŞMEDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN TEMEL UNSURLAR

Görüşme yaparken izlenmesi gereken ilkeler şöyle sıralanabilir:

Görüşmeyi gerçekleştirmeden önce mutlaka randevunuzu teyit edin.

Görüşme sırasında kötü sürprizlerle karşılaşmamak için öncesinde uygun bir görüşme rehberi hazırlayın.

Görüşme öncesinde kendinizi tanıtın ve araştırmacının amacını kısaca açıklayın.

Görüşmenin gizliliği hakkında bilgi verin.

Görüşme öncesinde katılımcının neden bu görüşmeye seçildiklerini ve görüşmenin yaklaşık olarak ne kadar süre alacağını belirtin.

Görüşme kayıt altına alınacaksa bu konuda katılımcılardan izin isteyin.

Görüşme öncesinde ve sırasında ses kayıt cihazının düzenli çalışıp çalışmadığını kontrol edin.

Görüşme sırasında sade ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösterin ve teknik kelimeler kullanmaktan kaçının.

Görüşme sorularının yeterli kadar anlaşılmadığını düşündüğünüz zaman ya da sorulara yeterli cevap alamadığınızda sorularınızı farklı şekilde tekrar sorun.

Görüşme sırasında katılımcıların sözel olmayan jest, mimik ve beden duruşu gibi davranışlarını

da gözlemleyin ve buna göre gerekiyorsa görüşme içeriğini tekrar düzenleyin.

Görüşmede katılımcılar soruları cevapladıktan sonra veya uygunsa öncesinde başka görüşmelerdeki kişi ya da grupların belirttiği görüşleri katılımcılara sorun.

Görüşmede katılımcıların görüşlerini eleştirmeyin ayrıca kendi görüşlerinizi de mümkünse paylaşmayın.

Katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri samimi bir ortam yaratın.

Katılımcılara isimleriyle hitap edin.

Kapalı uçlu "Evet-Hayır" şeklinde sorular sormaktan kaçının.

Katılımcıların konudan uzaklaşmalarını engelleyin.

Görüşme sonunda, katılımcılara teşekkür edin ve görüşme sonuçlarını paylaşacağınızı belirtin.

Görüşme sonunda ses kayıt cihazını kontrol edin ve görüşmenin kaydedildiğinden emin olun.

SORU-CEVAP

SORU:

Etkili bir görüşmecinin özellikleri arasında neler yer alır?

CEVAP:

Etkili bir görüşmeci başkalarının söyleyeceklerini merak eder, ilgisini gösterir, dinler ve karşısındakinin konuşmasını teşvik eder.

2

SORU:

Görüşme nedir?

CEVAP:

Görüşme, en genel hâliyle başka insanları anlama işi olarak tanımlanabilir. Başka bir ifadeyle, bilgiye gereksinim duyulan bir konuda, bilgi toplamaya çalışan bir araştırmacı ile görüşleri olan kişi arasındaki söyleşi ya da sohbetir.

3

SORU:

Görüşme sürecindeki taraflar kimlerdir?

CEVAP:

Görüşmede "görüşmeci" (görüşmeyi yapan kişi) ve "kaynak kişi" (görüşülen kişi) olmak üzere iki taraf bulunur.

4

SORU:

Görüşmeler hangi açılardan sınıflandırılmaktadır?

CEVAP:

Görüşmeler genellikle görüşmenin amacına, görüşmeye katılanların sayısına, kapsanacak konuların derinliği ve çeşitliliğine, görüşme yapılacak kişilere, her bir katılımcıya

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

ayrılacak süre ve oturum sayısına ve görüşmenin ne oranda yapılandırıldığına göre sınıflandırılmaktadır.

5

SORU:

Katılımcı sayısına göre görüşme türleri nelerdir?

CEVAP:

Görüşmeler, katılımcı sayısına göre bireysel ve grupça görüşme olmak üzere iki türde gerçekleştirilebilir.

6

SORU:

Bireysel görüşme nedir?

CEVAP:

Bireysel görüşmelerde, görüşmeci ve görüşülen kişi baş başa olur. Bu tür görüşmeler ikili görüşme şeklinde de tanımlanabilir.

7

SORU:

Grup görüşmesi nedir?

CEVAP:

Grup görüşmelerinde bir görüşmeci ve birden fazla görüşülen kişi vardır. Belli bir konu üzerine görüşler ortaya konur ve konu tartışılır.

8

SORU:

Görüşmeler yapılandırılma düzeyine göre kaç'a ayrılır? Bunlar nelerdir?

CEVAP:

Görüşmelerin ne derece yapılandırıldığına göre ise yapılandırılmamış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmış görüşme olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır.

9

SORU:

Yapılandırılmamış görüşme nedir?

CEVAP:

Yapılandırılmamış görüşme bazı araştırmacılar tarafından informal söyleşi ya da etnografik görüşme olarak da isimlendirilmektedir. Bu görüşme türü genellikle görüşmeciye büyük bir esneklik ve hareket serbestliği imkânı tanır. Ayrıca doğal ortamda gerçekleştirilen gözlemler sırasında kendiliğinden ve anlık olarak gelişen bir görüşme türüdür. Bazı durumlarda kaynak kişi (görüşülen kişi) kendisiyle bir görüşme yapıldığının farkına bile varmayabilir. Doğal olarak gelişen bir sohbet

olarak algılanabilir çünkü önceden bir hazırlık yapılarak belirlenen sorular sorulmamaktadır.

10

SORU:

Yapılandırılmamış görüşme tekniğinin sınırlılıkları nelerdir?

CEVAP:

Yapılandırılmamış görüşmelerin önemli bir sınırlılığı her katılımcıdan elde edilen verilerin birbirinden farklı olmasıdır. Önceden belirlenen sorular çerçevesinde bir akış izlenmediği için her görüşme bir öncekinden farklı olacaktır. Dolayısıyla sistematik bir düzende toplanmayan bu verileri gruplamak ve analiz etmek zor ve zaman alıcıdır.

11

SORU:

Yarı yapılandırılmış görüşmenin amaçları nelerdir?

CEVAP:

Yarı yapılandırılmış görüşmenin amacı (1) genel kavram ve düşüncelerin anlamını açıklığa kavuşturmak; (2) bir görüşe sahip olmaya ya da bir davranışı sergilemeye neden olan öğeleri belirlemek; (3) karmaşık tutumları sınıflandırmak ve (4) insanları belli bir davranışa sevk eden güdüleyici unsurları açıklamaktır.

12

SORU:

Yapılandırılmış görüşmeler nasıl gerçekleştirilir?

CEVAP:

Yapılandırılmış görüşmelerde, görüşmeci önceden belirlenmiş bir senaryoyu takip eder. Sorulacak sorular önceden açık bir şekilde yazılmıştır ve hangi sırayla sorulacağı da belirlenmiştir. Araştırmacının yapması gereken tek şey bu sırayı izlemektir.

13

SORU:

Yapılandırılmış görüşme neden birden fazla görüşmeci kullanılması gereken durumlar için ideal bir yöntemdir?

CEVAP:

Yapılandırılmış görüşmelerde, görüşmeci önceden belirlenmiş bir senaryoyu takip eder. Sorulacak sorular önceden açık bir şekilde yazılmıştır ve hangi sırayla sorulacağı da belirlenmiştir. Araştırmacının yapması gereken tek şey bu sırayı izlemektir. Ancak bu özelliği yapılandırılmış görüşmeleri nicel bir araştırma aracı yapmaya yetmez. Verilen yanıtlar açık uçlu olduğu, yani katılımcı kendi istediği biçimde, derinlikte ve kendi cümleleriyle yanıt verdiği için bu yolla toplanan veriler

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

nitel veri olarak değerlendirilir. Diğer görüşme türleriyle karşılaştırıldığında, görüşmecinin sahip olması ve kullanması gereken yeterlikler daha azdır. Dolayısıyla birden fazla görüşmeci kullanılması gereken durumlar için ideal bir yöntemdir.

14

SORU:

Çocuklarla görüşme yaparken nelere dikkat edilmelidir?

CEVAP:

Çocuklarla görüşme yapabilmek için görüşmecinin, çocukların nasıl düşündükleri ve iletişim kurdukları konusunda temel bilgiye sahip olması gereklidir. Çocukların düşünceleri, bilişsel, dilsel ve duygusal gelişimlerine bağlıdır. Bundan dolayı görüşmeci çocuklarla görüşme yaparken onların bilişsel, dilsel, duygusal ve psikososyal gelişimleri dikkate alınarak sorular hazırlamalıdır. Görüşmeci, görüşme esnasında çocuğa odaklanıp onun ortamda kendini rahat hissetmesini sağlayacak düzenlemeyi önceden yapması gerekmektedir. Çocuklarla görüşme yaparken öncelikle görüşmenin ne amaçla yapıldığı anlatılmalıdır. Çocuklarla görüşmede açık uçlu ya da dolaylı sorular sormak daha etkili olabilmektedir.

15

SORU:

Odak grup görüşmesi nedir?

CEVAP:

Odak grup görüşmesi, küçük bir grup katılımcısıyla belirli bir konu üzerine gerçekleştirilen görüşmedir. Görüşmeci belli sorular sorarak katılımcı gruptaki bireylerden cevapları toplar. Katılımcı grubu genellikle 4 ile 6 kişiden oluşur ancak bu sayı bağlama ve araştırma amacına göre 12'ye kadar çıkabilmektedir. Görüşme süreci bir ile iki saat arasında zaman alır. Görüşme, katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri bir toplantı odasında ve bir toplantı yöneticisinin rehberliğinde gerçekleştirilir. Toplantı yöneticisi dışında not tutmak amacıyla araştırma grubundan bir kişinin daha bulunmasında fayda vardır.

16

SORU:

Birebir (bireysel) görüşmeyle karşılaştırıldığında odak grup görüşmelerinin avantajları nelerdir?

CEVAP:

Birebir görüşme ve gözlemle karşılaştırıldığında, odak grup görüşmeleri daha az zaman ve maliyet gerektirir ayrıca daha hızlı sonuç verir. Odak grup görüşmelerinde iki saat içinde küçük bir bütçeyle birden çok kişiden veri toplanabilir.

17

SORU:

Odak grup görüşmelerinde yöneticilerin kısa bir giriş yaparken dikkat etmeleri gereken konular nelerdir?

CEVAP:

Odak grup görüşmesini yönetirken yöneticilerin kısa bir giriş yapmaları görüşmenin akışı açısından önemlidir. Bunu yaparken yöneticilerin dikkat etmesi gereken konular şunlardır: • Kısa bir hoş geldiniz konuşması yapılması, • Görüşülecek konunun kısa bir özetinin yapılması, • Görüşme ilkelerinin belirtilmesi, • Açılış sorusunun sorulması.

18

SORU:

Görüşme sürecinin aşamaları nelerdir?

CEVAP:

Görüşme sürecinin aşamaları şunlardır: 1. Amaçların belirlenmesi 2. Görüşmenin tasarımı 3. Görüşmenin gerçekleştirilmesi 4. Ses kaydının/Konuşmaların deşifre edilmesi 5. Verinin çözümlemesi 6. Verinin doğrulaması 7. Görüşmenin raporlaştırılması.

19

SORU:

Görüşme yönteminin üstünlükleri nelerdir?

CEVAP:

Görüşmeye ilişkin üstünlükler şunlardır: • İncelenen konuyu bütünüyle anlamaya olanak tanır. Beklenen yanıtlar alınana kadar açıklamalar yapılarak görüşmecinin konu hakkındaki tüm düşünceleri ve deneyimi elde edilebilir. Örneğin, nicel araştırmalarla bir çocuk oyununu hangi yaş gruplarının daha çok oynadığı belirlenebilir. Ancak, aynı oyunu neden veya nasıl oynadıkları görüşmelerle daha iyi aydınlatılabilir ve buna göre çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerini destekleyecek yeni verilere ulaşılabilir. • Bazı araştırma konuları için önceden geliştirilmiş standart bir ölçek bulunmayabilir ve görüşme yeni bir ölçek geliştirme sürecine girmeden ayrıntılı veri toplamaya olanak tanır. • Nicel yöntemlerle toplanan verilerin geçerliğini ve güvenilirliğini onaylamak ya da o veriler üzerine yorum yapabilmek için kullanılabilir. • Araştırmacılar tarafından önceden belirlenmiş kategorilerden birini seçtirmek yerine, katılımcıların görüşlerini kendi cümleleriyle ifade etmelerine olanak sağlar. Gerekirse ek sorular sorularak, kaynak kişinin görüşleri hiçbir yanlış anlamaya neden olmayacak biçimde öğrenilebilir. • Görüşmeyle ulaşılan bilgilerin inanılabilirliği daha yüksektir. • Görüşmeyle ayrıntıya inebilecek ek sorular sorma olanağı tanır. Kaynak kişinin soruyu istenen düzeyde anlayıp anlamadığını belirleyerek gerekirse açıklama yapabilmeyi sağlar. • Görüşmeciye kaynak kişinin belirtebileceği önceden planlanmamış konular üzerine eğilebilme ve beklenmedik yönere sapma esnekliğini sağlar.

20

SORU:

Görüşme yönteminin sınırlılıkları nelerdir?

CEVAP:

Görüşme yönteminin sınırlılıkları şunlardır: • Bazı durumlarda katılımcılar öyle düşünmeseler bile görüşmeciyi memnun edecek ya da etik olarak doğru olan şeyler söyleme eğiliminde olabilirler. Örneğin çocuklar, dış fırçalama alışkanlığıyla ilgili bir soruya, gerçekte öyle olmasa da, görüşmecinin kendisi hakkında kötü bir yargıya sahip olmaması için günde iki kere dişlerini fırçaladığını belirtebilirler. • Anket gibi nicel araçlarla karşılaştırıldığında ulaşılabilecek bilgiler, görüşmeci ve kaynak kişi arasındaki iletişimin düzeyine ve kişiliklerine daha bağlıdır. Kaynak kişinin belirteceği görüşler görüşmecinin sergileyeceği basit bir kişilik özelliğine ya da bir soruyu ifade ediş biçimine göre değişebilir. • Katılımcılar daha sonra pişmanlık duyacakları şeyler söyleyebilirler. • Etkili ve verimli bir görüşme gerçekleştirebilmek için iyi bir görüşmecinin bilgi, deneyim ve iletişim becerilerine sahip olması gerekir. Aynı anda birden çok görüşmecinin kullanılması gereken araştırmalarda bu yeterliklere sahip insan kaynağı kısıtlılığı yaşanabilir. • Görüşmecileri eğitmek pahalı ve zaman alıcı olabilir. • Görüşme süreci pahalı ve zaman alıcı olabilir. Nicel yöntemlerle karşılaştırıldığında, aynı sürede çok daha az sayıda katılımcıyla görüşme gerçekleştirilerek veri toplanabilir. • Görüşmeyle toplanan verilerin çözümleme ve yorumlama yapabilmek için hazır hâle getirilmesi (deşifre etme ve sınıflandırma gibi) nicel verilere göre çok daha zaman alıcı bir süreçtir. • Raporlaştırma aşamasında araştırmacının eğilimine göre daha öznel olabilir. Hangi doğrudan alıntıların seçileceğine göre raporun yorumları değişebilir.

21

SORU:

Görüşme yaparken farklı türde işlevler için kullanılabilecek soru türleri nelerdir?

CEVAP:

Görüşme yaparken farklı türde işlevler için kullanılabilecek soru türleri şunlardır: Doğrudan, yönlendirici, varsayımlı, yönsüz, açık uçlu, kapalı uçlu ve açıcı sorular.

22

SORU:

Genel olarak görüşme yaparken izlenmesi gereken ilkeler nelerdir?

CEVAP:

Genel olarak görüşme yaparken izlenmesi gereken ilkeler şunlardır: • Görüşmeyi gerçekleştirmeden önce mutlaka randevunuzu teyit edin. Bu amaçla görüşmeden üç gün

önce telefon ya da e-posta ile katılımcılara görüşmeyi hatırlatın. • Görüşme sırasında kötü sürprizlerle karşılaşmamak için öncesinde uygun bir görüşme rehberi hazırlayın. • Görüşme öncesinde kendinizi tanıttın ve araştırmanın amacını kısaca açıklayın. • Görüşmenin gizliliği hakkında bilgi verin. Katılımcıların isimlerinin araştırma raporunda yer almayacağını ve haklarının korunacağını açıklayın. • Görüşme öncesinde katılımcının neden bu görüşmeye seçildiklerini ve görüşmenin yaklaşık olarak ne kadar süre alacağını belirtin. • Görüşme kayıt altına alınacaksa görüşmenin kayıt altına alınması konusunda katılımcılardan izin isteyin. • Görüşme öncesinde ve sırasında ses kayıt cihazının düzenli çalışıp çalışmadığını kontrol edin. • Görüşme sırasında sade ve anlaşılır bir dil kullanmaya özen gösterin ve teknik kelimeler kullanmaktan kaçının. • Görüşme sorularının yeteri kadar anlaşılmadığını düşündüğünüz zaman ya da sorulara yeterli cevap alamadığınızda sorularınızı farklı şekilde tekrar sorarak katılımcıların açıcı cevaplar vermesini sağlayın. • Görüşme sırasında katılımcıların sözel olmayan jest, mimik ve beden duruşu gibi davranışlarını da gözlemleyin ve buna göre gerekiyorsa görüşme içeriğini bu gözlem sonuçlarına göre tekrar düzenleyin. • Görüşmede katılımcılar soruları cevapladıktan sonra veya uygunsa öncesinde başka görüşmelerdeki kişi ya da grupların belirttiği görüşleri katılımcılara sorun. • Görüşmede katılımcıların görüşlerini eleştirmeyin ayrıca kendi görüşlerinizi de mümkünse paylaşmayın. • Katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri samimi bir ortam yaratın. • Katılımcılardan daha iyi cevaplar almak için uygun düzeyde bir samimiyet kurmak için katılımcılara isimleriyle hitap edin. • Kapalı uçlu 'Evet-Hayır' şeklinde sorular sormaktan kaçının. • Katılımcıların konudan uzaklaşmalarını engelleyin. • Görüşme sonunda, katılımcılara teşekkür edin ve görüşme sonuçlarını paylaşacağınızı belirtin. Bunun için katılımcıların sonuçları nasıl almak istediklerini (e-posta veya adrese posta gönderme) sorun. • Görüşme sonunda ses kayıt cihazını kontrol edin ve görüşmenin kaydedildiğinden emin olun.

ÜNİTE 5: ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRME

GİRİŞ

Erken çocukluk eğitimi, Çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan bedensel, sosyalduygusal, bilişsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, ailelerde ve kurumlarda verilen eğitim ile şekillendiği GELİŞİM VE EĞİTİM sürecidir. Programın etkili bir şekilde uygulanabilmesi için, değerlendirme süreci önemlidir. Değerlendirme, çocukların ne düzeyde öğrendiklerini, özel gereksinimlerini, uygulanan programların başarılı olup olmadığını belirlemek, eğitim programlarının etkililiğini arttırmak ve ihtiyaca uygun yeni programlar geliştirmek açısından önem taşır.

ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRME

Eğitim programı, bireyin okul içi ve okul dışı tüm eğitim etkinliklerini içine alan öğrenme yaşantıları planıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Programda dersler, sosyal faaliyetler, her türlü öğrenci hizmetleri ve pek çok boyut yer alır. Program değerlendirme sürecinin etkili ve başarılı olabilmesinde izlenmesi gereken belirli aşamalar bulunmaktadır. Bu aşamalar şunlardır:

- Program değerlendirmenin organize edilmesi,
- Program misyonunun tanımlanması,
- Program amaçlarının tanımlanması,
- Programın öğrenme çıktılarının tanımlanması,
- Mevcut ve gerekli değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi,
- Her bir öğrenme çıktısı için değerlendirme yöntemlerinin ve hedeflerinin belirlenmesi,
- Verilerin toplanması,
- Sonuçların analizi,
- Geri bildirimin sağlanması,
- Değişikliklerin uygulanması,
- Değişikliklerin izlenmesi ve sonuçların karşılaştırılması,
- Bilgilerin gözden geçirilmesi.

Programda objektif ve bilimsel değerlendirme süreçleri esas alınmalı ve değerlendirme çocuk, eğitimci, aile ve program gibi öğelerin tümünü içermelidir.

Değerlendirme, eğitim programının verimliliğinin sağlanması ve devam ettirilmesi açısından gereklidir. Değerlendirme sayesinde programın güçlü ve zayıf yönleri belirlenebilir. Okul öncesi eğitim programında;

- Çocuğun değerlendirilmesi,
- Programın değerlendirilmesi ve
- Öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi olmak üzere üç farklı boyut vardır.

Çocuğun Değerlendirilmesi: Çocuğu değerlendirme süreci çocuğa ait bilgilerin çok çeşitli araçlar vasıtasıyla sistematik olarak toplanması, kayıt altına alınması ve bu veri tabanı ile çocuk hakkında yorum yapılabilir hâle gelmesi demektir.

Programın etkili bir şekilde sürdürülebilmesi için, çocuğun gerçekçi ve objektif bir şekilde değerlendirilmesi şarttır.

Programın Değerlendirilmesi: Programın ulaşılması istenen hedeflere ne kadar ulaşabildiği ile ilgili olarak günlük, haftalık ve aylık olarak belli aralıklarla yapılması gereken değerlendirmelerdir.

Program uzun ve kısa vadede amaçlarına ulaştı mı?

Bireysel farklılıklara uygun bir program mı?

Materyaller, ilgi köşeleri ve benzeri unsurlara ilişkin çevre düzenlemeleri yeterli mi?

Kullanılan öğretim stratejilerinin programa etkisi nedir?

Programın değerlendirilmesine çocuklar ve aileler yeterince katılıyor mu?

Program değerlendirilmeye başlamadan önce, programın amaçlarının ve içeriğinin belirlenmiş olması gereklidir. Program kalitesinin değerlendirilmesinde genel olarak şu unsurlar dikkate alınmalıdır:

- Öğrenme çevresi (örneğin yapılandırılmış ilgi alanları, çeşitlendirilmiş ve zenginleştirilmiş araç gereçler),
- Günlük rutin (örneğin etkinlik zamanı, grup aktiviteleri),

Yetişkin-çocuk etkileşimi (örneğin sıcak ve şefkatli bir atmosfer, yetişkinlerin oyunlara eşlik etmesi),

Program planlama ve değerlendirme (örneğin personelin eğitilmesi, değerlendir-meye yönelik gözlemler yapılması, kayıtlar tutulması),

Aile katılımı (örneğin ebeveynlerin çocukların bakımı ve eğitimine katılımlarının sağlanmasına yönelik çalışmalar, personel-ebeveyn etkileşimi),

Personelin nitelikleri (örneğin hizmet içi eğitim olanakları),

Program yönetimi (örneğin politikalar ve uygulamalar, programın onaylanmış olması ve denetlenmesi).

Öğretmenin Kendi Performansını Değerlendirmesi: Öğretmenin sınıf içi başarısı hakkında farkındalık yaratmak ve gerekli önlemleri almak için kullanılan yöntemlerden biri de öğretmenin kendini değerlendirmesidir. Bu değerlendirme, öğretmenlerin eksikliklerini görerek kendi kendilerini güçlendirebilmelerini sağlar. Öğretmenin kendini değerlendirmesi iki yönlü olabilmektedir:

Birincisi, programın uygulama sürecinde kendi performansını değerlendirme;

İkinci ise, mesleki açıdan kendi bilgisini ve gelişmesini değerlendirmedir.

Öğretmenin kendini değerlendirmesinde cevap arayabileceği bazı sorular şunlardır:

Mesleki ve kişisel açıdan:

Bildiklerimi uygulamaya aktarabiliyor muyum?
Hazır etkinlikler mi kullanıyorum? Yoksa üretken olabiliyor muyum?

Mesleğimde gelişebilmek için yeteri kadar çaba sarf ediyor muyum?

Uygulamalar sırasında sorun çözmede ne kadar başarılıyım?

Uygulamadaki performans açısından:

Çocukların programda farklı öğretim stratejileri kullanarak ilgisini çeken bir program hazırlayabiliyor muyum?

Çocukların bireysel, sosyal-kültürel farklılıklarına uygun program hazırlayabiliyor muyum?

Programda yeterince esnek miyim?

Çocuklarla iletişimim nasıl?

Uygun çevre düzenlemesi yapabildim mi?

Genel olarak, altı tür program değerlendirme yaklaşımından söz edilmektedir:

Öğretim programının tasarımını değerlendirme: Programın, program geliştirme esasına uygunluğunun değerlendirilmesidir.

Ortamı değerlendirme: Öğrenme-öğretme ortamının değişkenlerinin incelenmesidir.

Başarıyı değerlendirme: Çocuğun elde ettiği başarıya bakılarak yapılan değerlendirmedir.

Kazanımı değerlendirme: Programın basındaki düzey ile program sonucunda geline düzey arasındaki farka bakılarak yapılan değerlendirmedir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Öğrenmeyi değerlendirme: Kazanıma bakmanın yanında elde edilen öğrenmenin niteliğinin, bazı olumsuz öğrenmelerin nedenlerinin araştırıldığı bir değerlendirmedir.

Ürünü değerlendirme: Ürün olarak davranışın yanı sıra bu ürünü etkileyen diğer etmenleri de (öğretmenler, yöneticiler, araç-gereç vb.) değerlendirmeyi esas alan değerlendirmedir.

Program değerlendirme ile ilgili yukarıda bahsedilen temel yaklaşımların yanında denenmekte veya uygulanmakta olan programların değerlendirilmesinde kullanılabilecek çeşitli program değerlendirme modelleri vardır. Bunların başlıcaları kısaca şöyle açıklanabilir:

Hedefe dayalı değerlendirme modeli nin merkezinde eğitim hedefleri vardır. Değerlendirme süreci, bu hedeflere ne düzeyde ulaşıldığını belirlemeye yönelik bir süreçtir.

Uygunluk-Olasılık Modeli: Robert Stake tarafından geliştirilen bu modele göre değerlendirmesi girdiler (genel amaçlar, materyaller, öğrenci yetenekleri), işlemler (öğretmen ve öğrenci arasındaki sınıf etkileşimleri) ve çıktılar (formal öğrenme, tutumlar ve değerler) dikkate alınmalıdır.

Eğitsel Uzmanlık/Eleştiri Modeli: Eisner'in modeli, eğitsel eleştiri ve uzmanlık üzerine tasarlanmıştır ve yeni programların bir sonucu olarak, zengin ve nitelikli bir eğitsel yaşantılar tasvir etmeye yöneliktir.

CIPP (Çevre-Girdi-Süreç-Ürün) Modeli: Daniel Stuaibeam tarafından geliştirilen modelde amaç program hakkında karar vermeye yardımcı bilgiler sağlamaktır. Modelin çevre, girdi, süreç ve ürün olmak üzere dört aşaması vardır.

Logic Modeli: Mantıksal çatı ya da değişim teorisi olarak da adlandırılan logic modeli uygulanan programın yol haritasını, hangi etkinliklerin diğerlerinden önce gelmesi gerektiğini ve arzulanan çıktılara nasıl ulaşılabileceğini gösteren grafiksel şekiller olarak tanımlanır.

ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİNDE DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde, çocuğun yaptıkları kadar yapamadıkları da değerlendirilmeli, ancak çocukların yapamadıkları üzerinde yoğunlaşmaktan kaçınılmalıdır. Değerlendirmenin bütüncül bir yaklaşımla yapılması, çocuğun gelişiminde meydana gelen değişim aracılığıyla bakım ve eğitim ortamının kalitesi hakkında bilgi sağlar. Değerlendirmede ölçme araçları temel olarak iki amaçla kullanılır:

Öncelikle, bakım verenlerin ve öğretmenlerin profesyonel gelişimini destekleme amacı taşınır. Öğretmenlere, idarecilere ve anne babalara, çocuğun gelişimi açısından olumlu sonuçlar doğuracak uygulama ve davranışlar hakkında bilgi verirler.

İkinci olarak, ölçüm araçları uygulanan programların kalitesinin geliştirilmesini sağlar. Düzenli ölçümler ve puanlamalar, programların

zayıf ve üzerinde durulması gereken boyutlarının tespit edilmesine yardımcı olur.

Çocuğu tanıerken;

Gözlem,

Anektot kayıtları,

Portfolyolar,

Standart testler ve

Gelişim kontrol listeleri gibi çeşitli tekniklerden yararlanılmalıdır.

GÖZLEM, sadece çocuk hakkında bilgi toplamaya değil, aynı zamanda karar verme sürecinde de sağlam dayanaklar sağlar. Gözlem bilgilerinin bilinçli olarak yorumlanması ile çocuk için etkin eğitim ortamlarının oluşturulması olanaklı hâle gelir. Değerlendirme sürecinde pratik bir yöntem olarak gözlem, çocuğu tanımaya yardımcı olur.

ANEKDOT, gözleme dayalı bir tekniktir. Öğretmenin çocuklarda dikkatini çeken davranışları sürekli olarak ayrıntılı ve objektif şekilde kaydetmesine anekdot denir. Çocuğun gelişimsel özellikleri ve program amaçlarının temel alınması, işlevsel bir anekdot kaydı tutabilmek için gereklidir.

PORTFOLYO DOSYALARI, öğretmen, her bir çocuğun büyüme ve gelişim kayıtları için dosya tutmalıdır. Portfolyo, çocuğun tüm gelişim kayıtları, yapılan gözlemler, kayıtlar ve yaptığı etkinlikleri kapsayan geniş bir takip dosyasıdır. Etkili bir portfolyo sadece çocuğa ait bilgileri içermez; çocuğun etkileşimde bulunduğu öğretmeni, anne-babası ve arkadaşlarıyla ilgili dokümanları da kapsar.

STANDART TESTLER, çocukların performansının değerlendirilmesine yönelik ortak bir ölçüm yapabilmek için hazırlanmış testlerdir. Standart testler farklı deneyimleri, geçmişleri ve ilgileri olan çocukları değerlendirme olanağı sağlar.

BAŞARI TESTLERİ VE YETENEK TESTLERİ gibi farklı amaçlar için geliştirilmiş, çeşitli standart testler vardır. Standart başarı testleri, çocukların bir okul konusuna ilgili olarak ne kadar öğrendiğini ölçmeye yarar. Sonuçlar genellikle "başarılı" ya da "başarısız" şekilde değerlendirilmektedir.

EV VE KURUM MERKEZLİ DEĞERLENDİRME SÜRECİ

Ev ortamının değerlendirilmesinde çocuk ile ebeveynler arasındaki ilişki incelenebilir. Bu incelemede özellikle dikkat edilmesi gereken noktalar şunlardır:

Yetişkinlerin çocuğa saygı, sevgi, şefkat ve ilgi göstermesi,

Çocuğun sosyal beceri gelişiminin desteklenmesi (örneğin, problem çözme becerileri konusunda çocuğa model olma ve öğrenilen becerilerin gerçek çatışma durumlarında uygulanmasını cesaretlendirme),

Katı ve aşırı cezalandırıcı olmayan disiplin kullanma yöntemleri,

Ev ortamının düzenli ve temiz olması,

Çocuğun kaba motor becerilerinin desteklenebilmesi için oyun olanaklarının ya da çocuğun dışardaki oyun alanlarına erişiminin sağlanması,

Ev ortamında uygun bilişsel uyaranların bulunması,

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Çeşitli oyuncak, kitap ve çocuk dostu materyallerin sağlanması,

Çocukla birlikte oyun oynama, çocukla sözel iletişimde bulunma gibi etkileşimsel süreçler.

Erken çocukluk bakım ve eğitim programlarının kalite ve çocuğun gelişimini ne ölçüde destekleyebildikleri konularında değerlendirilmeleri gereklidir. Sınıf kalitesinin değerlendirilmesine yönelik gözlem çalışmasında, şu unsurlara dikkat edilmelidir:

Sınıfın duygusal iklimi, sınıf içindeki sosyal etkileşim ve sınıfta kullanılan disiplin stratejileri,

Ayrıntılı bir şekilde tanımlanmış öğrenme amaçları ve bu amaçları gerçekleştirme-ye yönelik etkinlikler,

Amaca dönük ve yapılandırılmış; çocukların gelişim düzeylerine göre bireyselleştirilmiş yönergeler,

Öğretmen ve çocuk arasında ve çocukların kendi aralarında, kelime dağarcığı ve dil gelişimini destekleyici iletişim ortamı,

Öğrenme ortamını destekleyici araç gereçlerin mevcut olması ve çocukların bu araç gereçlerle etkileşimi (örneğin, bilgisayar, CD çalar, kitaplar, yazı ve boya malzemeleri, kil, kum, bitkiler, bloklar vb.),

Matematik ve fen gibi alanlarda amaca yönelik etkinlikler,

Sınıf güvenliği (örneğin, sınıfta etkinlikler için yeterli alanın ayrılmış olması; kırık, bozuk, yetersiz ve çocuklar açısından tehlike yaratabilecek mobilya ve araç gereçlerin kullanılmaması; ortamın temiz ve düzenli olması),

Fiziksel düzenleme (örneğin, kaba motor becerilerini desteklemeye yönelik araç gereçler ve bu tür etkinlikler için yeterli alanlar; dinlemeye ayrılmış etkinlik merkezlerinden uzak ve sessiz alanlar),

Özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalar.

Sınıf ortamının değerlendirilmesinde;

Erken Çocukluk İçin Değerlendirme Profilleri,

Sınıf Değerlendirme Puanlama Sistemi,

Erken Çocukluk Çevresi Değerlendirme ÖlçeğiGözden Geçirilmiş Form ve

Okul Öncesi Programı Kalite Değerlendirilmesi gibi çeşitli ölçme araçları kullanılmaktadır.

Erken Çocukluk İçin Değerlendirme Profilleri: Bir bütün olarak okul öncesi eğitim ortamını değerlendirme olanağı sağlayan gözleme dayalı bir kontrol listesidir.

Bu ölçme aracında değerlendirilen unsurlar şunlardır:

Öğrenme ortamı: Materyallerin ulaşılabilirliği, çocukların bağımsız hareket etme-sine olanak tanıyan boş alanların olması,

Programlama: İçeriklerine ve alanlarına göre etkinliklerin çeşitliliği,

Müfredat: Öğrenmeyi sağlayan farklı tekniklerin kullanılması, çocukların sınıf ortamında değerlendirilmesi, çocukların kendi öğrenme süreçlerini yönlendirebilmelerine olanak sağlanması, öğretmenin öğrenme sürecindeki rolü,

Etkileşim: Öğretmenin sınıf yönetimi ve çocuklarla olumlu etkileşimi,

Bireyselleştirme: Değerlendirme aracılığıyla bireysel öğrenme deneyimlerinin desteklenmesi, özel gereksinimli çocuklar için planlamaların yapılması.

Sınıf Değerlendirme Puanlama Sistemi: Öğretmenin duyarlılığı, tüm akademik alanlarda eğitim kalitesi ve sınıf yönetimi gibi konularda okul öncesi sınıf ortamının bir bütün olarak değerlendirilmesine olanak sağlar. Puanlama Sistemi'nin üç alt ölçeği bulunmaktadır. Bu alt ölçeklerde değerlendirilen unsurlar şunlardır:

Duygusal destek: Pozitif ve negatif sınıf iklimi, öğretmen duyarlılığı, çocukların düşüncelerine saygı.

Sınıf düzeni: Davranış yönetimi (örneğin, olumlu davranışların pekiştirilmesi), üretkenlik (örneğin, zamanın etkili bir şekilde kullanılması), öğrenmeyi kolaylaştıran düzenlemeler (örneğin, öğretmenin çocukları çevreyi ve çevredeki materyalleri deneyimlemeye ve araştırmaya yönlendirmesi).

Öğrenmenin desteklenmesi: Verilen dönütlerin niteliği, kavram ve dil gelişiminin desteklenmesi.

Erken Çocukluk Çevresi Değerlendirme Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Form: Erken çocukluk çevresinin değerlendirilmesinde ve konuya ilişkin araştırmalarda en yaygın olarak kullanılan ölçme aracıdır. Öğretmen-çocuk etkileşimi ve sınıf etkinliklerinin niteliği incelenerek okul öncesi sınıf ortamının kalitesinin değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır.

Okul Öncesi Programı Kalite Değerlendirilmesi: Bir bütün olarak okul öncesi eğitimin ve bu eğitimin çeşitli boyutlarının bağımsız bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiş, 63 maddelik, beşli Likert tipi bir ölçme aracıdır. Bu araçla değerlendirilen unsurlar şunlardır:

Sınıf ortamı (örneğin öğrenme çevresi, ilgi köşeleri, materyallerin çeşitliliği),

Günlük rutinler (örneğin çocuk merkezli etkinlikler, küçük grup zamanı),

Yetişkin-çocuk etkileşimi (örneğin sıcak ve rahat sınıf ortamı, yetişkinlerin etkinliklere eşlik etmesi),

Müfredat planlama ve değerlendirme (örneğin çocukların gelişim sürecine ilişkin kapsamlı raporların tutulması),

Aile katılımı ve ailelere yönelik destek hizmetleri (örneğin personel-aile etkileşimi),

Personelin nitelikleri ve bu niteliklerin geliştirilmesi için olanaklar sağlanması (örneğin sürekli eğitim olanakları),

Program yönetimi (örneğin programın uygulanmasına ilişkin süreçler).

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE FARKLI EĞİTİM PROGRAMLARI VE DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİ

Eğitim programının değerlendirmesi ve bu değerlendirme sonuçlarının programa yansıtılması eğitim programının niteliğini arttıran en önemli noktalardan biridir. Türkiye'de Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programları; 0 (SIFIR)-36 AY ve 36-72 AY olarak iki farklı yaş grubuna göre

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

planlanmış iki programdır. Programın farklı öğrenme kuramlarını ve modellerini barındırması eklektik olduğunu gösterir. Kazanım ve göstergelerin süreç boyunca ihtiyaç duyulduğu durumlarda farklı etkinlikler ile sunulması programın sarmal özelliğidir.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programlarının üç boyutlu değerlendirmesi ile programın ilke ve özelliklerinin karşılanıp karşılanmadığı konusunda da bilgi edinilir. Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programlarında değerlendirme süreçlerinde en önemli nokta değerlendirmede sonuç yerine sürecin değerlendirilmesidir. Millî Eğitim Bakanlığı İlkokul Programlarında çocuk üzerinden değerlendirme yapıldığı gözlenir.

MONTESSORİ PROGRAMI, çocukların bireysel gelişimlerini ve iç disiplin geliştirmelerini, saygı ve huzurlu bir ortamda desteklemeyi amaçlar ve İtalya'nın ilk kadın tıp doktoru olan Maria Montessori tarafından yapılandırılmıştır. Maria Montessori, psikiyatri bölümünde çalışırken, öncelikle zihinsel engelli çocuklarla ilgilenmiş, onlarla yaptığı çalışmalarında önemli ilerlemeler kaydetmiştir.

REGGIO EMİLİA PROGRAMI, 1970 yılında İtalya'nın Reggio Emilia kasabasında doğmuş olup, Loris Malaguzzi isimli bir öğretmen tarafından yapılandırılmıştır. Reggio Emilia programının, çocuğun eğitimin merkezinde olması, çocuğun eğitim sürecine aktif katılması, çocuk-yetişkin ilişkisinin önemi, çocuklara somut yaşantılar ile problem çözme, yaratıcı düşünme ve araştırmayı içeren birçok fırsat sunması konusunda temel ilkeleri vardır. Bu ilkelere ulaşmada eğitim ortamına vurgu yapar. Reggio Emilia programında çocuk boyutunda değerlendirmede gözlem yöntemi ve port folyolar ile süreç ve ürün ele alınır.

HEAD START PROGRAMI, 1965 yılında "Hiçbir çocuk geride kalmayın." sloganıyla, ABD'de hükümet desteğiyle yürütülen ve Marrian Wrieght Edelman tarafından oluşturulan bir programdır. Bu programın temel amacı risk grubundaki ve düşük sosyo-ekonomik seviyedeki ailelerden gelen çocukların sosyal ve eğitimsel fırsatlar sağlanarak yoksulluğun olumsuz etkilerinden korunmasıdır. Head Start programının değerlendirilmesinde çocuğun gelişim özellikleri, her türlü ihtiyaçları ve çevre çok önemlidir.

HIGH SCOPE PROGRAMI, 1962 yılında ABD'de Dr. David Weikart tarafından geliştirilmiştir. Programla ilgili çalışmalar, yoksul mahallelerde yaşayan okul öncesi yaştaki çocukları gelecekte okullarında başarılı olabilecekleri şekilde hazırlama amacıyla başlatılmıştır. High Scope programının merkezinde, kendi kendilerine planlayıp yürüttükleri etkinliklerle öğrenen çocuklar bulunur. High Scope programında PLANLA-YAP-DEĞERLENDİR özelliği programın değerlendirmeye verdiği önemin göstergesi olarak düşünülebilir.

BANK STREET PROGRAMI, 1916 yılında Lucy Sprague Mitchell tarafından geliştirilmiştir. Bank Street programının amacı, çocukların ve öğretmenlerin eğitimlerini geliştirmek ve bunu yaparken öğrenme ve büyüme hakkındaki uygulanabilir bilgileri içeren eğitim

sürecini uygulamak, öğrenme ve öğretme ile dış dünya arasında anlamlı bir bağ kurmaktır.

WALDORF PROGRAMI, 1919 yılında Rudolf Steiner tarafından geliştirilmiştir. Rudolf Steiner'e göre çocuklar hem fiziksel hem de psikolojik olarak belirli gelişimsel aşamalardan geçmektedir. Farklı yetenek, ilgi ve problemler farklı yaşlarda ortaya çıkmakta ve her yeni dönem çok büyük önem teşkil ederek, özel ilgi gerektirmektedir.

SORU-CEVAP

SORU:

Gözlem yoluyla çocukların hangi performansları ve davranışları hakkında bilgi sahibi olunabilir?

CEVAP:

Çocukların performanslarını ve davranışlarını değerlendirmek için gözlem aracılığıyla şu alanlarda bilgi sahibi olunur:

**MOTİVASYON
İLGİ ALANLARI
ÖĞRENME STİLLERİ
GEREKSİNİMLERİ
ORGANİZASYON VERİLERİ
SÖZEL DİL GELİŞİMİ
YAZILI DİL GELİŞİMİ
ARKADAŞLARLA İLETİŞİM
PROBLEM ÇÖZME TEKNİKLERİ**

2

SORU:

Değerlendirmede anekdot tekniği nasıl uygulanır?

CEVAP:

Öğretmenin çocuklarda dikkatini çeken davranışları sürekli olarak ayrıntılı ve objektif şekilde kaydetmesine anekdot denir. Edinilen bilgiler, öğretmen tarafından hazırlanan formlarda belli kurallara göre kaydedilmelidir. Elde edilen bilgiler, diğer ölçme tekniklerinde de kullanılabileceği için toplanan bilgilerin saklanması son derece önemlidir. Her formda tek olay anlatılmalı; anlatılan olay kısa, açık ve anlaşılır şekilde rapor edilmelidir.

3

SORU:

Montessori Programı'nda değerlendirme nasıl gerçekleştirilmektedir?

CEVAP:

Montessori programında değerlendirme sürecinde çocuk, öğretmen ve ortam ve materyal sunumları önemli yer tutar. Bu boyutlarda değerlendirme yapılır ve değerlendirme raporu doğrultusunda bir sonraki plan oluşturulur. Bu değerlendirme sürecinde çocukların gelişim özellikleri temel alınır ve bu doğrultuda çocuğun kazanması için amaçlar ve riler uygulamalar yapılır. Montessori

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

programlarında çocuk boyutundaki değerlendirme sürecinde gözlem en çok kullanılan yöntemlerden biridir. Çocuğun öğrenme sürecini çok yönlü değerlendirilerek gözlem sonuçları raporlaştırılır. Bu programda öğretmen eğitimi çok önemli olması nedeniyle öğretmen açısından değerlendirilme de oldukça önemli yer tutar. Öğretmen boyutunda da sürekli ve nitelikli bir şekilde değerlendirme yapılır. Aile de değerlendirmenin bir parçası olup, aileye değerlendirme sonuçları gönderilir. Montessori eğitim programında hem okul öncesi hem de diğer aşamalarda çocuklar not ve testler ile değerlendirilmez.

4

SORU:
Uygunluk-Olasılık Modeli'nde değerlendirmede dikkate alınması gereken öğeler hangileridir?

CEVAP:

Robert Stake tarafından geliştirilen bu modele göre değerlendirme; girdiler (genel amaçlar, materyaller, öğrenci yetenekleri), işlemler (öğretmen ve öğrenci arasındaki sınıf etkileşimleri) ve çıktıları (formal öğrenme, tutumlar ve değerler) dikkate alınmalıdır. Bu üç öğenin her biri programın amaçlarını, istenen ve istenmeyen etkilerin gözlemlenmesini ve değerleri göz önünde bulundurmalıdır.

5

SORU:
CIPP (Çevre-Girdi-Süreç-Ürün) Modeli'nde değerlendirme sürecinde hangi boyutların değerlendirilmesi öngörülmektedir?

CEVAP:

Daniel Stufflebeam tarafından geliştirilmiş CIPP Modeli'nde amaç program hakkında karar vermeye yardımcı bilgiler sağlamaktır. Modelin çevre, girdi, süreç ve ürün olmak üzere dört aşaması vardır. Değerlendirme sürecinde bu dört boyutun değerlendirilmesi öngörülür. Stufflebeam'e göre, bağlamın değerlendirilmesi aşamasında bir eğitim ortamındaki problemler, ihtiyaçlar ve fırsatları belirlemeye yardımcı olan deneysel veriler değerlendirilir. Girdinin değerlendirilmesi ise programın hedeflerinin elde edilmesi için kaynakların nasıl kullanılabileceğine ilişkin veri sağlar. Sürecin değerlendirilmesinde amaç öğretim sürecinde planlanan ve uygulanan etkinlikler arasındaki uygunluğu belirlemektir. Ürün değerlendirmede ise gerçek ürünle beklenen ürün karşılaştırması yapılır.

6

SORU:
Okul öncesi eğitim programında çocuğun değerlendirilmesi boyutu nasıl gerçekleştirilir?

CEVAP:

Çocuğu değerlendirme süreci çocuğa ait bilgilerin çok çeşitli araçlar vasıtasıyla sistematik olarak toplanması, kayıt altına alınması ve bu veri tabanıyla çocuk hakkında yorum yapılabilir hâle gelmesi demektir.

7

SORU:
Değerlendirmede standart testler hangi amaçlarla kullanılır?

CEVAP:

Başarı testleri ve yetenek testleri gibi farklı amaçlar için geliştirilmiş, çeşitli standart testler vardır. Standart başarı testleri, çocukların bir okul konusuyla ilgili olarak ne kadar öğrendiğini ölçmeye yarar. Sonuçlar genellikle "başarılı" ya da "başarısız" şekilden değerlendirilmektedir. Bu testlerden elde edilen sonuçlar, eğitimcilere testin değerlendirildiği alanla ilgili olarak çocukların düzeylerine uygun programların geliştirilmesine yardımcı olur. Standart yetenek testleri ise bazı özel beceri ve yeteneklerin anlaşılmasına yardımcı olur. Bu testler okulda öğretilenleri değil, yetenek ve becerileri ölçer. Standart testlerin sonuçları, öğretmenlere ve yöneticilere okulun sistemini ve uygulanan programları yeniden gözden geçirme konusunda yardımcı olur.

8

SORU:
Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli'ne göre değerlendirme hangi amaçla gerçekleştirilir?

CEVAP:

Modelin merkezinde eğitim hedefleri vardır. Bu yaklaşıma göre değerlendirme süreci, eğitim hedeflerinin uygulanan program ve öğretim yoluyla tam olarak ne düzeyde kazandırıldığını belirlemeye yönelik bir süreçtir. Değerlendirme sonucunda eğitim programının etkili olup olmadığını ve hangi yönlerden geliştirilmesi gerektiğini görmek mümkün olabilmektedir.

9

SORU:
Değerlendirmede ölçme araçları hangi temel amaçlarla kullanılır?

CEVAP:

Değerlendirmede ölçme araçları temel olarak iki amaçla kullanılır. Öncelikle, bakım verenlerin ve öğretmenlerin profesyonel gelişimini destekleme amacı taşırlar. Öğretmenlere, idarecilere ve anne babalara, çocuğun gelişimi açısından olumlu sonuçlar doğuracak uygulama ve davranışlar hakkında bilgi verirler. İkinci olarak, ölçüm araçları uygulanan programların kalitesinin geliştirilmesini sağlar. Düzenli ölçümler ve puanlamalar, programların

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

zayıf ve üzerinde durulması gereken boyutlarının tespit edilmesine yardımcı olur.

10

SORU:

Millî Eğitim Bakanlığı ilkököl eğitim programları ve okul öncesi eğitim programları arasındaki farkları açıklayınız.

CEVAP:

Millî Eğitim Bakanlığı ilkököl eğitim programları incelendiğinde okul öncesi eğitim programlarından en önemli farklılığın konu tabanlı olmasıdır. Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programlarında kazanım ve göstergeler çocukların gelişim görevlerine hizmet ederken, Millî Eğitim Bakanlığı İlkokul Eğitim Programlarında çocukların gelişim özellikleri temel alınarak belirlenmiş konuları içeren kazanımlar yer alır. Millî Eğitim Bakanlığı İlkokul programlarında bu kazanımlara ulaşmak için farklı yöntem ve tekniklerin kullanıldığı süreç önemlidir. Millî Eğitim Bakanlığı İlkokul programlarında değerlendirmeye bakıldığında çocuk üzerinden değerlendirmenin ön plana çıktığı görünür.

11

SORU:

Logic Modeli'nin aşamaları hangileridir?

CEVAP:

Model sorun, amaç, altta yatan mantık ve varsayımlar, kaynaklar (girdiler), etkinlikler, ürünler ve çıktılar olmak üzere yedi aşamadan oluşur. Sorun aşamasında çözülmesi gereken sorun veya mevcut durum ifade edilir. Amaç aşamasında programla yaratılması gereken değişim ifade edilir. Ardından altta yatan mantık, beklenen değişikliğin nasıl yaratılabileceği konusunda kanıta dayalı bilgiler ortaya konur. Kaynaklar aşamasında eldeki mevcut kaynaklar, gereksinim duyulan ancak elde bulunmayan kaynaklar ve bunların ne amaçla kullanılacağı/kullanıldığı tanımlanır. Etkinlikler aşamasında programı uygulamak için yapılması gereken faaliyetler, ürünler aşamasında bu etkinliklerin ölçülebilir, somut ve doğrudan ürün ya da sonuçları ve son olarak da çıktılar aşamasında programın etkisi ortaya konur.

12

SORU:

Reggio Emilia Programı'nın çocukların değerlendirilmesine yönelik bakış açısını açıklayınız.

CEVAP:

Bu özellikler doğrultusunda değerlendirmede özellikle çocuk, çocuğun oluşturduğu ürünler, öğretmen, eğitim ortamı, programın sunulma süreci ve aile dikkate alınır. Reggio Emilia programı çocukların gelişim özelliklerine vurgu yapan bir program olması nedeniyle çocuk boyutunda

değerlendirmede çocukların gelişim özellikleri göz önünde bulundurulur. Çocuk boyutunda değerlendirme gözlem yöntemi ve portfolyolar ile süreç ve ürün üzerinde durulur. Çocuklar ayrıca okuldaki sosyal etkileşim açısından özellikle değerlendirilir. Bu programda çevrenin önemi üzerinde durulması nedeniyle programın değerlendirme sürecinde çevresel etkenlere vurgu yapılır. Bu programda çocuklar geleneksel testler ve notlarla değerlendirilmezler.

13

SORU:

Okul öncesi eğitim programının değerlendirilmesi nasıl gerçekleştirilir?

CEVAP:

Programın değerlendirilebilmesi için öğretmenlerin, hazırladıkları ve uyguladıkları planları tüm boyutları ile ele almaları gereklidir. Öğretmenlerin planlanan ve uygulanan eğitim süreçleri arasındaki tutarlılığı, ortaya çıkan yeni gereksinimlerin neler olduğunu belirlemeleri ve günlük eğitim akışında yer alan günü değerlendirme zamanına kaydetmeleri beklenmektedir. Eğitim sürecinin günlük değerlendirmeleri aylık planların değerlendirme bölümlerine yazılacak bilgilere ışık tutar. Bir eğitim dönemi boyunca yapılan aylık değerlendirmeler sonucunda da bir yılın genel değerlendirilmesine ulaşılır

14

SORU:

Etkili bir portfolyoda bulunması beklenen bilgi ve dokümanlar hangileridir?

CEVAP:

Etkili bir portfolyoda bulunması beklenen bilgi ve dokümanlar şunlardır:

AİLEYE AİT BİLGİ FORMLARI

ÖĞRETMENİN ÇEŞİTLİ DURUM VE ZAMANLARDA TOPLADIĞI GÖZLEM BİLGİLERİ

ÇOCUĞA VE AİLEYE AİT ANEKDOTLAR STANDART TEST VE GELİŞİMSEL KONTROL LİSTELERİNİN SONUÇLARI

ÖĞRETMENİN ÇOCUKLA İLGİLİ KISA VE UZUN VADELİ PLANLARI

ÇOCUĞA AİT KİŞİSEL BİLGİLER

FOTOĞRAFLAR

VİDEO KAYITLARI

ÇOCUĞUN SEÇTİĞİ SANAT ÇALIŞMALARI

ÇOCUĞUN SORDUĞU SORULAR, BAZI

SORULARA VERDİĞİ İLGİNÇ CEVAPLAR

PROJELER

15

SORU:

Okul öncesi eğitim programında öğretmen kendini nasıl değerlendirmektedir?

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

CEVAP:

Öğretmenin sınıf içi başarısı hakkında farkındalık yaratmak ve gerekli önlemleri almak konusunda kullanılan yöntemlerden biri de öğretmenin kendini değerlendirmesidir. Öğretmenlerin kendi kendilerini değerlendirebilmeleri için, programa ve çocuklara ilişkin değerlendirmelerden elde edilen verileri dikkatle analiz etmeleri, kendi ilgi, yetenek ve yönelişlerini belirlemeleri ve kişilik özelliklerini gözden geçirmeleri gereklidir. Öğretmenin kendini değerlendirmesi iki yönlü olabilmektedir. Birincisi, programın uygulama sürecinde kendi performansını değerlendirme; ikinci ise, mesleki açıdan kendi bilgisini ve gelişmesini değerlendirmedir. Öğretmen kendini değerlendirirken çok yönlü olarak düşünebilmelidir.

16

SORU:

Değerlendirme sürecinin temel hedefi nedir?

CEVAP:

Değerlendirmenin hedefi çocukların neleri bilmediğini değil, neleri bildiğini anlamaktır. Bu bir anlamda, çocuğun güçlü yanlarının ortaya çıkarılması demektir. Çocukların bildiklerinden hareket ederek, yeni öğrenme alanlarına dikkatlerinin çekilmesi gerekir. Çocukların ne bildikleri kadar neleri merak ettikleri de dikkate alınmalıdır. Çünkü merak, öğrenmeyi güdüler. Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde, çocuğun yaptıkları kadar yapamadıkları da dikkatle izlenmeli, gereken eğitsel destek sağlanmalıdır. Çocuğu tanıma ve değerlendirme çalışmalarının, çocukların yapamadıkları üzerinde yoğunlaşmaktan kaçınılmalıdır.

17

SORU:

Program değerlendirme ile ilgili model ve yaklaşımlar hangileridir?

CEVAP:

Program değerlendirme ile ilgili çeşitli model ve yaklaşımlar geliştirilmiştir. Genel olarak, altı tür program değerlendirme yaklaşımından söz edilmektedir:

- Öğretim programının tasarımı değerlendirme: Programın, program geliştirme esasına uygunluğunun değerlendirilmesidir.
- Ortamı değerlendirme: Öğrenme-öğretme ortamının değişkenlerinin incelenmesidir.
- Başarıyı değerlendirme: Çocuğun elde ettiği başarıya bakılarak yapılan değerlendirmedir.
- Kazanımı değerlendirme: Programın başındaki düzey ile program sonucunda geline düzey arasındaki farka bakılarak yapılan değerlendirmedir.
- Öğrenmeyi değerlendirme: Kazanıma bakmanın yanında elde edilen öğrenmenin niteliğinin, bazı olumsuz

öğrenmelerin nedenlerinin araştırıldığı bir değerlendirmedir.

- Ürünü değerlendirme: Ürün olarak davranışın yanı sıra bu ürünü etkileyen diğer etmenleri de (öğretmenler, yöneticiler, araç-gereç vb.) değerlendirmeyi esas alan değerlendirmedir.

18

SORU:

Farklı biçimlerine göre gözlem tekniğini açıklayınız.

CEVAP:

Gözlemler rastgele ve hedefe yönelik olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleştirilebilir. Rastgele gözlemler, olayın olduğu anda ortaya çıkar. Bu tip gözlemler, daha önce planlanmamış zamanlarda ve ortamlarda öğretmenin çocuğa odaklanmasıyla ortaya çıkar; yapılan çalışmaların ya da oyunların doğal bir parçası olarak, tarafsız, ön yargısız bir durumda gerçekleşir. Hedefe yönelik yani mekânı, nesnesi, zamanı ve hedefi belirlenmiş gözlemler ise, öğretmenin çocukla ilgili özel olarak bilgi toplama gereksinimini karşılar.

19

SORU:

Erken çocukluk eğitim programlarının değerlendirilmesi neden önem taşımaktadır?

CEVAP:

Değerlendirme, eğitim programının verimliliğinin sağlanması ve devam ettirilmesi açısından gereklidir. Değerlendirme sayesinde programın güçlü ve zayıf yönleri belirlenebilir.

20

SORU:

Head Start Programı'nda değerlendirme nasıl gerçekleştirilmektedir?

CEVAP:

Programın değerlendirilmesinde çevresel şartlar göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılır. Programın değerlendirilmesinde temel olan nokta çocuğun gelişimsel özellikleridir. Programın değerlendirilmesinde çocuk boyutunda değerlendirmede gözlem önemli yer tutar. Programın çocuğa bütüncül sunulması, eğitim ortamı, öğretmen ve çocuk değerlendirmenin kilit noktalarıdır.

ÜNİTE 6: ERKEN ÇOCUKLUKTA PORTFOLYO DEĞERLENDİRMESİ

GİRİŞ

Türk eğitim sisteminde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının benimsenmesiyle değerlendirmede, geleneksel yaklaşımlarla gözlenemeyen kazanımların ve performansın gözlenmesini sağlayan yeni

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

değerlendirme yaklaşımları ortaya çıkmıştır. Bu yeni yaklaşımlar ile değerlendirme bir süreç olarak ele alınıp bu süreçte öğrencinin hem akademik başarısı hem de gelişiminin izlenmesi amaçlanmaktadır. Süreci değerlendiren değerlendirme yaklaşımlarından biri de 'PORTFOLYO' ya da 'ÖĞRENCİ ÜRÜN DOSYASI' dır. Portfolyolar, eğitim ortamında, öğretici materyaller ve değerlendirme araçları olarak kullanılabilir ve öğrencileri birbirleriyle karşılaştırmak ya da yarıştırmak yerine, her bir öğrencinin kendi potansiyeli ve özellikleri yönünde gelişiminin gözlenmesi amaçlanır.

PORTFOLYO DEĞERLENDİRME NEDİR?

Dilimizde portfolyonun karşılığı BİREYSEL GELİŞİM DOSYASI, ÜRÜN SEÇKİ DOSYASI ve ÖĞRENCİ ÜRÜN DOSYASI olarak kullanılmaktadır. Portfolyolar bir veya daha fazla alanda öğrencinin çaba, ilerleme ve başarısını sergileyen çalışmalarının amaçlı bir koleksiyonu olup alan yazında; öğrencinin emeğini, gelişimini ve başarısını gösteren, öğrencilerin çalışmalarından oluşan koleksiyon; öğrencinin çalışmasını yansıtan ve kanıtlayan içeriklerden oluşan dosya; yazılı parçalardan ve öğrencinin sergilediği ürünlerden oluşan dosya biçimlerinde tanımlanmıştır. Portfolyolar, çocukların belirli bir süreç içerisindeki gelişimlerini ortaya koyabilecekleri belirli ölçütlere dayalı olarak oluşturulmuş çalışmaların toplandığı dosyadır. Öğrenci ürün dosyasında öğrencinin her yaptığı ürün değil, öğrencinin değer verdiği, önemli gördüğü ürünleri yer alır. Belirli ölçütlere göre öğrenci, ürün dosyasına koyacağı ürünleri seçer. Öğrenci ürün dosyası, öğrencinin kendisini yansıtır. Portfolyoların kullanımının gerekliliğine Türkiye'de 2004 yılında geliştirilen ilköğretim programlarında yer verilmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği bu programlarda öğrenci merkezli bir anlayış ve ürün yanında sürecin de değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Portfolyolar öğrencilere; çalışmalarına hâkimiyet, ilerleme ve kendi çalışmalarının kalitesi hakkında gurur duyma şansını verirken öğretmenler için de öğrencinin ilerlemesini, tutumunu ve öğrenme zorluklarını geniş bir pencereden görebilme olanağı sağlar.

Portfolyonun Özellikleri: Portfolyo dosyasının hazırlığında öğrenciler ürünlerini toplar, seçer ve düzenlerler. Portfolyoların özellikleri şunlardır. Gelişimi yansıtır, çoklu kaynaktan veri sağlar, çift değerlidir, seçicidir, özgündür, dinamik, yansıtıcıdır, bireyseldir, çok amaçlıdır, etkileşimlidir. Özetle, portfolyolar, çocukların gelişimlerini yansıtmaya, özgün olma, kişiye özgü olma ve öğrenilenleri yansıtmaya gibi farklı özellikleri taşıyan dosyalardır.

Portfolyo Türleri: Öğrenme sürecini tümüyle ortaya koyan portfolyolar farklı türlerde hazırlanabilir. Değerlendirmede hangi tür portfolyonun kullanılacağı amaçlar ile doğrudan ilişkilidir.

KİŞİSEL PORTFOLYO: Öğretmen ya da öğrencinin kendi ilgi alanlarına ilişkin çalışma ve etkinliklerini topladığı dosyadır.

ÇALIŞMALARI GÖSTEREN PORTFOLYO: Öğrencinin günlük, haftalık, aylık ya da

bir üniteyi içeren çalışmalarını sistematik olarak topladığı dosyadır.

GELİŞİMİ GÖSTEREN PORTFOLYO: Süreç olarak daha uzun bir zaman dilimini kapsayan dosyadır.

GEÇİŞ PORTFOLYO: Öğrenci başarısını ortaya koyan ancak farklı eğitim kurumları ya da programlarından kabul amaçlı yapılan en iyi çalışmaların biriktirildiği dosyadır.

GRUP ÇALIŞMALARINI GÖSTEREN PORTFOLYO: Bir grubu oluşturan bireylerin yapılan çalışmaya katkısını gösteren dosyadır.

BÜTÜNLEŞTİRİLMİŞ PORTFOLYO: Öğrencilerin fen, matematik, Türkçe, sosyal bilgiler gibi farklı disiplinlerdeki çalışmalarını gösteren dosyadır. Farklı alanlardaki bilişsel ve duyuşsal ürünleri içerir.

GÖSTERİ (VİTRİN) PORTFOLYO: Genellikle öğrencilerin belirli bir amaç doğrultusunda hazırladıkları çalışmalardan en iyilerini sergilemeleri amacını taşır.

ELEKTRONİK PORTFOLYO: Teknolojik gelişmelere bağlı olarak bilgisayar ortamında hazırlanan ve saklanan dosyadır.

Öğretmenlerin kendileri için kullanabilecekleri portfolyolar ise üç ayrı grupta incelenebilir:

Öğrenme portfolyoları,

Değerlendirme portfolyoları,

Çalışma portfolyoları.

Haladyna portfolyoları beş gruba ayırmıştır:

İDEAL ÖĞRENCİ DOSYASI; amacı öğrencinin gelişimini ve öğrenme sürecini yansıtmaktır.

SERGİLEME TİPİ ÖĞRENCİ DOSYASI; öğrencilerin yaptıkları en iyi ürünlerden, bir başka deyişle kendilerini en iyi yansıttığına inandıkları çalışmalardan oluşur.

BEKLEME TİPİ ÖĞRENCİ DOSYASI; öğrencilerin farklı zamanlarda ve farklı düzeylerde hazırladıkları çalışmaları içerir.

DEĞERLENDİRME TİPİ ÖĞRENCİ DOSYASI; içerisinde, öğrencilerin belirli ölçütlere göre hazırladıkları en iyi çalışmalar yer alır.

SINIF TİPİ ÖĞRENCİ DOSYASI; öğretmenlerin tüm sınıftaki öğrenciler için oluşturdukları her öğrenciye ait örnek çalışmaların, etkinliklerin ve planların bulunduğu ürün dosyası türüdür.

Rolheiser, Bower ve Stevahn ise portfolyoları iki biçimde değerlendirmişlerdir:

En iyi çalışma portfolyosu,

Gelişim portfolyosu.

Portfolyo Hazırlamanın Amaçları: Hangi tür portfolyonun kullanılacağına karar vermede en önemli ölçüt, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve yaşlarıdır. Portfolyonun kullanım amaçları aşağıdakilerden bir veya birkaçını içerebilir:

Öğrenci gelişimini daha sağlıklı bir biçimde izlemek, Çocukların belli bir süreç içerisinde tüm gelişim alanlarındaki ve okuma yazma gibi bir alandaki büyüme-gelişmeleri hakkında doküman oluşturmak,

Öğrencinin kendisini ifade etme becerisini geliştirmek,

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Öğrencinin motivasyonunu, sorumluluk alma duygusunu ve kendi öğrenmesine liderlik etmesini arttırmak,

Bir dersin veya ünitenin amaçlarına, öğrencilerin kendi katılımları ile ilgili kullanışlı geri bildirimler vermek,

Çocukların başarılarına dikkat çekmek,

Aileler ile olan iletişimi arttırmak,

Portfolyonun değerlendirme sürecinde kullanımı farklı amaçlara yönelik olabilir. Değerlendirme sürecinin başlangıcında bu amaç net olarak belirlenmelidir.

Portfolyonun Yararları ve Sınırlılıkları: Portfolyolar uygulanan programın yapısının açıklanmasında ve programın arkasında olan düşünme süreçlerinin açıklanmasında önemli araçlar olarak görülebilir. Portfolyonun; ÖĞRENCİLERE SAĞLADIĞI YARARLAR ve ÖĞRETMENLERE SAĞLADIĞI YARARLAR olarak iki başlıkta incelenmesi doğru olacaktır.

PORTFOLYONUN ÖĞRENCİLERE SAĞLADIĞI YARARLAR:

Öğrencilerin zaman içerisindeki gelişimi ile ilgili bilgi birikimi sağlar.

Öğrencilerin kendi gelişimini görmesine izin vererek motivasyonunu artırır.

Öğrencilere kendi yaptıkları hakkında düşünme fırsatı sunar.

Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini görmelerine olanak tanır.

Öğrencilerin sorumluluk bilincini geliştirir.

Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlar.

PORTFOLYONUN ÖĞRETMENLERE SAĞLADIĞI YARARLAR:

Öğrencilerinin güçlü ve zayıf yönlerini görebilme olanağı sunar.

Öğrencilerin bireysel farklılıklarını görme fırsatı sunar.

Öğretmen-öğrenci iletişimini güçlendirir.

Öğretmen-veli ilişkilerinin gelişimine katkı sağlar.

Sadece ürün değil, sürecin de değerlendirilmesine olanak tanır.

Öğretmenin mesleki anlamda kendini geliştirmesine yardımcı olur.

PORTFOLYONUN SINIRLILIKLARI: Portfolyo kullanımının değerlendirme sürecinde kullanımının yukarıda sayılan yararları yanında birtakım sınırlılıkları da bulunmaktadır. Bu sınırlılıklar;

Geleneksel ölçme-değerlendirme araçlarına göre güvenilirliklerinin düşük olması;

Öğretmenin iş yükünü özellikle kalabalık sınıflarda çok fazla artırması;

Uzun bir zaman diliminde toplanan çalışmaların hepsinin değerlendirilmesinin güç olması;

Değerlendirme ölçütlerini belirlemenin başlangıçta zor ve zaman alıcı olması;

PORTFOLYONUN İÇERE BİLECEĞİ MATERYALLER

Portfolyoya konulan çalışmalar çok fazla çeşitlilik göstermektedir. Portfolyoyu hazırlayan öğrencinin yaşı, programın amaçları ve portfolyoya yönelik değerlendirme ölçütleri, ne tür ürünlerin portfolyoya dahil edileceği konusunda belirleyici unsurlar olarak

dikkate alınmalıdır. Hangi tür portfolyonun kullanılacağına karar vermede en önemli ölçüt, öğrencilerin gelişim düzeyleri ve yaşlarıdır. Okul öncesi portfolyo gelişim ölçütü olarak büyümeye vurgu yaparken, ilkökul portfolyoları eğitim programının amaçları doğrultusunda öğrencinin akademik gelişimi başta olmak üzere tüm gelişim alanlarına dikkat çeker. Okul öncesinde portfolyolarda bulundurulabilecek en önemli belgelerden biri de öğrencilerin çalışma örnekleridir. Bu örnekler öğretmen ve öğrenci tarafından, çocuğun performansı ve okul yılı boyunca gösterdiği ilerlemenin ürünleri olarak toplanır ve düzenlenir. Portfolyoya ne tür ürünlerin dahil edileceği konusunda belirleyici unsurlar; PORTFOLY OYU HAZIRLAYAN ÖĞRENCİNİN YAŞI, PROGRAMIN AMAÇLARI ve PORTFOLY OYA YÖNELİK DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ dir.

Okul öncesi portfolyolarında yer verilmesi gereken önemli materyallerden bir diğeri de öğretmen tarafından oluşturulan gözlem kayıtlarıdır. Benzer biçimde ilkökulun farklı derslerinde kullanılacak portfolyolar da farklı ürünlerden oluşur. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2005 yılında uygulamaya konulan ilköğretim programlarında portfolyoda bulunması gereken belgeleri; öğretmen tarafından hazırlanan yönerge, öğrencilerin yazılı ödevleri, araştırmalar, problemler, stratejiler, diyagramlar, resimler ve fotoğraflar, grup ödevleri ve projeler, öğretmen anekdotları, kelime dağarcığı geliştirme çalışmaları, öğrencilerin mektupları, öğretmen kontrol listeleri ve değerlendirme kâğıtları olarak tanımlanmaktadır.

PORTFOLYONUN BÖLÜMLERİ

Portfolyolarda yer alması gereken bölümler kısaca şöyle açıklanabilir:

1. ÖN BÖLÜM / GİRİŞ BÖLÜMÜ: Kapak, içindekiler ve öğrenci tanıtım sayfalarından oluşan bölümdür.

KAPAK SAYFASI: Portfolyoyu hazırlayan kişiyi gösteren sayfadır.

İÇİNDEKİLER SAYFASI: Dosyanın içeriğinin ve düzeninin gösterildiği sayfadır.

ÖĞRENCİ TANITIM SAYFASI: Portfolyo sahibi öğrencinin kendini diğer okuyuculara tanıttığı kısımdır.

2. ANA BÖLÜM: Öğrencinin çalışmalarının ve veli, öğretmen, öğrencinin değerlendirme amaçlı kullanabileceği ölçme araçlarının bulunduğu bölümdür.

ÖZ SEÇİM FORMU: Öğrencinin dosyasında yer verdiği çalışmaların neden seçildiğini ve çalışmada izleyeceği yolu anlatmak amacıyla doldurduğu formdur.

ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARI: Öğrencinin kendi tercihi ile seçtiği proje, ödev, performans görevlerinin tümüdür.

ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU: Öğrencinin yaptığı çalışmadaki performansını değerlendirdiği formdur.

AKRAN DEĞERLENDİRME FORMU: Öğrencinin yaptığı çalışmadaki performansını değerlendirdiği formdur.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

GRUP DEĞERLENDİRME FORMU: Öğrencilerin grup olarak gerçekleştirdiği çalışmaları değerlendirmek amacıyla kullanılan formdur.

DERECELİ PUANLAMA ANAHTARI: Dereceli puanlama anahtarı bir işin parçaları için ölçütlerin listelenerek puanlandığı bir araç olarak tanımlanmaktadır. Dereceli puanlama anahtarı eğitimin amaçları doğrultusunda hazırlanmış, değerlendirme ölçütlerinin net olarak ifade edildiği, performans düzeylerini kapsayan, çeşitli tanımlardan oluşturulmuş bir puanlama aracıdır. Burada ölçütler bize, öğrencileri başarılarına göre ayırt etmek için nelere dikkat etmemiz gerektiğini göstermektedir.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ: Bulunması gereken niteliğin ortaya çıkartılması için kullanılan ölçütlerdir.

ÖLÇÜT TANIMLAMALARI: Öğrencilerin değerlendirilmek istenen özellik ya da niteliklerindeki farklılıkların tanımlamasıdır. Puanlama Stratejisi: Dereceli puanlama anahtarı ya da puanlama ölçekleri, BÜTÜNCÜL VE ANALİTİK olmak üzere iki biçimde düzenlenebilir. Daha küçük sınıflarda bütüncül puanlama anahtarı tercih edilirken; sınıf düzeyi yükseldikçe derecelendirmede analitik puanlama devreye girer.

3. SON BÖLÜM: Tüm süreçte öğrenci gelişiminin nasıl gerçekleştiğini belirleyen değerlendirmelerin yer aldığı bölümdür. Bir ders ya da tüm derslerde öğrencinin kazanımlarının ortaya konulduğu bölüm olarak da ifade edilebilir. Öğrencinin başlangıç düzeyi ile süreç sonundaki düzeyi arasındaki fark öğrencinin gelişimine ilişkin bir yorum yapılmasına olanak tanır.

PORTFOLYO HAZIRLAMA AŞAMALARI

Portfolyonun uygulanması aşamasında; öğrenci çalışmalarının toplanması, toplanan bu çalışmalar içerisinde portfolyonun amacına yönelik seçim yapılması, seçilen bu materyallerin yansıtılması, yansıtma aşamasında öğrencinin kendi hakkında bilinçlenmesi yoluyla gelecek için öğrenme amaçlarını oluşturması gerekmektedir. Bu aşamalardan sonra, öğrenciler portfolyolarını öğretmen ve akranları ile paylaşarak öğrenme amaçları ile bağlantılar kurma aşamasını gerçekleştirirler.

Portfolyo oluşturulma aşamaları kısaca şöyle açıklanabilir:

AMAÇ BELİRLEME AŞAMASI; portfolyonun temel etkinliği olan bu aşamada amaçların belirlenmesi son derece önemlidir.

TOPLAMA AŞAMASI; öğrencinin başarısını gösteren, belirli ölçütlere uygun yeterince çalışmanın bir araya getirilmesini gerektirir.

SEÇME AŞAMASI; toplanan ürünlerin hangilerinin öğrenci ürün dosyasında yer alacağına karar verildiği aşamadır.

YANSITMA AŞAMASI; öğrencinin her ürün için ne düşündüğünü belirttiği aşamadır. Bu aşamada öğrenci kendi öğrenmesinin farkına varır; gelişim gösterdiği alanların yanı sıra iyileştirmeye açık alanlarını da fark eder.

İLETİŞİM VE GERİ BİLDİRİM AŞAMASI; öğrencilerin yansıtma çalışmalarını gözden geçirerek kendi yeterlikleri hakkında bilgi sahibi

oldukları diğer bir deyişle güçlü ve zayıf yönlerini gördükleri aşamadır.

PORTFOLYO SÜRECİNDE ÖĞRETMENİN, ÖĞRENCİNİN VE VELİNİN ROLÜ

Portfolyo hazırlama sürecinde; öğrencinin, öğretmenin ve velinin rolleri vardır.

ÖĞRENCİNİN, ürün dosyasına neyi koyabileceğine kendisinin karar vermesi gerekir. Böylece yaptığı çalışmalardan gurur duyar ve motivasyonu artar. Öğrenci haftalık olarak seçtiği ürünlerden dönem sonunda bir eleme yaparak amaca en uygun olanlarını portfolyoya dâhil eder. Öğretmeni, arkadaşları ve velisinin katılımıyla sunumunu gerçekleştirir. Sunum yaparak iletişim kurma ve kendini ifade etme becerilerini geliştirir. Öğretmeninden aldığı dönütleri değerlendirerek kendi gelişimini gözlemler ve eleştirir. Öğrencinin portfolyo sürecindeki son görevi akran değerlendirmesi yapmaktır.

ÖĞRETMEN, öğrenci ürün dosyası hazırlama sürecinde öğrencilere rehber olmalıdır. Öğretmen sürecin başlangıcında portfolyo amaçlarının belirlenmesinde öğrencileri ile birlikte çalışır. Öğrenci ürün dosyasının nasıl değerlendirileceği ve değerlendirme ölçütlerini öğrencileri ve aileler ile paylaşır.

VELİNİN, öğrenci ürün dosyasının ölçme-değerlendirme sürecinin bir parçası ve öğrenciler için önemli olduğunu kavramalıdır. Aileler, portfolyo aracılığıyla çocuklarının okul içinde yaptıkları çalışmalar, öğrendikleri konular ve gelişimleri hakkında fikir sahibi olurlar. Ayrıca, ürün seçimi konusunda yardımcı olurlar. Öğrencinin sunumuna katılırlar. Görüşlerini sözlü ve yazılı olarak belirterek geri bildirimde bulunurlar.

PORTFOLYONUN PAYLAŞIMI

Portfolyo değerlendirme sürecinde ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN ve VELİ görüşmeleriyle düzenli olarak gözden geçirilir. Burada, çalışmanın kapsamı birlikte incelenir; öğrenci ve öğretmen değerlendirmesi karşılaştırılır.

Cocuk-Öğretmen Görüşmeleri: Sınıf ortamında öğretmen her öğrenci ile etkileşimi eşit düzeyde olmayabileceği gibi, dönütler de her öğrencinin iç koşullarına göre anlam kazanacağı ve öğrenmeyi sağlayacağından öğrencilerin öğrenme düzeyinde farklılıklar olabilecektir. Bu nedenle, öğretim sürecinde öğretmenin öğrencilerle bire bir iletişim içinde olup, kişisel değerlendirmeler yapması gerekmektedir. Bu amaçla, öğretmen portfolyo paylaşım sürecinde öğrencilerine bireysel olarak dönüt vermeli, aksayan ve güçlü olan yönlerin ortaya konulmasını sağlamalıdır.

Akranlarla Paylaşım: Bir yıllık bir süreçte portfolyo dosyasında biriktirilen ürünler bir sergi ya da velilerin de katılımının sağlandığı bir organizasyon ile sınıfta bulunan öğrencilerle paylaşılabilir. Burada önemli olan öğrencinin diğerlerinin çalışmalarını incelemek yoluyla kendi çalışmalarındaki üstünlük ve sınırlılıkları görebilmesidir. Küçük yaşlarda nesnel bir değerlendirme yapmanın zor olduğu kabul edildiğinde, bu paylaşımın sadece öğrencilerin birbirlerinin ürünleri

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

hakkında bilgi sahibi olma amacını taşıdığı söylenebilir. İlerleyen süreçlerde akran değerlendirme belirli ölçütler ve kontrol listeleri çerçevesinde gerçekleştirilebilir.

Aile ile Paylaşım: Ailelerin portfolyo değerlendirme sürecine etkin bir biçimde katılabilmeleri için değerlendirmenin nasıl yapılacağı hakkında bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Öğretmen aile desteğini sağlayabilmek için çocuk-aile-öğretmen görüşmeleri düzenleyebilir. Böylece aileler değerlendirmenin işleyiş, süreci hakkında bilgi ve yeterlik sahibi olabilirler. Portfolyonun paylaşımı bir sunum ile yapılabilir. Bu sunum öğretmenin belirlediği bir ders alanında ya da sınıfta yapılır, geri bildirim için çeşitli formlar hazırlanır. Öğrencinin yapacağı sunum sonrasında formlar veliye verilerek çocuğu ile birlikte doldurması istenir. Öğrenci, öğretmen ve velinin gerçekleştireceği üçlü görüşme yılsonunda ya da her bir dönemin sonunda gerçekleştirilir.

Öğretmen sunum hazırlığı için öğrencilere aşağıda verilen türde sorular sorabilir:

Niçin bu çalışmayı seçtin?

Bu çalışmayı yaparken nasıl bir planlama yaptın?

Neler düşündün?

Bunun hakkında ne anlatmak istersin?

Sana nasıl yardımcı olabiliriz?

Portfolyodaki en önemli bulduğun ürünler hangileri?

Bu çalışmadan neler öğrendin?

Kendini güçlü hissettiğin bir yönün var mı?

Daha önce iyi yapamadığın halde artık iyi yapabildiğini düşündüğün şeyler nelerdir?

PORTFOLYONUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Portfolyo dosyalarıyla ilgili bir diğer konu hazırlanan dosyaların nasıl değerlendirileceği, puanlama ölçütlerinin nasıl oluşturulacağıdır. Elbette burada temel alınan en önemli ölçüt portfolyo dosyasının ne amaçla oluşturulduğudur. Öğrenci ürün dosyası değerlendirirken dereceli puanlama anahtarından ya da kontrol listelerinden yararlanılabilir. Daha sonra öğrencilerle portfolyo dosyalarına koydukları ürünler hakkında, niçin böyle bir seçim yaptıklarına yönelik bir görüşme yapmak, sonraki çalışmalar için faydalı olacaktır.

Okul öncesi eğitimde kullanılabilecek portfolyolarda kontrol listeleri önemli bir işleve sahiptir. Çocuğun gelişim alanına yönelik belli bir sırada ve belirli ölçütlere dayalı olarak hazırlanması uygundur. Kontrol listesinde yer verilecek maddeleri kısa, açık ve anlaşılır olması önemlidir. Kontrol listeleri bireysel eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi, uygun bir program hazırlanması ve programın değerlendirilmesine de olanak tanır.

İlkokul düzeyinde kullanılabilecek formlar okul öncesinden farklıdır. Burada dikkat edilecek nokta öğrenci ürün dosyasında tüm çalışmaların yer almayacağıdır. Öğrencinin yaptığı çalışmanın öğrenci ürün dosyasında yer alacağını öğrenci ile öğretmen birlikte karar verebilir ya da öğretmen ile öğrenci ölçüt listesi hazırlayabilir.

Öğrenci Ürün Dosyası Değerlendirme Yaklaşımları: Öğretmen ürün dosyasında öğrenci

tarafından önceden belirlenmiş ölçütlere dayalı olarak seçilmiş çalışmaları değerlendirmelidir. Portfolyo değerlendirmeye yönelik genelde üç yaklaşım önerilmektedir.

Dosya içindeki her çalışma ayrı ayrı puanlanır. Puanların aritmetik ortalaması dosyaya verilen puanı oluşturur.

Farklı performansların, farklı ölçütlere göre puanlandığı bir dosyada ise her bir alt ölçüte göre farklı puanlar verilir ve sonunda genel puan hesaplanır.

Öğrenci ürün dosyasındaki çalışmaların tamamına özellik ve bütün içerisindeki ağırlığına dayalı olarak puanlama yapılır.

SORU-CEVAP

SORU:

Portfolyo türleri nelerdir?

CEVAP:

Portfolyo türleri şunlardır: Kişisel portfolyo, çalışmaları gösteren portfolyo, gelişimi gösteren portfolyo, geçiş portfolyo, grup çalışmalarını gösteren portfolyo, bütünleştirilmiş portfolyo, gösteri portfolyo, elektronik portfolyo.

2

SORU:

Geçiş portfolyo nedir?

CEVAP:

Geçiş portfolyo öğrenci başarısını ortaya koyan ancak farklı eğitim kurumları ya da programlarından kabul amaçlı yapılan en iyi çalışmaların biriktirildiği dosyadır. Diğer dosya türlerine göre daha sınırlı bir amaca hizmet ettiği ve yaş grubu olarak daha büyük öğrencilerin hazırladığı dosyalar olduğu söylenebilir.

3

SORU:

Gösteri (vitrin) portfolyo nedir?

CEVAP:

Gösteri (vitrin) portfolyo, genellikle öğrencilerin belirli bir amaç doğrultusunda hazırladıkları çalışmalardan en iyilerini sergilemeleri amacını taşır. Üst düzey çabaların sergilendiği dosya da denilebilir. Çalışmaların seçimindeki sorumluluk öğrenciye aittir. Bu portfolyo türünde puanlama yapılması uygun değildir. Öğrencinin en iyi ürünlerinin bir sergisi olarak düşünülebilir.

4

SORU:

Portfolyo oluşturulma aşamaları nelerdir?

CEVAP:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Portfolyo oluşturulma aşamaları şunlardır: Amaç belirleme aşaması; Toplama aşaması; Seçme aşaması; Yansıtma aşaması; İletişim ve geri bildirim aşaması.

5

SORU:

Portfolyonun ön bölümünde neler yer alır?

CEVAP:

Portfolyonun ön bölümünde şunlar yer alır: a. Kapak sayfası: Portfolyoyu hazırlayan kişiyi gösteren sayfadır. Öğrencinin kimlik bilgileri ve numarası ile ders öğretmenin ad ve soyadı bulunur. Tasarımı öğrenci tarafından istenildiği biçimde yapılabilir. b. İçindekiler sayfası: Dosyanın içeriğinin ve düzeninin gösterildiği sayfadır. İçerikte yer verilen çalışmaların adları, türü ve kronolojik sıralaması verilir. c. Öğrenci tanıtım sayfası: Portfolyo sahibi öğrencinin kendini diğer okuyuculara tanıttığı kısımdır. Bu kısımda öğrencinin kişisel bilgileri, öğrenim geçmişi, gelişiminin iyi olduğu alanlar ve geliştirilmeye açık alanlarına yer verilir.

6

SORU:

Portfolyonun ana bölümünde neler yer alır?

CEVAP:

Ana bölüm öğrencinin çalışmalarının ve veli, öğretmen, öğrencinin değerlendirme amaçlı kullanabileceği ölçme araçlarının bulunduğu bölümdür. Şu belgelere yer verilebilir: a. Öz seçim formu: Öğrencinin dosyasında yer verdiği çalışmaların neden seçildiğini ve çalışmada izleyeceği yolu anlatmak amacıyla doldurduğu formdur. Bu form ile öğrencinin planlı bir biçimde çalışmalarını gerçekleştirmesine katkı sağlanır. b. Öğrenci çalışmaları: Öğrencinin kendi tercihi ile seçtiği proje, ödev, performans görevlerinin tümüdür. Bu çalışmalar portfolyonun amaçlarına göre seçilir. c. Öz değerlendirme formu: Öğrencinin yaptığı çalışmadaki performansını değerlendirdiği formdur. Önceden belirlenen ölçütlerin karşılanma düzeyini öğrenci gözüyle ortaya koymada kullanılır. d. Akran değerlendirme formu: Öğrencinin yaptığı çalışmadaki performansını değerlendirdiği formdur. Önceden belirlenen ölçütlerin karşılanma düzeyini öğrenci gözüyle ortaya koymada kullanılır. e. Grup değerlendirme formu: Öğrencilerin grup olarak gerçekleştirdiği çalışmaları değerlendirmek amacıyla kullanılan formdur. Bireysel olarak her bir öğrencinin grup çalışmasına ilişkin görüşleri toplanır. Bu form kullanılırken öğrenciler adil olmayı ve grup çalışmasına kendisinin ne kadar katkı sağladığını da öğrenme olanağı bulur.

7

SORU:

Portfolyo değerlendirme nedir?

CEVAP:

Portfolyo sözcüğü Latince bir sözcük olup Türkçe'ye farklı biçimlerde uyarlanmıştır. Dilimizde portfolyonun karşılığı bireysel gelişim dosyası, ürün seçki dosyası ve öğrenci ürün dosyası olarak kullanılmaktadır. Portfolyolar (öğrenci ürün dosyaları); bir veya daha fazla alanda öğrencinin çaba, ilerleme ve başarısını sergileyen çalışmalarının amaçlı bir koleksiyonu olup alanyazında; öğrencinin emeğini, gelişimini ve başarısını gösteren, öğrencilerin çalışmalarından oluşan koleksiyon; öğrencinin çalışmasını yansıtan ve kanıtlayan içeriklerden oluşan doyas; yazılı parçalardan ve öğrencinin sergilediği ürünlerden oluşan dosya biçimlerinde tanımlanmıştır. Başka bir ifade ile bir veya birkaç ders için, öğrencinin kendisi tarafından belirlenen hedefler doğrultusunda, yaptığı uygulamalar ve diğer çalışmalar arasından seçtiği çalışmaların toplandığı ve öğrencinin kendi gelişimini, öğretmen ve velinin ise öğrencinin gelişimini izlemesine ve değerlendirmesine olanak tanıyan dosya olarak tanımlanabilir.

8

SORU:

Portfolyo değerlendirmeye yönelik yaklaşımlar nelerdir?

CEVAP:

Portfolyo değerlendirmeye yönelik genelde üç yaklaşım önerilmektedir. Bunlar şöyledir: • Dosya içindeki her çalışma ayrı ayrı puanlanır. Puanların aritmetik ortalaması dosyaya verilen puanı oluşturur. • Farklı performansların, farklı ölçütlere göre puanlandığı bir dosyada ise her bir alt ölçüte göre farklı puanlar verilir ve sonunda genel puan hesaplanır. Örneğin öğrenci tarafından hazırlanan bir proje, poster ya da çalışmanın her bölümüne ayrı puanlama yapıp sonunda toplam puana ulaşılabilir. • Öğrenci ürün dosyasındaki çalışmaların tamamına özellik ve bütün içerisindeki ağırlığına dayalı olarak puanlama yapılır. Tüm puanlar toplanarak genel puana ulaşılır.

9

SORU:

Portfolyo öğrencilere ne gibi yararlar sağlar?

CEVAP:

Portfolyonun öğrencilere sağladığı yararlar şunlardır: • Öğrencilerin zaman içerisindeki gelişimi ile ilgili bilgi birikimi sağlar. • Öğrencilerin kendi gelişimini görmesine izin vererek motivasyonunu artırır. • Öğrencilere kendi yaptıkları hakkında düşünme fırsatı sunar. • Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini görmelerine olanak tanır. • Öğrencilerin sorumluluk bilincini geliştirir. • Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlar. • Öğrencinin kendi değerlendirmesinde etkin bir biçimde yer alarak sorumluluğu paylaşmalarına olanak tanır. • Öğrencinin değerlendirme yeterliğinin gelişmesine hizmet eder. • Öğrencilerin kendi tercihlerini, beklenti ve yeteneklerini tanımlarına fırsat sunar.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

10

SORU:

Portfolyo kimlerle paylaşılır?

CEVAP:

Portfolyo öğretmenler, akranlar ve aile ile paylaşılır.

11

SORU:

Sergileme tipi öğrenci ürün dosyası nedir?

CEVAP:

Sergileme tipi öğrenci ürün dosyası; öğrencilerin yaptıkları en iyi ürünlerden, bir başka deyişle kendilerini en iyi yansıttığına inandıkları çalışmalardan oluşur. Genellikle görsel ve performans dayalı sanatlarda kullanılır. Öğrencinin en yüksek performansını gösterecek ürünlerin sergilenmesini amaçladığından daha çok sonuç ya da ürün değerlendirilmede kullanılır.

12

SORU:

Haladyna'ya göre portfolyo türleri nelerdir?

CEVAP:

Haladyna portfolyoları; ideal, sergileme tipi, belgeleme tipi, değerlendirme tipi ve sınıf tipi olmak üzere beş gruba ayırmıştır.

13

SORU:

Portfolyoların kullanımının gerekliliğine Türkiye'de ne zaman ve nerede yer verilmiştir?

CEVAP:

Portfolyoların kullanımının gerekliliğine Türkiye'de 2004 yılında geliştirilen ilköğretim programlarında yer verilmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın benimsendiği bu programlarda öğrenci merkezli bir anlayış ve ürün yanında sürecin de değerlendirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır. Bu bağlamda öğrenciye kendi kendilerini değerlendirmede ve kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmede yardımcı olması, çalışmaların belirli bir süreç boyunca toplanması nedeniyle belirli bir zaman diliminde gerçekleşen gelişimi gösterme olanağı tanınması gibi özellikleri dikkate alınarak portfolyoların ölçme değerlendirme sürecinde kullanımı öngörülmüştür.

14

SORU:

Kişisel portfolyo nedir?

CEVAP:

Kişisel portfolyo öğretmen ya da öğrencinin kendi ilgi alanlarına ilişkin çalışma ve etkinliklerini topladığı dosyadır.

15

SORU:

Portfolyoların özellikler nelerdir?

CEVAP:

Portfolyoların özellikleri şu şekilde tanımlanmıştır: • Gelişimi yansıtır • Çoklu kaynaktan veri sağlar • Çift değerlidir • Seçicidir • Özgündür • Dinamiktir • Yansıtıcıdır • Bireyseldir • Çok amaçlıdır • Etkileşimlidir.

16

SORU:

Portfolyoya ne tür ürünlerin konulacağının belirleyicileri nelerdir?

CEVAP:

Portfolyoya ne tür ürünlerin dahil edileceği konusunda belirleyici unsurlar; portfolyoyu hazırlayan öğrencinin yaşı, programın amaçları ve portfolyoya yönelik değerlendirme ölçütleridir.

17

SORU:

Portfolyonun öğretmenlere sağladığı yararlar nelerdir?

CEVAP:

Portfolyonun öğretmenlere sağladığı yararlar şunlardır: • Öğrencilerinin güçlü ve zayıf yönlerini görebilme olanağı sunar. • Öğrencilerin bireysel farklılıklarını görme fırsatı sunar. • Öğretmen-öğrenci iletişimini güçlendirir. • Öğretmen-veli ilişkilerinin gelişimine katkı sağlar. • Sadece ürün değil, sürecin de değerlendirilmesine olanak tanır. • Öğretmenin mesleki anlamda kendini geliştirmesine yardımcı olur. • Öğrencilerinin ilgi ve yeteneklerini tanıma fırsatı elde etmelerini sağlar.

18

SORU:

Portfolyonun kullanım amaçları nelerdir?

CEVAP:

Portfolyonun kullanım amaçları şunlardır: • Öğrenci gelişimini daha sağlıklı bir biçimde izlemek, • Çocukların belli bir süreç içerisinde tüm gelişim alanlarındaki ve okuma yazma gibi bir alandaki büyüme-gelişmeleri hakkında doküman oluşturmak, • Öğrencinin kendisini ifade etme becerisini geliştirmek, • Öğrencinin motivasyonunu, sorumluluk alma duygusunu ve kendi öğrenmesine liderlik etmesini arttırmak, • Bir dersin veya ünitenin amaçlarına, öğrencilerin kendi katılımları ile ilgili kullanışlı geri bildirimler vermek, • Çocukların başarılarına

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

dikkat çekmek, • Aileler ile olan iletişimi arttırmak, • Bir üst sınıfa geçerken çocuklarla ilgili bilgilerin taşınmasını sağlayan kayıtları sunmak, • Final ürünü olan çalışmaların yapılma sürecini göstermek, • Bilgi kazanma sürecinde düşünme stratejilerini kişinin nasıl uyguladığını göstermek, • Öğretim ve değerlendirme için ortak bir nokta yaratmak, • Belirlenmiş sonuçlara yönelik ilerlemeyi göstermek, • Öğrencilerin öz değerlendirme yeterliklerini artırmak, • Öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını belirlemek, • Öğrenmeyi sağlamak, • Öğrencilerin düşünme süreçlerini ve biliş ötesi iç gözlemlerini geliştirmek, • Akran değerlendirme için fırsatlar sunmak, • Öğrenilen bilgiye olan bakış açısını genişletmek, • Öğrencinin problem çözme, karar verme ve beceri kazanmaya yönelik gözlem yapmasına ve düşünmesine katkıda bulunmak, • Öğretmen, yönetici ve aile üyeleri için programın etkililiğini değerlendirmede kullanılan verileri sağlamak.

19

SORU:

Portfolyo hazırlama sürecinde öğrencinin rolü nedir?

CEVAP:

Öğrencini portfolyo hazırlama sürecinde, ürün dosyasına neyi koyabileceğine kendisinin karar vermesi gerekir. Böylece yaptığı çalışmalardan gurur duyar ve motivasyonu artar. Kendi başına karar verme becerisi, öz güveni ve öz saygısı gelişir. Öğrenci haftalık olarak seçtiği ürünlerden dönem sonunda bir eleme yaparak amaca en uygun olanlarını portfolyoya dâhil eder. Seçtiği ürünler için ürün kontrol listesini doldurur. Dosyasını sunuma hazırlar. Öğretmeni, arkadaşları ve velisinin katılımıyla sunumunu gerçekleştirir. Sunum yaparak iletişim kurma ve kendini ifade etme becerilerini geliştirir. Öğretmeninden aldığı dönütleri değerlendirerek kendi gelişimini gözlemler ve eleştirir. Öğrencinin portfolyo sürecindeki son görevi akran değerlendirmesi yapmaktır.

20

SORU:

Portfolyonun son bölümü nedir?

CEVAP:

Portfolyonun son bölümü tüm süreçte öğrenci gelişiminin nasıl gerçekleştiğini belirleyen değerlendirmelerin yer aldığı bölümdür. Bir ders ya da tüm derslerde öğrencinin kazanımlarının ortaya konulduğu bölüm olarak da ifade edilebilir. Öğrencinin başlangıç düzeyi ile süreç sonundaki düzeyi arasındaki fark öğrencinin gelişimine ilişkin bir yorum yapılmasına olanak tanır.

21

SORU:

Portfolyonun bölümleri nelerdir?

CEVAP:

Portfolyolarda yer alması gereken ve farklı öğelerden oluşan üç temel bölüm vardır. Bu bölümler ön bölüm ya da giriş bölümü, ana bölüm ve son bölümdür.

22

SORU:

Bütünleştirilmiş(disiplinlerarası) portfolyo nedir?

CEVAP:

Bütünleştirilmiş portfolyo öğrencilerin fen, matematik, Türkçe, sosyal bilgiler gibi farklı disiplinlerdeki çalışmalarını gösteren dosyadır. Farklı alanlardaki bilişsel ve duyuşsal ürünleri içerir. Bu tür portfolyonun en önemli sınırlılığı çok çeşitli ürünleri bir arada bulundurması nedeniyle değerlendirmede güçlük yaşanabilmesidir. İlköğretim ilk sınıflarında dersler genellikle hayat bilgisi dersi konuları çerçevesinde yapılandırıldığından bu sınıflarda kullanımı daha uygundur. Aynı zamanda da yer açısından tasarruf sağlar.

23

SORU:

Gelişim portfolyosu nedir?

CEVAP:

Gelişim Portfolyosu, zamana göre bireysel gelişmeleri gösterir. Gelişim; akademik veya düşünme becerilerinde, bilgi kapasitesi gibi önemli alanlarda odaklanabilir. Gelişmeler vurgulandığında bir portfolyo, öğrencinin çabasının, yetersizliklerinin, başarılarının ve değişikliklerinin kanıtlarını içerecektir. Bir gelişim portfolyosu, en iyi çalışma örneklerinin ayrılabilmesi için de seçilebilir. Gelişim portfolyoları; öğrenmelerin, yeteneklerin gelişiminin, grup çalışmalarının izlenmesinde kullanılabilir.

24

SORU:

Portfolyo hazırlama sürecinde öğretmenin rolü ve görevleri nelerdir?

CEVAP:

Öğretmen, öğrenci ürün dosyası hazırlama sürecinde öğrencilere rehber olmalıdır. Öğretmen sürecin başlangıcında portfolyo amaçlarının belirlenmesinde öğrencileri ile birlikte çalışır. Öğrenci ürün dosyasının nasıl değerlendirileceği ve değerlendirme ölçütlerini öğrencileri ve aileler ile paylaşır. Ürün biriktirme sürecini izler, öğrencinin ürün eleme ve geliştirme çalışmalarını koordine eder. Sunum yönergesini hazırlar, sunum zamanı ve yerini belirler. Öğretmen sürecin başlangıcında velilerle görüşerek onları bilgilendirir. İlerleyen zamanlarda da velilere zaman zaman notlar yazarak onlardan beklentilerini açıklar. Bunun yanı sıra öğretmen, velilerin de öğrenci ürün dosyalarının değerlendirilmesi sürecine katılımlarını isteyebilir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Öğrenciye güçlü ve zayıf yönleri ile ilgili dönüt verir. Son olarak de gelecek ile ilgili hedefleri belirler.

ÜNİTE 7: DEĞERLENDİRME ETKİNLİKLERİNDE AİLE KATILIMI

GİRİŞ

Doğumla başlayarak çocuğun yaşamının önemli bir parçasını oluşturan ailenin öğretme-öğrenme sürecine katılması okul-aile iş birliğinin istenilen biçimde gerçekleştirilmesine bağlıdır. Aile katılımı, öğretmenle ailenin iş birliği içerisinde olmasını öngörmektedir. Aile katılımı sınıf içinde gerçekleşeceği gibi sınıf dışında da gerçekleşebilir.

TOPLUMUN PARÇASI: AİLE

Aile, aynı çatı altında yaşayan ve aralarında kan bağı ve akrabalık bulunan, üstlendikleri roller ile görev ve sorumluluklarını yerine getiren, birbirleriyle etkileşim içinde bulunan bireylerin oluşturduğu sosyal bir kurumdur aile. Çocuğun aile içinde kazandığı tutum, davranış ve kişilik özellikleri çocuğun ilerideki yaşamında da etkilidir.

Aile çocuğun yalnızca çocuğun fiziksel ihtiyaçlarını değil güvenlik eğitim ve toplum beklentilerine uygun davranışlar kazandırmaları da gereklidir. Bu bakımdan ailenin toplum yaşamında üstlendiği görevler biyolojik görev, ekonomik görev, koruyuculuk, psikolojik görev, boş zamanları değerlendirme, dini görev, statü sağlama ve eğitimidir.

AİLE İLE BİLGİ PAYLAŞIMI VE GELİŞİM VE EĞİTİMDE AİLE İŞ BİRLİĞİ

Eğitim kurumlarında aile ile iş birliği yapması oldukça önemlidir. Çünkü okul aile iş birliğinin temel amacı okul ile ev arasında köprü oluşturmak ve çocuğun eğitim öğretim sürecindeki olumsuzlukları gidererek bu süreçte çocuğa destek olmaktır. Okul-aile iş birliğinin geliştirilmesindeki temel neden çocukların okulda ve diğer yaşamlarında başarılı birey olmalarını sağlamak, Okul programını geliştirmek, ailelerin okula desteğini sağlamak, ailelerin becerilerini ve liderliğini arttırmak, okulda ve evde bulunan ailelerle iletişim kurmak, öğretmene çalışmalarında yardımcı olmaktır.

Okul-aile iş birliği kapsamında farklı uygulamalar yapılabilmektedir. Ailelerle ilişki kurularak onların evde ve okulda çocukların eğitiminde üstlenmesi gereken rolleri öğrenmelerini ve yerine getirmelerini sağlamak veya aileleri okul içerisinde çeşitli etkinliklere ve okulla ilgili kararlara katmak, bu sürecin aile katılımı biçiminde uygulanması şeklinde olabilir.

AİLE KATILIMI

Çocuğun fiziksel, duygusal ve sosyal yönlerden gelişiminin yanı sıra çocuğun yaşama ve insanlara bakışını biçimlendiren temel kurum ailedir. Bu bakımdan aile içinde çocuğa gösterilen davranışlar, onun kişilik, sosyal ve zihinsel gelişimini, yaşamının her aşamasında etkilemektedir. Toplumsal değişimlerle beraber eğitim sürecinde ailenin rolü giderek artmakta ve okul, aile ve çocuk üçgeninde aile katılımını önemli hale getirmektedir.

Aile katılımındaki temel amaç, okul ile ailenin ortak noktası olan çocukların zihinsel, duygusal ve sosyal

yönlerden gelişmesini sağlamaktır. Aile katılımının gerçekleşmesi için katılımın hangi boyutta ve nasıl olacağının planlanması gerekmektedir. Çocuğun eğitiminde aile katılımının nasıl olacağına yönelik aile katılım modelleri bulunmaktadır.

GORDON MODELİ: Gordon'un (1979) modelinde birbiri ile etkileşim içinde olan ve çocuğun gelişimini etkileyen AİLE-OKUL-TOPLUM olmak üzere üç model bulunmaktadır. AİLE MODELİ, ailelerin eğitim sisteminin bir parçası olmak istediklerini ancak nasıl katılacaklarını ve çocuğun başarısı için çocuklarına nasıl yardım edeceklerini bilmediklerini ifade etmektedir. OKUL MODELİ açısından ailelerin, gönüllü olarak okul etkinliklerine katılmasını ve bu katılımının okul ve öğretmen sistemini değiştireceğini belirtilmektedir. TOPLUM MODELİ ne göre ise, toplum kaynakları okul ve ailelerin hizmetine sunulmalı ve aileokul-toplum arasındaki ilişki güçlendirilip geliştirilmelidir.

GROLNICK VE SLOWIAZEK MODELİ: Aile katılımını davranışsal, bilişsel ve kişisel olmak üzere üç boyutta sınıflandırmıştır. DAVRANIŞSAL BOYUT, ailenin okula giderek okul etkinliklerine katılımını içerir. KİŞİSEL BOYUT ailenin okula yönelik tutumu, çocuğun okula karşı olumlu tutum geliştirmesi üzerinde durur. BİLİŞSEL BOYUT ise, çocuğun bilişsel gelişimini desteklemek için ailenin çocuğa uyarıcı etkinlikler, kitap vb. materyalleri sağlamasını içerir.

HOOVER-DEMPSEY VE SANDLER MODELİ: Bu modelde katılımın beş düzeyde gerçekleştiğini belirtilmiştir. Bu modele göre aile, öncelikle çocuğunun okulundaki çalışmalara aile katılımını gerçekleştirmek için karar verir. Aile, katılım konusunda karar verdikten sonra bu katılımın nasıl olacağı konusunda tekrar bir karar verir. Aile katılımının nasıl olacağını, ailenin ilgi ve yetenekleri, okul, öğretmen ve diğer velilerden talep edilen istekler belirler. Aile, çocuğuna model olarak, çocuğun eğitimini destekleyerek yönlendirerek aile katılımını gerçekleştirir. Aile katılımı olduğu zaman çocuğun okuldaki başarısı artar.

HİLL VE TAYLOR MODELİ: Aile katılımında başarıyı yükseltmek için iki mekanizmadan söz edilmektedir. Bunlardan biri olan sosyal etkileşim, ailelerin okulun beklentilerini, çocuklara evde nasıl öğrenme ortamını düzenleyeceklerini ve ev ödevlerine nasıl yardım edeceklerini ailelerden ve okuldan öğrenmelerini ifade eder. SOSYAL KONTROL ise, gerek evde gerekse okulda etkili olan davranışlar konusunda okul ve aileler ortak bir görüşe sahip oldukları zaman oluşur.

EPSTEİN AİLE KATILIM MODELİ: Öğrencinin öğrenmesini ve gelişimini etkileyen üç önemli etmenin olduğunu belirtilmiştir. Bu etmenler AİLE-OKUL VE TOPLUMDUR. Bunların birbirleriyle etkileşimi öğrenciyi etkilemektedir. Epstein, aile katılımını altı kategoride sınıflandırmıştır.

ANNE-BABALIK: Anne ve babaların, çocuk yetiştirme, anne-babalık becerileri, çocuk ve ergen gelişimi, her yaş ve düzeyde çocukların öğrenmelerine yardımcı olmak için ev koşullarını düzenleme gibi konularda desteklenmesidir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

İLETİŞİM: Aileler, okul programları ve öğrenci gelişimi ile ilgili olarak okulla iletişim içinde olmalıdır.

GÖNÜLLÜLÜK: Ailelerin öğrencileri desteklemek için gönüllü olarak eğitim etkinliklerine ve programlarına katılımını ifade eder.

EVDE ÖĞRENME: Ailelerin, çocukların ödevlerine ve diğer okul ile ilgili etkinliklere yardımcı olmasını ifade eder.

KARAR ALMA: Ailelerin, okul yönetimine ve okul kararlarına katılmalarıdır.

TOPLUMLA İŞ BİRLİĞİ: Aileler, öğrencilerin öğrenmelerini ve gelişimini desteklemek için toplumun diğer kurumları ile (üniversiteler, iş çevreleri) iş birliği içerisinde olmalıdır.

Ailenin çocuklarının eğitim-öğretim sürecine katılmasının nedenleri şöyle sıralanabilir:

Çocuklarıyla birlikte yoğun zaman geçiren annelerin gözlemlerinden ve görüşlerinden yararlanmak çocuğun gelişimi için önemlidir.

Çocuklarının ilk öğretmenleri olmaları nedeniyle ailelerin eğitim-öğretim sürecine katılmaları bir gerekliliktir.

Sınıf ve okul ortamı içinde ortak bir kültürün oluşması için ailelerin eğitim sürecine katılmaları gerekmektedir.

Aileler, çocuklarının gelişimi için en iyi ve etkili yöntemleri bulmak için zorlanmaktadırlar.

Aile katılımı okul yönetiminin demokratikleşmesi sürecinin bir parçasıdır.

Aile katılımının amaçlarına bakıldığında amaçlarının merkezinde ailenin bulunduğu ve bu amaçların aileyi destekleyici ve aileye yardımcı olduğu görülmektedir.

AİLE KATILIMI; çocukların ailenin etkin geçmişine, sosyoekonomik düzeyine bakılmaksızın daha başarılı olmalarını, kendilerine güvenmelerini sağlar. Örneğin çocuk ailenin desteğini hissederek okulda devamsızlık yapmaz, sorumluluk duygusunu geliştirir ve okula yönelik olumlu tutum geliştirir. Aileler ise aile katılımı ile çocukları ile etkileşim içinde olur, çocuklarının sosyal, duygusal ve bilişsel gereksinimlerine yönelik daha öznel olurlar. Aile katılımı sayesinde aileler, çocukların gelişimi, okulda ve sınıfta ne yaptıkları ile ilgili bilgi sahibi olurlar. Öğretmenler ise aile katılımı ile öğrencilerini daha iyi tanır, ailelerden destek aldığı için daha verimli ve etkili çalışır.

Ailelerin çocuklarının eğitim sürecine etkin katılımını sağlayacak, okul ile ailenin bağları güçlendirecek, aidiyet duygusu artırılabilir farklı etkinlikler düzenlenebilir. Bunlar şöyle sıralanabilir:

Toplantılar,
Ev ziyaretleri,
Okul ziyaretleri,
Haber mektupları,
Duyuru panoları,
Kermesler, sergi ve gösteriler,
Sınıf gazeteleri ve bültenler,
İş birliği defteri,
Ailelere davet,
Aile materyalleri,

Aile katılımını gerektiren ödevler,
Anlaşma hazırlama,
Aile olayları ve kitap sohbetleri,
Tatillerden yararlanma,
Aile toplantıları.

ÖLÇME-DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE AİLENİN ROLÜ

Öğrencilere verilen eğitimin ne ölçüde gerçekleştirildiğini, öğrencilere bilgi, beceri ve davranışların ne düzeyde kazandırıldığını belirlemek için ölçme ve değerlendirmeye gereksinim vardır. Öğretim programları; hedefler-öğrenci kazanımları, öğrenme durumları, içerik, ölçme ve değerlendirme öğelerinden oluşur.

Okul öncesinden başlayarak eğitimin diğer kademelerinde, öğrencilerin ve öğretmenlerin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesinde ölçme ve değerlendirmeden yararlanılır. Ölçme, gözlenen bir niteliğin gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmek anlamına gelirken, elde edilen ölçme sonuçlarının bir ölçütü ya da ölçütler takımıyla kıyaslanıp bir karara varma işi değerlendirme anlamına gelmektedir.

Eğitimde ölçme-değerlendirmenin amaçları şöyledir:

Öğrenci başarısını gözlemlemek,
Okulun başarısını gözlemlemek,
Anne-babalara bilgi verebilmek,
Öğrenciler için sınıf geçme ve mezuniyet konularında karar verebilmek,
Öğretim sürecinin verimliliği hakkında yorumlar yapabilmek,
Merkezi sınavlar yardımıyla öğrencilerin bir başka öğretim kurumuna devam edebilmeleri konusunda değerlendirmelerde bulunabilmektir.

Ölçme-değerlendirme ile öğrencilerin öğretme-öğrenme sürecinde edindiği bilgi, beceri ve davranışların ne düzeyde edindiği öğrendiklerini günlük yaşamında problemleri çözmek için nasıl uyguladığı belirlenir. Bu süreçte öğrenciler öğrendiklerini gerçek yaşama transfer ederler. Ölçme değerlendirme boyutu öğrencilere öğrendikleri bilgileri somut bir ürüne dönüştürme olanağı verir. Böylece öğrenci, neyi öğrenemediğini değil öğrendiklerini nasıl günlük yaşamla ilişkilendirebildiğini görür.

Geleneksel anlayışın aksine birçok yönden ölçme yapmak, çok sayıda araçla sürekli ölçme ve değerlendirme yapmak gerekir. Eğitim kademelerinde kullanılan ürünü temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımları şöyle sıralanabilir:

Yazılı yoklamalar,
Sözlü yoklamalar,
Çoktan seçmeli testler,
Doğru-yanlış testleri,
Eşleştirmeli testler,
Boşluk doldurma testleri (kısa yanıt gerektiren testler).

Eğitim kademelerinde kullanılan süreci temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımları;

Projeler,
Akran değerlendirme,

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Öz değerlendirme,
Yapılandırılmış grid,
Kelime ilişkilendirme testi,
Tanılayıcı dallanmış ağaç tekniği,
Gözlem,
Performans değerlendirme,
Öğrenci ürün dosyası,
Dereceli puanlama anahtarı,
Kontrol listesi,
Kavram haritaları şeklindedir.

Ölçme-değerlendirme ile öğrencilerin bilgi, beceri ve davranış boyutunda güçlü ve zayıf yönleri ortaya çıkar. Öğrencilerin güçlü yönlerini belirlemek ve zayıf yönlerini geliştirmek, okulda öğrendiklerinin evde de devamlılığını sağlamak, aileleri öğrencilerinin neleri yapabildikleri ve yapmakta zorlandıkları konularda bilgilendirmek için ölçme-değerlendirme sürecinde ailelerle iş birliğine gereksinim vardır. Dolayısıyla ölçme-değerlendirme sürecine de ailelerin katılımı önemlidir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SÜRECİNE AİLENİN KATILIMININ AMACI ailelerin çocuklarının eğitim ve süreçlerine katılarak öğretmenle iş birliği yaparak çocukların öğrenmelerine, duygusal ve sosyal gelişimlerine katkı sağlamaktır. Aileler bu katkıyı sağlarken sınıf içindeki ve okuldaki eğitim ve öğretim süreçlerine katılabilir. Aile katılımının çocuklarda akademik başarının yanı sıra bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimini olumlu yönde etkilediğini göstermiştir.

Ölçme-değerlendirme sürecine katılan aileler, çocuklarının zayıf ve güçlü yönlerini bilir, çocuklarının neyi yapıp yapamadığı ile ilgili olarak doğrudan bilgi alır. **ÖLÇME DEĞERLENDİRME SÜRECİNE KATILAN AİLELERİN ÇOCUKLARI**, okula yönelik olumlu tutum geliştirir. Aileleri ölçme değerlendirme sürecine dâhil eden öğretmenler, veli toplantılarında olumsuz durumlarla karşılaşmazlar.

Aile, çocuk ve öğretmen açısından yararları bulunan ölçme-değerlendirme sürecine ailelerin katılımını sağlamak için bazı stratejiler vardır. Bu stratejiler şöyle sıralanabilir:

BİLGİ ALMA: Ailenin çocuklarının okulda neler yaptıklarını, nasıl değerlendirildikleri, çocukları evde olduğu zaman çocuklarına nasıl destek sağlayacakları ile ilgili bilgi almalarıdır.

BİLGİ VERME: Ailelerin, öğretmen ile çocuklarının gelişimsel özellikleri ve fiziksel gereksinimleri ile ilgili bilgi paylaşımında bulunmalarıdır.

TAKIM ÜYESİ OLMA: Ailelerin çocukları için en iyi ölçme-değerlendirme yaklaşımlarının belirlenmesinde etkili rol oynamasıdır.

DESTEKLEME: Ailelerin çocuklarının ölçme değerlendirme sürecini anlamaları için ailelere sorular sorarak, gözlemler yaparak aileler, sürece çocuklarının savunucuları olarak ölçme değerlendirme sürecine teşvik edilmeleridir.

Ailelerin ölçme-değerlendirme sürecine katılımı için üç ilke vardır:

Ölçme-değerlendirme sürecine ailelerin katılımı öğretim programların bir parçası olmalıdır.

Aileler, ayrıntılı bir biçimde ölçme değerlendirme süreci ile ilgili bilgilendirilmelidir.

Ailelerin ölçme-değerlendirme sürecine katılımı sistematik olmalıdır.

ÖĞRETİMİ ŞEKİLLENDİRMEK AMACIYLA AİLENİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Aileler Çocuklarını en iyi tanıdıkları için çocukların gelişimsel ve öğrenme özellikleri ile ilgili bilgiler ailelerden elde edilir. Çocuğun yaşantısı, eğilimleri ve yetenekleri ile ilgili bilgi veren ailedir. Aileyi değerlendirmek, çocuğun gelişimini zenginleştirmek, ailenin özelliklerini, eğitimsel kaygılarını, önceliklerini belirlemek için kullanılan bir yöntemdir. Özellikle erken çocuklukta ve özel gereksinimli çocuklarının ailelerinin değerlendirilmesi, çocukların gelişimsel özellikleri ve aileler açısından önemlidir. Ailenin değerlendirilmesindeki amaç aileyi ve çocukları daha iyi tanımadır.

Öğretmen, ailelerden çocuk ve aile yapısı ile ilgili elde ettiği bilgileri, çocukla doğru bir biçimde iletişim kurmak, öğretme-öğrenme sürecini tasarlamak, aileyi okul ve sınıf etkinliklerine katmak, ailenin eğitimsel yönlerini geliştirmek için kullanabilir.

AİLE İLE İŞ BİRLİĞİNDE KULLANILAN TEKNİKLER: GÖRÜŞME VE ANKET

Ailelerden bilgi edinmek için farklı yollar vardır. Bu yollardan bazıları aile ile görüşmek ve aileye anket uygulamaktır. Çocuğun yaşamının her alanında ayrıcalıklı yere sahip olan ailenin, eğitim sürecinde de yer alması gerekmektedir. Bunu sağlamak için de öğretmen aileyi tanımak, aileye yönelik aile yapısı, çocuğun geçmiş deneyimleri, çocuğun evde nasıl zaman geçirdiği ile ilgili bilgiler elde etmek için ANKET ve GÖRÜŞME tekniklerini kullanabilir.

GÖRÜŞME, gözlemleyemediğimiz davranışlar, duygular ya da bireyin etrafındaki dünyayı nasıl ifade ettiklerini anlamayı sağlayan veri toplama aracıdır.

Görüşme yapan kişi, görüşülen kişiye konu ile ilgili önceden hazırlanmış olduğu soruları ya da o anda amaçlı sorular yönelterek görüşülen kişinin düşüncelerini ve duygularını sistematik olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Odak grup görüşmesi, yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşmeler olmak üzere farklı görüşme türleri vardır.

Yapılacak görüşmelerde öğretmen, aileye görüşmenin etik kurallar çerçevesinde yürütüleceğinin ve konuştuklarının başkalarıyla paylaşılmayacağını güvencesini vermelidir. Eğer aile görüşmeye gönüllü katılır ve kendini rahat hissederse aileden alınan bilgiler daha gerçekçi olur.

ANKET, herhangi bir konuda durum saptaması yapmak amacıyla bu grubu oluşturan kişilerin bilgilerini, görüşlerini ve tutumlarını ortaya çıkarmak için hazırlanan veri toplama aracıdır. Anket ile çok farklı türde bilgiye kolay ve ucuz yolla ulaşılabilir, insanların davranışları, gibi birçok konuda bilgi sahibi olunabilir. Aileler için hazırlanan anket çocuklar aracılığı ile ailelere ulaştırılacağı gibi posta, e-mail yolu ile de ailelere ulaştırılabilir. Burada önemli olan en başta ailenin anketi

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

doldurmaya gönüllü olmasıdır. Anketler açık uçlu sorulardan oluşabileceği gibi cümlelerden, evet hayır cevaplarından veya derecelendirmeli sorulardan oluşabilmektedir.

EVDE AİLELERİN ÇOCUKLARINI TANIMAYA YÖNELİK YAPABİLECEKLERİ ÇALIŞMALAR

Aile, çocuğun ilk deneyimlerini yaşadığı, sosyal öğrenmesini sağlayan yerdir. Ev ortamında yapılan etkinlikler, aileye çocuğunu daha iyi tanıma olanağı sunar. Aile çocukla birebir ilgilendiği, çocuğu daha dikkatli bir biçimde gözlemleyebildiği için çocuğunun zayıf ve güçlü yönlerini görme olanağı bulur. Böylece çocukla sürekli etkileşimde olduğu için öğretmene daha doğru bilgiler verir.

Bu kapsamda ailelerin çocuklarını tanımaya yönelik yapabilecekleri çalışmalar şöyle sıralanabilir:

Ürün dosyası oluşturma.

Denetim listelerini doldurma.

Birlikte ödev yapma.

Birlikte zaman geçirme.

Resim yapma.

Gözlem yapma.

Ben bugün çocuğumla ilgiliöğrendim/Boşluk doldurma.

Yansıtıcı defter oluşturma.

Canlandırma yapma.

Etkinliklerin amacı, çocuğun aile ile birlikte zaman geçirmesi ve ailenin de çocuğu daha iyi tanımasıdır. Bu etkinlikler aracılığı ile aile, çocuğun farklı yönlerini görebilir.

SORU-CEVAP

SORU:

Ailenin toplum yaşamında üstlendiği görevler nelerdir?

CEVAP:

Ailenin toplum yaşamında üstlendiği görevler şu şekildedir:

Biyolojik görev: Neslinin devamının sağlanması.

Ekonomik görev: Ekonomik anlamda bir iş bölümünün gerçekleşmesi.

Koruyuculuk: Maddi ve manevi zararlara karşı aile üyelerinin korunması.

Psikolojik görev: Aile içinde sevgi, saygı, dayanışma, hoşgörü ortamının gelişmesi.

Boş zamanları değerlendirme: Birlikte düzenlenen etkinliklerle, aile üyelerinin boş zamanlarının etkili değerlendirilmesi.

Dini görev: Dini bilgiler verilmesi.

Statü sağlama: Aile üyelerinin sağladığı statünün bütün aile tarafından paylaşılması.

Eğitim: Çocuğa yaşamla ilgili bilgiler verilmesi ve okulda edindiği bilgilerin tamamlanarak pekiştirilmesi.

2

SORU:

Okul-aile işbirliğinin amacı nedir?

CEVAP:

Okul aile iş birliğinin temel amacı okul ile ev arasında köprü oluşturmak ve çocuğun eğitim öğretim sürecindeki olumsuzlukları gidererek bu süreçte çocuğa destek olmaktır. Okul aile iş birliğinin diğer amaçları arasında, ailelerin okula desteğini sağlamak, ailelerin becerilerini ve liderliğini arttırmak, okulda ve çevrede bulunan diğer ailelerle iletişim kurmak, öğretmene çalışmalarında yardımcı olmak, çocukta görülen olumlu değişikliklerin sürekliliğini sağlamak ve sorunları çözmek vardır. Okul-aile iş birliğinin geliştirilmesindeki temel neden çocukların okulda ve diğer yaşamlarında başarılı birey olmalarını sağlamanın yanı sıra okul programını geliştirmek, ailelerin okula desteğini sağlamak, ailelerin becerilerini ve liderliğini arttırmak, okulda ve çevrede bulunan ailelerle iletişim kurmak, öğretmene çalışmalarında yardımcı olmak olarak sıralanabilir.

3

SORU:

Aile katılımı nedir?

CEVAP:

Aile katılımı ile ilgili tanımlara bakıldığında, aile katılımının ailenin çocuğun akademik başarısı için desteğini, eğitim ve okul ile ilgili konularda ailenin çocukla iletişimini, ailenin okul etkinliklerine katılımını, ailenin çocukları ile ilgili öğretmenle iletişimini ve evde ailenin çocuklarını yönlendirmesini ifade etmektedir. Başka bir tanıma göre aile katılımı, ailelerin okul etkinliklerine katılarak ve okulun gerekliliklerini yerine getirerek öğrencilerin öğrenmelerini desteklemeleridir.

4

SORU:

Epstein modeli aile katılımını nasıl açıklamaktadır?

CEVAP:

Epstein, öğrencinin öğrenmesini ve gelişimini etkileyen üç önemli etmenin olduğunu belirtmiştir. Bu etmenler aile-okul ve toplumdur bunların birbirleriyle etkileşimi öğrenciyi etkilemektedir. Epstein, aile katılımını altı kategoride sınıflandırmıştır:

Anne- Babalık: Anne ve babaların, çocuk yetiştirme, anne-babalık becerileri, çocuk ve ergen gelişimi, her yaş ve düzeyde çocukların öğrenmelerine yardımcı olmak için ev koşullarını düzenleme gibi konularda desteklenmesidir.

İletişim: Aileler, okul programları ve öğrenci gelişimi ile ilgili olarak okulla iletişim içinde olmalıdır.

Gönüllülük: Ailelerin öğrencileri desteklemek için gönüllü olarak eğitim etkinliklerine ve programlarına katılımını ifade eder.

Evde Öğrenme: Ailelerin, çocukların ödevlerine ve diğer okul ile ilgili etkinliklere yardımcı olmasını ifade eder.

Karar Alma: Ailelerin, okul yönetimine ve okul kararlarına katılmalarıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Toplumla İş birliği: Aileler, öğrencilerin öğrenmelerini ve gelişimini desteklemek için toplumun diğer kurumları ile (üniversiteler, iş çevreleri) iş birliği içerisinde olmalıdır.

5

SORU:

Ailenin çocuklarının eğitim-öğretim sürecine katılmasının nedenleri nelerdir?

CEVAP:

Çocuklarıyla birlikte yoğun zaman geçiren anne-babaların gözlemlerinden ve görüşlerinden yararlanmak çocuğun gelişimi için önemlidir. Çocuklarının ilk öğretmenleri olmaları nedeniyle ailelerin eğitim-öğretim sürecine katılmaları bir gerekliliktir. Sınıf ve okul ortamı içinde ortak bir kültürün oluşması için ailelerin eğitim sürecine katılmaları gerekmektedir. Aileler, çocuklarının gelişimi için en iyi ve etkili yöntemleri bulmak için zorlanmaktadırlar. Aile katılımı okul yönetiminin demokratikleşmesi sürecinin bir parçasıdır.

6

SORU:

Aile katılımının amaçları nelerdir?

CEVAP:

Coleman ve Churchill'a göre aile katılımının amaçları aileleri, okul-aile iş birliği konusunda bilgilendirmek, aileleri çocukları yetiştirme ve çocuklara rehberlik etme konularında desteklemek, ailelerin içinde bulundukları problemlerin çözümünde ailelere yardımcı olmak, okul çağına gelmiş çocukları ve kardeşlerini okula hazırlamak, ailelere, toplum kuruluşlarından yararlanmaları için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırmak, ailelerin tanımlanan eğitimsel amaçlara katılmalarını sağlamak ve aileleri çocukları için öğrenme olanakları sağlamalarını desteklemek, çocukların aileleri ile öğretmen arasında nitelikli iletişimi sağlamak olarak sıralanabilir.

7

SORU:

Aile katılımının sağladığı yararlar nelerdir?

CEVAP:

Aile katılımı çocuk, aile ve öğretmen açısından bazı yararlar sağlar. Ailesi katılım gösteren çocuk başarılı olmak için çaba gösterir, okulda devamsızlık yapmaz, ailenin desteğini hissederek okula yönelik olumlu tutum geliştirir, sorumluluk duygusu geliştirir, ödevlerini yaparak okula gelir. Öğretmen ise daha verimli çalışır, aileler hakkında bilgi edinir ve ailelerden destek alır. Son olarak aile açısından bakıldığında ise aile katılımı ailenin çocuğu ile etkileşimde olmasını, çocuğunun gelişimsel özellikleri ve okulda ne yaptığı ile ilgili bilgi sahibi olmasını, okula yönelik olumlu tutum geliştirmesini ve evde çocuklarına destek olmasını sağlar. Aile katılımı; çocukların ailenin etkin geçmişine, sosyo-ekonomik

düzeyine bakılmaksızın daha başarılı olmalarını, kendilerine güvenmelerini sağlar. Çocuk ailenin desteğini hissederek okulda devamsızlık yapmaz, sorumluluk duygusunu geliştirir ve okula yönelik olumlu tutum geliştirir. Aileler ise aile katılımı ile çocukları ile etkileşim içinde olur, çocuklarının sosyal, duygusal ve bilişsel gereksinimlerine yönelik daha özenli olurlar. Aile katılımı sayesinde aileler, çocukların gelişimi, okulda ve sınıfta ne yaptıkları ile ilgili bilgi sahibi olurlar. Öğretmenler ise aile katılımı ile öğrencilerini daha iyi tanır, ailelerden destek aldığı için daha verimli ve etkili çalışır. Aile katılımının öğrenciye, ailelere ve öğretmene sağladığı yararlar aşağıdaki şekilde gösterilmektedir: Okul etkinliklerine katılan, öğretmen ile iletişim hâlinde olan ve iş birliği yapan ailelerin çocuklarının aile katılımını gerçekleştirmeyen ailelerin çocuklarına göre bilişsel ve dil gelişiminin daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

8

SORU:

Aile katılımı etkinlik türleri nelerdir? Açıklayınız.

CEVAP:

Toplantılar: Toplantılar; veli toplantıları, bilimsel içerikli toplantılar, grup toplantıları olmak üzere üç gruba ayrılabilir. Veli toplantıları, okulun işleyişi ve yapısı, eğitim programlarının tanıtılması, okuldaki etkinliklerin duyurulması ve öğrencilerin durumları hakkında velileri bilgilendirmek amacıyla yapılır. Bilimsel toplantılar çocuk gelişimi ve eğitimi gibi konularda aileleri bilinçlendirmek amacıyla alanlarında uzman eğitimci, akademisyen ve uzmanların katılımıyla gerçekleştirilen panel, sempozyum biçimindeki toplantılardır. Grup toplantıları ise, aileleri çeşitli konularda bilinçlendirmek amacıyla aile grupları oluşturarak yapılan toplantılardır.

Ev ziyaretleri: Ev ziyareti, öğretmenin çocuğun yaşadığı aile ortamını görmesine ve gözlemlemesine olanak veren bir uygulamadır. Ev ziyaretleri ile öğretmen, ailenin çocukla olan etkileşimini görür, çocuğa karşı tutum ve davranışları, çocuğu ile ilgili beklentileri hakkında bilgi sahibi olur.

Okul ziyaretleri: Aileler, uygun zamanlarda okulu ziyaret edebilirler ve okul ortamını görebilirler. Anneler günü, doğum günü gibi özel günlerde de aileler okula gelebilir. Haber mektupları: Aile ile öğretmen arasında iletişim sağlayan önemli bir araçtır. Mektupların konusu okul etkinlikleri, eğitim-öğretimle ilgili yeni yasalar, evde çocukları ile yapabilecekleri etkinlikler ile ilgili olabilir. Duyuru panoları: Okul ile ilgili ya da çocukların hazırladığı etkinliklerin sunulduğu yer olan duyuru panoları, ailelerin çocuklarını aldıkları ya da getirdikleri zaman okuyabilecekleri yerlere yerleştirilmelidir.

Kermesler, sergi ve gösteriler: Aileler ile öğretmen arasındaki ilişkileri artırmak amacıyla kermesler ve çocukların etkinliklerinden oluşan sergiler düzenlenebilir. Böylece aileler tanışıp birbirleriyle iyi ilişkiler kurabilirler. Sınıf gazeteleri ve bültenler: Öğretmenler, özellikle toplantılara katılmayan ailelere iki üç sayfadan oluşan sınıf gazeteleri hazırlayıp verebilirler. Sınıf gazetelerinde çocukların yaptıkları etkinlikler ile ilgili bilgiler yer alabilir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Bültenler de okulda ve sınıfta yapılan etkinliklerle ilgili bilgileri içerir.

İş birliği defteri: Bir dersle ilgili olarak her öğrenci için derste işlenen tema kapsamında ev-okul iş birliği defteri oluşturularak o tema ile ilgili öğretmenin ve ailenin deftere bir şeyler yazması beklenir.

Ailelere davet: Çocukların sunumlarını izlemek, aile bireylerini tanıtmak gibi amaç ve görevlerle sınıfa davet edilebilir.

Aile materyalleri: Aile albümleri, video kayıtları herhangi bir dersin kazanımlarına ulaşmada iyi birer kaynaktır.

Aile katılımını gerektiren ödevler: Herhangi bir derse ilişkin evde öğrenme ortamları oluşturmak üzere aile katılımı gerektiren ödevler verilmelidir.

Anlaşma hazırlama: Herhangi bir derste, aile, öğretmen ve öğrenci arasında sorumluluklarını tanımlayan bir anlaşma imzalanabilir.

Aile olayları ve kitap sohbetleri: Aile üyeleri ayda bir kere okulda, kütüphanede bir araya gelerek bir ay boyunca yaşadıkları önemli ya da ilginç olayları, okudukları kitapları birbirleri ile paylaşırlar.

Tatillerden yararlanma: Herhangi bir derste öğretimle yaşamı birleştirmek için tatil dönemi boyunca yapılan etkinliklerin anekdotunu tutup fotoğrafları biriktirilerek tatil arşivi oluşturabilirler.

Aile toplantıları: Aile içinde zaman zaman paylaşım ortamları düzenlenip bir araya gelinerek herhangi bir dersin kazanımlarına yönelik çalışmalar yapılabilir.

9

SORU:

Ailenin değerlendirilmesi eğitimde ne gibi yararlar sağlar?

CEVAP:

Aileden bilgi toplamak ya da başka bir deyişle aileyi değerlendirmek, çocuğun gelişimini zenginleştirmek, ailenin özelliklerini, eğitimsel kaygılarını, önceliklerini belirlemek için kullanılan bir yöntemdir. Özellikle erken çocuklukta ve özel gereksinimli çocuklarının ailelerinin değerlendirilmesi, çocukların gelişimsel özellikleri ve aileler açısından önemlidir. Ailenin değerlendirilmesindeki amaç aileyi ve çocukları daha iyi tanımaktır. Öncelikle öğretmenin, aile katılımını gerçekleştirmek için aile özelliklerinin bilmesi, aileyi tanıması gereklidir. Aileyi tanıyan bir öğretmen aile ile nasıl bir iletişim kuracağını, çocuğun gelişimsel özelliklerini, evde nasıl vakit geçirdiğini, öğretme-öğrenme süreçlerini planlarken nelere dikkat etmesi gerektiğini bilir. Ayrıca öğretmen, çocuğun davranışlarının nedenlerini anlayabilir, aile ile iş birliği içinde çalışarak çocuğun yeteneklerini geliştirmesine, okulda öğrendiklerini günlük yaşamda kullanabilmesine katkı sağlar. Eğer öğretmen çocuğun aile üyelerinden birisinin yaşamını kaybettiğini bilirse ders sürecinde bunu dikkate alır. Çocuğun okulu ile ilgilenen aile üyesinin çalışma saatlerini bilen öğretmen görüşme saatlerini buna göre düzenleyebilir, ailelerinin çocuğun eğitiminde hangi yönlerde gereksinimlerin olduğunu bilirse ailenin gereksinimlerini eğitim yoluyla karşılayabilir, çocuğun fiziksel ya da duygusal hastalığının olduğunu bilirse, sınıf düzenini çocuğa göre ayarlayabilir

10

SORU:

Görüşme nedir?

CEVAP:

Görüşme, gözlemleyemediğimiz davranışlar, duygular ya da bireylerin etraflarındaki dünyayı nasıl ifade ettiklerini anlamayı sağlayan veri toplama aracıdır. Görüşme, farklı konularda deneyim yaşayanların kendi deneyimlerine ilişkin bakış açılarının yansıtılmasında etkili bir yoldur. Görüşmenin amacı, sadece soruların yanıtlarını almak, hipotezleri test etmek ya da değerlendirme yapmak değildir. Görüşme yapan kişi, görüşülen kişiye konu ile ilgili önceden hazırlamış olduğu soruları ya da o anda amaçlı sorular yönelterek görüşülen kişinin düşüncelerini ve duygularını sistematik olarak ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Görüşmenin temelinde diğer bireylerin deneyimlerine nasıl bir anlam yüklediklerini anlama çabası vardır. Odak grup görüşmesi, yapılandırılmış görüşme, yarı yapılandırılmış görüşme ve yapılandırılmamış görüşmeler olmak üzere farklı görüşme türleri vardır.

11

SORU:

Görüşme türleri nelerdir? Açıklayınız.

CEVAP:

Odak grup görüşmeleri, önceden belirlenmiş yönergeler çerçevesinde gerçekleştirilen, görüşülen kişilerin özelliklerini ön planda tutan, katılımcıların söylemine ve bu söylemin toplumsal bağlamına dikkat edilen görüşme türüdür. Yapılandırılmış görüşmeler, kapalı uçlu sorulardan oluşur ve görüşme protokolüne sıkı sıkıya bağlılık söz konusudur. Yapılandırılmamış görüşmeler, sohbet havasında gerçekleştirilir. Görüşmeyi yapan kişi herhangi bir sırayı takip ederek soruları sormaktadır. Ancak konuşmaların seyrine göre bazı soruları sormazken; görüşme yaptığı kişinin ne söylediğine ilişkin yeni sorular da yöneltebilmektedir.

12

SORU:

Görüşme yaparken öğretmenin dikkat etmesi gereken hususlar nelerdir?

CEVAP:

Görüşmenin gerçekleşmesi için öğretmenin bazı hususlara dikkat etmesi gerekmektedir. Öncelikle katılımcının, başka deyişle ailenin, görüşme yapmayı gönüllü olarak kabul etmesi önemlidir. Bunun için öğretmen, aileye görüşmenin etik kurallar çerçevesinde yürütüleceğinin ve konuşmalarının başkalarıyla paylaşılmayacağını güvencesini vermelidir. Eğer aile görüşmeye gönüllü katılır ve kendini rahat hissederse aileden alınan bilgiler daha gerçekçi olur. Ailenin yapısal

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

özellikleri, çocuğun okuldaki davranışları ve katıldığı etkinlikler, gelişim gösterdiği alanlar, çocuğun arkadaşları ile ilişkileri eğer varsa problem durumları gibi konular görüşme yoluyla aile ile paylaşılabılır.

13

SORU:

Anket nedir?

CEVAP:

Aileyi tanımak, aile ile iletişime geçmek için kullanılan tekniklerden birisi de ankettir. Anket; herhangi bir konuda durum saptaması yapmak amacıyla bu grubu oluşturan kişilerin bilgilerini, görüşlerini ve tutumlarını ortaya çıkarmak için hazırlanan veri toplama aracıdır. Anket ile çok farklı türde bilgiye kolay ve ucuz yolla ulaşılabilir, insanların davranışları, üretim performansları, bilgi düzeyleri, herhangi bir konudaki duyguları, görüşleri, tutumları, inançları tatmin ve memnuniyet düzeyleri, uygulanan bir politika ya da programın işleyen ya da işlemeyen yanları gibi konularla ilgili bilgi sahibi olunabilir.

14

SORU:

Anket hazırlama sürecini açıklayınız.

CEVAP:

Anket hazırlama; problemi ortaya koyma, alan yazın taraması ve gerekirse informal görüşmelerin yapılması, madde havuzunun oluşturulması, taslak anket maddelerinin yazılması, uzmana danışma, pilot uygulama, gelen dönütlerden taslak ankete son biçiminin verilmesi ve anketin genele uygulanması aşamalarından oluşan bir süreçtir. Aileyi tanımak için anket kullanan öğretmen öncelikle hangi konuda anket hazırlayacağına karar vermelidir. Konu ile ilgili maddeler yazıldıktan sonra maddelerin konuya uygun olup olmadığını belirlemek için okuldaki uzmandan ya da meslektaşlarından yardım alabilir, örnek bir uygulama yapabilir ve gelen dönütler doğrultusunda ankete son biçimini vererek anketi hazır duruma getirebilir. Anketlerde yer alan maddeler, standartlaşmış cümle ya da sorulardan oluşabileceği gibi açık uçlu sorulardan da oluşabilir.

15

SORU:

Evde ailelerin çocuklarını tanımaya yönelik çalışmalar yürütmesinin yararları nelerdir?

CEVAP:

Ev ortamında yapılan etkinlikler, aileye çocuğunu daha iyi tanıma olanağı sunar. Aile çocukla birebir ilgilendiği, çocuğu daha dikkatli bir biçimde gözlemleyebildiği için çocuğunun zayıf ve güçlü yönlerini görme olanağı bulur. Çocuğun zayıf ve güçlü yönlerini bilen aile, çocuğuna nasıl yardımcı olacağı konusunda bilgi sahibi olur.

Böylece çocukla sürekli etkileşimde olduğu için öğretmene daha doğru bilgiler verir.

16

SORU:

Evde ailelerin çocuklarını tanımaya yönelik yapabilecekleri etkinlikler nelerdir? Açıklayınız.

CEVAP:

Ürün dosyası oluşturma: Aile çocuğu birlikte belirlenen ölçütlere göre ürün dosyasında hangi çalışmaların yer alacağını seçebilir. Ürün dosyası oluşturma sürecinde aile çocuğun bir dersteki gelişimini görebilir. Denetim listelerini doldurma: Aile, öğretmenin verdiği denetim listesini çocuğun davranışlarına göre doldurabilir. Kişisel bilgi formu doldurma: Kişisel bilgi formunda ailelere ve çocuklara yönelik bilgiler yer alabilir. Birlikte ödev yapma: Öğretmen çocuğa ailesiyle yapabileceği ödevler verebilir. Örneğin aile büyüğünün deneyimlerini içeren görüşme ödevi olabilir. Çocuk, aile büyüğüne onun yaşantısı ile ilgili sorular sorabilir, aile büyüğünün yaşamı ile ilgili bilgi edinebilir. Böylece çocuk aile büyüğü zaman geçirmiş olur ve farklı yaşantılarının olabileceğinin farkında olur. Birlikte zaman geçirme: Öğretmen çocuktan (eğer olanaklar var ise) ailesiyle birlikte evde film izlemesini ve daha sonra çocuk ve aileden birlikte zaman geçirme ile ilgili düşüncelerini yazmalarını isteyebilir. Resim yapma: Çocuk, kendisiyle ilgili resim yapıp resmini ailesine sunabilir. Resmin konusu çocuğun ileride olmak istediği meslek, ya da kendi özellikleri olabilir. Böylece çocuk resim yoluyla kendisini ailesine ifade edebilir. Öğretmen çocuğa resim ödevini verebilir. Gözlem yapma: Aile, çocuğun davranışlarını öğretmenin verdiği anket ya da kontrol listesine göre gözlemleyip anketi ya da kontrol listesini doldurabilir. Yapılan gözlemler sürekli olursa elde edilen bilgiler daha doğru olur. Ben bugün çocuğumla ilgiliöğrendim/Boşluk doldurma: Öğretmen, ailelere yarım cümlelerin yer aldığı kartlar gönderip ailelerden bu kartları doldurmalarını isteyebilir. Kartlarda "Ben bugün çocuğumla ilgili.....öğrendim." cümlesi yer alır. Aile, bu cümlede yer alan boşluğu doldurabilir. Yansıtıcı defter oluşturma: Öğretmen, aileden iş birliği defteri oluşturmalarını isteyebilir. Aile bu deftere, çocuğunda gözlemlediği davranışları, becerilerini, çocuğun yaşamında yer alan olumlu-olumsuz durumlar, bu durumların çocuk üzerindeki etkilerini yazabilir. Böylece aile kendisiyle öz eleştiri yapma olanağı bulur. Öğretmen aileye bu defterin özel olduğunu dolayısıyla kimseyle paylaşılması gerektiğini vurgulayabilir. Canlandırma yapma: Çocukla birlikte aile, çocuğun okuduğu metnin bir bölümünü canlandırabilirler. Canlandırmalarını videoya çekip sınıf ortamında paylaşılabilir. Buradaki amaç estetik ve sanatsal kaygı değil aile ile çocuğun farklı biçimlerde zaman geçirmesini sağlamaktır

17

SORU:

Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin amaçları nedir?

CEVAP:

Eğitimde ölçme-değerlendirmenin amaçları öğrenci başarısını gözlemlemek, okulun başarısını gözlemlemek, anne-babalara bilgi verebilmek, öğrenciler için sınıf geçme ve mezuniyet konularında karar verebilmek, öğretim sürecinin verimliliği hakkında yorumlar yapabilmek, merkezi sınavlar yardımıyla öğrencilerin bir başka öğretim kurumuna devam edebilmeleri konusunda değerlendirmelerde bulunabilmektir.

18

SORU:

Eğitimde ölçme ve değerlendirmede geleneksel yaklaşım ve yeni yaklaşımları karşılaştırınız.

CEVAP:

Eğitimde geleneksel anlamda ölçme-değerlendirme, süreç yerine ürüne ve öğrencinin neyi ne kadar bildiğine odaklanır, temel düzeydeki bilişsel becerilerini kullanmasını gerektirir. Öğrencinin başarısı, öğrencinin bilgi düzeyi ile ilgilidir. Dolayısıyla öğrencilerin ne kadar bildiğini belirlemek için uzun yanıtli yoklamalar, sözlü yoklamalar, çoktan seçmeli testler, doğru yanlış testleri, eşleştirme testleri, boşluk doldurma testler, (kısa cevaplı testler) yapılır. 2004 yılında yapılan program geliştirme çalışmaları sonucunda eğitim kademelerinde uygulanan (özellikle ilkökul öğretim programları) öğretim programlarının eğitim felsefesi, yaklaşımı, içeriği, öğretme-öğrenme süreci ve ölçme-değerlendirme süreçleri eğitim alanındaki yeni yaklaşımlara göre ele alınmıştır. Bu kapsamda, programın ölçme değerlendirme boyutu öğrencilere öğrendikleri bilgileri somut bir ürüne dönüştürme olanağı verir. Böylece öğrenci, neyi öğrenemediğini değil öğrendiklerini nasıl günlük yaşamla ilişkilendirebildiğini görür. Eğitim kademelerinde ürünü dikkate alan; uzun yanıtli yoklamalar, sözlü yoklamalar, çoktan seçmeli testler, doğru yanlış testleri, eşleştirme testleri, boşluk doldurma testleri (kısa cevaplı testler) gibi geleneksel ölçme değerlendirme yaklaşımlarının yanı sıra süreci de dikkate alan gösteri, anekdot, tartışma, görüşme, sözlü sunum, deney, sergileme, gözlem, proje, öz değerlendirme, akran değerlendirme, otantik değerlendirme, performans değerlendirme, öğrenci ürün dosyası, dereceli puanlama anahtarı, kontrol listesi, kavram haritaları, yapılandırılmış grid gibi alternatif ölçme değerlendirme yaklaşımları kullanılır.

19

SORU:

Öğrencilerin bildiklerini yoklayan süreç yerine sonucu ya da ürünü dikkate alan ölçme-değerlendirme yaklaşımlarının özellikleri nedir?

CEVAP:

Yazılı yoklamalar: Belirli bir derse ilişkin olarak öğretmen tarafından hazırlanan yazılı birkaç sorunun yine yazılı olarak öğrenciler tarafından cevaplandırılması istenen sınav türüdür.

Sözlü Yoklamalar: Yapısı itibari ile yazılı yoklamalara benzer. Öğretmen tarafından sözlü olarak sorulan soruların öğrenciler tarafından yine sözlü olarak cevaplandırılması esasına dayalıdır. Sözlü sınavlar, bilgi dışında konuya hâkimiyet, kendine güven, sözlü iletişim becerisi gibi pek çok özelliği ölçmek için kullanılabilir.

Çoktan seçmeli testler: Çoktan seçmeli testlerde kullanılan maddelerin yapı bakımından birbirinden farklı birçok çeşidi vardır. Çoktan seçmeli testler; doğru cevapların yapı ve durumuna, madde köküne ve maddelerin gruplanışına göre sınıflandırılmaktadır.

Doğru-yanlış testleri: Doğru- yanlış tipi testlerde yanıtlayıcıların test sorularını doğru veya yanlış oluşlarına göre sınıflamaları esasına dayanan ölçme araçlarıdır.

Cevap ya doğru ya da yanlış olmak zorundadır.

Yanıtlayıcıdan beklenen, maddeleri içeriğini oluşturan temel bilgi ve düşünceye göre doğru ya da yanlış olarak sınıflamaktır.

Eşleştirmeli-testler: Çoktan seçmeli maddelerin değişik bir biçimi olan eşleştirmeli testler, iki grup hâlinde verilen ve birbiriyile ilgili olan bilgi öğelerinin, belli bir açıklamaya göre eşleştirilmesi esasına dayanan test türüdür. Bu tür testler karşılıklı iki sütun hâlinde hazırlanır. Birinci sütunda soru kökü yerine geçen kelime, cümle, resim, şekil gibi materyal, diğer sütunda da bunlara cevap teşkil edecek bilgiler yer alır. Yanıtlayıcının tahmine dayanmaması ve sona kalanların birebir eşlenememesi için soru sütunu veya cevap sütunlarından biri diğerinden en az üç en fazla altı tane fazla olacak şekilde hazırlanır.

Boşluk doldurmalı testler (Kısa yanıt gerektiren testler): Bir sorunun cevabı bir kelime, bir işlem, bir ifade, bir şekil, bir cümle ya da maksimum iki cümleden oluşuyorsa bu tür sorulardan meydana gelen testlere kısa cevap gerektiren testler denir.

20

SORU:

Eğitim kademelerinde kullanılan süreci temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımları nelerdir?

CEVAP:

Projeler: Öğrencilerin grup hâlinde ya da bireysel olarak, istedikleri bir alanda/konuda inceleme, araştırmaya ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunma amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmalarıdır.

Akran değerlendirme: Bir grup içinde yer alan bireylerin akranlarını değerlendirmesidir.

Öz değerlendirme: Öğrencilerin, kendi performansları hakkında bulunma ve kendi yeterlilikleri hakkında karar verme yeteneği olarak tanımlanabilir.

Yapılandırılmış grid: Öğrenci seviyelerine göre bir konuda hazırlanan sorulara verilebilecek cevapların numaralandırılmış 9-12 ya da 16-20 kutucuktan oluşan bir

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

tabloya dağıtılmasıyla oluşan bir ölçme ve değerlendirme aracıdır.

Kelime ilişkilendirme testi: Öğrencinin bilişsel yapısını ve bu yapıdaki kavramlar arasındaki bağları somutlaştıran, uzun dönemli hafızadaki kavramlar arasındaki ilişkilerin yeterli ve anlamlı olup olmadığını belirlemeyi sağlayan ve belli bir sürede bir konuyla ilgili verilen bir anahtar kavramın öğrencinin aklına getirdiği kavramları yazması sürecinden oluşan ölçme değerlendirme aracıdır.

Tanılayıcı ağaç tekniği: Tanılayıcı dallanmış ağaç tekniğinde öğrencinin zihninde yer etmiş yanlış algılamalar ve yanlış stratejiler ortaya çıkartılmaya çalışılır. Öğrenciler, kendilerine sunulan ve ağaç dalı şeklindeki soruları doğru veya yanlış cevaplama durumlarına göre diğer sorulara geçerler.

Gözlem: Bireysel ya da grup etkinliklerinde, alternatif ölçme ve değerlendirme etkinliklerinin uygulandığı ortamlarda öğrencilerin ortaya koyduğu gözlemlenebilir her türlü performansı izlemek ve değerlendirmek amacıyla kullanılabilen bir tekniktir.

Performans değerlendirme: Öğrencinin bilgisini ve becerilerini ortaya çıkardığı, anlamlı öğrenmesini sağlayan, öğrenciye performans görevinin verildiği ve somut bir ürünle sonuçlandığı alternatif değerlendirme yaklaşımıdır.

Öğrenci ürün dosyası: Öğrencinin emeğini, gelişimini ve başarısını gösteren, öğrencilerin çalışmalarından oluşan, öğrencinin çalışmasını yansıtan ve kanıtlayan içeriklerden oluşan dosya ve koleksiyondur.

Dereceli puanlama anahtarı: Diğer adıyla rubrikler, değerlendirme sürecini ve öğrenci başarısını daha açık ve anlaşılır bir biçimde analiz etmek için kullanılan puanlama ölçekleridir ve performans görevlerini ya da öğrenci ürün dosyalarını değerlendirmek için kullanılabilir. Kontrol listeleri: Gözlemlenen performansın ya da ürünün belirlenen performans ölçütlerine ne derece uyumlu olduğu kontrol listeleri kullanılarak belirlenebilir.

Davranışların ya da özelliklerin varlığı gözlenebilmişse işaretlenir.

Kavram Haritaları: Kavram haritaları, bilgiyi organize etmek ve sunmak için yapılmış grafiksel araçlardır. Bu araçlar daire ya da bir kutu içine yazılmış olan kavramları içerir. Kavram haritalarında iki kavram arasındaki ilişki, üzerine ilişkiyi belirleyen ifadelerin yazıldığı doğrularla gösterilir. İlişkiyi belirleyen bağlantı ifadeleri ile iki kavram tamamlanarak anlamlı bir cümle oluşturulur.

ÜNİTE 8: STANDART TESTLERLE DEĞERLENDİRME

GİRİŞ

Bir çocuğun bedensel, zihinsel ya da dil gelişimi gibi çeşitli gelişim özelliklerinde sorunlar ya da farklılıklar gözlemlendiğinde daha ayrıntılı bilgiler toplanması gerekir. Bu süreç, onların öğrenme düzeyinde ya da gelişimlerinde olası sorunları belirlemek için yapılacak tarama çalışmalarıyla başlar. Çocuk gelişim uzmanları, özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların belirlendiği tanılayıcı değerlendirme için ilgili birimlere yönlendirme yapmalıdırlar.

Bu süreçte söz konusu çocuklar hakkında alınacak eğitimsel kararların temel belirleyicisi standart testlerdir. Standart testlerden elde edilen sonuçlar; özel eğitim ve

bağlantılı hizmetler için uygunluğun belgelenmesi, okuldaki öğrenme ile ilgili güçlü ve zayıf noktaların belirlenmesi, her bir çocuk üzerine odaklanılarak önlem alınması ya da yönlendirilmesi gereken konuların belirlenmesi için kullanılır. Çocuk gelişim uzmanlarının bu süreçte tanılayıcı ekibe yardımcı olmaları önemlidir. Uzmanların, testler hakkında bilgi sahibi olmaları mesleki formasyonları açısından oldukça önemlidir.

İDİYOGRAFIK DEĞERLENDİRME VE NORMATİF DEĞERLENDİRME

İDİYOGRAFIK ÖLÇME YÖNTEMLERİ, bireysel olarak her bir çocuğu tanımaya ve anlamaya yönelik kullanılır. Özellikle çocukluk dönemlerinde belli ve uygun bir amaç için kullanıldıklarında önemli bir rol oynarlar. İdiyografik yöntemler, çocukların var olan performans düzeyi hakkında bilgi verir; öğretimin planlanması ve geliştirilmesi ile ilgili kararların verilmesinde yardımcı olur; öğretim yaklaşımlarının gözden geçirilmesini sağlar; çocuğun gelişimini ve öğrenme düzeyini belgeler ve ayrıntılı değerlendirme stratejileriyle ölçer. Gelecekteki performans için değil, mevcut durumu ortaya koymak için tasarlanırlar. Bazıları çocuğu doğrudan işin içine katarken bazıları bu sürece tanık olanların gözlemlerine dayanır. Kullanabilecek idiyografik ölçme yöntemlerinin başlıcaları;

Gözlem,
Görüşme,
Portfolyo ve
Durum çalışmasıdır.

NORMATİF ÖLÇME YÖNTEMLERİ, insan davranışlarının açıklanması için genel veya evrensel ilke ve yasaların incelenmesini savunan empirizm anlayışına dayanır. Bu yaklaşımda davranışın altında yatan genel ilke ve yasaları belirlemek amacıyla birden fazla çocuk incelenir ve çocukluk dönemlerine ilişkin ortak evrensel özellikler belirlenmeye çalışılır. Evrensel ilkelere dayanarak bir çocuğun belirli durumlarda nasıl davranacağı tahmin ve kontrol edilmeye çalışılır. Deneycilere göre, idiyografik ölçme sonuçları kes in değildir; hatta çocukları anlamak ya da onlarla çalışma yapmak için fazla kişisel ve öznelir.

Normatif ölçme araçları genelde standart testler olarak adlandırılır. Bu tür testler çocukların taranması, tanılanması ve yerleştirilmesinde kullanılır. Ölçme ve sonuçların değerlendirilmesi aşamasında iki tür değerlendirmeden söz edilebilir:

Mutlak değerlendirme ve
Bağıl değerlendirme.

MUTLAK DEĞERLENDİRME, bir çocuğun başarısının daha önceden belirlenmiş bir ölçüte göre değerlendirildiği yaklaşımdır. Çocuğun belli bir zamanda neyi bildiği ve neleri yapabildiği ölçülür.

Her bir çocuğun belirli zaman aralıklarında sergilediği gelişimi görebilmek için mutlak değerlendirme yaklaşımı kullanımlıdır. Bu sayede çocuktaki olası bir gelişim ya da öğrenme güçlüğü için bireyselleştirilmiş eğitim programları hazırlanabilir.

BAĞIL DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI İSE bir çocuğun başarısının aynı grupta yer aldığı diğer çocuklarla karşılaştırıldığındaki sırasına göre

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

yorumlandığı değerlendirme yaklaşımıdır. Bağlı değerlendirmede belirlenmiş ölçütlere erişme düzeyi değil sıralama esastır. Bağlı değerlendirme için kullanılan ölçme araçlarının; aynı anda büyük gruplara uygulanabilmesi, sonuçlarının kolay bir şekilde yorumlanabilmesi, geçerli ve güvenilir olması gibi üstünlükleri vardır.

Uzmanlar tarafından hazırlanmış ve ayrıntılı istatistiklerle biçimlendirilmiş standart testler, idiyografik ölçme araçlarından daha geçerli ve güvenilirlerdir.

Bağlı değerlendirmede;

Sıralamaya dayalı ve

Grup değerlerine dayalı olmak üzere iki farklı ölçüte göre değerlendirme yapılmaktadır.

SIRALAMAYA DAYALI DEĞERLENDİRME, gruptaki tüm çocukların performansları sıralanır ve her bir çocuğun başarı düzeyi bu sıradaki yerine göre belirlenir. Alanyazındaki yüzdelik puanlar da sıralamaya dayalı değerlendirmenin bir başka örneğidir.

GRUP DEĞERLERİNE DAYALI DEĞERLENDİRME, ölçmenin yapıldığı grubun ham puan aritmetik ortalaması başlangıç, standart sapması da bir birim seklinde ele alınarak yapılır.

Bir karşılaştırma yapılırsa, mutlak değerlendirmeye dayalı bir testte ya da ölçümde çocuğun kaç tane doğru yaptığı (ya da kaç kazanıma sahip olduğu) belirlenirken; bağlı değerlendirmeye dayalı bir testte ise çocuğun diğer çocuklara göre kaç tane doğru fazla ya da eksik yaptığı önemlidir.

STANDART TESTLER

Ölçme, çocukları etkileyen eğitimsel kararların dayanağı olarak, bir çocuğun belirli bir özelliğe hangi düzeyde sahip olduğunu belirleme sürecidir. Örneğin bir çocuğa ilkökula hazırbulunuşluk testi uygulandıktan sonra yaşitlarıyla karşılaştırılarak ulaşılan test puanı çocuğun ilkökula hazır oluş düzeyini yansıtır. Değerlendirme ölçme sonucunda ulaşılan verileri bir ölçüt veya ölçüt takımıyla karşılaştırarak, elde edilen ölçümün değeri hakkında karar verme sürecidir. Bir önceki örnek üzerinden gidersek hazırbulunuşluk test puanına göre çocuğun ilkökula gitmeye hazır olup olmadığına karar verme süreci bir değerlendirmedir.

STANDART TESTLER; hazırlanması, uygulanması, puanlanması ve sonuçlarının yorumlanması belirli kurallar ve uygulama adımları çerçevesinde gerçekleştirilen bir ölçme aracıdır.

Testlerin psikometrik özellikleri, testin ölçme sonucu veya istatistiksel nitelikleridir. Bu ölçüm nitelikleri, güvenilirlik ve geçerliği kapsar. Güvenirlik, bir test sonucunun ölçme hatalarından ne kadar muaf olduğunun ve ölçtüğü şeyi ne kadar tutarlı ölçebildiğinin derecesidir. Örneğin; bir testin aynı gruba aynı şartlarda iki veya üç defa uygulanıp birbirine yakın sonuçların elde edilmesidir. Geçerlik ise, test sonucunun kullanış amacına ne kadar hizmet ettiğinin derecesidir.

STANDART TESTLERİN HAZIRLANMASI, uzmanlık ve bilimsellik gerektirir. Son yıllarda eğitimsel ve psikolojik testlerin geliştirilmesi ve kullanılmasına rehberlik etmesi için çok sayıda kuruluş tarafından

ölçme standartları yayınlanmıştır. Bu konudaki yayınlarının en etkili ve geniş kapsamlısı;

Amerikan Eğitim Araştırmaları Derneği [American Educational Research Association] (AERA),

Amerikan Psikologlar Derneği [American Psychological Association] (APA) ve

Eğitimde Ölçme Ulusal Konseyi [National Council on Measurement in Education] (NCME)

tarafından yayınlanan **EĞİTİMDE VE PSİKOLOJİDE ÖLÇME STANDARTLARIDIR [STANDARDS FOR EDUCATIONAL AND PSYCHOLOGICAL TESTING] STANDART TESTLERİN**

UYGULANMASI, uygulamanın yapılabilmesini sağlayacak bir yönergenin hazırlanmasıyla başlar. Testin istatistiki geçerliği ve güvenilirliği hakkındaki bilgilere genellikle bu test kitapçığında yer verilir. Testlerin uygulanması, puanlanması ve yorumlanması etik sorumluluklar gerektirir. Uygulama sürecinde her bir çocuk, aynı koşullarda aynı yöntemle soruların sorulduğu standart bir sürece tabi tutulur. Testi uygulayan ve teste tabi tutulan çocukların davranışları test kitapçıklarında yer alan yönergeler doğrultusunda bir uzman tarafından gerçekleştirilir.

STANDART TESTLERİN PUANLANMASI, çok sayıda çocuğun bulunduğu bir evrenden (Türkiye'deki tüm 3-5 yaş grubu çocuklar gibi) örneklem alınarak denen testlerin evrene ait norm değerleri oluşturularak hesaplanır. Uygulama sonunda çocuğun başarısını ve performansını ortaya koyan bu niceliksel değerler bu norm değeriyle karşılaştırıldığında, çocuğun evrendeki sıralamasını verir.

STANDART TESTLERİN SONUÇLARININ

YORUMLANMASI, çocuğun başarısının aynı grupta yer alan çocuklarla karşılaştırıldığında sırasına göre yorumlandığı bağlı değerlendirme yaklaşımına göre yapılır. Buradaki temel düşünce benzer puanlı çocukların benzer özelliklere sahip olacağı fikridir.

Standart testler norma dayalıdır, niceliksel ve karşılaştırmaya yöneliktir. Ancak kullanılan standart testlerin kesin ve sadece belirli bir konuya odaklanmış olması gereklidir. Standart testlerin başlıcaları, gelişimsel tarama testleri, hazırbulunuşluk testleri, zekâ testleri ve başarı testleridir

Başarı ve Yetenek Testleri: Başarı testleri, genellikle çocuğun kendisine eğitim veya yönerge verilen bir alanda, bu bilgilerin ne kadarını aldığını ya da belirli bir beceriye ne oranda sahip olduğunu ölçmek için tasarlanmıştır. Okul öncesi ve ilkökul çocukları için tasarlanmış standart başarı testlerinin sayısı oldukça fazladır ve her çeşitte, her kategoride ve her amaç için mevcuttur.

Örneğin, **METROPOLİTAN HAZIRBULUNUŞLUK TESTLERİ**, **TEMEL BECERİLER İÇİN WOODCOCK-JOHNSON TESTLERİ** bu gruba iyi birer örnektir. Başarı testlerinin en önemli sınırlılıkları esnek olmamaları; özel ve güncel ihtiyaçlar, yerel durumlar ya da özel bir çalışma alanı için adapte edilememeleridir. Buna karşılık, yetenek testleri daha geniş kapsamlıdır ve bireyin tüm hayat tecrübeleri sonucunda biriktirdiği bilişsel bilgi, beceri ve yeteneği ölçmek için tasarlanmıştır

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

ZEKÂ TESTLERİ, ilk olarak Alfred Binet ve Theodore Simon ile başlamıştır. Fransız okullarında özel eğitime gereksinimi olan çocukları belirlemek amacıyla Binet-Simon ölçeği geliştirilir. Bazı testler öncelikle sözel ve sayısal yeteneklere odaklanmışken, bazıları görsel - uzamsal ve soyut problem- çözme yeteneklerine ağırlık vermişlerdir. Zekâ testleri pek çok eleştirilere rağmen, başarı testlerine oranla öğretim planı hazırlamada öğretmene destek olma, üstün yetenekli çocukları belirleme, daha az başarı gösteren çocukları belirleme gibi konularda daha kapsamlı bilişsel yetenek ölçümü sağlama gibi üstünlükleri vardır. Zekâ testlerinin değerlendirilmesi başarı ve yeteneğin orantılı olmasına bakılarak yapılır.

Standart Testlerin Sınırlılıkları: Testlerin kapsamlı ve uzun olması, testlerdeki soru türüne alışık olmamaları, testlere odaklanamamaları, dil/iletişim becerilerinin uygun olmaması, test yönergelerini anlamamaları, seçeneklerin nasıl kullanılması gerektiğinin belirsizlik yaratması, test uygulayıcısıyla olumsuz ilişki, kültürel farklılıklar, uygulayıcı farklarının çocukları olumsuz etkilemesidir.

Testin çocukların yaş, kültür, dil becerisi, sosyoekonomik durum, yeterlik ve engellilik düzeyi gibi özellikler bağlamında benzer çocuklar üzerinde önceden toplanan verilerle tasarlanması gerekir.

Sınıfınızda öğrenme güçlüğü yaşadığını gözlediğiniz bir çocuğun eğitsel değerlendirme ve tanılmasının yapılması için Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Rehberlik ve Araştırma Merkezlerine (RAM) başvurarak, çocuğu Türkiye'deki tüm yaşlılarıyla karşılaştıran bir standart test uygulanmasını sağlayabilirsiniz.

Eğitsel değerlendirme ve tanılamaya yönlendirilecek çocukların tek bir test sonucuna göre yönlendirilmemesi gerekir. Sonucun başka test ya da idiyografik ölçme sonuçlarıyla desteklenmesine dikkat edilmelidir.

Ölçme sonucunda verilecek değerlendirme kararlarının isabetli olabilmesi ancak uygun testlerin seçilmesi ve bu testlerin doğru biçimde uygulanmasıyla mümkün olacaktır. Bu seçimi yaparken çok fazla değişkenin göz önünde bulundurulması gerekir. Örneğin; ölçmenin amacı, ölçülecek çocuk sayısı, ölçme ortamı, ölçmeyi yapacak kişinin yeterliği, ölçme sonuçlarının nasıl kullanılacağı önemlidir.

TARAMA AMAÇLI DEĞERLENDİRME

Basta veliler olmak üzere çocuk gelişim uzmanları, öğretmenler ve sağlık çalışanları, çocukların konuşmasında, motor becerilerinde veya sosyal gelişimlerinde bir yetersizliğin farkına varırlarsa, uygulanacak tarama testleri, ileri düzeyde değerlendirilmesi gereken çocukları kolayca ve hızla değerlendirmek için uygulanır.

DUYARLILIK bir testin çocukların belirli bir yetersizliğini doğru olarak belirleme yeteneğidir. Örneğin bir test %100 duyarlılık oranına sahipse o test gelişimsel yetersizliği olan bütün çocukları doğru olarak belirleyebilmektedir.

SEÇİCİLİK, bir testin sadece gelişimsel bozukluğu olan çocukları belirleyebilme yeteneğidir. Yüzde yüz seçicilik değerine sahip bir test sadece gelişimsel geriliği olan

bireyleri belirlerken normal gelişim gösteren çocukları bu sınıflandırmanın dışında bırakabilmektedir.

Tarama çalışmalarının kimin tarafından yürütüleceği tarama yapılacak grubun yaşına göre değişmektedir. Genel olarak doğumla başlayan tarama çalışmaları sağlık kuruluşlarınca yapılmakta; okul çağı döneminde yapılan tarama çalışmaları ise okul temelli olarak yürütülmektedir.

Koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında yapılan; **YENİ DOĞAN TARAMA PROGRAMI**, **YENİDOĞAN İŞİTME TARAMA PROGRAMI**, **GELİŞİMSEL KALÇA DİSPLAZİSİ (GKD)**, **ÇOCUKLUK ÇAĞI GÖRME TARAMASI** sağlık kuruluşlarında gerçekleştirilen tarama programlarındandır.

5378 sayılı Kanunun 11. maddesinde Sağlık Bakanlığına verilen yasal yükümlülük ile yeni doğan, erken çocukluk ve çocukluğun her dönemi fiziksel, işitsel, duyuşsal, sosyal, ruhsal ve zihinsel gelişimlerinin izlenmesi, genetik geçişli ve engelliliğe neden olabilecek hastalıkların erken teşhis edilmesinin sağlanması, engelliliğin önlenmesi, var olan engelin şiddetinin olabilecek en düşük seviyeye çekilmesi ve ilerlemesinin durdurulmasına ilişkin çalışmaların planlanması ve yürütülmesine yönelik çalışmalara hız verilmiştir.

Yüksek riskli bebek izlem protokollerinin etkili biçimde uygulanabilmesi için birinci ve ikinci basamak sağlık kuruluşlarında görev yapan hekimlerin taburculuk sonrası yüksek riskli bebek izlemi hakkında bilgi ve deneyim sahibi olması gerekir.

Eğitim alanında yürütülen çalışmalar, gelişimsel tarama testleri ve hazırbulunuşluk testleridir. En yaygın gelişim tarama testi, **DENVER II GTT'DİR**. **ANKARA GELİŞİM TARAMA ENVANTERİ (AGTE)** VE **GAZİ ERKEN ÇOCUKLUK GELİŞİMİ DEĞERLENDİRME ARACI (GEÇDA)** bu süreçte kullanılan diğer tarama testleridir.

TARAMA TESTLERİ, çok sayıda çocukta kolayca ve hızlı bir şekilde veri toplanmasına olanak tanır. Çocukların özelliklerini belirlemek için uygulanan bu tür tarama çalışmalarında bir sorun belirlenirse, uygun biçimde takip edilmeli, yönlendirilmeli ya da yeni bir program uygulamaya başlanmalıdır. Test sonuçları karar vermek için kullanılacak olan verinin sadece bir kısmını oluşturur.

TANILAYICI DEĞERLENDİRME

Tanılayıcı değerlendirme çocukların gelişimlerine, bilgi düzeylerine ve becerilerine yönelik derinlemesine bilgiye ulaşmak amacıyla ayrıntılı soruların yanıtladığı kapsamlı bir süreçtir. Gelişim ve öğrenme düzeyine ilişkin yapılan bu tür değerlendirmeyle çocuklardaki olası öğrenme güçlükleri ya da gereksinimler i belirlenmeye çalışılır. Buna ek olarak tanılayıcı değerlendirmenin ikinci temel işlevi de özel eğitime ihtiyaç duyan ve erken müdahale gerektiren çocukların belirlenmesidir. Bu değerlendirme türü pahalıdır, zaman alıcıdır ve uzmanlık gerektirir. Dolayısıyla bu tür testlerin sadece gerçekten bir öğrenme ya da gelişim sorunu yaşayan çocuklara uygulanması gerekir.

Tanılama sonunda çocukların bazı hizmet ve yardımlardan resmî olarak yararlanması söz konusu

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

olduğu için tanılama işlemi resmî bir makam tarafından ve uzmanların uygulamasıyla gerçekleştirilir. Çocuğun yaştlarından geride ya da ileride olduğu bir duruma ilişkin daha fazla bilgi toplamak amacıyla tasarlanmıştır. Özel eğitime ihtiyacı olan çocukların uygun eğitim programlarına yerleştirilmeleri tanılama süreci ile başlamaktadır. Tanılama, Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin 4. maddesinde "Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin tüm gelişim alanlarındaki özellikleri ile yeterli ve yetersiz yönlerinin, bireysel özelliklerinin ve ilgilerinin belirlenmesi amacıyla tıbbi, psikososyal ve eğitim alanlarında yapılan değerlendirme sürecidir" şeklinde ifade edilmektedir.

Tıbbi verilerin ve nörolojik değerlendirmelerin esas alındığı TIBBİ TANILAMA, yetersizliğin olup olmadığının belirlenmesi ve yetersizliğe neden olan zedelenmenin yeri, derecesi, zedelenmeye yol açan etmenler, süregelen olup olmadığı ya da ilerleyip ilerlemediği gibi özellikler tespit edilmesi sürecidir.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, özel hizmetlerin sunumuna ilişkin olarak yasal ve eğitsel kararlar vermek için yararlanılacak eğitim açısından önemli bilgilerin sistematik olarak derlenmesi sürecidir.

Eğitsel değerlendirme ve tanılama, çocuğun birtakım özel hizmetlerden yararlanmaya uygunluğunu belgelemeye, yetersizliklerden etkilenmiş çocuklar için bazı ortak sendromlar ve etiketler yerine fiilen gözlemlenmiş beceri eksikliklerine dayanan uygun programlar geliştirir.

RAM'larda kullanılan tanılama testlerinden bazıları şunlardır:

- Genel zekâ düzeyinin tespiti amacıyla WISC-R (6-16 Yaş), Stanford Binet zekâ testi (2-14 Yaş), İşitme, Dil ve konuşma gücü olan bireylere, Leither Performans Testi (2-18 Yaş),
- Görme yetersizliği bulunan bireylere, Görmeyenler için Stanford Binet zekâ testi (2-14 Yaş),
- Görsel algı düzeyinin belirlemeye yönelik, Bender Geştalt Görsel Algı Testi (5- 11 Yaş),
- Dil gelişiminin belirlenmesi amacıyla, PEABODY Resim Kelime Testidir (2-12 yaş).

Üstün yeteneklilerin tanılama, zekâ, yaratıcılık ve başarı gibi bireysel özelliklere ilişkin bilgilerin toplandığı ve bu bilgiler doğrultusunda çocukların zihinsel kapasiteleri veya potansiyelleri hakkında kararların alındığı bir süreçtir (Sak, 2010). Bu süreçte toplanacak veriler aynı zamanda bu süreç sonunda hazırlanacak olan Zenginleştirilmiş Eğitim Programına kaynaklık etmektedir. Ülkemizde üstün yeteneklilerin tanılanması iki farklı sürece işaret eder. Bunlar;

- Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün her yıl güncelleyerek yayınladığı Bilim ve Sanat Merkezleri (BILSEM) başvuruları,

Bu tanılama programı ve Bakanlıkça belirlenen yaş ve sınıf düzeyi dışındaki başvuruları kapsar.

Genel zihinsel, resim ve müzik yetenek alanlarında akranlarından ileri düzeyde farklılık gösterdiği düşünülen çocukların sınıf öğretmenleri tarafından aday gösterilen çocuklar, grup ve bireysel tanılamamanın ardından çocuklar BILSEM'e kayıt yaptırabilirler.

Ülkemizde kullanılan ve alanyazında tanınmış standart testlerin örnek profillerinin sunulması, bunların her zaman en iyi uygulamalar olduğu anlamında değil yaygın olarak kullanıldıklarının bir göstergesi olarak anlaşılmalıdır. Zekâ testleri, küçük yaşta çocukların var olan performans düzeyleri için kapsamlı bir bakış açısı sunamaz.

BİR ÇOCUK GELİŞİM UZMANININ STANDART TESTLERE İLİŞKİN SAHİP OLMASI GEREKEN YETERLİLİKLER

Çocuk gelişim uzmanlarının sahip olması gereken genel ve özel alan yeterliklerin bilinmesi, eğitimde kalitenin artırılmasında oldukça önemlidir. Bu süreç sadece çocuk gelişim uzmanları ile sınırlı olmayıp tüm eğitim çalışanlarını kapsamaktadır. Amerika Öğretmenler Federasyonu (American Federation of Teachers) ile Ulusal Eğitimde Ölçüm Konseyi ve Ulusal Eğitim Kurumunun (National Education Association) birlikte geliştirdikleri AKADEMİK DEĞERLENDİRME DE ÖĞRETMEN YETERLİLİK STANDARTLARI (1990) (STANDARDS FOR TEACHER COMPETENCE IN EDUCATIONAL ASSESSMENT) çalışması, uluslararası düzeyde öğretmenlik mesleği standartlarının geliştirilmesine yönelik yapılan en önemli çalışmalarından biridir. Bu uygulama örneğinden yola çıkarak, Reynolds, Livingston ve Willson (2006) bir öğretmenin eğitimde ölçme ve değerlendirme konusunda bilmesi gerekenleri özel bir yeterlik alanına dönüştürmüşlerdir. Eğitimcilerin tarama ve tanılama süreçlerinde standart testlerle ilgili bilmesi gereken bilgileri ve sahip olması gereken beceri ve tutumları içeren yeterlikler aşağıda kısaca açıklanmıştır.

HER BİR EĞİTSEL ÖLÇME ETKİNLİĞİ İÇİN UYGUN YAKLAŞIMI SEÇME: Her bir çocuk için üzerinde odaklanılarak önlem alınması ya da yönlendirilmesi gereken konuları belirlemek için kullanır.

BELİRLENEN YAKLAŞIMA UYGUN STANDART TESTLERİ SEÇME YETERLİĞİ: Çocuk gelişim uzmanlarının çocuk veya çocuklar için belirlediği ölçme etkinliği için uygun yaklaşıma dönük bir standart test seçmelidir.

STANDART TESTLERİN TEKNİK ÖZELLİKLERİNİ DEĞERLENDİRME: Testlerin teknik özelliklerini değerlendirmek için çocuk gelişim uzmanlarının geçerlik ve güvenilirlik kavramlarına aşina olmaları ve farklı değerlendirme süreçlerinin nitelik ve uygunluğu hakkında karar alabilmeleri gerekir.

STANDART TESTLERİN YÖNERGE UYGUN BİR ŞEKİLDE UYGULAMA: Çocuk gelişim uzmanlarının seçtikleri belirli testler için uygulama ve puanlama konusunu öğrenmeye zaman harcamaları gerekmektedir.

STANDART TESTLERİN SONUÇLARINI YORUMLAMA: Çocuk gelişim uzmanları, yüzdelik sırası ve standart puanlar gibi puanları yorumlayabilmelidir. Puanların düzgün bir şekilde yorumlanması, çocuk gelişim uzmanlarının temel istatistik ve psikometri kavramları hakkında pratik bilgiye sahip olmasını gerektirir.

STANDART TESTLERİN SONUÇLARINI KULLANMA: Çocuk gelişim uzmanları, değerlendirme

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

sonuçlarını kesin bir şekilde yorumlayabilmeli ve uygun bir şekilde kullanabilmelidir.

AKADEMİK KARARLAR ALIRKEN STANDART TESTLER DIŞINDA FARKLI BİLGİ KAYNAKLARINDAN YARARLANMA: Sonuçta

standart testlerin elverişsiz sonuçlarının oluşmasını engellemesi gereken testi uygulayan eğitimci, uygulayıcı ya da profesyoneldir. Uygulayıcıların herhangi bir standart başarı ölçüm puanının sadece bir skor olduğunu unutmamalıdır.

STANDART TEST SONUÇLARINI BAŞKALARIYLA PAYLAŞMA: Çocuk gelişim uzmanlarının, standart test sonuçlarını çocuklara, ebeveynlere ve diğer ilgili kişilere rutin olarak yorumlaması ve bildirmesi istenir. Dolayısıyla, çocuk gelişim uzmanlarının değerlendirme terminolojisini doğru bir şekilde kullanması, farklı puan formatlarını anlaması ve değerlendirme sonuçlarının anlamını ve bundan çıkan neticeleri açıklayabilmesi gerekir.

SORU-CEVAP

SORU:

Ölçme ve değerlendirme etkinlikleri kaç'a ayrılır, nelerdir?

CEVAP:

ölçme ve değerlendirme etkinlikleri ikiye ayrılır. Bunlar; İdiyografik ve Normatif Ölçme Yöntemleridir.

2

SORU:

İdiyografik ölçme yöntemiyle hangi bilgilere ulaşılır?

CEVAP:

İdiyografik yöntemler, çocukların var olan performans düzeyi hakkında bilgi verir; öğretimin planlanması ve geliştirilmesi ile ilgili kararların verilmesinde yardımcı olur; öğretim yaklaşımlarının gözden geçirilmesini sağlar; çocuğun gelişimini ve öğrenme düzeyini belgeler ve ayrıntılı değerlendirme stratejileriyle ölçer.

3

SORU:

Başlıca idiyografik ölçme yöntemleri nelerdir?

CEVAP:

İdiyografik ölçme yöntemlerinin başlıcaları gözlem, görüşme, portfolyo ve durum çalışmasıdır.

4

SORU:

Çocukların taranması, tanılanması ve yerleştirilmesinde kullanılan ölçme yöntemi nedir?

CEVAP:

Normatif ölçme yöntemleri

5

SORU:

Ölçme ve sonuçların değerlendirilmesi aşamasında yapılan değerlendirme türleri nelerdir?

CEVAP:

Mutlak değerlendirme ve bağıl değerlendirme.

6

SORU:

Bir çocuğun başarısının daha önceden belirlenmiş bir ölçüte göre değerlendirildiği yaklaşım hangisidir?

CEVAP:

Mutlak değerlendirme

7

SORU:

Bağıl değerlendirme yaklaşımında ölçüm nasıl yapılır?

CEVAP:

Bir çocuğun başarısının aynı grupta yer aldığı diğer çocuklarla karşılaştırıldığında sırasına göre yorumlandığı değerlendirme yaklaşımıdır.

8

SORU:

Bağıl değerlendirmede iki farklı ölçüte göre değerlendirme yapılmaktadır. Bu ölçütler nelerdir?

CEVAP:

Sıralamaya dayalı değerlendirme
Grup değerlerine dayalı değerlendirme

9

SORU:

Grup değerlerine dayalı değerlendirmede ele alınan bilgiler nelerdir?

CEVAP:

Ölçmenin yapıldığı grubun ham puan aritmetik ortalaması başlangıç, standart sapması da bir birim şeklinde ele alınarak yapılır.

10

SORU:

Mutlak değerlendirme ve bağıl değerlendirmeyi karşılaştırınız.

CEVAP:

Mutlak değerlendirmeye dayalı bir testte çocuğun kaç tane doğru yaptığı (ya da kaç kazanıma sahip olduğu) belirlenirken; bağıl değerlendirmeye dayalı bir testte ise

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

çocuğun diğer çocuklara göre kaç tane doğru fazla ya da eksik yaptığı önemlidir.

11

SORU:
Ölçme nedir?

CEVAP:
Ölçme, çocukları etkileyen eğitimsel kararların dayanağı olarak, bir çocuğun belirli bir özelliğe hangi düzeyde sahip olduğunu belirleme sürecidir.

12

SORU:
Değerlendirme nedir?

CEVAP:
Değerlendirme, ölçme sonucunda ulaşılan verileri bir ölçüt veya ölçüt takımıyla karşılaştırarak, elde edilen ölçümün değeri hakkında karar verme sürecidir.

13

SORU:
Standart testlerin psikometrik özellikleri hangi nitelikleri kapsar?

CEVAP:
Güvenirlik ve Geçerlik

14

SORU:
Standart testlerin psikometrik özelliklerinden güvenilirliği açıklayınız.

CEVAP:
Güvenirlik, bir test sonucunun ölçme hatalarından ne kadar muaf olduğunun ve ölçtüğü şeyi ne kadar tutarlı ölçebildiğinin derecesidir.

15

SORU:
Standart testlerin kullanımındaki temel amaç nedir?

CEVAP:
Çocuğun gelişim alanları ve öğrenim düzeylerinin aynı yaş grubundaki akranlarına kıyasla nasıl olduğunu belirlemektir.

16

SORU:
Başlıca standart testler nelerdir?

CEVAP:

Standart testlerin başlıcaları gelişimsel tarama testleri, hazırbulunuşluk testleri, zekâ testleri ve başarı testleridir.

17

SORU:
En önemli yetenek testi türü nedir?

CEVAP:
Zeka testi

18

SORU:
Tarama testlerinin kapsamı nedir?

CEVAP:
Tarama testleri gelişimsel olarak, genellikle tüm temel gelişim alanlarını; eğitimsel olarak da, genellikle okuma, yazma ve matematik becerilerini kapsar.

19

SORU:
Koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında ülkemiz genelinde uygulanan tarama programları nelerdir?

CEVAP:
Koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında yapılan;
YENİDOĞAN TARAMA PROGRAMI
YENİDOĞAN İŞİTME TARAMA PROGRAMI
GELİŞİMSEL KALÇA DİSLAZİSİ ERKEN TANI VE TEDAVİ PROGRAMI
ÇOCUKLUK ÇAĞI GÖRME TARAMASI ÜLKEMİZ GENELİNDE UYGULANAN TARAMA PROGRAMLARIDIR.

20

SORU:
Kullanılmakta olan en yaygın tarama testi nedir?

CEVAP:
Denver II Gelişim Tarama Testi (DGTT)

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

ARA SINAVDA NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.SORU

Bir öğretmen öğrencilerin internette yaşadıkları sorunlar ile ilgili öğrencilerle sohbet ederek bu sohbeti video ile kayıt etmiştir. Daha sonra öğretmen video kaydını izleyerek öğrencilerin yanıtlarını belli başlıklar halinde toplamıştır. Öğretmenin yaptığı araştırmanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Temel
- B
Değerlendirme
- C
Uygulamalı
- D
Nitel
- E
Nicel

Yanıt Açıklaması:

Araştırmanın konusu incelendiğinde var olan bir olguyu daha iyi anlamak ve betimlemek için öğretmenin görüşme yaptığı görülmektedir. Bu nedenle araştırma nitel araştırma türündedir.

2.SORU

Çocuğun belirli bir alandaki gelişimini izlemek amacıyla önceden tasarlanmış planlı gözlem sonuçlarının tutulduğu değerlendirme araçlarına ne denir?

- A
Gözlem
- B
Anekdor kayıtları
- C
Araştırma
- D
Sistemik gözlem formları
- E
Etkinlik incelemesi

Yanıt Açıklaması:

Anekdor kayıtlarına benzerlik gösteren ve çocuğun belirli bir alandaki gelişimini izlemek için önceden tasarlanmış planlı gözlem sonuçlarının tutulduğu değerlendirme araçlarına sistematik gözlem formları denir.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, çocukları tanıma ve değerlendirmenin ilkeleri ile ilgili olarak, doğru değildir?

- A
Çocuk tek başına değil çevresi ile birlikte ele alınmalıdır.
- B
Çocuk hakkında elde edilen bilgiler, çocukla paylaşılmamalıdır.

C

Çocukları tanıma sürekli olmalıdır.

D

Çocukları tanıma sürecinde çocukların yapamadıklarından daha çok yapabildiklerine odaklanılmalıdır.

E

Çocukları tanıma amaçlı standart testler kullanılması gerektiğinde, geçerlik ve güvenirliği ortaya konulmuş testler tercih edilmelidir.

Yanıt Açıklaması:

Çocuk hakkında elde edilen bilgiler, çocukla uygun bir biçimde paylaşılmalıdır. Çünkü çocuğu tanımanın asıl amacı, çocuğun kendisine yardımcı olmaktır.

4.SORU

Aşağıdaki hangi teknik, bireyi tanıma teknikleri içinde geçerliliği en düşük olan tekniklerden biridir?

- A
Görüşme
- B
Otobiyografi
- C
Anket
- D
Arzu listesi
- E
Envanter

Yanıt Açıklaması:

Otobiyografi, bireyi tanıma teknikleri içinde geçerliliği en düşük olan tekniklerden biridir. Bu yüzden otobiyografi yoluyla elde edilen bilgiler, diğer tekniklerle elde edilen bilgilerle güçlendirilmeli ve yeniden değerlendirilmelidir.

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi bireyi tanımanın en önemli amaçlarından biridir?

- A
Bireyin çevresine uyum sağlamasına yardımcı olma
- B
Bireyin eğitim ortamlarından yeterli düzeyde yararlanmasını sağlama.
- C
Bireyin gelişimine ilişkin sistematik kayıt oluşturma.
- D
Bireye biricik bir varlık olduğunu hissettirme.
- E
Bireyin gelişimi hakkında toplumu bilgilendirme.

Yanıt Açıklaması:

Bireyi tanımanın en önemli amacı, onun gelişimine ve çevresine uyum gösterebilmesine yardımcı olmaktır. Bireyin bulunduğu eğitim ortamlarından gerektiği

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

biçimde ve yeterli düzeyde yararlanabilmesi için de bireyi tanımak gerekmektedir. Bu, hem birey hem de bireye yardım etmeye çalışan herkes için kolaylaştırıcı bir durumdur. Çünkü her birey kendine özgü özellikleri olan, biricik ve eşi bulunmayan bir varlıktır. Bu nedenle her çocuğun kendine özgü gelişim düzeyi, gereksinimleri, sorunları, istek ve beklentileri olduğu gibi üstün ve sınırlı yönleri de vardır. Bu bağlamda bireyler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak ve her çocuğun bu farklılıkları oluşturan özellikleri yönünden sürekli ve bütün hâlinde gelişmesine yardım etmek, bireyi tanımının en temel amacıdır

6.SORU

3) " Genellikle doğal ortamda gerçekleştirilen gözlemler sırasında kendiliğinden ve anlık olarak gelişen esnek bir görüşme türü" nasıl bir görüşmedir?

- A
Yapılandırılmış görüşme,
- B
Yüz yüze görüşme,
- C
Yapılandırılmamış görüşme,
- D
Katılımcı görüşme,
- E
Yarı yapılandırılmış görüşme,

Yanıt Açıklaması:

Yapılandırılmamış görüşme bazı araştırmacılar tarafından informal söyleşi ya da etnografik görüşme olarak da isimlendirilmektedir. Bu görüşme türü genellikle görüşmeciye büyük bir esneklik ve hareket serbestliği imkânı tanır. Ayrıca doğal ortamda gerçekleştirilen gözlemler sırasında kendiliğinden ve anlık olarak gelişen bir görüşme türüdür. Doğru cevap " C " dir.

7.SORU

Aşağıdakilerden hangisi nicel araştırmalar arasında yer alır?

- A
Etnografya (kültür analizi)
- B
Durum çalışması
- C
Karma yöntem araştırmaları
- D
Fenomenoloji (olgubilim)
- E
Betimsel araştırmalar

Yanıt Açıklaması:

Nicel araştırma desenleri arasında, deneysel, bağıntısal ve betimsel araştırma desenleri sayılabilir. Nicel araştırmalar içinde en çok bilineni anketlere dayalı yapılan betimsel olanlardır.

8.SORU

- I. Sıklık
- II. Süre
- III. Nedenler
- IV. Önem Derecesi
- V. Tetikleyiciler

Yukarıdaki maddelerden hangileri sorun olduğu düşünülen davranışın gözlenebildiği farklı boyutlarındandır?

- A
Hepsi
- B
I ve V
- C
II ve IV
- D
I, II, IV
- E
II, III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Martin' göre (2007) bir sorun olduğu düşünülen davranışın gözlenebildiği boyutlar; sıklık, süre, nedenler, önem derecesi, tetikleyicilerdir

9.SORU

5) " genellikle 4 ile 6 katılımcıdan oluşan küçük bir grupta belirli bir konu üzerinde gerçekleştirilen görüşmedir. " cümlesinde boşluğa aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A
Çocuk ile görüşme,
- B
Görüşme izni,
- C
Veli ile görüşme
- D
Görüşme,
- E
Odak grup görüşmesi,

Yanıt Açıklaması:

Odak grup görüşmesi, küçük bir grup katılımcıyla belirli bir konu üzerine gerçekleştirilen görüşmedir. Görüşmeci belli sorular sorarak katılımcı gruptaki bireylerden cevapları toplar. Katılımcı grubu genellikle 4 ile 6 kişiden oluşur (Creswell, 2012) ancak bu sayı bağlama ve araştırma amacına göre 12'ye kadar çıkabilmektedir. Görüşme süreci bir ile iki saat arasında zaman alır. Doğru cevap " E " dir.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi yarı-yapılandırılmış görüşme amaçlarından DEĞİLDİR?

- A
Genel kavram ve düşüncelerin anlamını açıklığa kavuşturmak
- B

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Bir görüşe sahip olmaya ya da bir davranışı sergilemeye neden olan öğeleri belirlemek

C Karmaşık tutumları sınıflandırmak

D İnsanları belli bir davranışa sevk eden güdüleyici unsurları açıklamak

E Görüşmenin habersiz yapıp daha ayrıntılı veri elde etmek

Yanıt Açıklaması:

Cevap E

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi erken çocukluk dönemindeki çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalardan biri değildir?

A Birden fazla eğiticiye dayandırılması

B Kullanılan araçların bilimsel standartlara uygun olması

C Öğretim programının uygulanmasına yardımcı olması

D Sonuçların ilgili yerlere bildirilmesi

E Nesnel olması

Yanıt Açıklaması:

Kayıtların saklanması gizliliğe özen gösterilmeli.

12.SORU

Öğretmen araştırması olarak da bilinen araştırma hangisidir?

A Nicel araştırmalar

B Nitel araştırmalar

C Eylem araştırması

D Fenomonolojik araştırma

E Analitik araştırmalar

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmaları eğitim alanında yaygın olarak kullanılan ve öğretmen araştırması adıyla da bilinen bir araştırma türüdür.

13.SORU

Hangisi anektod kaydının üstünlükleri arasında yer alır?

A Hangi davranışın gözlenmesi gerektiğine karar vermek zor olabilir.

B

Aynı anda birden fazla çocuk gözlenerek notlar alınabilir.

C Gözlemcinin çocuğa ilişkin önceki deneyimleri nesnelliği olumsuz yönde etkileyebilir.

D Kaydedilen davranışlarda örneklem hatası yanlış değerlendirmelere yol açabilir.

E Bir gün içindeki çok kısa bir kesitten alınan gözlem sonuçları yanıltıcı olabilir.

Yanıt Açıklaması:

Bir teknik olarak anektod kayıtlarının, diğer tekniklere göre bazı üstünlükleri vardır. Bu üstünlükler şu şekilde sıralanabilir: Kullanımı kolaydır. Herkes tarafından kullanılabilir. Ürüne değil sürece odaklanmayı sağlar. Kısa anektod kayıtları dahi verimli olabilir. Hem öğretmen hem de yardımcı öğretmenler tarafından kullanılabilir. Aynı anda birden fazla çocuk gözlenerek notlar alınabilir.

14.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ, OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRMEDE KULLANILAN TEKNİKLERDEN BİRİ OLAN STANDART TESTLERE ÖRNEKTİR?

A Yetenek testleri

B Görüşme

C Anket

D Psikodrama

E Otobiyografi

Yanıt Açıklaması:

Standart testler: Yetenek Testleri, Başarı Testleri, İlgili Envanterleri, Kişilik Testleri Tutum Testleri'nden oluşmaktadır

15.SORU

ORTAMDA RAHAT HİSSETMESİNİ SAĞLAMAK
AÇIK UÇLU SORULAR SORMAK
SORU SORULMASINI TEŞVİK ETMEK
DOĞRUDAN SORULAR SORMAK

Yukarıdakilerden hangileri çocuk görüşmelerinde dikkate alınması gereken durumlardandır?

A I-II-III

B I-III-IV

C II-III-IV

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

D
II-IV
E
I-IV

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

16.SORU

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi anekdot kaydının sınırlılıklarından biri **değildir**?

- A
Resmi işlemlerde kanıt olarak kullanılabilir.
- B
Bir gün içindeki çok kısa bir kesitten alınan gözlem sonuçları yanıltıcı olabilir.
- C
Gözlemcinin çocuğa ilişkin önceki deneyimleri nesnelliği olumsuz yönde etkileyebilir.
- D
Kaydedilen davranışlarda örneklem hatası yanlış değerlendirmelere yol açabilir
- E
Öğretmen dışında başka bir yetişkinin de gözlemlere katılması gerekebilir.

Yanıt Açıklaması:

Anekdot kaydının resmi işlemlerde kanıt olarak kullanılabilme özelliği bir sınırlılık değil avantajdır. Doğru cevap A seçeneğidir.

17.SORU

Çocuklarla araştırma yapmak isteyen bir araştırmacının aşağıdaki konulardan hangisinde bilgi ve deneyim sahibi olması gerekmez?

- A
Uygun öğrenme-öğretim etkinliklerini bilme
- B
Çocukların güdülenmesi için kullanılabilecek etkinlik ve yöntemleri bilme
- C
Çocukların gelişim süreçlerini bilme
- D
Çocuklara karşı fazla hassas ve duygusal davranma
- E
Çocukların dikkatlerini çekecek etkinlikleri bilme

Yanıt Açıklaması:

Araştırmacının, çocukların nasıl öğrendiğini, bunlara uygun öğrenme-öğretim etkinliklerini, çocukların güdülenmesi için kullanılabilecek etkinlik ve yöntemleri, çocukların gelişim süreçleri gibi konularda bilgi ve deneyim sahibi olması gerekmektedir. Veya araştırma ekibinde bunları bilenlerin olması sağlanmalıdır. Doğru cevap D'dir.

18.SORU

Aşağıdakilerden hangisi görüşmelerde dikkat edilmesi gereken temel unsurlardan biri değildir?

- A
Katılımcıların isimleri araştırma raporunda yer almalıdır.
- B
Görüşmeden önce mutlaka randevu alınmalıdır.
- C
Görüşmede sürprizlerle karşılaşmamak için bir rehber hazırlanmalıdır.
- D
Görüşme öncesinde araştırmanın amacı açıklanmalıdır.
- E
Görüşmenin gizliliği hakkında bilgi verilmelidir.

Yanıt Açıklaması:

Katılımcıların isimleri araştırma raporunda yer almalıdır. Eğer alacaksa gerçek isimler kodlanmalıdır.

19.SORU

Çocuklarla ilgili kuramların araştırmalarda nasıl yer alacağı seçilen araştırma paradigması ile doğrudan ilintili bir konudur. Bu kapsamda fizyolojik, psikodinamik, davranışçı, hümanistik ve bilişsel kuramdan söz edilebilir. İnsanların kişiliklerini ve hareketlerini biyolojik kökenlerinin şekillendirdiğini determinist [belirlemeci] bir biçimde savunan kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Fizyolojik Kuram
- B
Psikodinamik kuram
- C
Davranışçı kuram
- D
Hümanist kuram
- E
Bilişsel Kuram

Yanıt Açıklaması:

Doğru cevap A şıkkıdır.

20.SORU

Aşağıdakilerden hangisi sistematik gözlemi anekdottan ayıran en belirgin özelliktir?

- A
Kayıtları sistemli tutmak.
- B
Belirli bir alandaki gelişimi izlemek.
- C
Önceden tasarlamamak.
- D
Belli durumların kaydını tutmak.
- E
Belli formlara kayıt tutmak.

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Sistematik gözlemi anekdottan ayıran en önemli özellik sistematik gözlemin önceden planlanmış ve sistematik olmasıdır.

1.SORU

Aşağıdakilerden hangisi bir değerlendirme tablosu geliştirirken uyulması gereken genel ilkelerden biri değildir?

- A
Tanımlayıcılarda çok genel ölçütler kullanılmamalıdır.
- B
Gereksiz ve tanımlamaya yardımcı olmayan detaylara yer verilmemelidir.
- C
Tanımlayıcıların farklı düzeyleri arasındaki geçişler yumuşak olmalıdır.
- D
Çocukların farklı gelişim aşamaları gösterebileceğini aklınızdan çıkarmadan, her bir çocuğun önceki becerilerini ölçüt olarak bireysel gelişimi değerlendirin.
- E
Öğretim programındaki hedef ve amaçlar doğrultusunda ölçütler kullanılmalıdır.

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

2.SORU

"Bir nesne ya da özelliği, tanımlama ve çözümlemelere elverecek biçimde başkalarından ayırabilme durumuna ne denir?

- A
Ölçme
- B
Gözlem
- C
Tanıma
- D
Değerlendirme
- E
Kavrama

Yanıt Açıklaması:

Tanım, bir nesne ya da özelliği, tanımlama ve çözümlemelere elverecek biçimde başkalarından ayırabilme durumudur.

3.SORU

I. Çerçevesi belirlenmiş bir değerlendirme amacına hizmet eder.
II. Sistematik olarak planlanır ve kaydedilir.
III. Geçerlik ve güvenilirlik denetimleri dikkate alınmaz.
Yukarıdakilerden hangisi gözlemin bilimsel bir sorgulama aracı olarak kullanılabilmesi için yerine getirmesi gereken şartlar arasında yer alır?

- A
Yalnız I
- B

- Yalnız II
- C
- I ve II
- D
- II ve III
- E
- I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Gözlemin bilimsel bir sorgulama aracı olarak kullanılabilmesi için bazı şartları yerine getirmesi beklenir. Bu şartlara göre gözlem, çerçevesi belirlenmiş bir değerlendirme amacına hizmet eder. Gözlem sistematik olarak planlanır ve kaydedilir. Belirli bir plan dahilinde gözlem insan ve makineler aracılığıyla yapılır. Gözlem geçerlik ve güvenilirlik denetimlerine tabi tutulur.

4.SORU

2) Yapılandırılma düzeylerine göre görüşmeler kaç grupta incelenmektedir?

- A
2
- B
3
- C
4
- D
5
- E
6

Yanıt Açıklaması:

Yapılandırılma düzeylerine göre görüşmeler

- yapılandırılmamış,
- yarı yapılandırılmış ve
- yapılandırılmış

olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Doğru cevap " B " dir.

5.SORU

Yetenek, başarı, tutum, kişilik testleri ve ilgi envanterleri okul öncesi dönemde çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan hangi teknik altında toplanmaktadır?

- A
Standart testler
- B
Durumsal testler
- C
Kendini anlatma teknikleri
- D
Gözlemsel teknikler
- E
Görüşme teknikleri

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Standart testler maksimum performans (yetenek, başarı testleri), tipik davranış testleri (ilgi envanterleri, kişilik testleri, tutum ölçekleri) olarak iki gruba ayrılır. Standart testlerde testin içeriği, madde veya soru sayısı, testin açıklaması ve testi cevaplama için verilen süre, testin uygulanması, puanlanması ve değerlendirilmesi testi alan her birey için aynıdır, standarttır.

6.SORU

Davranışçı öğrenme kuramı hangi tür araştırma sonucunda üretilmiştir?

- A
- Uygulamalı araştırmalar
- B
- Değerlendirme araştırmaları
- C
- Eylem (aksiyon) araştırması
- D
- Analitik araştırmalar
- E
- Temel araştırmalar

Yanıt Açıklaması:

Uygulamalı araştırmaların amacı günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara çözüm yolları bulmaktır. Değerlendirme araştırmaları, yürürlükteki bir programının etkinliği hakkında karar vermek amacıyla yapılmaktadır. Eylem araştırması, uygulamada ortaya çıkan sorunların anlaşılması ve çözülmesi amacıyla çoğunlukla uygulayıcıların yaptığı bir araştırmadır. Analitik araştırmalar, nicel ve nitel araştırmanın özelliklerini içeren araştırmalardır. Temel araştırmaların amacı ise kuram üretmek veya var olan kuramsal bilgilere yenilerini eklemektir. Bu bağlamda soruda verilen davranışçı öğrenme kuramı temel araştırmalar kapsamında üretilmiştir.

7.SORU

Nicel anlatımın amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
- Olguyu anlamak ve bölmek
- B
- Uygulamadaki eğitimin sorunlarını çözmek
- C
- Olguyu sayısal ve zengin anlatımlarla vermek
- D
- Bir program ya da etkinlik hakkında karar vermek
- E
- Özel soru ve hipotezleri yanıtlamada olguyu sayısal olarak tanımlamak

Yanıt Açıklaması:

Özel soru ve hipotezleri yanıtlamada olguyu sayısal olarak tanımlamak Nicel anlatımın amacıdır.

8.SORU

**DAHA AYRINTILI VERİ ELDE EDİLEBİLİR.
UYGULAMADA MEKAN SINIRI YOKTUR.**

ELDE EDİLEN VERİNİN NİTELİĞİ GÖRÜŞMECİYE BAĞLIDIR.

SADECE YÜZYÜZE BİR ORTAMDA GERÇEKLEŞTİRİLİR.

Yukarıdakilerden hangileri "görüşme" tekniğinin özelliklerindendir?

- A
- I-II-III
- B
- II-III-IV
- C
- I-III-IV
- D
- II-IV
- E
- III-IV

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

9.SORU

Aşağıdakilerden hangisi eylem araştırmasındaki eylem ve araştırmanın karşılığı için kullanılmıştır?

- A
- Müdahale + SistematiK = SistematiK Müdahale
- B
- Müdahale + Değişim = SistematiK Değişim
- C
- Müdahale + Gelişim = SistematiK Gelişim
- D
- Müdahale + İşbirliği = SistematiK İşbirliği
- E
- Müdahale + Öğrenme = SistematiK Öğrenme

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmasındaki eylem ve araştırma kelimeleri ele alınan araştırma konusuna sistematiK (araştırma) müdahale (eylem) anlamında kullanılmaktadır.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocuklarla yapılması planlanan bir araştırmada dikkat edilmesi gereken iki öncelikli konudur?

- A
- Uygun yöntem ve yetişkin bakışını yansıtmama
- B
- Uygun yöntem ve uzmanlık bilgisi
- C
- Uzmanlık bilgisi ve yetişkin bakışını yansıtmama
- D
- Uzmanlık bilgisi ve disiplinlerarası bakış
- E
- Disiplinlerarası bakış ve teorik bakış uyumu

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarla yapılan araştırmalarda iki konunun öne çıktığı görülmektedir. Birincisi, çocuklarla yürütülecek

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

araştırmalarda hangi araştırma yönteminin veya yöntemlerinin daha uygun olacağıdır. İkincisi ise, araştırma süreçlerinin yetişkin bakışından uzak bir biçimde nasıl planlanıp yürütüleceğidir. Bu iki soruya vereceğimiz cevaplar çocukların doğasına uygun bir araştırma planlanıp yürütülmesinde son derece önemlidir.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi odak görüşmesi yapan yöneticilerin dikkat etmesi gereken konulardan biri değildir?

- A Kısa bir hoş geldiniz konuşması yapılması
- B Görüşmeye başlamadan önce biyografisini anlatması
- C Görüşülecek konunun kısa bir özetinin yapılması
- D Görüşme ilkelerinin belirtilmesi
- E Açılış sorusunun sorulması

Yanıt Açıklaması:

Odak görüşmesi yöneticisinin biyografisini grupla paylaşmasına gerek yoktur.

12.SORU

"Bazı araştırmacılar tarafından informal söyleşi ya da etnografik görüşme olarak da isimlendirilmektedir. Bu görüşme türü genellikle görüşmeciye büyük bir esneklik ve hareket serbestliği imkânı tanır. Ayrıca doğal ortamda gerçekleştirilen gözlemler sırasında kendiliğinden ve anlık olarak gelişen bir görüşme türüdür. Bazı durumlarda kaynak kişi (görüşülen kişi) kendisiyle bir görüşme yapıldığının farkına bile varmayabilir. Doğal olarak gelişen bir sohbet olarak algılanabilir çünkü önceden bir hazırlık yapılarak belirlenen sorular sorulmamaktadır. Ancak yine de sorulacak sorular görüşme öncesinde genel hatlarıyla fikir vermek için hazırlanabilir." Tanımı yapılan görüşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A Yapılandırılmamış görüşme
- B Yarı yapılandırılmış görüşme
- C Yapılandırılmış görüşme
- D Veli ile görüşme
- E Çocuk ile görüşme

Yanıt Açıklaması:

Bazı araştırmacılar tarafından informal söyleşi ya da etnografik görüşme olarak da isimlendirilmektedir. Bu görüşme türü genellikle görüşmeciye büyük bir esneklik ve hareket serbestliği imkânı tanır. Ayrıca doğal ortamda gerçekleştirilen gözlemler sırasında kendiliğinden ve anlık olarak gelişen bir görüşme türüdür.

Bazı durumlarda kaynak kişi (görüşülen kişi) kendisiyle bir görüşme yapıldığının farkına bile varmayabilir. Doğal olarak gelişen bir sohbet olarak algılanabilir çünkü önceden bir hazırlık yapılarak belirlenen sorular sorulmamaktadır. Ancak yine de sorulacak sorular görüşme öncesinde genel hatlarıyla fikir vermek için hazırlanabilir. Bu açıdan bazı araştırmacılar yapılandırılmamış ifadesinin doğru olmadığını ve her görüşmenin belli ölçülerde bir yapıya sahip olduğunu belirtmektedir.

13.SORU

- Bir dilek perisi çıkıp size üç dileğinizi sorsa ona ne yanıt verirdiniz?
 - Uçan bir halıya binseydiniz nasıl bir yere gitmek isterdiniz?
 - Tekrar dünyaya gelseydiniz nasıl bir kişi olmak isterdiniz?
- Yukarıda verilen sorular aşağıdaki çocukları tanıma tekniklerinden hangisinin uygulanmasında kullanılmaktadır?

- A Standart testler-Kişilik testleri
- B Gözlemsel teknikler-Sosyometri
- C Kendini tanıma teknikleri-Psikodrama
- D Standart testler-İlgi envanterleri
- E Kendini tanıma teknikleri-Arzu listesi

Yanıt Açıklaması:

Daha çok okul öncesi eğitim düzeyinde ve ilköğretimde kullanılan arzu listeleri aracılığıyla çocuk, doyurulmamış gereksinimlerini, arzularını, gerginlik, sıkıntı ve sorunlarını, ifade edemediği duygularını, güdü ve umutlarını dile getirme olanağı bulmaktadır. Uzmanlar ve öğretmenler de bu yolla çocuğu çeşitli yönlerden tanıma fırsatı yakalayabilmektedirler. Arzu listeleri çerçevesinde çocuklara yukarıdaki soruda verilen sorular gibi çeşitli sorular sorulur.

14.SORU

- I. Gözlemin yapıldığı ortam ve bağlam
 - II. Gözlem tarihi ve zamanı
 - III. Gözlenen davranışın tanımı
- Yukarıdakilerden hangisi anekdot kaydında bulunması gereken öğelerdendir?

- A Yalnız I
- B

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Yalnız II
C
I ve II
D
I ve III
E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Gözlenen davranışın ne kadar ayrıntılı anlatılması gerektiğine ilişkin bir kural olmasa da bir anekdot kaydında mutlaka bulunması bazı öğeler bulunmaktadır. Bunlar gözlenen çocuğun adı, soyadı, yaşı (yıl ve ay olarak) ve sınıfı; gözlemcinin adı, soyadı, görevi; gözlemin yapıldığı ortam ve bağlam (evcilik köşesinde grup etkinliği, blok köşesi, bahçe vb.); gözlem tarihi ve zamanı (gün ve saat olarak); gözlenen davranışın tanımı; gözlenen davranışa ilişkin yorum olarak sıralanabilir.

15.SORU

Değerlendirmenin ön koşulu nedir?

A
Görünüm
B
Ölçme
C
Giyim
D
Eğitim
E
Tanınırlık

Yanıt Açıklaması:

Değerlendirme karar verme, yargıda bulunma, bir hüküm verme sürecidir. Değerlendirme, yapılan ölçme sonucunda elde edilen sonuçların bir ölçütle karşılaştırılarak elde edilen ölçümün değeri hakkında karar verme işlemidir. Bu bağlamda ölçme, değerlendirmenin ön koşuludur. Bir başka deyişle ölçme yapılmadan herhangi bir değerlendirme yapılamaz. Örneğin, Türkçe dersinin sınavından alınan puanın, dersin geçme barajıyla karşılaştırılarak öğrencinin dersten geçip geçemediğine, başarılı ya da başarısız olup olmadığına karar verme işi bir değerlendirmedir.

16.SORU

Çocuğu tanımak ve çocuğun kendini tanınması için kullanılan en güdüleyici araçlardan olan, çocuğun zaman içindeki gelişimini yansıtan çalışmalar topluluğu aşağıdakilerden hangisidir?

A
Vaka kaydı
B
Portfolyo
C
Derecelendirme ölçekleri
D

Ev ziyaretleri
E
Sosyometri

Yanıt Açıklaması:

Portfolyo sunumlarında asıl önemli olan, sadece aileye dönüt vermek değil, çocuğun kendindeki gelişimi ve değişimi görerek kendisiyle gurur duymasını sağlayabilmektir. Bu nedenle portfolyolar, çocuğu tanımak ve çocuğun kendini tanınması için kullanılan en güdüleyici araçlardan biri olarak görülebilir.

17.SORU

Aşağıdakilerden hangisi "fiziksel eylemler" olarak adlandırılan fenomene örnek olarak verilebilir?

A
Bir çocuğun resim çizme süresince yaptığı hareketler

B
Velilerin çocuklarını okuldan alırken bekleme sırasındaki konuşmaları

C
Yüz ifadeleri, ses tonu, beden dili şekilleri

D
Bir çocuğun odasının diğer odalara olan yakınlığı

E
Çocukların bir haftada geliştirdiği ürünler

Yanıt Açıklaması:

Fiziksel Eylemler: Bir çocuğun resim çizme süresince yaptığı hareketler
Sözel Davranışlar: Velilerin çocuklarını okuldan alırken bekleme sırasındaki konuşmaları
Anlamlı Davranışlar: Yüz ifadeleri, ses tonu, beden dili şekilleri
Mekânsal İlişkiler ve Konumlar: Bir çocuğun odasının diğer odalara olan yakınlığı
Zamansal Desenler: Çocukların yaşadığı küçük bir kazaya müdahale ederek uygun ilk yardımı gerçekleştirme süresi
Fiziksel Nesneler: Çocukların bir haftada geliştirdiği ürünler
Sözel ve Biçimsel Kayıtlar: Bir çocuk kitabındaki görsellerin sayısı
Doğru cevap A'dır.

18.SORU

Aşağıdakilerden hangisi "araştırmanın amaçlarını gerçekleştirmeyecek durumlarda da veri toplamaya devam etmek" biçiminde ihlal edilen UNICEF'in önerdiği etik ilkenin adıdır?

A
Metodolojik sınırlıklar
B
Aydınlatılmış onam
C
Çocuğu bilgilendirme

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

D
Mülkiyet

E
Çocuğa saygı gösterme

Yanıt Açıklaması:

Desen, araştırmanın amaçlarını gerçekleştiremeyecek veya sorulara cevap veremeyecek durumdaysa veri toplama sürecinin sürdürülmesi etik dışı bir durumdur. Metodolojik sınırlılıklar dikkatli bir biçimde göz önünde bulundurulmalıdır.

19.SORU

Aşağıdaki şıklardan hangisinde gazetecilikte kullanılan bir kural olan 5N1K 'ın kuralından değildir?

A
Niye

B
Ne

C
Nerede

D
Ne zaman

E
Nasıl

Yanıt Açıklaması:

Gazetecilikte kullanılan bir kural olan 5N1K Ne,Nerede,Ne zaman,nasıl sorusunu sormaktadır.

20.SORU

"Bu görüşme türü insanları anlamak için gerçekleştirilen en güçlü görüşme yöntemlerinden biridir. Görüşmenin amacına göre değişmekle birlikte genellikle 60 ila 90 dakika arasında sürer. Bu türdeki görüşmelerde, sürece rehberlik edecek bir liste hazırlanır ve bu listede incelenecek konu başlıkları ya da kavramlar yer alır. Bu görüşmenin amacı (1) genel kavram ve düşüncelerin anlamını açıklığa kavuşturmak; (2) bir görüşe sahip olmaya ya da bir davranışı sergilemeye neden olan öğeleri belirlemek; (3) karmaşık tutumları sınıflandırmak ve (4) insanları belli bir davranışa sevk eden güdüleyici unsurları açıklamaktır." Tanımı yapılan görüşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A
Yapılandırılmamış görüşme

B
Yarı yapılandırılmış görüşme

C
Yapılandırılmış görüşme

D
Veli ile görüşme

E
Çocuk ile görüşme

Yanıt Açıklaması:

Yarı yapılandırılmış görüşme insanları anlamak için gerçekleştirilen en güçlü görüşme

yöntemlerinden biridir. Görüşmenin amacına göre değişmekle birlikte genellikle 60 ila 90 dakika arasında sürer. Bu türdeki görüşmelerde, sürece rehberlik edecek bir liste hazırlanır ve bu listede incelenecek konu başlıkları ya da kavramlar yer alır. Yarı yapılandırılmış görüşmenin amacı (1) genel kavram ve düşüncelerin anlamını açıklığa kavuşturmak; (2) bir görüşe sahip olmaya ya da bir davranışı sergilemeye neden olan öğeleri belirlemek; (3) karmaşık tutumları sınıflandırmak ve (4) insanları belli bir davranışa sevk eden güdüleyici unsurları açıklamaktır.

1.SORU

Bir öğretmen öğrencilerini tanımak için görüşme, anket, envanter, problem tarama listeleri, otobiyografi, psikodrama, oyun ve oyun terapisi ve arzu listeleri gibi teknikler kullanmaktadır. Öğretmenin kullandığı teknikler aşağıdakilerden hangisidir?

A
Standart testler

B
Durumsal testler

C
Kendini anlatma teknikleri

D
Yetenek Testleri

E
İlgi Envanterleri

Yanıt Açıklaması:

Kendini anlatma teknikleri adından da anlaşılacağı gibi bireyin kendini ifade etmesine dayalı anlatım odaklı teknikleri içermektedir. Kendini anlatma teknikleri arasında görüşme, anket, envanter, problem tarama listeleri, otobiyografi, psikodrama, oyun ve oyun terapisi ve arzu listeleri sayılabilir.

2.SORU

Çocukları tanıma ve değerlendirmede ailenin rolü ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A
Değerlendirmede ailenin gelişim raporuna da yer verilmelidir.

B
Bu süreçte, öğretmen ve aile işbirliği içinde çalışmalıdır.

C
Ailelerin değerlendirme sürecine katılımları oldukça fazladır.

D
Ailelerle yapılan görüşmeler değerlendirmenin bir parçasıdır.

E
Çocukların güçlü yönlerinin tanınıp desteklenmesi için yeterince tanınmış olmaları önemlidir.

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Ancak çocukları çok ciddi davranış problemleri yaşamadığı sürece ailelerin değerlendirme sürecine katılımının çok sınırlı olduğu görülmektedir (Loggenberg, 2011). Bu nedenle ailelerin değerlendirme sürecine katılmalarını sağlayacak yol ve yöntemlerin bulunması gerekmektedir.

3.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ, ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME İLKELERİNDENDİR?

- A
Değerlendirme, tek bir öğrencinin yararına olmalıdır.
- B
Çocuk tek başına değil, çevresiyle ele alınmalıdır.
- C
Çocukları tanıma sürecinde tek bir yöntem seçilmelidir.
- D
Bu süreçte, çocukların yapamadıklarına odaklanılmalıdır.
- E
Çocuk hakkında edinilen bilgiler, çocukla paylaşılmamalıdır.

Yanıt Açıklaması:

B şıkkı harici tüm şıklar değerlendirme süreciyle ilgili yanlış bilgi içermektedir.

4.SORU

Çocuğa kendi bakış açımızı dayatmama çocuklar için niçin önemlidir?

- A
Cocuklar yetişkinleri memnun etmek için çabalar ve yetişkinlerin tepkilerinden korkabilir.
- B
Cocuklar dünyaya başka bir pencereden bakıyor olabilir.
- C
yetişkin dünyasını tam olarak anlamayabilir.
- D
Toplumsal alanlar yetişkin baskın alanlardır. Bu yüzden araştırma yürütecek, çocuklara uygun alanlar bulmak zor olabilir.
- E
Cocuklar (özellikle daha küçükler) sınırlı sözcük dağarcığına sahip ve farklı bir dil kullanıyor olabilir.

Yanıt Açıklaması:

Durum	Farklı Olan Ne?	Niçin?
Çocuğa kendi bakış açımızı dayatmama	Geçmişte çocuk olmuş yetişkinler olarak çocuklukla ilgili bilgi sahibiyiz ancak bunu kendi yetişkin bakış açımızla yorumlamaktayız	^a Yetişkinler: Çocukluk hakkında kendi varsayımlarımız yüzünden yetişkin bakış açısını dayatma tehlikesi olabilir. ^c Çocuklar: Çocuklar dünyaya başka bir pencereden bakıyor olabilir.
Geçerlilik/ güvenilirlik: Çocukların olayları abartma veya yalan söyleme ihtimali	Çocuklar araştırmada, eşit olmayan güç ilişkilerine karşı daha hassastır.	^a Çocuklar: Çocuklar yetişkinleri memnun etmek için çabalar ve yetişkinlerin tepkilerinden korkabilir. ^b Yetişkinler: Yetişkinler çocukları kontrol altında tutar ve bazı durumlarda sahip oldukları gücü kötüye kullanabilir.
Dilin anlaşılabilirliği	Yetişkinler dil kullanımında daha bilinçlidir.	^a Yetişkinler: Yetişkinlerin çocukların anlatım kabiliyetinde eksiklikleri olduğu algılanabilir. ^c Çocuklar: Çocuklar (özellikle daha küçükler) sınırlı sözcük dağarcığına sahip ve farklı bir dil kullanıyor olabilir.
Araştırmanın bağlamı ve ortamı	Bir çok araştırma ortamı çocukların daha az kontrol sahibi olduğu yetişkin ortamlarıdır.	^a Çocuklar: Toplumsal alanlar yetişkin baskın alanlardır. Bu yüzden araştırma yürütecek, çocuklara uygun alanlar bulmak zor olabilir. ^b Yetişkinler: Yetişkinler çocukların kendi alanlarını tercih ettiklerini varsayabilirler.

5.SORU

Çocukların beyin fonksiyonlarındaki değişime bakarak çocukların nasıl öğrendiklerini ve geliştiklerini anlamaya çalışan kuram hangisidir?

- A
Fizyolojik kuramlar
- B
Psikodinamik kuramlar
- C
Davranışçı kuramlar
- D
Hümanistik kuramlar
- E
Bilişsel kuramlar

Yanıt Açıklaması:

Fizyolojik kuramlar davranışların biyolojik ve fizyolojik temelleri ile ilgilenmektedir. Bu kuram insanların kişiliklerini ve hareketlerini biyolojik kökenlerinin şekillendirdiğini determinist bir biçimde savunmaktadır.

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocukların doyurulmamış gereksinimlerini, isteklerini, sıkıntı ve sorunlarını anlamada kullanılabilecek kendini anlatma tekniğidir?

- A
Arzu listeleri
- B
Görüşme
- C
Anket
- D
Envanter
- E
Oyun ve oyun terapisi

Yanıt Açıklaması:

Kendini anlatma teknikleri içinde arzu listeleri aracılığıyla çocuklar, doyurulmamış gereksinimlerini,

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

arzularını, gerginlik, sıkıntı ve sorunlarını, ifade edemediği duygularını, güdü ve umutlarını dile getirme olanağı bulmaktadır. Uzmanlar ve öğretmenler de bu yolla çocuğu çeşitli yönlerden tanıma fırsatı yakalayabilmektedirler.

7.SORU

Aşağıdaki testlerden hangisi standart testlerin içerisinde yer almamaktadır?

- A
Eğitim anketleri
- B
Yetenek testleri
- C
Başarı testleri
- D
İlgi envanterleri
- E
Tutum testleri

Yanıt Açıklaması:

Standart testler maksimum performans (yetenek, başarı testleri), tipik davranış testleri (ilgi envanterleri, kişilik testleri, tutum ölçekleri) olarak iki gruba ayrılır. Doğru cevap A'dır.

8.SORU

Seçeneklerden hangisi anekdot kayıtlarının sınırlılıkları içinde yer alır?

- A
Kullanımı kolaydır.
- B
Kısa anekdot kayıtları dahi verimli olabilir
- C
Resmi işlemlerde kanıt olarak kullanılabilir.
- D
Hangi davranışın gözlenmesi gerektiğine karar vermek zor olabilir
- E
Portfolyonun önemli bir parçasını oluşturur

Yanıt Açıklaması:

Çocukları tanıma ve değerlendirmede sıklıkla kullanılan bir gözlemsel teknik olarak anekdot kayıtları, bazı sınırlılıklara da sahiptir. Bunlar şu şekilde belirtilebilir:

- Hangi davranışın gözlenmesi gerektiğine karar vermek zor olabilir.
- Gözlenen davranışın unutulmadan ve kısa bir süre içinde kayıt edilmesi gerekir.
- Gözlemcinin çocuğa ilişkin önceki deneyimleri nesnelliği olumsuz yönde etkileyebilir.
- Kaydedilen davranışlarda örneklem hatası yanlış değerlendirmelere yol açabilir.
- Bir gün içindeki çok kısa bir kesitten alınan gözlem sonuçları yanıltıcı olabilir.

Öğretmenin gün içindeki diğer sorumlulukları dolayısıyla bir çocuğun gelişiminde çok önemli

olabilecek bir davranış gözlemlenmeden atlanabilir.

- Öğretmen dışında başka bir yetişkinin de gözlemlere katılması gerekebilir.

9.SORU

Belirli bir konu üzerinde birden fazla kişiyle grup hâlinde gerçekleştirilen görüşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Küçük grup
- B
Grup
- C
Odak grup
- D
Çoklu
- E
Bireysel

Yanıt Açıklaması:

Odak grup

10.SORU

KISA SÜRELİ OLMASI DAVRANIŞ DEĞİŞİKLİKLERİNİ KAPSAYAN GÖZLEM ARAŞTIRMALARI, YÜKSEK MALİYET GEREKTİREN ÇALIŞMALARDIR. SADECE DAVRANIŞ BİÇİMİNİ ADLANDIRMAMIZA OLANAK TANIR.

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri gözlemin sınırlılıklarındandır?

- A
I, II
- B
II, III
- C
I, III
- D
Yalnız III
- E
I, II, III

Yanıt Açıklaması:

Verilenlerin hepsi gözlemin sınırlılıklarındandır. Doğru cevap E'dir.

12.SORU

BİR DAVRANIŞ YA DA ÜRÜNÜN FARKLI DERECELERİNİ BETİMSSEL OLARAK DEĞERLENDİRMEK AMACIYLA KULLANILAN GÖZLEME DAYALI BİR ARAÇTIR. DEĞERLENDİRİLMEK İSTENEN BECERİ YA DA ÖZELLİĞİN FARKLI DÜZEYLERİNİ BELİRLEMEK İÇİN KULLANILAN, GÖZLEME DAYALI ARAÇLARDIR. ÖNCEDEN BELİRLENMİŞ BECERİ VE YETERLİKLERE SAHİP OLUNUP OLUNMADIĞINI BELİRLEMEK İÇİN KULLANILAN ARAÇLARDIR.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Yukarıda verilen gözleme dayalı araçlar açıklamalarıyla hangi seçenekte doğru bir şekilde eşleştirilmiştir?

- A
I-Denetim Listeleri, II-Derecelendirme Ölçekleri, III-Değerlendirme Tablosu
- B
I- Derecelendirme Ölçekleri, II- Denetim Listeleri, III-Değerlendirme Tablosu
- C
I-Değerlendirme Tablosu, II Derecelendirme Ölçekleri, III- Denetim Listeleri
- D
I- Derecelendirme Ölçekleri, II- Denetim Listeleri, III-Değerlendirme Tablosu
- E
I-Değerlendirme Tablosu, II, Denetim Listeleri, III, Derecelendirme Ölçekleri

Yanıt Açıklaması:

"I-Değerlendirme Tablosu, II Derecelendirme Ölçekleri, III- Denetim Listeleri" şeklindeki eşleştirme doğrudur. Doğru cevap C'dir.

13.SORU

Aşağıda verilen amaçlardan hangisi okul öncesi yıllardaki çocukları tanıma ve değerlendirmenin amaçlarından değildir?

- A
Bireyin kendini tanımasını sağlamak
- B
Bireyler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak
- C
Bireyin çevreye uyum göstermesine yardımcı olmak.
- D
Her bireye eşit özellikler yüklemek
- E
Bireye uygun eğitim ortamı hazırlamak

Yanıt Açıklaması:

Her birey kendine özgü özellikleri olan, biricik bir varlıktır. Bu nedenle her çocuğun kendine özgü gelişim düzeyi, gereksinimleri, sorunları, istek ve beklentileri olduğu gibi üstün ve sınırlı yönleri de vardır. Bu bağlamda bireyler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak ve her çocuğun bu farklılıkları oluşturan özellikleri yönünden sürekli ve bütün hâlinde gelişmesine yardım etmek, bireyi tanımanın en temel amacıdır.

14.SORU

İlk kez 1900'lü yıllarda Kurt Lewin'in ortaya attığı, eğitim alanında yaygın olarak kullanılan ve öğretmen araştırması adıyla da bilinen araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Temel araştırma
- B
Uygulamalı araştırma

- C
Eylem araştırması
- D
Nitel araştırma
- E
Analitik araştırma

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmaları eğitim alanında yaygın olarak kullanılan ve öğretmen araştırması adıyla bilinen bir araştırma türüdür. Eylem araştırmalarını ilk kez 1900'lü yıllarda Kurt Lewin ortaya atmıştır. Doğru cevap C şıkkıdır.

15.SORU

İnformal söyleşi ya da etnografik görüşme olarak da adlandırılan görüşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Yapılandırılmamış görüşme
- B
Yapılandırılmış görüşme
- C
Yarı yapılandırılmış görüşme
- D
Formal görüşme
- E
Yarı yapılandırılmamış görüşme

Yanıt Açıklaması:

Yapılandırılmamış görüşme bazı araştırmacılar tarafından informal söyleşi ya da etnografik görüşme olarak da isimlendirilmektedir

16.SORU

Seçeneklerden hangisi anekdot kaydında mutlaka bulunması gereken temel öğelerden biri olamaz?

- A
Gözlemcinin adı, soyadı, görevi
- B
Gözlem tarihi ve zamanı
- C
Gözlemcinin yaşı
- D
Gözlenen davranışın tanımı
- E
Gözlenen davranışa ilişkin yorum

Yanıt Açıklaması:

Gözlemcinin yaşı anekdot kayıtlarında mutlaka bulunması gereken temel öğe değildir. Doğru cevap C'dir.

17.SORU

Aşağıdaki kuramlardan hangisi psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkmıştır?

- A
Psikanalitik kuram
- B

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Fizyolojik Kuramlar

C

Davranışçı Kuramlar

D

Bilişsel Kuramlar

E

Hümanistik Kuramlar

Yanıt Açıklaması:

Humanistik kuram özellikle psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkmıştır.

18.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanıma ve değerlendirmede dikkat edilmesi gereken özellikler kapsamında değildir?

A

Bağlama özgü araç ve yöntemlerin kullanılması.

B

Elde edilen verilerin kişisel yargılardan uzak ve nesnel olması.

C

Çocukla ilgili kayıtların saklanması gizliliğe özen gösterilmesi.

D

Çocuklarla ilgili yapılan gözlemlerin tutarlı olması.

E

Çocuğun davranışlarıyla ilgili yargıların birden fazla eğiticinin gözlemine dayandırılması.

Yanıt Açıklaması:

Çocukları tanıma ve değerlendirmede şu ilkelere dikkat edilmelidir:

Kullanılan araç ve yöntemlerin bilimsel açıdan belli standartlara uygun olması.

Elde edilen verilerin kişisel yargılardan uzak ve nesnel olması.

Çocukla ilgili tutulan kayıtların saklanması gizliliğe saygı ve özen gösterilmesi.

Çocuklarla ilgili veri toplamak amacıyla yapılan gözlem ve değerlendirmelerin güncel, doğru ve tutarlı olması.

Çocuklara ilişkin gözlem, bilgi toplama, inceleme ve değerlendirme kayıtlarının öğretim plan ve programın uygulanmasına yardımcı olması.

Çocuğun gelişim ve davranışlarıyla ilgili yargıların birden fazla eğiticinin gözlem ve kayıtlarına dayandırılması.

Verilen ilkelerden birinci ilkeye bakıldığında bilimsel açıdan belli standartlara uygun olmaya vurgu yapılmaktadır. Oysa soruda bağlama özgü araç ve yöntemlerin kullanımıyla standart olma ilkesiyle çelişilmektedir.

19.SORU

Seçeneklerden hangisi çocukları tanıma amaçlı bir gözlemi gerçekleştirmede izlenecek adımların sonuncusudur?

A

Gözlenecek çocukların, nesnelerin ve durumların tespit edilmesi

B

Bulguların düzenlenmesi ve raporlaştırılması

C

Verilerin analizi

D

Gözlem biçiminin belirlenmesi

E

Bir örnekleme stratejisinin belirlenmesi ve uygulanması

Yanıt Açıklaması:

Gözlemin Aşamaları

Çocukları tanıma amaçlı bir gözlemi planlamak ve gerçekleştirmek belirli aşamalardan oluşan birtakım süreçler gerektirir. Bu aşamalar aşağıda sıralanmıştır:

a. Değerlendirmenin konusu ve amaçlarının belirlenmesi

b. Gözlenecek çocukların, nesnelerin ve durumların tespit edilmesi

c. Gözlenmesi tasarlanan durumun gözlenebilir ölçütlerinin belirlenmesi

d. Gözlem ortamının (doğal veya yapay) seçilmesi

e. Gözlem biçiminin belirlenmesi

f. Eğer yapay ortamda gözlem gerçekleştirilecekse deney ortamının düzenlenmesi

g. Gerekirse gözlenecek çocuklarla önceden iletişime geçilmesi ve gerekli yerlerden onayların alınması

h. Bir örnekleme stratejisinin belirlenmesi ve uygulanması

i. Gözlemin gerçekleştirilmesi ve alan (saha) notlarının ve/veya kayıtların sistematik olarak (saat, gün, hafta, ay, yıl) kaydedilmesi

j. Gözlemin sonlandırılması

k. Verilerin analizi

l. Bulguların düzenlenmesi ve raporlaştırılması.

20.SORU

....., değerlendirilmek istenen beceri ya da özelliğin farklı düzeylerini belirlemek için kullanılan, gözleme dayalı araçlardır.

Yukarıdaki boşluğa aşağıdaki kavramlardan hangisi gelirse doğru olur?

A

Anektot

B

Değerlendirme ölçekleri

C

Veri toplama

D

Olaya dayalı örneklem alma

E

Denetim listesi

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

1.SORU

BİR ÇOCUĞUN BİR PROBLEM DURUMUNA KARŞI TOLERANSI DÜŞÜK VE KENDİNDEN ALACAĞI VERİM DE YETERSİZ İSE, BU DURUM AİLENİN HANGİ FARKLILIĞINDAN KAYNAKLANMAKTADIR?

- A
Ailenin yaşadığı çevrenin olanakları
- B
Ailenin fiziksel özellikleri
- C
Ailenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumundaki farklılıklar
- D
Ailenin eğitim anlayışı ve tutumundaki farklılıklar
- E
Aile yapısındaki farklılıklar

Yanıt Açıklaması:

Anne-babaların farklı değerlere ve inançlara sahip olması, otoriter veya demokratik anne-baba tutumuna sahip olmaları, çocukların gelişimi ve davranışlarında önemli etkenlerdendir.

2.SORU

- I. Öznel olunmalıdır.
 - II. Yorum ve değerlendirmeler gözlem sırasında yapılmalıdır.
 - III. Hem sözel hem bedensel davranışlar gözlemlenmelidir.
- Yukarıdakilerden hangisi gözlem sırasında dikkat edilmesi gereken noktalardandır?

- A
Yalnız I
- B
Yalnız II
- C
Yalnız III
- D
I ve III
- E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Gözlem yapılırken olabildiğince nesnel olunmalıdır. Gözlem ile ilgili yorum ve değerlendirmeler gözlemden sonra yapılmalıdır. Hem sözel hem bedensel davranışlar gözlemlenmelidir.

3.SORU

Gözlemin çocuk gelişimi alanında kullanılmasının bazı temel amaçları vardır. Çocukların performansları izlenerek eğer varsa önceden belirlenen öğrenme becerilerine ya da gelişim göstergelerine ne düzeyde sahip oldukları belirlenir ve gerekirse her bir çocuk için yeni öğrenme etkinlikleri tasarlanırlar.

Yukarıda yazılı açıklamadan hareketle çocuk gelişiminde gözlemin kullanılma amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A

Çocukların yetiştirme ortamının tespiti

- B
Çocukların mesleki tercihlerini belirleme
- C
Çocukların şiddete eğilimlerinin nedenini bulmak
- D
Çocukların oyun tercihlerinin nedeni tespit etmek
- E
Çocukların öğrenme ve gelişim düzeyini belirleme

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı E şıkkıdır.

4.SORU

- I. Kısa anekdot kayıtları dahi verimli olabilir.
 - II. Aynı anda birden fazla çocuk gözlenerek notlar alınabilir.
 - III. Kullanımı kolaydır. Herkes tarafından kullanılabilir.
 - IV. Ürüne değil sürece odaklanmayı sağlar.
 - V. Öğretmen aynı anda gözlenen etkinliğe aktif olarak katılabilir.
- Yukarıdaki maddelerden hangileri anekdot kayıtlarının, diğer tekniklere göre üstünlüklerindendir?

- A
Hepsi
- B
I ve V
- C
II ve III
- D
III ve V
- E
II ve IV

Yanıt Açıklaması:

Anekdot kayıtları, öğretmenlerin çocuklara ilişkin gözlemlerinin ayrıntılı kayıtlarını içermesi nedeniyle çocukları tanıma ve değerlendirmede oldukça önemli bir tekniktir.

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanıma ve değerlendirmenin önemini belirtir?

- A
Çocukların meslek sahibi olması kolaylaşabilir.
- B
Çocukların sağlıklı bir gelişim seyretmesi sağlanabilir.
- C
Çocukların oyun oynaması kolaylaşabilir.
- D
Çocukların sosyal çevreye uyumu kolaylaşabilir.
- E
Çocukların gereksinimlerini karşılayacak etkili ve nitelikli eğitim programlarının oluşturulması sağlanabilir.

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı E şıkkıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi odak grup görüşmelerinin sınırlılıklarındandır?

- A Odak grup görüşmelerinde konu ve hedef kitlenin özelliklerine göre süre sınırlaması vardır.
- B Sorulabilecek soru sayısı da sınırsızdır.
- C Her bir soruya tüm katılımcıların yanıt vermesi beklenmez.
- D Her kim isterse toplantıyı yönetebilir.
- E Grup içinde baskın olan kişi toplantıyı yürütebilir.

Yanıt Açıklaması:

Odak grup görüşmelerinde konu ve hedef kitlenin özelliklerine göre süre sınırlaması vardır. Genellikle görüşme bir ile iki saat arasında sürmektedir. Dolayısıyla bu kısıtlı sürede sorulabilecek soru sayısı da sınırlıdır. Her bir soruya tüm katılımcıların yanıt vermesi beklendiği için kişi başına düşen konuşma süresi azalmaktadır. Alanda kullanılan bir genel hesaplama yöntemine göre, sekiz kişilik bir grupta bir saatte tartışılması istenen soru sayısı 10'u geçmemelidir. Bu zaman sürecini yönetmek için yöneticinin becerikli olması önemlidir.

7.SORU

Bireyin eğitim süreci içinde ya da belirli çevre koşulları altında ne kadar öğrendiğini ölçen teste ne ad verilir?

- A Yetenek testleri
- B Kişilik testleri
- C Başarı testleri
- D Tutum testleri
- E İlgi envanterleri

Yanıt Açıklaması:

Başarı testleri, bireyin eğitim süreci içinde ya da belirli çevre koşulları altında ne kadar öğrendiğini ölçen testlerdir.

8.SORU

Aşağıdakilerden hangisi gelişimi etkileyen faktörler arasında yer alan ve "bireysel farklılık" olarak nitelendirilen özellikler arasında yer almamaktadır?

- A Aile yapısındaki farklılıklar
- B

- Ailenin benzer sosyal çevrede yer alması
- C Ailenin eğitim anlayışındaki farklılıklar
- D Ailenin kültürel farklılıkları
- E Ailenin ekonomik durumundaki farklılıklar

Yanıt Açıklaması:

Ailenin benzer bir sosyal çevrede yer alması, gelişimde bireysel bir farklılık değil benzerlik yaratmaktadır. Doğru cevap B'dir.

9.SORU

Aşağıdaki gözlem tekniğine ilişkin davranışlar ve örnek gözlemlerinden hangisi verilen davranışı doğru olarak örneklendirmektedir?

- A Fiziksel eylemler: Bir çocuğun resim çizme sürecinde yaptığı hareketler
- B Sözel davranışlar: Yüz ifadeleri, ses tonu ve beden dili şekilleri
- C Zamansal desenler: Bir çocuğun odasının diğer odalara olan yakınlığı
- D Fiziksel nesneler: Bir çocuğun kitabındaki görsellerin sayısı
- E Sözel ve biçimsel kayıtlar: Çocukların bir haftada geliştirdiği ürünler.

Yanıt Açıklaması:

Gözlem tekniğine ilişkin davranışlar ve örnek gözlemlerinden A şıkkı dışındakiler doğru örneği içermemektedir. Doğru eşleştirmeye sahip olan seçenek A'dır.

10.SORU

İnsanların kişiliklerini ve hareketlerini biyolojik kökenlerinin şekillendirdiğini determinist (belirlemeci) bir biçimde savunan yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A Fizyolojik Kuram
- B Psikodinamik Kuram
- C Davranışçı Kuram
- D Humanistik Kuram
- E Bilişsel Kuram

Yanıt Açıklaması:

Bu kuram davranışların biyolojik ve fizyolojik temelleri ile ilgilenmektedir. Bu kurama yapılan en temel eleştiri insan davranışlarını ve kişiliğini açıklarken aşırı

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

indiremeci olmasıdır. Bu kuram insanların kişiliklerini ve hareketlerini biyolojik kökenlerinin şekillendirdiğini determinist (belirlemeci) bir biçimde savunmaktadır. Bu kurama dayalı araştırmalar çocukların beyin fonksiyonlarındaki değişime bakarak çocukların nasıl öğrendiklerini ve geliştiklerini anlamaya çalışmaktadır

16.SORU

Aşağıdakilerden hangisinde araştırma süreçleriyle ilgili ayrıntılı bilgiler ayrıntılı bir biçimde yer alır?

- A Aydınlatılmış onam
- B Sağlık raporu
- C Etik kurul izin belgesi
- D Resmi mektup
- E Veli izin belgesi

Yanıt Açıklaması:

Aydınlatılmış onamda araştırma süreçlerine ilişkin ayrıntılı bilgiler olmalı, olası sorunlar ve çözüm önerilerine yer verilmeli (örneğin, görüşme yaparken çocuk bayılırsa ne yapılacağı gibi) ve çocukların araştırmadan istedikleri anda ayrılacakları belirtilmelidir.

17.SORU

Çocuklarla araştırma yürütmenin bir takım farklılıkları ve kendine özgü nitelikleri vardır. örneğin bir çocuk araştırma sırasında olayları abartabilir ya da yalan söyleyebilir. Bu durumda nitel ya da nicel hangi konuda bilimsel bir sorun ortaya çıkar?

- A Çocuğa yetişkin bakış açısının dayatılması ile ilgili
- B Dilin anlaşılabilirliği ile ilgili
- C Araştırmanın bağlamı ve ortamı ile ilgili
- D Geçerlik ve güvenilirlik ile ilgili
- E Yakınlık kurulması ile ilgili

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

18.SORU

Standart testler ve benzeri gelişim envanterleri ve başarı testleri dışında kalan hemen her türlü değerlendirme tipini içeren geniş bir değerlendirme. Aşağıdakilerden hangisiyle ifade edilmektedir?

- A Formal Değerlendirme
- B Çevreli Değerlendirme

C Genel Değerlendirme

D Standart Değerlendirme

E İnfomal Değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

İnfomal değerlendirme, standart testler ve benzeri gelişim envanterleri ve başarı testleri dışında kalan hemen her türlü değerlendirme tipini içeren geniş bir değerlendirmedir.

19.SORU

Aşağıdakilerden hangisi formal değerlendirmenin özelliklerinden biridir?

- A Akran bireylerin ölçülen öz becerileri karşılaştırılarak değerlendirilir.
- B Alanyazında performans ya da özgün değerlendirme olarak bilinir.
- C Daha çok doğal ortamlarda ve rutin etkinliklerde gerçekleştirilir.
- D Öğretim ve değerlendirme arasında doğrudan bağ kurulmasını sağlar.
- E Portolyo değerlendirme formal bir değerlendirme türüdür.

Yanıt Açıklaması:

Formal değerlendirmede aynı yaş gurubundaki bireylerin ölçülen öz becerilerini karşılaştırıp değerlendirme yapılır. Dolayısıyla doğru cevap budur. Alanyazında performans veya özgün değerlendirme olarak infomal değerlendirme adlandırılmaktadır. Yine infomal değerlendirmeler doğal ortamlarda ve rutin etkinlikler kapsamında yapılarak öğretim ve değerlendirme arasında da bağ kurulur. Portfolyo değerlendirme formal değerlendirme değil infomal bir değerlendirmedir.

20.SORU

Aşağıdakilerden hangisi standart testlerden biri değildir?

- A Mesleki ilgi envanteri
- B Renk körlüğü testi
- C Kişilik testi
- D Akademik yetenek testi
- E Müzik yeteneği testi

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Standart testler maksimum performans (yetenek, başarı testleri), tipik davranış testleri (ilgi envanterleri, kişilik testleri, tutum ölçekleri) olarak iki gruba ayrılır.

1.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, çocuklarda tanınması gereken özelliklerden biri değildir?

- A Fiziksel özellikler
- B Biyolojik özellikler
- C Davranışsal özellikler
- D Mesleki özellikler
- E Sosyo-kültürel ve ekonomik özellikler

Yanıt Açıklaması:

Bireyin tanınması gereken özellikleri üç ana başlıkta toplanmaktadır. Bunlar; bireyin fiziksel ve biyolojik özellikleri, davranışsal özellikleri ve sosyokültürel ve ekonomik koşullarıdır.

2.SORU

Aşağıdakilerden hangisi odak grup görüşmesini yönetirken yöneticilerin dikkat etmesi gereken konulardan biri değildir?

- A Görüşme ilkelerinin belirtilmesi
- B Katılımcıların kendilerini tanıtmalarını istemesi
- C Görüşülecek konunun kısa bir özetinin yapılması
- D Açılış sorusunun sorulması
- E Kısa bir hoş geldiniz konuşması yapılması

Yanıt Açıklaması:

Odak grup görüşmesini yönetirken yöneticilerin kısa bir giriş yapmaları görüşmenin akışı açısından önemlidir. Bunu yaparken yöneticilerin dikkat etmesi gereken konular şunlardır:

- Kısa bir hoş geldiniz konuşması yapılması,
- Görüşülecek konunun kısa bir özetinin yapılması,
- Görüşme ilkelerinin belirtilmesi,
- Açılış sorusunun sorulması.

3.SORU

Sistematik gözlem sırasında "çocuğa ilişkin ya da önceden tanınan kardeşlerine ilişkin görüşlerin gözlem sonuçlarını etkilememesi" gerekliliği aşağıdaki seçeneklerde yer alan kurallardan hangisini karşılamaktadır?

- A Diğer değerlendirme alanlarını göz önünde bulundurma.

- B Bir çocuğa ya da bir davranışa odaklanma
- C Gözlem sırasında nesnel olma
- D Hem sözel hem de bedensel davranışları gözlemleme
- E Fark edilmeden gözlem yapma

Yanıt Açıklaması:

Soruda C seçeneğinde yer alan nesnel olma özelliği anlatılmaktadır. Doğru cevap C seçeneğidir.

4.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, okul öncesi dönemde çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan tekniklerden biri değildir?

- A Standart Testler
- B Durumsal Testler
- C Gözlemsel Teknikler
- D Kendini Anlatma Teknikleri
- E Deneysel Testler

Yanıt Açıklaması:

Öte yandan bir başka sınıflamada da bilgi kaynağı, bilginin elde edilme biçim ve süreci ile bilgilerin toplanması aşamasında yapılabilecek hata kaynakları dikkate alınarak yapılan sınıflamaya göre de aşağıda sıralanan dört farklı teknik oluşturulmuştur (MEB, 2013a): Bunlar; Standart testler, Durumsal testler, Kendini anlatma teknikleri, Gözlemsel teknikler

5.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ 1900'LÜ YILLARDA EYLEM ARAŞTIRMALARINI ORTAYA ATAN KİŞİDİR?

- A Harris
- B Punch
- C Wright Mills
- D Kurt Lewin
- E Glendinning

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmalarını ilk kez 1900'lü yıllarda Kurt Lewin ortaya atmıştır.

1.SORU

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Aşağıdakilerden hangisi Schenk ve Williamson'a göre bir araştırmada dikkat edilmesi gereken noktalardan değildir?

- A
Araştırmanın çocuk ve aile üzerindeki olası etki ve sonuçları göz önünde bulundurulmalıdır.
- B
Veri toplama sürecinin planlanması ve uygulanmasında temel etik ilkeler dikkate alınmamalıdır.
- C
Araştırma hakkında uzmanlarla görüş alışverişinde bulunulmalıdır.
- D
Çocukların araştırmadan elde edecekleri yarar ve görecekları zararlar göz önünde bulundurulmalıdır.
- E
Gerekli önlemler alınmadığında araştırma devam ettirilmemelidir.

Yanıt Açıklaması:

Veri toplama sürecinin planlanması ve uygulanmasında; temel etik ilkeler, çocuk katılımı, etik danışmanlık gibi yasal ve mesleki gereklilikler, kültür, cinsiyet gibi temel konular göz önünde bulundurulmalıdır.

2.SORU

Anekdöt kayıtları, bazı sınırlılıklara da sahiptir. Aşağıdaki şıklardan hangisi bu sınırlılıklardan değildir?

- A
Hangi davranışın gözlenmesi gerektiğine karar vermek zor olabilir
- B
Gözlenen davranışın unutulmadan ve kısa bir süre içinde kayıt edilmesi gerekir
- C
Gözlemcinin çocuğa ilişkin önceki deneyimleri nesnelliği olumsuz yönde etkileyebilir
- D
Her bir çocuk için haftada en az bir ya da iki tane anekdot kaydı tutmaya özen göstermek.
- E
Bir gün içindeki çok küçük bir kesitten alınan gözlem sonuçları yanıltıcı olabilir

Yanıt Açıklaması:

Anekdöt kayıtları, bazı sınırlılıklara da sahiptir. Bunlar şu şekilde belirtilir; Hangi davranışın gözlenmesi gerektiğine karar vermek zor olabilir, Gözlenen davranışın unutulmadan ve kısa bir süre içinde kayıt edilmesi gerekir, Gözlemcinin çocuğa ilişkin önceki deneyimleri nesnelliği olumsuz yönde etkileyebilir, Bir gün içindeki çok küçük bir kesitten alınan gözlem sonuçları yanıltıcı olabilir

3.SORU

Sergilenen durum ve davranış hakkında toplanan farklı türde bilgiler bütünü nedir?

- A
Veri
- B
Gözlem
- C
Sunum
- D
Deney
- E
Görüşme

Yanıt Açıklaması:

Gözlem, sergilenen durum ve davranış hakkında toplanan farklı türde bilgiler bütünüdür. Genellikle bu izleme sürecinde araştırmacının gözlem yaptığı çocuk veya grupta iletişim kurması beklenmez. Gözlem çalışmalarında veri toplayan gözlemcinin rolü gözlenen olaya tanıklık etmek ya da olayla ilgili olarak sürekli kayıt tutmaktır. Her iki durumda da gözlemin bilimsel bir sorgulama aracı olarak kullanılabilmesi için bazı şartları yerine getirmesi beklenir.

4.SORU

EN ESNEK VE KAPSAMI EN GENİŞ OLAN GÖRÜŞME TÜRÜ HANGİ GÖRÜŞMEDİR?

- A
İnteraktif
- B
Yarı yapılandırılmamış
- C
Yarı yapılandırılmış
- D
Yapılandırılmış
- E
Yapılandırılmamış

Yanıt Açıklaması:

En esnek ve kapsamı en geniş olan görüşme türü Yapılandırılmamış görüşmedir.

5.SORU

Erken çocukluk dönemin çocuğun gelişim ve eğitiminden sorumlu iki eğitim ortamı vardır. Bunlar biri aile ise diğeri aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Eğitim kurumları
- B
Sağlık kurumları
- C
Orta öğretim kurumları
- D
Okul öncesi eğitim kurumları
- E
Üniversiteler

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

6.SORU

ÖĞRENCİLERİN HERHANGİ BİR PROGRAMA VEYA ÖĞRETİM ETKİNLİĞİNE BAŞLAMADAN ÖNCEKİ BİLİŞSEL DAVRANIŞLARINI, DUYUŞSAL ÖZELLİKLERİNİ VE DEVİNSEL/PSİKO-MOTOR BECERİLERİNİ BELİRLEMEK ANLAMINA GELEN DEĞERLENDİRME TÜRÜ AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

- A
Biçimlendirici değerlendirme
- B
Düzey belirleyici değerlendirme
- C
Tanılayıcı değerlendirme
- D
Eğitsel değerlendirme
- E
Bütüncül değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

Tanılayıcı değerlendirmenin (diagnostic evaluation) amacı öğrencilerin herhangi bir programa veya öğretim etkinliğine başlamadan önceki bilişsel davranışlarını, duyuşsal özelliklerini ve devinsel/psiko-motor becerilerini belirlemektir. Doğru cevap C'dir.

2.SORU

Çocuklarla yapılan bir araştırmada çocuklar araştırmanın olası tüm sonuçları hakkında bilgilendiriliyorsa hangi etik ilkeye uygun davranılmıştır?

- A
Aydınlatılmış onam
- B
Eşitlik ve ayırım yapmama
- C
Çocuğa saygı gösterme
- D
Mülkiyet
- E
Metodolojik sınırlılıklar

Yanıt Açıklaması:

Aydınlatılmış onam ilkesine göre çocuklar araştırmanın olası tüm sonuçları hakkında bilgilendirilmelidir. Çocuklarla araştırma yaparken en hassas konulardan biri Etik Kurullar ve yürürlükteki yasalar tarafından belirlenen süreçlere uygun izinlerin alınmasıdır.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocuklarla görüşme yapan bir araştırmacının dikkat etmesi gereken gelişim alanlarından biri değildir?

- A
Sosyokültürel
- B
Bilişsel
- C

- Dilsel
- D
- Duygusal
- E
- Psikososyal

Yanıt Açıklaması:

Çocukların düşünceleri, bilişsel, dilsel ve duygusal gelişimlerine bağlıdır. Bundan dolayı görüşmeciler çocuklarla görüşme yaparken onların bilişsel, dilsel, duygusal ve psikososyal gelişimleri dikkate alınarak sorular hazırlamalıdır.

4.SORU

Hangi yaş aralığındaki birey, belli bir işte yeteri kadar deneyimi ve yeteneği olmayan kimse (çocuk) sayılır?

- A
0-3 yaş
- B
0-5 yaş
- C
0-7 yaş
- D
0-15 yaş
- E
0-18 yaş

Yanıt Açıklaması:

0-18 yaş aralığındaki her birey, belli bir işte yeteri kadar deneyimi ve yeteneği olmayan kimse çocuktur.

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi denetim listelerinin diğer tekniklere göre üstünlüklerinden biridir?

- A
Öğretmenin kullanım sırasında sınıftaki sorumluluklarını devretmesi gerekir.
- B
Aynı anda birden fazla çocuk için doldurulamaz.
- C
Tüm gelişim alanları için kullanılamaz
- D
Bireysel olarak her bir çocuk için ayrı ayrı kullanılabilir.
- E
Var olan geçerli ve güvenilir denetim listelerinden biri seçilemez.

Yanıt Açıklaması:

Denetim listelerinin diğer tekniklere göre üstünlükleri; kullanımı kolaydır, aynı anda birden fazla çocuk için doldurulabilir, öğretmenin kullanım sırasında sınıftaki sorumluluklarını devretmesi gerekmez

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi bir davranışın iyi olup olmamasıyla ilgili tereddütlerin veya itirazların ortaya çıkma durumudur?

- A

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Pozitivizm
B
Paradigma
C
Psikodinami

D
Etik sorun
E
Etik ikilem

Yanıt Açıklaması:

Etik sorun; bir davranışın iyi olup olmamasıyla ilgili tereddütlerin veya itirazların ortaya çıkma durumu.

7.SORU

I. Aydınlatılmış onam
II. Mülkiyet

III. Eşitlik ve ayırım yapmama
IV. Çocuğu bilgilendirme

Yukarıdaki maddelerden hangileri Unicef'e göre çocuklarla yapılacak araştırmalardaki etik ilkelere aittir?

A
Hepsi
B
II ve IV
C
III ve IV
D
I ve II
E
II ve III

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarla araştırma yaparken uyulması gereken temel etik ilkeleri Unicef'in önerdiği başlıklar temel alınarak verilmiştir.

2.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocuklarla araştırma yaparken UNICEF'in önerdiği etik ilkelere aittir?

A
Aydınlatılmış onam
B
Çocuğu bilgilendirme
C
Eşitlik ve ayırım yapmama
D
Doğal ortamına müdahalede bulunmama
E
Metodolojik sınırlılıklar

Yanıt Açıklaması:

Unicef'e (2002) göre, çocuklarla yapılacak araştırmalardaki etik ilkeler; • Aydınlatılmış onam • Çocuğu bilgilendirme • Eşitlik ve ayırım yapmama • Çocuğa ve düşüncelerine saygı gösterme • Mülkiyet • Metodolojik sınırlılıklardır. Doğru cevap D şıkkıdır.

3.SORU

En temel eleştirisi insan davranışlarını ve kişiliğini açıklarken aşırı indirgemeci olan, çocukların beyin fonksiyonlarındaki değişime bakarak çocukların nasıl öğrendiklerini ve geliştiklerini anlamaya çalışan kuram hangisidir?

A
Fizyolojik kuram
B
Hümanistik kuram
C
Davranışçı kuram
D
Psikodinamik kuram
E
Bilişsel kuram

Yanıt Açıklaması:

Fizyolojik kuram davranışların biyolojik ve fizyolojik temelleri ile ilgilenmektedir. Bu kurama yapılan en temel eleştiri insan davranışlarını ve kişiliğini açıklarken aşırı indirgemeci olmasıdır. Bu kuram insanların kişiliklerini ve hareketlerini biyolojik kökenlerinin şekillendirdiğini determinist [belirlemeci] bir biçimde savunmaktadır. Bu kurama dayalı araştırmalar çocukların beyin fonksiyonlarındaki değişime bakarak çocukların nasıl öğrendiklerini ve geliştiklerini anlamaya çalışmaktadır. Doğru cevap A'dır.

4.SORU

Aşağıdakilerden hangisi yargı içermeyen bir anekdot için gözlenen davranış kaydı örneğidir?

A
Ayşe resminde kırmızı renk kullandı.
B
Ayşe resminde kırmış rengi mükemmel kullandı.
C
Ayşe resminde kırmızı rengi sınıfta en iyi kullanan öğrenciydi.
D
Ayşe, resminde kırmız rengi sevmeyi için kullanmadı.
E
Ayşe resminde sanırım Ali'den etkilenecek kırmızı rengi kullandı.

Yanıt Açıklaması:

Anekdot kaydı tutulurken gözlenen davranış olduğu gibi betimlenmelidir. Yargı, görüş ve yorumlar anekdot formunun "notlar ve yorumlar" başlığına yazılabilir.

5.SORU

Paradigma ne demektir?

A
Okült ve ezoterik bilgilerin tümüne verilen ad
B
Soyutlamanın başka bir türüne verilen ad
C

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Yerel değerlerin benimsenmesiyle oluşan düşünceye verilen ad

D
Herhangi bir alanda benimsenen yazılı ve yazılı olmayan tüm kurallara verilen ad

E
Bir malzemenin içselleştirilmesiyle oluşan yeni yapıya verilen ad

Yanıt Açıklaması:

Herhangi bir alanda benimsenen yazılı ve yazılı olmayan tüm kurallara verilen ada paradigma denir.

6.SORU

Psikodinamik kuramların temelini hangi büyük düşünür ortaya atmıştır?

A
Marx

B
Trocki

C
Jung

D
Freud

E
Voltaire

Yanıt Açıklaması:

Psikodinamik kuramların temelini Freud ortaya atmıştır.

7.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanıma amaçlı yapılacak bir gözlemin ilk aşamasıdır?

A
Konu ve amacın belirlenmesi

B
Gözlenebilir ölçütlerin belirlenmesi

C
Ortamin seçilmesi

D
Gözlem türünün seçilmesi

E
Kayıtların sistematik tutulması

Yanıt Açıklaması:

Çocukları tanıma ve değerlendirme amaçlı yapılacak bir gözlemin ilk aşaması değerlendirme konusu ve amaçlarının belirlenmesidir. Diğer aşamalar bundan sonra gelir.

8.SORU

Nitel ve nicel araştırmaların özelliklerini içeren araştırma grubuna ne ad verilir?

A
Temel araştırmalar

B
Eylem araştırması

C
Uygulamalı araştırmalar

D
Değerlendirme araştırmaları

E
Analitik araştırmalar

Yanıt Açıklaması:

Üçüncü grupta yer alan analitik araştırmalar, nicel ve nitel araştırmanın özelliklerini içeren araştırmalardır.

9.SORU

İnsan davranışlarının bilinç dışı güçler tarafından yönetildiğini savunan kuram hangisidir?

A
Fizyolojik

B
Sosyo-Ekonomik

C
Fiziksel

D
Psikodinamik

E
Evrensel

Yanıt Açıklaması:

Psikodinamik Kuramlar
Bu kuramın temelleri Freud'un (1909) psikanalitik kurama ilişkin görüşlerine dayanmaktadır. Daha sonra Adler, Jung ve Erikson tarafından geliştirilen bu kuramda davranışı yöneten dinamikler ve dürtülerle ilgilenilmektedir. Bu kurama göre insan davranışları bilinç dışı güçler tarafından yönetilmektedir. Freud (1909) bu kuramı kullanarak 'Küçük Hans' diye bilinen bir durum çalışması gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada atlarla ilgili korkusu olan beş yaşındaki bir çocuğun, bu korkusunun gelişmesinde etkili olan bilinçaltı durumları ortaya çıkarmıştır. Bu kuram araştırma süreçlerinde çocukların bulundukları gelişim dönemlerini dikkate almayı öngörmektedir.

10.SORU

I. Temel araştırmalar, uygulamalı araştırmalar, değerlendirme araştırmaları ve eylem araştırması

II. Nicel ve nitel araştırmalar

III. Analitik araştırmalar

Yukarıdaki maddelerden hangisi veya hangileri McMillan'ın eğitim araştırmalarındandır?

A
I ve II

B
I ve III

C
II ve III

D
Hepsi

E
Sadece II

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Yanıt Açıklaması:

McMillan (2004) eğitim araştırmalarını üç başlıkta incelemektedir. Bunlar; 1. Temel araştırmalar, uygulamalı araştırmalar, değerlendirme araştırmaları ve eylem (akisyon) araştırması 2. Nicel ve nitel araştırmalar 3. Analitik araştırmalar.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisinde çocuklarda tanınması gereken üç özellik doğru olarak verilmiştir?

- A Fiziksel ve biyolojik özellikler, etnik özellikler, sosyo-kültürel ve ekonomik özellikler
- B Davranışsal özellikler, kalıtsal özellikler, sosyo-kültürel ve ekonomik özellikler
- C Fiziksel ve biyolojik özellikler, davranışsal özellikler, sosyo-kültürel ve ekonomik özellikler
- D Davranışsal özellikler, fiziksel ve biyolojik özellikler, etnik özellikler
- E Etnik özellikler, davranışsal özellikler, kalıtsal özellikler

Yanıt Açıklaması:

Bireyin tanınması gereken özellikleri üç ana başlıkta toplanmaktadır. Bunlar; bireyin fiziksel ve biyolojik özellikleri, davranışsal özellikleri ve sosyo-kültürel ve ekonomik koşullarıdır.

12.SORU

Aşağıdakilerden hangisinde çocukların öğrenme ve gelişim düzeylerini belirlemek için gözlem yapılmıştır?

- A Çocuğun bir hikayeyi canlandırabilme becerisini ölçmek için
- B Etkinlik sürecini değerlendirmek için
- C Öğrenme yaklaşımını belirlemek için
- D Velilerle iletişimi sağlamak için
- E Yönetime değerlendirme yapmak için

Yanıt Açıklaması:

Çocukların öğrenme ve gelişim düzeylerini belirlemek için gözlem yapılmasının amacı çocukların performansları izlenerek eğer varsa önceden belirlenen öğrenme becerilerine ya da gelişim göstergelerine ne düzeyde sahip oldukları belirlenir ve gerekirse her bir çocuk için yeni öğrenme etkinlikleri tasarlanır. Bu nedenle A seçeneğindeki ifade bir beceriyi ölçmeye ilişkin olduğundan doğru cevaptır. Diğer seçenekler ders ya da etkinlik sürecinin etkililiğinin incelenmesi amacıyla yapılan gözlemi kapsamaktadır.

13.SORU

Hangisi anekdot kaydının sınırlılıkları arasında yer alır?

- A Kullanımı kolaydır.
- B Ürüne değil sürece odaklanmayı sağlar.
- C Gözlenen davranışın unutulmadan ve kısa bir süre içinde kayıt edilmesi gerekir.
- D Kısa anekdot kayıtları dahi verimli olabilir.
- E Çocuk gelişimine uygun betimsel veriler sağlar.

Yanıt Açıklaması:

Çocukları tanıma ve değerlendirmede sıklıkla kullanılan bir gözlemsel teknik olarak anekdot kayıtları, bazı sınırlılıklara da sahiptir. Bunlar şu şekilde belirtilebilir: Hangi davranışın gözlenmesi gerektiğine karar vermek zor olabilir. Gözlenen davranışın unutulmadan ve kısa bir süre içinde kayıt edilmesi gerekir.

14.SORU

Zor bir iklim ve doğa koşullarında yaşayan bir çocuğun özellikleri ile böyle bir duruma maruz kalmayan çocuğun özelliklerinin aynı olmaması sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerin hangisi ile açıklanabilir?

- A Aile yapısındaki farklılıklar
- B Ailenin eğitim anlayışı
- C Ailenin yaşadığı çevrenin olanakları
- D Ailenin tutumlarındaki farklılıklar
- E Ailenin sosyal farklılıkları

Yanıt Açıklaması:

Bireyin karşılaştığı olanaklar, yaşantı zenginliği açısından önemlidir. Bireyin yaşadığı sosyal çevrenin dışında etkileşimde bulunduğu doğal çevrenin özellikleri de bireylerin yaşamlarını etkilediğinden davranışlarına etki etmektedir. Bu nedenle ailenin yaşadığı çevrenin olanakları çocukların özelliklerini etkilemektedir.

15.SORU

Eylem araştırması türünde olan çalışmalarda aşağıdaki adımlardan hangisi yer almaz?

- A Uygulama
- B Tanımlama
- C Değerlendirme

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

D
Planlama
E
Genelleme

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmaları planlama, uygulama, tanımlama ve değerlendirme döngüsünün ardışık olarak yerine getirilmesiyle gerçekleştirilmektedir. Eylem araştırmalarında genelleme kaygısı olmadığından dolayı genelleme adımı uygulanmaz.

16.SORU

Karar verme, yargıda bulunma, bir hüküm verme süreci nasıl adlandırılır?

A
Tanıma
B
Özgünlük
C
Dışadönüklük
D
Yargılama
E
Değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

Değerlendirme karar verme, yargıda bulunma, bir hüküm verme sürecidir. Değerlendirme, yapılan ölçme sonucunda elde edilen sonuçların bir ölçütle karşılaştırılarak elde edilen ölçümün değeri hakkında karar verme işlemidir. Bu bağlamda ölçme, değerlendirmenin ön koşuludur. Bir başka deyişle ölçme yapılmadan herhangi bir değerlendirme yapılamaz. O'meğin, Türkçe dersinin sınavından alınan puanın, dersin geçme barajıyla karşılaştırılarak öğrencinin dersten geçip geçemediğine, başarılı ya da başarısız olup olmadığına karar verme işi bir değerlendirmedir.

17.SORU

İnformel değerlendirmenin eş anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

A
Geleneksel değerlendirme
B
Nesnel değerlendirme
C
Özel değerlendirme
D
Standart değerlendirme
E
Otantik değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

İnformel değerlendirme, performans değerlendirme, özgün (otantik; authentic) değerlendirme, doğrudan (direct) değerlendirme gibi kavramlarla da ifade edilmektedir.

18.SORU

Aşağıdakilerden hangisi "Yapılandırılmış Görüşme Türü" nün özelliklerinden biridir?

A
İnformal ve esnek,
B
Ek sorular sorulabilir,
C
Denetimi zor,
D
Formal,
E
Yarı formal,

Yanıt Açıklaması:

Görüşme türleri ve özellikleri :

Yapılandırılmamış Görüşme

- İnformal
- Esnek
- Denetimi zor

Yarı Yapılandırılmış Görüşme

- Yarı formal
- Ek sorular sorulabilir
- Denetimi kolay/zor

Yapılandırılmış Görüşme

- Formal
 - Katı
 - Denetimi kolay
- Doğru cevap " D " dir.

19.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocuk yaş aralığı olarak tanımlanır?

A
0-6 yaş
B
0-8 yaş
C
0-12 yaş
D
0-16 yaş
E
0-18 yaş

Yanıt Açıklaması:

Çocuk, 0-18 yaş aralığındaki her birey, belli bir işte yeteri kadar deneyimi ve yeteneği olmayan kimse.

20.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, bireyin sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerinden değildir?

A
Fiziksel ve biyolojik özellikler
B
Aile yapısındaki farklılıklar
C

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Ailenin eğitim anlayışı ve tutumundaki farklılıklar

D

Ailenin yaşadığı çevrenin olanakları

E

Ailenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumundaki farklılıklar

Yanıt Açıklaması:

Sosyo-kültürel ve ekonomik özellikler, aile yapısındaki farklılıklar, ailenin eğitim anlayışı ve tutumlarındaki farklılıklar, ailenin yaşadığı çevrenin olanakları ve ailenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumundaki farklılıklar olarak gruplanabilir.

1.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ ÇOCUKLARLA ARAŞTIRMA YÜRÜTMENİN YETİŞKİNLERDEN FARKLI OLMASINA YOL AÇAN FAKTÖRLERDEN BİRİ DEĞİLDİR?

A

Dilin anlaşılabilirliği

B

Uygun araştırma yöntemi

C

Geçerlik ve güvenilirlik

D

Araştırma bağlamı ve ortamı

E

Zeka

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarla araştırma yapmanın yetişkinlerden farklı olmasına yol açan faktörler; dilin anlaşılabilirliği, uygun araştırma yönteminin kullanımı, analiz, geçerlik ve güvenilirlik, araştırma bağlamı ve ortamı olabilir. Ancak ünite de zeka konusunda bir farklılığa değinilmemiştir. Doğru cevap E'dir.

2.SORU

Öğrencilerin program sonundaki başarı düzeylerini belirlemeye dönük öğrencilerin kazandıkları davranış ve becerilerin ölçülmesini amaçlayan değerlendirmeye ne ad verilir?

A

İnformel değerlendirme

B

Tanılayıcı değerlendirme

C

Doğrudan değerlendirme

D

Biçimleyici değerlendirme

E

Düzyer belirleyici değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

Düzyer belirleyici değerlendirme (summative evaluation), program sonunda ya da bir öğretim etkinliği sonunda yapılan öğrencinin program

sonundaki başarı düzeyini belirlemeye dönük öğrencilerin kazandıkları davranış, özellik ve becerilerin ölçülmesini amaçlayan değerlendirmedir.

3.SORU

Çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde bazı özellikler dikkate alınır. Bunlardan biri de sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerdir. Aile burada oldukça önemlidir. Aşağıdakilerden hangisi bu başlık altında dikkate alınan farklılıklardan biri değildir?

A

Aile yapısındaki farklılıklar

B

Ailenin eğitim anlayışı ve tutumlarındaki farklılıklar.

C

Ailenin sağlık durumu.

D

Ailenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumundaki farklılıklar.

E

Ailenin yaşadığı çevrenin olanakları.

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı C şıkkıdır.

4.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocukların tanınması gereken sosyo-kültürel ve ekonomik özelliklerinden biridir?

A

Çocuğun aile yapısındaki farklılıklar.

B

Çocuğun fiziksel özellikleri.

C

Çocuğun öğrenme ve uyum gücünü.

D

Çocuğun ilgi ve yetenekleri.

E

Çocuğun duygusal durumları.

Yanıt Açıklaması:

Çocuğun aile yapısındaki farklılıklar çocuklarda tanınması gereken sosyo-kültürel ve ekonomik yönler kapsamındadır. Çocuğu fiziksel özellikleri, öğrenme ve uyum gücünü çocuğun fiziksel ve biyolojik özellikleri kapsamında değerlendirilmektedir. Çocukların ilgi, yetenek ve duygusal durumları ise davranışsal özellikler arasında yer almaktadır.

5.SORU

Sistematiik sorgulamaya ne ad verilir?

A

Olay

B

Roman

C

Araştırma

D

Tanılama

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

E
Kişilik

Yanıt Açıklaması:

Araştırma, bir takım olguların ortaya çıkarılması için bilgilerin aranması ya da bu amaçla yapılan her türlü sistemli çalışmayı içeren inceleme. Kısaca araştırma sistematik sorgulama.

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi "Dersteki örnekler hakkında ne düşünüyorsunuz" biçimindeki bir sorunun türü nedir?

- A
Açık uçlu
- B
Açımlayıcı
- C
Doğrudan
- D
Yönlendirici
- E
Varsayımlı

Yanıt Açıklaması:

Açık uçlu sorular konuşmayı özendirici sorulardır. Açımlayıcı sorular ayrıntıları araştırır. Doğrudan sorular, bilgi edinmek amaçlı sorulardır ve yanıtları kısa ve kısıtlı olabilir. Yönlendirici sorular, bilgiyi doğrulamak ve ikna etmek amaçlı sorulardır. Varsayımlı sorular, varsayımın doğruluğunu onaylatmak ve bununla ilgili bir konuda bilgi toplamak amacıyla sorulan soru türüdür.

1.SORU

Çocuklarını tanıma ve değerlendirme sürecinde bazı temel ilkeler gözetilmektedir. Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

- A
Çocuğun fiziksel gelişimi dikkate alınmalı ve değerlendirme sonuçları ile fiziksel gelişim karşılaştırılmalıdır.
- B
Çocukları tanıma ve değerlendirme konusunda birçok teknik ve araç vardır. Ancak kullanılan teknik ve araç amaca uygun olmalı ve tekniği bilen kişiler tarafından uygulanmalıdır.
- C
Çocuk hakkında elde edilen bilgiler, çocukla uygun bir biçimde paylaşılmalıdır. Çünkü çocuğu tanımanın asıl amacı çocuğun kendisine yardımcı olmaktır.
- D
Çocuğu tanıma sadece çocuğun tanınması anlamına gelmemektedir. Çocuk tek başına değil, çevresi ile birlikte ele alınmalıdır.
- E
Değerlendirme belli bir amaca hizmet etmelidir. Hem belirli bir amaç için işe sokulan değerlendirme sonuçları elde etmek, hem de elde edilen sonuçların tutarlılığı ve güvenilirliği sağlamak kolay olacaktır.

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı A şıkkıdır.

2.SORU

Seçeneklerden hangisi çocuklarla yapılan araştırmada dikkat edilmesi gereken konular arasında yer almaz?

- A
Temel engel araştırmacının alışkanlıklarıdır.
- B
Temel veri kaynakları çocukların kendileri, aileleri ve toplumdur
- C
Mutlaka nüfusun büyük olduğu ülkelerde çocuk araştırması yapılmalıdır
- D
Araştırmalar çocukların ilgi ve çıkarlarına dayandırılmak zorundadır
- E
Araştırmalar çocukların adına ve onların düşündüğü gibi yürütülmelidir

Yanıt Açıklaması:

Cocuklarla yapılan araştırmada dikkat edilmesi gereken konular:

- Temel engel araştırmacının alışkanlıklarıdır.
- Temel veri kaynakları çocukların kendileri, aileleri ve toplumdur
- Araştırmalar çocukların ilgi ve çıkarlarına dayandırılmak zorundadır
- Araştırmalar çocukların adına ve onların düşündüğü gibi yürütülmelidir

3.SORU

Gözlenen davranışın ne kadar ayrıntılı anlatılması gerektiğine ilişkin bir kural olmasa da bir anekdot kaydında mutlaka bulunması gereken temel öğeler bulunmaktadır. Aşağıdakiler hangisi anekdot kaydında bulunması gereken bu temel öğelerden biri **değildir**?

- A
Öğrencilerin gözlem verilerini anlamasına yardımcı olmak
- B
Gözlenen çocuğun adı, soyadı, yaşı (yıl ve ay olarak) ve sınıfı
- C
Gözlemin yapıldığı ortam ve bağlam
- D
Gözlenen davranışın tanımı
- E
Gözlenen davranışa ilişkin yorum

Yanıt Açıklaması:

A seçeneğindeki bilgi anekdot kaydında bulunması gereken temel öğelerden biri değil, gözlemcinin tanıma amaçlı gözlem yaparken yapması gerekenlerden biridir. Doğru cevap A seçeneğidir.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

4.SORU

Tripp'e göre dört aşamadan oluşan eylem döngüsünün sırası nasıldır?

- A Tanımla, Planla, Uygula, Değerlendir
- B Tanımla, Değerlendir, Planla, Uygula
- C Planla, Uygula, Tanımla, Değerlendir
- D Değerlendir, Tanımla, Planla, Uygula
- E Uygula, Değerlendir, Planla, Tanımla

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmaları planlama, uygulama, tanımlama ve değerlendirme döngüsünün ardışık olarak yerine getirilmesiyle gerçekleştirilmektedir.

5.SORU

PROGRAM YA DA BİR ÖĞRETİM ETKİNLİĞİ SONUNDA YAPILAN, ÖĞRENCİNİN PROGRAM SONUNDAKİ BAŞARI DÜZEYİNİ BELİRLEMeye DÖNÜK ÖĞRENCİLERİN KAZANDIKLARI DAVRANIŞ, ÖZELLİK VE BECERİLERİN ÖLÇÜLMESİNİ AMAÇLAYAN DEĞERLENDİRMEYE VERİLEN AD AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

- A Düzey belirleyici değerlendirme
- B Başarı odaklı değerlendirme
- C Tanılayıcı değerlendirme
- D Biçimlendirici değerlendirme
- E Formal değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

Düzey belirleyici değerlendirme (summative evaluation) program sonunda ya da bir öğretim etkinliği sonunda yapılan öğrencinin program sonundaki başarı düzeyini belirlemeye dönük öğrencilerin kazandıkları davranış, özellik ve becerilerin ölçülmesini amaçlayan değerlendirmedir. Doğru cevap A'dır.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi bir yuvadan çocuklarını almaya gelen ebeveynlerin konuşmalarını gözlemeyi amaçlayan araştırmacının odaklanacağı fenomendir?

- A Sözel davranışlar
- B Fiziksel eylemler
- C Zamansal desenler
- D

Fiziksel nesneler

- E Anlamlı davranışlar

Yanıt Açıklaması:

Bir araştırmacı çocuklarla ilgili fiziksel eylemler, sözel davranışlar, anlamlı davranışlar, mekânsal ilişkiler ve konumlar, zamansal desenler, fiziksel nesneler ile sözel ve biçimsel kayıtlar gibi fenomenleri gözlemleyebilir. Bu kapsamda ebeveynlerin konuşmalarının gözlemlenmesi sözel davranışlarla ilgilidir.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi genel olarak görüşme yaparken izlenmesi gereken ilkelerden biri değildir?

- A Görüşmeyi gerçekleştirmeden önce mutlaka randevunuzu teyit edin
- B Görüşme öncesinde kendinizi tanıttın ve araştırmanın amacını kısaca açıkla
- C Görüşme kayıt altına alınacaksa görüşmenin kayıt altına alınması konusunda katılımcılardan izin isteyin
- D Görüşme öncesinde ve sırasında ses kayıt cihazının düzenli çalışıp çalışmadığını kontrol edin
- E Görüşme için resmi bir ortam hazırlayın

Yanıt Açıklaması:

Katılımcıların kendilerini rahat hissedebilecekleri samimi bir ortam yaratın.

12.SORU

Çocuk olarak tanımlanan belli bir işte yeteri kadar deneyimi ve yeteneği olmayan kimse hangi yaş aralığındadır?

- A 0 - 6
- B 0 -12
- C 3- 12
- D 6 -1 8
- E 0 -18

Yanıt Açıklaması:

0-18 yaş aralığındaki her birey çocuk olarak tanımlanır.

13.SORU

Öncül-davranış-ardıl formatının kullanıldığı gözlem türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Zamana dayalı örneklem

B

Olaya dayalı örneklem

C

Değerlendirme ölçeği

D

Anekdot kayıtları

E

Denetim listeleri

Yanıt Açıklaması:

Olaya dayalı örneklem alma yöntemi neden-sonuç ilişkilerini inceleyen bir gözlem olduğu için Öncül-Davranış-Ardıl formatının kullanılması önerilmektedir. Doğru cevap B'dir.

14.SORU

Öğrenmenin edimsel koşullanmaya, ödül ve ceza sistemine bağlı olarak gerçekleşebileceği konusundaki katkısı aşağıdaki hangi kurama dayalı çalışmalar yapmıştır?

A

Fizyolojik

B

Psikodinamik

C

Davranışçı

D

Hümanist

E

Bilişsel

Yanıt Açıklaması:

Pavlov, Skinner ve Bandura başta olmak üzere davranışçı kuramın temsilcilerinin görüşlerine dayalı olarak, öğrenmenin edimsel koşullanmaya, ödül ceza sistemine bağlı olarak gerçekleşebileceği ve dönüştürülebileceği konularında katkılar sağlamış olup, çocukların gözlem, model alma yollarıyla öğrenebileceği prensiplerini geliştirmişlerdir. Doğru cevap C şıkkıdır.

15.SORU

Bilgi süreçlerinin sonucu olarak ortaya çıkan kurama ne ad verilir?

A

Psikodinamik

B

Bilişsel

C

Hümanistik

D

Davranışçı

E

Fizyolojik

Yanıt Açıklaması:

Bilgi süreçlerinin sonucu olarak ortaya çıkan kurama Bilişsel kuram denir.

1.SORU

Aşağıdakilerden hangisi kurala bağlanmamış bir durumda çocuklarla araştırma yürüten bir araştırmacının karşılaştığı etik durumun adıdır?

A

Etik ikilem

B

Etik sorun

C

Etik ilke

D

Etik kural

E

Etik değer

Yanıt Açıklaması:

Etik ikilem, kurala bağlanmamış durumlarda araştırmacının yasadışı seçim sorunu.

2.SORU

YAKLAŞIK SÜRESİ 60-90 DAKİKADIR.

REHBERLİK EDECEK SORU LİSTESİ BULUNUR.

III. KARMAŞIK TUTUMLARI SINIFLANDIRMAK AMAÇLANIR.

AÇIK UÇLU SORULAR DAHA ÇOK TERCİH EDİLİR.

Yukarıda kimi özellikleri verilen görüşme türü aşağıdakilerden hangisidir?

A

Yarı-yapılandırılmış görüşme

B

Yapılandırılmış görüşme

C

Yapılandırılmamış görüşme

D

Grup görüşmesi

E

Odak grup görüşmesi

Yanıt Açıklaması:

Yarı-yapılandırılmış görüşmelerde görüşmeye rehberlik eden bir soru listesi hazırlanır. Ortalama yarı-yapılandırılmış görüşmelerin süresi 60 ila 90 dakika arasında değişir. Yine açık uçlu sorular tercih edilir ve bu sorularla görüşme yapılan kişilerin karmaşık tutumları sınıflandırılabilir.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi nitel araştırmaya örnek olarak verilebilir?

A

18 yaş altı kaç çocuğun facebook kullandığı

B

Ev hanımlarının sosyal medyayı günde ortalama kaç saat kullandıkları

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

- C
18 yaş altı kızların sosyal medyayı neden kullandıkları
- D
Türkiye'de 30 yaş üstü facebook kullanan kişi sayısı
- E
10 yaşın altında intagram hesabı bulunan çocuk sayısı

Yanıt Açıklaması:

nicel bir araştır- mayla çocukların sosyal ağıları (Facebook, Twitter vb.) ne sıklıkla kullandıkları ya da hangi yaş gruplarının sosyal ağıları daha çok tercih ettiği belirlenebilirken, nitel bir araştırmayla çocukların sosyal ağıları nasıl algıladıkları, sosyal ağıları neden tercih ettikleri ve günlük yaşamlarında nasıl kullandıkları incelenebilir. Buna göre doğru Cevap C'dir.

4.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocuklarla araştırma yapmanın yetişkinlerle araştırma yapmaktan farklı olmasının nedenlerinden değildir?

- A
Yetişkinlerin çocuklara ilişkin algıları
- B
Çocukların toplumdaki konumlarının hafife alınması
- C
Çocukların toplumsal olarak ötekileştirilmesi
- D
Çocukların doğası
- E
Bazı çocukların bilişsel olarak üstün olabilmesi

Yanıt Açıklaması:

...Punch, bu farklılıkların yetişkinlerin çocuklara ilişkin algılarından, çocukların toplumdaki konumlarının hafife alınmasından, çocukların toplumsal olarak ötekileştirilmesinden ve son olarak çocukların doğalarından kaynaklandığını ileri sürmektedir. Doğru cevap E şıkkıdır.

1.SORU

Olaya dayalı örneklem alma sürecinde sorun olduğu düşünülen davranışın kaç farklı boyutu gözlenebilir?

- A
3
- B
4
- C
5
- D
6
- E
7

Yanıt Açıklaması:

Olaya dayalı örneklem alma sürecinde sorun olduğu düşünülen davranışın 5 farklı boyutu gözlenebilir. Bunlar: Sıklık: Olay hangi sıklıkla tekrarlanıyor). Süre: Olay ne kadar sürüyor? Nedenler: Olayın olası

nedenleri? Önem Derecesi: Olayın ne kadar ciddi ve önemli olduğu? Tetikleyiciler: Olayı doğurduğu düşünülen ortam ya da davranışlar ne? şeklindedir.

2.SORU

....., bireyi tanıma teknikleri arasında çok nadir kullanılan tekniklerden biridir. Standart koşullarda yapılan, düzenlenmiş gözleme benzer bir tekniktir. Örneğin, belirli bir amaca yönelmiş bireyin engellendiği zaman ne derecede kızgın ve kavgacı olabileceğinin doğal bir ortamda ya da laboratuvar ortamında gözlenmesi gibi. Yine çocuğa çok sevdiği bir yiyeceğinin ya da bir oyuncağın dokunulmaması koşulu ile yalnız bırakılması sonucunda çocuğun davranışlarının gözlenmesi de buna örnek olarak verilebilir. Yukarıda açıklaması ve örneği verilen, okul öncesi dönemde çocukları tanıma ve değerlendirmede kullanılan teknik aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Standart testler
- B
Yetenek testleri
- C
Durumsal testler
- D
Kendini anlatma teknikleri
- E
Gözlemsel teknikler

Yanıt Açıklaması:

Durumsal testler, bireyi tanıma teknikleri arasında çok nadir kullanılan tekniklerden biridir. Durumsal testler standart koşullarda yapılan, düzenlenmiş gözleme benzer bir tekniktir. Soruda verilen örnekte de durumsal testin kullanımı anlatılmaktadır.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi denetim listelerinin üstünlüklerinden biri değildir?

- A
Ne yapılabildiğinden çok ne yapılmadığına odaklanılabilir.
- B
Kullanımı kolaydır.
- C
Tüm gelişim alanları için kullanılır.
- D
Aynı anda birden fazla çocuk için doldurulabilir.
- E
Yeniden geliştirmek yerine var olanlar kullanılabilir.

Yanıt Açıklaması:

Kontrol listelerinin sınırlıklarından biri çocukların neleri yapabildiklerine değil, neleri YAPAMADIKLARINA odaklanmaya yol açabilir.

4.SORU

Bireyi tanımanın en önemli amacı nedir?

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

- A
Kişisel özelliklerin gelişmiş olması
- B
Kişinin kendini ifade edebiliyor olması
- C
Kişinin gelişimine ve çevresine uyum gösterebilmesine yardımcı olmak
- D
Eğitime yardımcı olmak
- E
Çevresel etkilere karşı dayanıklı olmasını sağlamak

Yanıt Açıklaması:

Bireyi tanınmanın en önemli amacı, onun gelişimine ve çevresine uyum gösterebilmesine yardımcı olmaktır. Bireyin bulunduğu eğitim ortamlarından gerektiği biçimde ve yeterli düzeyde yararlanabilmesi için de bireyi tanımak gerekmektedir. Bu, hem birey hem de bireye yardım etmeye çalışan herkes için kolaylaştırıcı bir durumdur. Çünkü her birey kendine özgü özellikleri olan, biricik ve eşi bulunmayan bir varlıktır. Bu nedenle her çocuğun kendine özgü gelişim düzeyi, gereksinimleri, sorunları, istek ve beklentileri olduğu gibi üstün ve sınırlı yönleri de vardır.

5.SORU

0-18 yaş aralığındaki her bireye ne ad verilir?

- A
Ergen
- B
Çocuk
- C
Erişkin
- D
Öğrenci
- E
Orta Yaşlı

Yanıt Açıklaması:

Cocuk, 0-18 yaş aralığındaki her birey, belli bir işte yeteri kadar deneyimi ve yeteneği olmayan kimse.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

FİNALLERDE NELER GELDİ? NELER GELEBİLİR?

1.SORU

Sadece belirli zamanda yapılan ölçme sonuçlarını değil aynı zamanda süreç içerisinde pek çok noktadan verilerin sunumu portfolyoyu dinamik kılan bir özelliktir. Burada portfolyonun hangi özelliğinden söz etmektedir?

- A
Dinamiktir.
- B
Yansıtıcıdır.
- C
Seçicidir.
- D
Özgündür.
- E
Çok amaçlıdır.

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı A şıkkıdır.

2.SORU

I. Program uzun ve kısa vadede amaçlarına ulaştı mı?
II. Bireysel farklılıklara uygun bir program mı?
III. Kullanılan öğretim stratejilerinin programa etkisi nedir?
Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri programın değerlendirilmesinde cevap aranabilecek sorular arasında yer almaktadır?

- A
Yalnız I
- B
Yalnız II
- C
I ve II
- D
II ve III
- E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Her üç seçenekte programın değerlendirilmesinde cevap aranabilecek sorular arasında yer almaktadır. Dolayısıyla doğru cevap E seçeneğidir.

3.SORU

I. Temel engel araştırmacının alışkanlarıdır.
II. Temel veri kaynakları çocuklar, aileleri ve toplumdur.
III. Araştırmalar çocukların ilgi ve çıkarlarından bağımsız olmalıdır.
Yukarıdakilerden hangisi çocuklarla yapılan araştırmada dikkat edilmesi gereken konular arasında yer alır?

- A
Yalnız I
- B
Yalnız II
- C
I ve II

- D
II ve III
- E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarla araştırma yaparken dikkat edilmesi gereken bazı konular bulunmaktadır. Bunlar sırayla incelendiğinde, temel engel araştırmacının alışkanlarıdır. Temel veri kaynakları çocuklar, aileleri ve toplumdur. Araştırmalar çocukların ilgi ve çıkarlarıyla ilgili olmalıdır. Çocuklara uygun yöntemlerin çocukların adına ve onların düşündüğü biçimde uygulanıyor olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Bu bağlamda III. ifade yanlış olarak verilmiştir.

4.SORU

Olaya dayalı örneklem alma yönteminde problem davranışa ilişkin farklı boyutlar gözlemlenebilir. Aşağıda yer alan boyut ve açıklamalardan hangisi doğru olarak eşleştirilmiştir?

- A
Süre: Olay hangi sıklıkla tekrarlanıyor
- B
Tetikleyiciler: Olayı doğuran nedenler
- C
Neden: Olayın ne kadar önemli ve ciddi olduğu
- D
Önem derecesi: Olayın olası nedenleri
- E
Sıklık: Olay ne kadar sürüyor

Yanıt Açıklaması:

B seçeneğinde yer alan boyut ve açıklaması doğru olarak eşleştirilmiştir. Doğru cevap B seçeneğidir.

5.SORU

Okul öncesi eğitim programında değerlendirme boyutları hakkında aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A
Okul öncesi eğitim programında çocuğun değerlendirilmesi, programın değerlendirilmesi olmak üzere iki farklı boyut vardır.
- B
Çocukların tanınması ve değerlendirilmesi için en etkili yöntem, tanıma testine tabi tutulmasıdır.
- C
Programın değerlendirilebilmesi için öğretmenlerin, hazırladıkları ve uyguladıkları planları tüm boyutları ile ele almaları gereklidir.
- D
Programın değerlendirilmesinde cevap aranabilecek sorulardan biri; programın değerlendirilmesine yalnızca çocukların katılımının sağlanmasıdır
- E

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Öğretmenlerin kendi kendilerini değerlendirebilmeleri için, programa ilişkin değerlendirmelerden elde edilen verileri dikkatle analiz etmeleri yeterlidir.

Yanıt Açıklaması:

A şıkkı yanlıştır. Okul öncesi eğitim programında çocuğun değerlendirilmesi, programın değerlendirilmesi ve öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi olmak üzere üç farklı boyut vardır. B şıkkı yanlıştır. Çocukların tanınması ve değerlendirilmesi için en etkili yöntem, doğal ortamda çocuğun gözlenmesidir. C şıkkı doğrudur. Programın değerlendirilebilmesi için öğretmenlerin, hazırladıkları ve uyguladıkları planları tüm boyutları ile ele almaları gereklidir. Öğretmenlerin planlanan ve uygulanan eğitim süreçleri arasındaki tutarlılığı, ortaya çıkan yeni gereksinimlerin neler olduğunu belirlemeleri ve günlük eğitim akışında yer alan günü değerlendirme zamanına kaydetmeleri beklenmektedir. D şıkkı yanlıştır. Programın değerlendirilmesinde cevap aranabilecek bazı sorular şunlardır (Kandır ve ark., 2010): • Program uzun ve kısa vadede amaçlarına ulaştı mı? • Bireysel farklılıklara uygun bir program mı? • Materyaller, ilgi köşeleri ve benzeri unsurlara ilişkin çevre düzenlemeleri yeterli mi? • Kullanılan öğretim stratejilerinin programa etkisi nedir? • Programın değerlendirilmesine çocuklar ve aileler yeterince katılıyor mu? E şıkkı yanlıştır. Öğretmenlerin kendi kendilerini değerlendirebilmeleri için, programa ve çocuklara ilişkin değerlendirmelerden elde edilen verileri dikkatle analiz etmeleri, kendi ilgi, yetenek ve yönelişlerini belirlemeleri ve kişilik özelliklerini gözden geçirmeleri gereklidir.

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, sınıf ortamının değerlendirilmesinde kullanılan ve en büyük kısıtlılıklarından biri "evet" ya da "hayır" biçiminde yanıtlanan 75 maddeden oluşan ölçme aracıdır?

- A Erken Çocukluk İçin Değerlendirme Profilleri
- B Sınıf Değerlendirme Puanlama Sistemi
- C Erken Çocukluk Çevresi Değerlendirme Ölçeği
- D Gözden Geçirilmiş Form
- E Okul Öncesi Programı Kalite Değerlendirilmesi

Yanıt Açıklaması:

Erken Çocukluk İçin Değerlendirme Profilleri "evet" ya da "hayır" biçiminde yanıtlanan 75 maddeden oluşmaktadır ve yanıtların sadece "evet" ya da "hayır" biçiminde yapılandırılmış olması araca ilişkin önemli bir kısıtlılıktır. Doğru cevap A'dır.

7.SORU

Bir araştırmacı veri toplama aracında belirtilen her bir ifadeye kişisel olarak katılma ve o ifadeyi onaylama düzeyini belirtmek için kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum kararsızım, katılıyorum, kesinlikle

katılıyorum şeklinde ölçütler belirlemiştir. Araştırmacının kullandığı veri toplama türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A Sistematik gözlem formu
- B Derecelendirme ölçeği
- C Portfolyo
- D Denetim listesi
- E Anekdot kaydı

Yanıt Açıklaması:

Derecelendirme ölçekleri, değerlendirilmek istenen beceri ya da özelliğin farklı düzeylerini belirlemek için kullanılan, gözleme dayalı araçlardır. Denetim listelerinde olduğu gibi, derecelendirme ölçeklerinde de gözlem sonuçları sayısal verilere dönüştürülebilir. Ancak, denetim listelerinden en temel farklılıkları, değerlendirilen beceri ya da özelliğin var olup olmasını değil farklı düzeylerini belirlemeleridir.

8.SORU

Hangisi başlıca Standart testlerden **değildir**?

- A Gelişimsel tarama testleri
- B Hazırbulunuşluk testleri
- C Zekâ testleri
- D Matematik testleri
- E Başarı testleri

Yanıt Açıklaması:

Matematik testleri Standart testler norma dayalıdır, niceliksel ve karşılaştırmaya yöneliktir. Ancak kullanılan standart testlerin kesin ve sadece belirli bir konuya odaklanmış olması gereklidir. Standart testlerin başlıcaları gelişimsel tarama testleri, hazırbulunuşluk testleri, zekâ testleri ve başarı testleridir.

9.SORU

Aile içinde sevgi, saygı, dayanışma, hoşgörü ortamının gelişmesini sağlamak ailenin toplum yaşamında üstlendiği görevlerden hangisi ile ilgilidir?

- A Koruyuculuk
- B Biyolojik görev
- C Psikolojik görev
- D Eğitim

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

E
Statü sağlama

Yanıt Açıklaması:

Ailenin toplum yaşamında üstlendiği birtakım görevler vardır. Bu görevler şu şekilde sıralanabilir (Özkalp, 1990):

- Biyolojik görev: Neslinin devamının sağlanması.
 - Ekonomik görev: Ekonomik anlamda bir iş bölümünün gerçekleşmesi.
 - Koruyuculuk: Maddi ve manevi zararlara karşı aile üyelerinin korunması.
 - Psikolojik görev: Aile içinde sevgi, saygı, dayanışma, hoşgörü ortamının gelişmesi.
 - Boş zamanları değerlendirme: Birlikte düzenlenen etkinliklerle, aile üyelerinin boş zamanlarının etkili değerlendirilmesi.
 - Dini görev: Dini bilgiler verilmesi.
 - Statü sağlama: Aile üyelerinin sağladığı statünün bütün aile tarafından paylaşılması.
 - Eğitim: Çocuğa yaşama ilgili bilgiler verilmesi ve okulda edindiği bilgilerin tamamlanarak pekiştirilmesi.
- Doğru yanıt C şıkkında verilmiştir.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanımanın yararlarından değildir?

- A
Ailenin isteğine göre yönlendirilmesi
- B
Güçlü yönlerinin tespit edilmesi
- C
İhtiyaçlarını karşılayacak program oluşturulması
- D
Kendilerini tanımalarına fırsat yaratması
- E
Güvenilir rehberlik verilebilmesi

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUK KENDİ ÖZELLİKLERİNE UYGUN OLARAK YÖNLENDİRİLMELİ.

11.SORU

Diğer adıyla rubrik olan ve değerlendirme sürecinin yanı sıra öğrenci başarısını daha açık ve anlaşılır bir biçimde analiz etmek için kullanılan puanlama ölçeklerine ne ad verilir?

- A
Kavram haritası
- B
Kontrol listesi
- C
Dereceli puanlama anahtarı
- D
Performans değerlendirmesi
- E
Kelime ilişkilendirme testi

Yanıt Açıklaması:

Dereceli puanlama anahtarı: Diğer adıyla rubrikler, değerlendirme sürecini ve öğrenci başarısını daha açık ve anlaşılır bir biçimde analiz etmek için kullanılan puanlama ölçekleridir ve performans görevlerini ya da öğrenci ürün dosyalarını değerlendirmek için kullanılabilir.

12.SORU

Programın herhangi bir aşamasında herhangi bir yöntemin ya da herhangi bir öğretim materyalinin öğrenme üzerindeki etkisi ölçülebilir. Aşağıdakilerden hangisi bu konudaki bilgilerin toplanması için kullanılan araçlardan değildir?

- A
anketler
- B
yazılı sınavlar
- C
raporlar
- D
gözlem formları
- E
performans testleri

Yanıt Açıklaması:

Programın herhangi bir aşamasında herhangi bir yöntemin ya da herhangi bir öğretim materyalinin öğrenme üzerindeki etkisi ölçülebilir. Bu konudaki bilgiler ise anketler, raporlar, gözlem formları, performans testleri ile toplanabilir.

13.SORU

Okul aile iş birliğini etkili bir biçimde gerçekleştirmek için çeşitli yaklaşım, yöntem ve teknikler uygulanmaktadır. Aşağıdakilerden hangisi bu yaklaşımlardan biri arasındadır?

- A
Aile katılımı
- B
Anne katılımı
- C
Baba katılımı
- D
Kardeş katılımı
- E
Okul katılımı

Yanıt Açıklaması:

Bu yaklaşımlardan biri de ailenin çocuğun öğretme-öğrenme sürecine katılımı biçiminde gerçekleşen aile katılımıdır. Aile katılımı, ailenin öğretme-öğrenme sürecine katılımını öngören çalışmaların sistemli bir biçimde düzenlenmesini sağlayarak ev ile okul arasında köprü kurulmasını sağlayan bir yaklaşımdır. Doğru cevap A'dır.

14.SORU

Aşağıdakilerden hangisi eylem araştırmasının kademelerinden biri değildir?

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

A
Değerlendirme

B
Uygulama

C
Tanımlama

D
Restleşme

E
Planlama

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırması; planlama, uygulama, tanımlama ve değerlendirme aşamalarından oluşur.

15.SORU

Aşağıdakilerden hangisi nitel bir görüşme yapmayı gerektiren bir konudur?

A
Kitap okuyan çocukların okumayı nasıl algıladığı

B
Çocukların hangi kitapları daha sıklıkla okudukları

C
Çocukların günlük kitap okuma süreleri

D
Çocukların okudukları kitap türleri

E
Hangi yaş grubunun daha çok kitap okuduğu

Yanıt Açıklaması:

Kitap okuyan çocukların okumayı nasıl algıladığı konusunda araştırma yapmak derin bir bakış açısını ortaya koymayı gerektirir. Bu da nitel görüşmelerle sağlanabilir. Çocukların kitap okuma sıklığı, süresi, okuduğu kitap türü ve daha çok hangi kitabı okuduğu gibi konular ise nicel araştırmalarla ortaya konulabilir.

16.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Carl Rogers ve Abraham Maslow öncülüğünde gelişen kuramdır?

A
Davranışçı Kuramlar

B
Psikodinamik kuramlar

C
Humanistik kuramlar

D
Fizyolojik Kuramlar

E
Bilişsel Kuramlar

Yanıt Açıklaması:

Humanistik kuram özellikle psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkmıştır. Carl Rogers ve Abraham Maslow öncülüğünde gelişen bu kurama göre insan davranışlarını artırmaya yarayan

motivasyonlar bireylerin basit ihtiyaçlarına bağlı olarak şekillenmektedir.

1.SORU

Çocuğu tanıma ve değerlendirme çalışmaları konusunda aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A

Çocukların neleri bildiğini anlamaya çalışılmalıdır.

B

Çocukların yapamadıkları üzerinde yoğunlaşılmalıdır.

C

Çocukların neleri merak ettikleri dikkate alınmalıdır.

D

Çocukların bireysel farklılıkları ortaya konulmalıdır.

E

Çocuklar farklı durum ve farklı ilişkiler içinde değerlendirilmelidir.

Yanıt Açıklaması:

Çocuğu tanıma bireysel farklılıkları ortaya koyarak, farklı kişilerle olan iletişimlerinde ve farklı işlerle meşgulken değerlendirilmesi gereklidir. Değerlendirmenin hedefi çocukların neleri bilmediğini değil, neleri bildiğini anlamaktır. Bu bir anlamda, çocuğun güçlü yanlarının ortaya çıkarılması demektir. Çocukların bildiklerinden hareket ederek, yeni öğrenme alanlarına dikkatlerinin çekilmesi gerekir. Çocukların ne bildikleri kadar neleri merak ettikleri de dikkate alınmalıdır. Çocuğu tanıma ve değerlendirme sürecinde, çocuğun yaptıkları kadar yapamadıkları da dikkatle izlenmeli, gereken eğitsel destek sağlanmalıdır. Çocuğu tanıma ve değerlendirme çalışmalarının, çocukların yapamadıkları üzerinde yoğunlaşmaktan kaçınılmalıdır. B seçeneğinde çocuk değerlendirmesinde yapılmaması gereken bir uygulamadır.

2.SORU

Çocukların belirli bir süreç içerisindeki gelişimlerini ortaya koyabilecekleri belirli ölçütlere dayalı olarak oluşturulmuş çalışmaların toplandığı dosyaya ne ad verilir?

A

Dosya

B

Arşiv

C

Portfolyo

D

Not Defteri

E

Günlük

Yanıt Açıklaması:

Portfolyolar, çocukların belirli bir süreç içerisindeki gelişimlerini ortaya koyabilecekleri belirli ölçütlere dayalı olarak oluşturulmuş çalışmaların toplandığı dosyadır.

3.SORU

Aile katılımı modelleri içinde "Davranışsal Model" aşağıdakilerden hangisine dahildir?

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

- A
Gordon Modeli
B
Hoover-Dempsey ve Sandler Modeli
C
Grolnick ve Slowiazek Modeli
D
Toplum Modeli
E
Epstein Aile Katılım Modeli

Yanıt Açıklaması:

Toplumla iş birliği kategorisinde okul, öğrencilerini desteklemek ve gereksinimlerini karşılamak için toplumun kurumları ile iş birliği içerisinde olmalıdır. Dolayısı ile sorunun doğru cevabı C seçeneğidir.

4.SORU

Öğrencilerin yansıtma çalışmalarını gözden geçirerek kendi yeterlikleri hakkında bilgi sahibi oldukları diğer bir deyişle güçlü ve zayıf yönlerini gördükleri aşama portfolyo hazırlama aşamalarından hangisinin açıklamasıdır?

- A
Amaç belirleme
B
Toplama
C
Seçme
D
Yansıtma
E
İletişim ve geri bildirim

Yanıt Açıklaması:

İletişim ve geri bildirim aşaması; öğrencilerin yansıtma çalışmalarını gözden geçirerek kendi yeterlikleri hakkında bilgi sahibi oldukları diğer bir deyişle güçlü ve zayıf yönlerini gördükleri aşamadır. Öğrenci bu aşamada geleceğe yönelik planlama yapacaktır. Bu nedenle bu aşamada portfolyo uygun kişilere sunulur ve öğretme-öğrenme açısından tartışılır. Doğru cevap D seçeneğidir.

5.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ AİLELERİN ÇOCUKLARINI TANIMAYA YÖNELİK YAPABİLECEKLERİ ÇALIŞMALARDAN BİRİSİDİR?

- A
Yapılandırılmış grid oluşturma
B
Yansıtıcı defter oluşturma
C
Kelime ilişkilendirme testi hazırlama
D
Dereceli puanlama anahtarı uygulama
E
Kavram haritaları oluşturma

Yanıt Açıklaması:

B şıkkı hariç diğer şıklarda verilenler, eğitim kademelerinde kullanılan 'süreci' temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımlarıdır. Yansıtıcı defter oluşturma ailelerin çocuklarını tanımaya yönelik yapabilecekleri çalışmalardan biridir. Bu çalışmada; öğretmen, aileden iş birliği defteri oluşturmalarını isteyebilir. Aile bu deftere, çocuğunda gözlemlediği davranışları, becerilerini, çocuğun yaşamında yer alan olumlu-olumsuz durumlar, bu durumların çocuk üzerindeki etkilerini yazabilir. Böylece aile kendisiyle öz eleştiri yapma olanağı bulur.

6.SORU

Kullanılmakta olan en yaygın tarama testi aşağıdakilerden hangisidir?

- A
GKD
B
Denver II Gelişim Tarama Testi (DGTT)
C
Görme taraması
D
Hazırbulunuşluk Testi
E
Gelişimi İzleme ve Destekleme Rehberi (GİDR)

Yanıt Açıklaması:

Kullanılmakta olan en yaygın tarama testlerinden Denver II Gelişim Tarama Testi (DGTT), bir gelişim problemi olup olmadığını yanıtlayabilmektedir. DGTT, 0-6 yaş arasındaki, görünüş itibarıyla sağlıklı olan çocuklara uygulanmak üzere düzenlenen bu test, çocuğun yaşına uygun birtakım becerilerini değerlendirmektedir. Doğru cevap B'dir.

7.SORU

Okul-aile iş birliğinin geliştirilmesindeki temel neden çocukların okulda ve diğer yaşamlarında başarılı birey olmalarını sağlamaktır. Aşağıdakilerden hangisi Okul-aile iş birliğinin geliştirilmesindeki diğer nedenler arasında sayılamaz?

- A
Okul programını geliştirmek
B
Ailelerin okula desteğini sağlamak
C
Ailelerin becerilerini ve liderliğini arttırmak
D
Okulda ve çevrede bulunan ailelerle iletişim kurmak
E
Öğretmenin çalışmalarını gözlemlemek

Yanıt Açıklaması:

Okul-aile iş birliğinin geliştirilmesindeki temel neden çocukların okulda ve diğer yaşamlarında başarılı birey olmalarını sağlamanın yanı sıra diğer nedenler ise şöyle sıralanabilir: Okul programını geliştirmek, Ailelerin

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

okula desteğini sağlamak, Ailelerin becerilerini ve liderliğini arttırmak, Okulda ve çevrede bulunan ailelerle iletişim kurmak, Öğretmene çalışmalarında yardımcı olmak. Doğru cevap E'dir.

8.SORU

Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun öğretmene sağladığı yararlarından bir tanesidir?

- A
Öğrencilerin sorumluluk bilincini geliştirir
- B
Öğrencilerin kendi gelişimini görmesine izin vererek motivasyonunu artırır.
- C
Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini görmelerine olanak tanır
- D
Öğrencilerinin güçlü ve zayıf yönlerini görebilme olanağı sunar.
- E
Öğrencinin değerlendirme yeterliğinin gelişmesine hizmet eder.

Yanıt Açıklaması:

Öğrencilerinin güçlü ve zayıf yönlerini görebilme olanağı sunar. Doğru cevap D seçeneğidir.

9.SORU

Kapalı uçlu sorulardan oluşan ve görüşme protokolüne sıkı sıkıya bağlılığı söz konusu olan görüşme türüne denilmektedir.

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A
Görüşme
- B
Odak grup görüşmesi
- C
Yapılandırılmış görüşme
- D
Yarı yapılandırılmış görüşme
- E
Yapılandırılmamış görüşme

Yanıt Açıklaması:

Odak grup görüşmeleri, önceden belirlenmiş yönergeler çerçevesinde gerçekleştirilen, görüşülen kişilerin öznelliklerini ön planda tutan, katılımcıların söylemine ve bu söylemin toplumsal bağlamına dikkat edilen görüşme türüdür. Yapılandırılmış görüşmeler, kapalı uçlu sorulardan oluşur ve görüşme protokolüne sıkı sıkıya bağlılık söz konusudur. Yapılandırılmamış görüşmeler, sohbet havasında gerçekleştirilir. Doğru cevap C'dir.

10.SORU

Bireyin hangi özelliklere, ne derece sahip olduğunu bilmeye ne ad verilir?

- A

Kişiselleştirme

B

Bencillik

C

Önyargı

D

Bireyi Tanıma

E

Dışlama

Yanıt Açıklaması:

Tanım, bir nesne ya da özelliği, tanımlama ve çözümlemelere elverecek biçimde başkalarından ayırabilme durumu olarak tanımlanabilir. Bireyi tanıma ise bireyin hangi özelliklere, ne derece sahip olduğunu bilmektir. O'neğin ilkokula yeni başlayan bir öğretmenin kalem tutma becerisini belirlemek amacıyla öğretmenin öğrenciyi gözlemesi bir tanıma etkinliğidir.

11.SORU

Nitel araştırma süreçlerinde çocuklarla yapılacak görüşmelerde karşılaşılabilecek güçlüklerle baş edebilmek için aşağıdaki yollardan hangisine başvurmak doğru olmaz?

- A
Çocuğa görüşlerini yansıtabileceği özgün yöntemler sunulmalı
- B
Çocuğun kendi zaman dilimine göre hareket edilmeli
- C
Çocuğa araştırma sürecinin bir parçası olduğu hissettirilmeli
- D
Çocuklarla grup görüşmeleri yapılmalı
- E
Çocukların araştırma sorularına verecekleri cevaplarda araştırmacı tarafından yönlendirilmeli

Yanıt Açıklaması:

Doğru cevap E şıkkıdır.

12.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ, ETKİLİ BİR PORTFOLYODA BULUNMASI BEKLENEN BİLGİLER VE DOKÜMANLARDAN BİRİ DEĞİLDİR?

- A
Aileye ait bilgi formları
- B
Çocuğa ve aileye ait anekdotlar
- C
Video kayıtları
- D
Sağlık raporları
- E
Çocuğun sanat çalışmaları

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Etkili bir portfolyoda bulunması beklenen bilgiler ve dokümanlar şunlardır: Aileye ait bilgi formları • Öğretmenin çeşitli durum ve zamanlarda topladığı gözlem bilgileri • Çocuğa ve aileye ait anekdotlar • Standart test ve gelişimsel kontrol listelerinin sonuçları • Öğretmenin çocukla ilgili kısa ve uzun vadeli planları • Çocuğa ait kişisel bilgiler • Fotoğraflar • Video kayıtları • Çocuğun seçtiği sanat çalışmaları • Çocuğun sorduğu sorular, bazı sorulara verdiği ilginç cevaplar • Projeler. Sağlık raporları bu dokümanlardan biri değildir. Doğru cevap D'dir.

13.SORU

Eğitim Alanında, Rehberlik Araştırma Merkezleri bünyesinde hangi yaş grubuna yönelik çalışma **yapılmamaktadır**?

- A
7-14 yaş
- B
6-9 yaş
- C
0-3 yaş
- D
10-15 yaş
- E
4-6 yaş

Yanıt Açıklaması:

Sağlık Bakanlığınca yürütülen bu çalışmalara paralel olarak, Rehberlik Araştırma Merkezleri bünyesinde erken çocukluk dönemine (0-3 yaş) yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Ancak ülkemizde buna yönelik bir çalışma yapılmamaktadır.

14.SORU

Okul öncesi dönemde çocukları tanımak, değerlendirmek ve eğitim öğretim sürecini buna göre şekillendirmek oldukça geniş ve kapsamlı bir süreçtir. Seçeneklerden hangisi bu sürecin en önemli parçalarından biridir?

- A
Anneanne ve Babaanne varlığı
- B
Ebeveynlerin ayrı ya da birlikte olması
- C
Arkadaşlar
- D
İkamet bölgesi
- E
Öğretmen

Yanıt Açıklaması:

Okul öncesi dönemde çocukları tanımak, değerlendirmek ve eğitim öğretim sürecini buna göre şekillendirmek oldukça geniş ve kapsamlı bir süreçtir. Bu sürecin en önemli parçalarından biri de öğretmendir. Çünkü öğretmen öğrenme-öğretme sürecinin planlayıcısı, uygulayıcısı ve değerlendircisidir. Bu nedenle uygulanacak eğitim programının niteliği kadar bu programı uygulayacak

öğretmenin niteliği de önemlidir. Bu süreçte öğretmen çocuğun gelişimsel özelliklerini ve bireysel farklılıklarını bilirse öğrenme deneyimlerini bu yönde planlayabilir, materyalleri gereksinimlerine göre seçebilir ve elde ettiği sonuçlara göre de programı tekrar yapılandırma şansı bulabilir

15.SORU

Zekâ testlerinin yorumlanmasında yaygın olarak kullanılan bir uygulama, analizidir. Bu analiz, çocuğun yetenek testindeki performansının, başarı testindekiyle kıyaslanmasından ibarettir. Boşluğa aşağıdaki kavramlardan hangisi gelirse doğru olur?

- A
Durum çalışmaları
- B
Psikometrik
- C
Yetenek-başarı uyumsuzluk
- D
Standart
- E
Mutlak

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı C şıkkıdır.

16.SORU

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE PROGRAM DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ OLARAK AŞAĞIDAKİ İFADELERDEN HANGİSİ DOĞRUDUR?

- A
Eğitim programı sadece okul içi etkinliklerle sınırlıdır.
- B
Programda dersler, sosyal faaliyetler, her türlü öğrenci hizmetleri ve pek çok boyut yer alır.
- C
Eğitim etkinliklerinin, çocuklarda oluşması beklenen öğrenme çıktılarına etkisi incelenmez.
- D
Eğitim programında aksayan yönlerin bulunması değerlendirmenin bir parçasını oluşturmaz.
- E
Bu süreçte genellikle olumlu, yaratıcı ve bildirici olmak üzere üç değerlendirme yapılmaktadır.

Yanıt Açıklaması:

A şıkkı yanlıştır. Eğitim programı sadece okul içi etkinliklerle sınırlı olmayıp, öğrenmenin sağlanabileceği her ortamdaki etkinlikleri içine almalı, sistemli bir süreci kapsamalıdır. B şıkkı doğrudur. C şıkkı yanlıştır. Eğitim etkinliklerinin, programda yer alan kazanımlara dayalı olarak hazırlanması ve sonuçta çocuklarda oluşması beklenen öğrenme çıktılarına ne derece ulaşıldığının izlenmesi önemlidir. Bu nedenle değerlendirme, eğitim sürecinin temel öğelerinden biridir. D şıkkı yanlıştır. Değerlendirmenin amacı, eğitimi programında

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

aksayan yönlerin bulunarak giderilmesi, böylece çocukların eğitim programından en üst düzeyde faydalanmalarını sağlamaktır. E şıkkı yanlıştır. Erken çocukluk eğitimi programlarında değerlendirme, çocuğun gelişiminin tüm gelişim alanlarında hem ayrıntılarıyla hem de bütünsel olarak gözlenmesi, gözlem sonuçlarının raporlaştırılması, hazırlanan ve uygulanan planların tüm boyutları ile değerlendirilmesi gibi farklı yönlerden ele alınmaktadır. Bu süreçte genellikle yansıtıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici olmak üzere üç tür değerlendirme yapılmaktadır.

17.SORU

BİLGİYİ ORGANİZE ETMEK VE SUNMAK İÇİN YAPILMIŞ GRAFİKSEL ARAÇLARA HANGİ AD VERİLİR?

- A
Kontrol listeleri
- B
Kavram haritaları
- C
Dereceli puanlama anahtarı
- D
Yapılandırılmış grid
- E
Öğrenci ürün dosyası

Yanıt Açıklaması:

Kavram haritaları, bilgiyi organize etmek ve sunmak için yapılmış grafiksel araçlardır. Bu araçlar daire ya da bir kutu içine yazılmış olan kavramları içerir. Kavram haritalarında iki kavram arasındaki ilişki, üzerine ilişkiyi belirleyen ifadelerin yazıldığı doğrularla gösterilir. İlişkiyi belirleyen bağlantı ifadeleri ile iki kavram tamamlanarak anlamlı bir cümle oluşturulur. Doğru yanıt B şıkkında verilmiştir.

18.SORU

BİR ÇOCUĞUN EĞİTİMİNİN VE SOSYALLEŞMESİNİN BAŞLADIĞI İLK YER AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

- A
Aile
- B
Kreş
- C
Anaokul
- D
İlk Okul
- E
Arkadaş Çevresi

Yanıt Açıklaması:

Aile, çocuğun eğitiminin ve sosyalleşmesinin başladığı ilk yerdir, bireyler arasında etkileşimin en fazla olduğu kurumdur. Çocuğun tutum ve değerlerinin oluşumunda aile bireyleri arasındaki etkileşim önemlidir. Doğru cevap A'dır.

19.SORU

- I. WISC-R (6-16 Yaş), Stanford Binet Zekâ testi (2-14 Yaş)
 - II. Leither Porformans Testi (2-18 Yaş)
 - III. Bender Geşalt Görsel Algı Testi (5- 11 Yaş)
 - IV. PEABODY Resim Kelime Testi (2-12 yaş)
- Yukarıdakilerden hangi/hangileri RAM' larda kullanılan tanılama testlerindendir?

- A
I, II
- B
II, III
- C
I, II, III
- D
I, II, III, IV
- E
III, IV

Yanıt Açıklaması:

RAM'larda kullanılan tanılama testlerinden bazıları şunlardır:

- Genel zeka düzeyinin tespiti amacıyla: WISC-R (6-16 Yaş), Stanford Binet Zekâ testi (2-14 Yaş)
 - İşitme, Dil ve konuşma güçlüğü olan bireylere: Leither Porformans Testi (2-18 Yaş)
 - Görme yetersizliği bulunan bireylere: Görmeyenler için Stanford Binet Zekâ kesti (2-14 Yaş)
 - Görsel algı düzeyinin belirlemeye yönelik: Bender Geşalt Görsel Algı Testi (5- 11 Yaş)
 - Dil gelişiminin belirlenmesi amacıyla: PEABODY Resim Kelime Testi (2-12 yaş)
- Doğru cevap D'dir.

20.SORU

Hangisi bir değerlendirme tablosu geliştirirken uyulması gereken genel ilkeler arasında **yer almaz**?

- A
Tanımlayıcılarda çok genel ölçütler kullanılmamalıdır
- B
Ölçütler gözlenebilir ve ölçülebilir olmalıdır.
- C
Tanımlayıcıların sayısı 8'den fazla olmamalıdır.
- D
Tanımlayıcıların içinde "az, iyi, bazen" gibi belirsiz ifadeler yer almamalıdır.
- E
Tanımlayıcıların dereceleri arasındaki uzaklık eşit tutulmaya çalışılmalıdır.

Yanıt Açıklaması:

Bir değerlendirme tablosu geliştirirken tanımlayıcıların sayısı 8 değil 6'dan fazla olmamalıdır. Doğru cevap C'dir.

1.SORU

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Çocuklarla araştırma yaparken aşağıdakilerden hangisi dikkat edilmesi gereken durumlardan biri değildir?

- A
Temel engelin çocuk olduğu unutulmamalı
- B
Temel veri kaynaklarının çocuklar, aileleri ve olduğu dikkate alınmalı
- C
Araştırmaların çocukların ilgi ve çıkarlarıyla ilgili olma zorunluluğu hatırlanmalı
- D
Çocuklara uygun yöntemlerin çocukların adına ve onların düşündüğü biçimde uygulanıyor olduğu göz önünde bulundurulmalı.
- E
Temel veri kaynaklarının toplum olduğu dikkate alınmalı

Yanıt Açıklaması:

Temel engelin çocuk değil kendi alışkanlıklarımız olduğu unutulmamalıdır.

2.SORU

I- Okul programını geliştirmek
II- Ailelerin okula desteğini sağlamak
III-O'ğretmene çalışmalarında yardımcı olmak
IV-Öğrencilere ödevlerinde yardımcı olmak
Aşağıdaki hangi seçenekte okul-aile iş birliğinin geliştirilmesindeki temel nedenler doğru olarak verilmiştir?

- A
Yalnız I
- B
Yalnız III
- C
I-II ve III
- D
I-III ve IV
- E
II-III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Okul programını geliştirmek, ailelerin okula desteğini sağlamak, ailelerin becerilerini ve liderliğini arttırmak, okulda ve çevrede bulunan ailelerle iletişim kurmak ve öğretmene çalışmalarında yardımcı olmak iş birliğinin temel nedenlerindendir. Doğru cevap C'dir.

3.SORU

BİREYLERİN HİÇBİR BASKI VEYA ZORLAMAYA MARUZ KALMADAN HERHANGİ BİR UYARICIYLA İLGİLİ BEĞENİP BEĞENMEME, SEVİP SEVMEME, HOŞLANIP HOŞLANMAMA, HAZ, KEYİF VE ZEVK ALIP ALMAMA DURUMUNU KENDİ ÖZGÜR İRADELERİNE GÖRE YANSITAN ARAÇLARA VERİLEN AD AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

- A
Kişilik testleri

- B
Başarı testleri
- C
Yetenek testleri
- D
Durumsal testler
- E
İlgi envanterleri

Yanıt Açıklaması:

İlgi envanterleri bireylerin hiçbir baskı veya zorlamaya maruz kalmadan herhangi bir uyarıcıyla ilgili beğenip beğenmeme, sevip sevmeme, hoşlanıp hoşlanmama, haz, keyif ve zevk alıp almama durumunu kendi özgür iradelerine göre yansıtan araçlardır. Doğru cevap E'dir.

4.SORU

Erken çocukluk için değerlendirme profillerinde değerlendirilen unsurlarla ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A
İçeriklerine ve alanlarına göre etkinliklerin çeşitliliği müfredattır.
- B
Materyallerin ulaşılabilirliği, çocukların bağımsız hareket etmesine olanak tanıyan boş alanların olması öğrenme ortamıdır.
- C
Öğretmenin sınıf yönetimi ve çocuklarla olumlu etkileşimi bireyselleştirmedir.
- D
Değerlendirme aracılığıyla bireysel öğrenme deneyimlerinin desteklenmesi, özel gereksinimli çocuklar için planlamaların yapılması etkileşimdir.
- E
Öğrenmeyi sağlayan farklı tekniklerin kullanılması, çocukların sınıf ortamında değerlendirilmesi etkileşimdir.

Yanıt Açıklaması:

B şıkkı doğrudur. Erken Çocukluk İçin Değerlendirme Profilleri şunlardır:

Erken Çocukluk İçin Değerlendirme Profilleri, bir bütün olarak okul öncesi eğitim ortamını değerlendirme olanağı sağlayan gözleme dayalı bir kontrol listesidir. Bu ölçme aracında değerlendirilen unsurlar şunlardır: • Öğrenme ortamı: Materyallerin ulaşılabilirliği, çocukların bağımsız hareket etmesine olanak tanıyan boş alanların olması, • Programlama: İçeriklerine ve alanlarına göre etkinliklerin çeşitliliği, • Müfredat: Öğrenmeyi sağlayan farklı tekniklerin kullanılması, çocukların sınıf ortamında değerlendirilmesi, çocukların kendi öğrenme süreçlerini yönlendirebilmelerine olanak sağlanması, öğretmenin öğrenme sürecindeki rolü, • Etkileşim: Öğretmenin sınıf yönetimi ve çocuklarla olumlu etkileşimi, • Bireyselleştirme: Değerlendirme aracılığıyla bireysel öğrenme deneyimlerinin desteklenmesi, özel gereksinimli çocuklar için planlamaların yapılması.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

5.SORU

Çocukların yaşamındaki önemli ve belirleyici olaylara yönelik yapılan gözlemleri betimlemek üzere tutulan kısa notlar olarak tanımlanan gözlem aracı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Sistematiik gözlem formu
- B
Anekdor kayıtları
- C
Zamana dayalı örnekleme alma
- D
Olaya dayalı örnekleme alma
- E
Denetim listeleri

Yanıt Açıklaması:

Çocukların yaşamındaki önemli ve belirleyici olaylara yönelik yapılan gözlemleri betimlemek üzere tutulan kısa notlara Anekdor Kaydı denir. Doğru cevap B'dir.

6.SORU

Hoover-Dempsey ve Sandler'in aile katılım modeline göre, "ailenin ilgi ve yetenekleri" aile katılımının hangi düzeyde gerçekleştiğini belirtir?

- A
Düzyey 5
- B
Düzyey 2
- C
Düzyey 3
- D
Düzyey 1
- E
Düzyey 4

Yanıt Açıklaması:

Hoover- Dempsey ve Sandler Modeli: Hoover-Dempsey ve Sandler (1995) aile katılımının beş düzeyde gerçekleştiğini belirtir ve 2. düzeyde aşağıdaki maddeleri sayar:

- Ailenin ilgi ve yetenekleri,
- Diğer ailelerin istekleri,
- Çevrenin istekleri,
- Çocuğun istekleri,
- Okulun istekleri

Dolayısı ile sorunun doğru cevabı B seçeneğidir.

7.SORU

Coleman ve Churcill aile katılımının amaçlarını ve içerdiği konuları sınıflandırmışlar isimlerdir. Onlara göre bu sınıflandırmalardan birinde aile katılımın amaçlarından biri de ailelere toplum kuruluşlarından yararlanmaları için gerekli olan bilgi ve beceriyi kazandırmak olarak belirtilmiştir. Bu sınıflandırmanın başlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A

Toplum kaynakları

- B
Anne-babalık
- C
Aileyi desteklemek
- D
Çocuk ve kardeşler
- E
Eğitimsel modeller

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı A şıkkıdır.

8.SORU

Bir çocuğun yaşamındaki önemli ve anlamlı olayları betimleyen kısa notlara ne ad verilir?

- A
Anekdor kayıtları
- B
Okul karnesi
- C
Anaokul bildirimleri
- D
Gelişim raporu
- E
Gözlem dönütü

Yanıt Açıklaması:

Çocukların yaşamındaki önemli ve belirleyici olaylara yönelik yapılan gözlemleri betimlemek üzere tutulan kısa notlara Anekdor Kaydı denir. Anekdor kaydına konu olacak davranışları belirlerken daha önce gerçekleştirilen yapılandırılmış ya da yapılandırılmamış (informal) gözlemler göz önünde bulundurulmalıdır. Bu şekilde her bir çocuk için önemli olduğu düşünülen davranış belirlenebilir ve anekdot kaydı tutmaya başlanabilir.

9.SORU

- I. Değerlendirmenin konusu ve amaçlarının belirlenmesi
 - II. Gözlenecek çocukların, nesnelerin ve durumların tespit edilmesi
 - III. Gözlenmesi tasarlanan durumun gözlenebilir ölçütlerinin belirlenmesi
- Yukarıda sıralanan aşamaların ilgili olduğu yöntem aşağıdaki şıkların hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A
Deney
- B
Veri toplama
- C
Veri analizi
- D
Gözlem
- E
Diyalektik

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, çocuğun sosyal gelişimi amacıyla evde yapılan gözlemlerin bir amacı **olamaz**?

- A
Çocuk ve yetişkin ilişkisi,
- B
Ev ortamındaki duygusal iklim
- C
Sosyal becerilerin gelişiminin desteklenmesi
- D
Ev düzeni ve temizliği
- E
Disiplin stratejileri

Yanıt Açıklaması:

Gözlem sırasında anne çocuk, baba-çocuk, diğer bakımlı kişiler-çocuk ve anne-baba arasındaki ilişki, ev ortamındaki duygusal iklim, sosyal etkileşim, sosyal becerilerin gelişiminin desteklenmesi ve disiplin stratejileri incelenebilir. Ancak çocuğun sosyal gelişimi açısından ev düzeni ve temizliği gözlem konusu arasında yer almaz. Bu nedenle, doğru cevap D şıkkıdır.

11.SORU

Aile katılımının ailelere, çocuklara ve öğretmene sağladığı yararlar ayrı ayrı sayılmıştır. "Daha verimli çalışanlar" ifadesi hangi gruba ait bir söylemdir?

- A
Çocuk
- B
Öğretmen
- C
Aile
- D
Zümre
- E
Okul yönetimi

Yanıt Açıklaması:

Aile katılımının ailelere, çocuklara ve öğretmene sağladığı yararlar ayrı ayrı sayılmıştır. "Daha verimli çalışanlar" ifadesi öğretmenlere aittir. Dolayısı ile sorunun doğru cevabı da B seçeneğidir.

12.SORU

ÇOCUKLARIN VAR OLAN PERFORMANS DÜZEYİ HAKKINDA BİLGİ VERİR. ÖĞRETİM YAKLAŞIMLARININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİNİ SAĞLAR. YORUMLANMASINDA ÖZNELLİK MEVCUTTUR. EMİRİSİZ ANLAYIŞINA DAYANIR.

Yukarıdakilerden hangileri idiyografik ölçme ile ilgilidir?

- A
I-II-III
- B

- II-III-IV
- C
- I-III-IV
- D
- I-IV
- E
- II-IV

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

13.SORU

Aşağıdakilerden hangisi aile katılımının etkilendiği değişkenler arasında **bulunmamaktadır**?

- A
Ailenin yapısı
- B
Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi
- C
Ailenin sosyo-kültürel düzeyi
- D
Ailenin sağlık geçmişi
- E
Ailenin eğitim düzeyi

Yanıt Açıklaması:

Aile katılımı, çocuğun eğitiminde temel bir anahtardır. Aile katılımının gerçekleşmesi için katılımın hangi boyutta ve nasıl olacağının planlanması gerekmektedir. Çünkü aile katılımı; ailenin yapısı, sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel ve eğitim düzeyi gibi değişkenlerden etkilenmektedir. Ailenin sağlık geçmişi aile katılımını etkileyen faktörler arasında değildir. Doğru cevap D'dir.

14.SORU

ÇALIŞMA KONUSUNU ZİHİNDEN DAVRANIŞA DÖNÜŞTÜREN KURAM HANGİSİDİR?

- A
Humanistik kuram
- B
Psikodinamik Kuram
- C
Davranışçı kuram
- D
Bilişsel kuram
- E
Fizyolojik kuram

Yanıt Açıklaması:

Davranışçı kuram çalışma konusunu zihinden davranışa dönüştür.

15.SORU

Program değerlendirme yaklaşımları ve modelleriyle ilgili olarak aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

- A

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Programın, program geliştirme esasına uygunluğunun değerlendirilmesi, öğretim programının tasarımını değerlendirmedir.

B
Çocuğun elde ettiği başarıya bakılarak yapılan değerlendirme, ürünü değerlendirmedir.

C
Kazanıma bakmanın yanında elde edilen öğrenmenin niteliğinin, bazı olumsuz öğrenmelerin nedenlerinin araştırıldığı değerlendirme, kurucu değerlendirmedir.

D
Öğrenme-öğretme ortamının değişkenlerinin incelenmesi, öğrenim çıktılarının değerlendirilmesidir.

E
Ürün olarak davranışın yanı sıra bu ürünü etkileyen diğer etmenleri de değerlendirmeyi esas alan değerlendirme, davranış değerlendirmedir.

Yanıt Açıklaması:

A şıkkı doğrudur. Öğretim programının tasarımını değerlendirme: Programın, program geliştirme esasına uygunluğunun değerlendirilmesidir. • Ortamı değerlendirme: Öğrenme-öğretme ortamının değişkenlerinin incelenmesidir. • Başarıyı değerlendirme: Çocuğun elde ettiği başarıya bakılarak yapılan değerlendirmedir. • Kazanımı değerlendirme: Programın başındaki düzey ile program sonucunda geline düzey arasındaki farka bakılarak yapılan değerlendirmedir. • Öğrenmeyi değerlendirme: Kazanıma bakmanın yanında elde edilen öğrenmenin niteliğinin, bazı olumsuz öğrenmelerin nedenlerinin araştırıldığı bir değerlendirmedir. • Ürünü değerlendirme: Ürün olarak davranışın yanı sıra bu ürünü etkileyen diğer etmenleri de (öğretmenler, yöneticiler, araç-gereç vb.) değerlendirmeyi esas alan değerlendirmedir.

16.SORU

"Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli" aşağıdaki bireylerden hangisi tarafından geliştirilmiştir?

A
Ralph Tyler

B
Robert Stake

C
Elliot Eisner

D
Daniel Stufflebeam

E
Reggio Emilia

Yanıt Açıklaması:

Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli; Ralph Tyler tarafından geliştirilmiştir. Dolayısıyla doğru cevap A seçeneğidir.

17.SORU

Aile katılımında başarıyı yükseltmek için 'sosyal etkileşim' ve 'sosyal kontrol' mekanizmalarından bahseden aile katılım modeli aşağıdakilerden hangisidir?

A
Epstein Aile Katılım Modeli

B
Gordon Modeli

C
Grolnick ve Slowiaezek Modeli

D
Hoover- Dempsey ve Sandler Modeli

E
Hill ve Taylor Modeli

Yanıt Açıklaması:

Hill ve Taylor Modeli: Hill ve Taylor (2004), aile katılımında başarıyı yükseltmek için iki mekanizmadan söz etmektedirler. Bunlardan biri sosyal etkileşim diğeri ise sosyal kontroldür. Doğru yanıt E şıkkıdır.

18.SORU

Bazı araştırmacılar tarafından informal söyleşi ya da etnografik görüşme olarakda isimlendirilen görüşme aşağıdakilerden hangisidir?

A
Yapılandırılmamış görüşme

B
Yapılandırılmış görüşme

C
Yarı yapılandırılmış görüşme

D
Tam yapılandırılmış görüşme

E
İnteraktif görüşme

Yanıt Açıklaması:

Bazı araştırmacılar tarafından informal söyleşi ya da etnografik görüşme olarakda isimlendirilen görüşmeye yapılandırılmamış görüşme denir.

19.SORU

I. Programda yeterince esnek miyim?

II. Çocuklarla iletişimim nasıl?

III. Uygun çevre düzenlemesi yapabildim mi?

Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri öğretmenlerin uygulamadaki performansları açısından kendilerini değerlendirebilmeleri için yanıt arayacakları sorular arasında yer almaktadır?

A
Yalnız I

B
Yalnız II

C
I ve II

D
II ve III

E
I, II ve III

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Yanıt Açıklaması:

Her üç seçenekte öğretmenlerin uygulamadaki performansları açısından kendilerini değerlendirebilmeleri için yanıt arayacakları sorular arasında yer almaktadır. Dolayısıyla doğru cevap E seçeneğidir.

20.SORU

Aşağıdaki kuramlardan hangisine göre davranışlar bilgi süreçlerinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır?

- A
Bilişsel Kuramlar
- B
Hümanistik Kuramlar
- C
Davranışçı Kuramlar
- D
Psikodinamik Kuramlar
- E
Fizyolojik Kuramlar

Yanıt Açıklaması:

Bilişsel Kuramlar: Bilişsel kurama göre davranışlar bilgi süreçlerinin sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu kuram temelinde insan davranışları bir dizi bilişsel süreçle, dışsal uyarılara verilen tepkiyle açıklanmakta ve davranışlar genetik faktörlerin tersine bireylerin kendi düşünme süreçleri ile açıklanmaktadır.

1.SORU

ÇOCUĞUN DEĞERLENDİRİLMESİ PROGRAMIN DEĞERLENDİRİLMESİ VELİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ ÖĞRETMENİN PERFORMANSINI DEĞERLENDİRMESİ YUKARIDAKİLERDEN HANGİLERİ OKUL ÖNCESİ EĞİTİM PROGRAMININ DEĞERLENDİRME BOYUTLARI ARASINDA YER ALIR?

- A
I ve II
- B
II ve III
- C
I, II ve III
- D
I, II ve IV
- E
II, III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Okul öncesi eğitim programında çocuğun değerlendirilmesi, programın değerlendirilmesi ve öğretmenin kendi performansını değerlendirmesi olmak üzere üç farklı boyut vardır. Doğru cevap D'dir.

2.SORU

Bilgiyi organize etmek veya sunmak için daire ya da bir kutu içine yazılmış olan kavramları içeren grafiksel araçlara ne ad verilir?

- A

Dereceli puanlama anahtarı

- B
Kavram Haritaları
- C
Akran değerlendirme
- D
Öğrenci ürün dosyası
- E
Tanılayıcı ağaç

Yanıt Açıklaması:

Kavram Haritaları: Kavram haritaları, bilgiyi organize etmek ve sunmak için yapılmış grafiksel araçlardır. Bu araçlar daire ya da bir kutu içine yazılmış olan kavramları içerir. Kavram haritalarında iki kavram arasındaki ilişki, üzerine ilişkiyi belirleyen ifadelerin yazıldığı doğrularla gösterilir. İlişkiyi belirleyen bağlantı ifadeleri ile iki kavram tamamlanarak anlamlı bir cümle oluşturulur.

3.SORU

Hoover-Dempsey ve Sandler aile katılımının kaç düzeyde gerçekleştiğini belirtmişlerdir?

- A
İki
- B
Üç
- C
Dört
- D
Beş
- E
Altı

Yanıt Açıklaması:

Aile Katılımının Tanımı ve Aile Katılım Modelleri: Hoover- Dempsey ve Sandler Modeli: Hoover- Dempsey ve Sandler (1995) aile katılımının beş düzeyde gerçekleştiğini belirtmişlerdir.

4.SORU

Davranış sorunlarının olduğu bir sınıfta istenmeyen davranışlar ortadan kaldırılırken hangi araştırma türüne başvurulmalıdır?

- A
Uygulamalı araştırmalar
- B
Temel araştırmalar
- C
Değerlendirme araştırmaları
- D
Eylem araştırmaları
- E
Nicel araştırmalar

Yanıt Açıklaması:

Uygulamalı araştırmaların amacı günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara çözüm yolları bulmaktır.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi McNiff ve Whitehead (2011)'e göre eylem araştırmalarında araştırmacının kendisine sürekli olarak sorması gerektiği sorulardan biri değildir?

- A
Ben ne yapıyorum?
- B
Bunu ne zaman geliştirmeliyim?
- C
Ben bunu neden geliştirmeliyim?
- D
Bunu nasıl geliştirebilirim?
- E
Yaptığım bu işte geliştirmem gereken şey nedir?

Yanıt Açıklaması:

McNiff ve Whitehead (2011) eylem araştırmalarında araştırmacının kendisine sürekli olarak "Ben ne yapıyorum? Yaptığım bu işte geliştirmem gereken bir şey var mı? Eğer varsa geliştirmem gereken şey nedir? Bunu nasıl geliştirebilirim? Ben bunu neden geliştirmeliyim?" gibi birçok soruyu sorması (Akt. Derince ve Özgen, 2015) gerektiğini vurgulamaktadır. Doğru cevap B'dir.

6.SORU

Hangi şık Yarı yapılandırılmış görüşmenin amaçlarından **değildir**?

- A
Genel kavram ve düşüncelerin anlamını açıklığa kavuşturmak
- B
Bir görüşe sahip olmaya ya da bir davranışı sergilemeye neden olan öğeleri belirlemek
- C
Karmaşık tutumları sınıflandırmak
- D
İnsanları belli bir davranışa sevk eden güdüleyici unsurları açıklamak
- E
Görüşmecinin önceden belirlenen konu başlıklarının dışına çıkabilmek

Yanıt Açıklaması:

Görüşmecinin önceden belirlenen konu başlıklarının dışına çıkabilmek

7.SORU

I. Öğretim programının tasarımı değerlendirme.
II. Kazanımı değerlendirme
III. Ortamı değerlendirme
Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri program değerlendirme yaklaşımları arasında yer almaktadır?

- A
Yalnız I
- B
Yalnız II

- C
I ve II
- D
II ve III
- E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Her üç seçenekte program değerlendirme yaklaşımları arasında yer almaktadır. Dolayısıyla doğru cevap E seçeneğidir.

8.SORU

Aile katılımını altı kategoride sınıflandıran model aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A
Gordon Modeli
- B
Grolnick ve Slowiaezek Modeli
- C
Hoover-Dempsey ve Sandler Modeli
- D
Epstein Aile Katılım Modeli
- E
Hill ve Taylor Modeli

Yanıt Açıklaması:

Aile Katılımının Tanımı ve Aile Katılım Modelleri: Epstein Aile Katılım Modeli: Epstein (2001) öğrencinin öğrenmesini ve gelişimini etkileyen üç önemli etmenin olduğunu belirtmiştir. Bu etmenler aile-okul ve toplumdur bunların birbirleriyle etkileşimi öğrenciyi etkilemektedir. Epstein, aile katılımını altı kategoride sınıflandırmıştır (2001):

- Anne- Babalık:
- İletişim:
- Gönüllülük:
- Evde Öğrenme:
- Karar Alma:
- Toplumla İş birliği:

9.SORU

Aşağıdaki program değerlendirme modellerinden hangisinde, uygulanan programın yol haritasını, hangi etkinliklerin diğerlerinden önce gelmesi gerektiğini ve arzulanan çıktılara nasıl ulaşılabileceğini gösteren grafiksel şekiller olarak tanımlanır?

- A
Logic Modeli
- B
CIPP (Çevre-Girdi-Süreç-Ürün) Modeli
- C
Eğitsel Uzmanlık/Eleştiri Modeli
- D
Uygunluk-Olasılık Modeli
- E
Hedefe Dayalı Değerlendirme Modeli

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Çok farklı program değerlendirme modelleri vardır. Logic modelinde, uygulanan programın yol haritasını, hangi etkinliklerin diğerlerinden önce gelmesi gerektiğini ve arzulanan çıktılara nasıl ulaşılabileceğini gösteren grafiksel şekiller olarak tanımlanır. Doğru cevap A seçeneğidir.

10.SORU

UYGULAMAYA GEÇİRİLMEDEN ÖNCE TASLAK EĞİTİM PROGRAMININ ÖĞRETMENLERİN VE PROGRAM GELİŞTİRİCİLERİN GÖRÜŞLERİNİN ALINARAK DEĞERLENDİRİLMESİ, ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİM PROGRAMLARI DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNDEN HANGİ TÜRÜ İFADE ETMEKTEDİR?

- A
Düzey belirleyici
- B
Biçimlendirici
- C
Yansıtıcı
- D
Ölçmecici
- E
Programcı

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı C şıkkıdır.

11.SORU

"Çocukların bundan önce ya da şimdi yaptıkları, okul içindeki uygulama ya da hizmeti kullanım biçimi", çocuk gelişimi alanındaki nitel araştırma görüşmelerinde kullanılabilecek hangi soru içeriğini açıklamaktadır?

- A
Bireysel özellikler
- B
Duyular
- C
Davranışlar
- D
Bilgi
- E
Görüşler/değerler

Yanıt Açıklaması:

Çocuk gelişimi alanındaki nitel araştırma görüşmelerinde kullanılabilecek sorular içeriğine göre farklı şekillerde sınıflandırılabilir. Davranışlar: Çocukların bundan önce ya da şimdi yaptıkları, okul içindeki uygulama ya da hizmeti kullanım biçimi.

12.SORU

İçerdiği yöntemler, gözlem, görüşme, portfolyo ve durum çalışması olan ölçme hangisidir?

- A
Normatif

- B
İdiyografik
- C
Bağıl değerlendirme
- D
Mutlak değerlendirme
- E
Test

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

13.SORU

Aileyi tanımak, çocuk hakkında aile ile ilgili bilgi almak isteyen öğretmen çocuğun aile bireyleri ile yapabilir. Cümledeki boşluk aşağıdaki kavramlardan hangisi ile doldurulursa doğru olur?

- A
Anket
- B
Gözlem
- C
Literatür taraması
- D
Görüşme
- E
Röportaj

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

14.SORU

I. Yer açısından tasarruf sağlar.
II. Değerlendirmede güçlük yaşanabilir.
III. Çok çeşitli ürünleri bir arada bulundurur.
IV. Farklı alanlardaki bilişsel ve duyuşsal ürünleri içerir.
Yukarıda özellikleri verilen portfolyo türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Vitrin portfolyo
- B
Elektronik portfolyo
- C
Geçiş portfolyo
- D
Bütünleştirilmiş portfolyo
- E
Grup çalışmalarını gösteren portfolyo

Yanıt Açıklaması:

Bütünleştirilmiş(disiplinlerarası) portfolyo: Öğrencilerin fen, matematik, Türkçe, sosyal bilgiler gibi farklı disiplinlerdeki çalışmalarını gösteren dosyadır. Farklı alanlardaki bilişsel ve duyuşsal ürünleri içerir. Bu tür portfolyonun en önemlisi birlikteliği çok çeşitli ürünleri bir arada bulundurması nedeniyle değerlendirmede güçlük

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

yaşanabilmesidir. İlköğretimin ilk sınıflarında dersler genellikle hayat bilgisi dersi konuları çerçevesinde yapılandırıldığından bu sınıflarda kullanımı daha uygundur. Aynı zamanda da yer açısından tasarruf sağlar. Doğru cevap D'dir.

15.SORU

Toplumsal yapının temelinde yer alan ve hem sosyo-duygusal, hem psikolojik, hem de sosyo-ekonomik boyutları olan toplumsal birime ne ad verilir?

- A
Toplum
- B
Aile
- C
Birey
- D
Vatandaş
- E
Devlet

Yanıt Açıklaması:

Aile, toplumsal yapının temelinde yer alan ve hem sosyo-duygusal, hem psikolojik, hem de sosyo-ekonomik boyutları olan toplumsal birimdir. Doğru cevap B'dir.

16.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, erken çocukluk döneminde, çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde dikkat edilmesi gereken özelliklerden değildir?

- A
Çocuk gelişimiyle ilgili yargıların birden fazla eğiticinin gözlemine dayanması
- B
Yapılan gözlem ve değerlendirmenin güncel olması
- C
Çocukla ilgili kayıtların gizliliğine önem verilmesi
- D
Kullanılan araç ve yöntemlerin belli standartlara uygun olması
- E
Elde edilen verilerin kişisel ve öznel olması

Yanıt Açıklaması:

Elde edilen verilerin kişisel yargıdan uzak ve nesnel olması gerekmektedir.

17.SORU

Çocukların yaşamındaki önemli ve belirleyici olaylara yönelik yapılan gözlemleri betimlemek üzere tutulan kısa notlar, hangi kavramla adlandırılır?

- A
Gözlem
- B
Anekdöt kayıtları
- C
Kodlama yapısı

- D
Fenomen
- E
Sistematiik gözlem formları

Yanıt Açıklaması:

Çocukların yaşamındaki önemli ve belirleyici olaylara yönelik yapılan gözlemleri betimlemek üzere tutulan kısa notlar, anekdot kayıtları olarak adlandırılır. Doğru cevap B'dir.

18.SORU

Seçeneklerden hangisi bireyin tanınması gereken özellikler arasında yer almaz?

- A
Fiziksel
- B
Biyolojik
- C
Çevresel
- D
Davranışsal
- E
Ekonomik

Yanıt Açıklaması:

Bireyin tanınması gereken özellikleri üç ana başlıkta toplanmaktadır. Bunlar; bireyin fiziksel ve biyolojik özellikleri, davranışsal özellikleri ve sosyo-kültürel ve ekonomik koşullarıdır (Yeşilyaprak, 2002).

19.SORU

Değerlendirilmek istenen beceri ya da özelliğin farklı düzeylerini belirlemek için kullanılan, gözleme dayalı araçlara ne denir?

- A
Derecelendirme ölçekleri
- B
Sıklık
- C
Değerlendirme tablosu
- D
Rubrik
- E
Tutarlılık

Yanıt Açıklaması:

Derecelendirme ölçekleri, değerlendirilmek istenen beceri ya da özelliğin farklı düzeylerini belirlemek için kullanılan, gözleme dayalı araçlardır

20.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ AİLELERİN ÖLÇME-DEĞERLENDİRME SÜRECİNE KATILMASININ NEDENLERİ ARASINDA YER ALMAMAKTADIR?

- A
Çocukların gelişimsel özellikleri hakkında birincil kaynaktan bilgi almak

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

- B
Çocukların zayıf ve güçlü yönlerini belirlemek
- C
Çocukların öğrendiklerini günlük yaşamda nasıl kullandığını belirlemek
- D
Çocuklarına süreçte moral ve motivasyon sağlamak
- E
Çocuklarındaki sınav kaygısı, başarısız olma gibi olumsuz tutumları en az düzeye indirmek

Yanıt Açıklaması:

Ailelerin ölçme-değerlendirme sürecine katılmasının nedenleri arasında çocukların gelişimsel özellikleri hakkında birincil kaynaktan bilgi almak, çocukların zayıf ve güçlü yönlerini belirlemek, öğrendiklerini günlük yaşamda nasıl kullandığını belirlemek, sınav kaygısı, başarısız olma gibi olumsuz tutumlarını en az düzeye indirmek, çocuklarını daha iyi tanımak bir veli rolünde değil de bir uzman olarak çocuklarının yeterlilikleri hakkında nesnel biçimde doğru bir karara varmak için ölçme-değerlendirme sürecine katılabilir. Çocuklara moral ve motivasyon sağlamak bu süreçte değerlendirilmemektedir. Doğru cevap D'dir.

1.SORU

- I. Yazılı yoklamalar
II. Sözlü yoklamalar
III. Çoktan seçmeli testler
IV. Doğru-yanlış testleri
Yukarıdakilerden hangisi Eğitim kademelerinde kullanılan ürünü temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımları arasındadır?

- A
I, II ve III
- B
I ve II
- C
III ve IV
- D
I, II, III ve IV
- E
I ve IV

Yanıt Açıklaması:

Eğitim kademelerinde kullanılan ürünü temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımları aşağıdaki gibidir:

- Yazılı yoklamalar
 - Sözlü yoklamalar
 - Çoktan seçmeli testler
 - Doğru-yanlış testleri
 - Eşleştirmeli testler
 - Boşluk doldurulmalı testler (kısa yanıt gerektiren testler)
- Doğru cevap D'dir.

2.SORU

Kurala bağlanmamış durumlarda araştırmacının yaşadığı seçim sorunu nedir?

- A
Etik sorun
- B
Kaygı
- C
Üşengeçlik
- D
Etik ikilem
- E
Örnek hatası

Yanıt Açıklaması:

Etik ikilem; kurala bağlanmamış durumlarda araştırmacının yaşadığı seçim sorunu.

3.SORU

Epstein Aile Katılım Modelinde öğrencinin öğrenmesini ve gelişimini etkileyen üç önemli etmenin olduğunu belirtilmiştir. Bu etmenler aile, okul ve toplumdur. Bunların birbirleriyle etkileşimi öğrenciyi etkilemektedir. Bu bağlamda Epstein aile katılımını altı kategoride sınıflandırmıştır. Aşağıdaki şıklardan hangisi sınıflandırılan kategorilerden biri **değildir**?

- A
Anne-Babalık
- B
İletişim
- C
Gönüllülük
- D
Kültürler-arası öğrenme
- E
Karar alma

Yanıt Açıklaması:

Epstein Aile Katılım Modeli: Epstein (2001) öğrencinin öğrenmesini ve gelişimini etkileyen üç önemli etmenin olduğunu belirtmiştir. Bu etmenler aile-okul ve toplumdur bunların birbirleriyle etkileşimi öğrenciyi etkilemektedir. Epstein, aile katılımını altı kategoride sınıflandırmıştır (2001):

- Anne- Babalık: Anne ve babaların, çocuk yetiştirme, anne-babalık becerileri, çocuk ve ergen gelişimi, her yaş ve düzeyde çocukların öğrenmelerine yardımcı olmak için ev koşullarını düzenleme gibi konularda desteklenmesidir.
- İletişim: Aileler, okul programları ve öğrenci gelişimi ile ilgili olarak okulla iletişim içinde olmalıdır.
- Gönüllülük: Ailelerin öğrencileri desteklemek için gönüllü olarak eğitim etkinliklerine ve programlarına katılımını ifade eder.
- Evde Öğrenme: Ailelerin, çocukların ödevlerine ve diğer okul ile ilgili etkinliklere yardımcı olmasını ifade eder.
- Karar Alma: Ailelerin, okul yönetimine ve okul kararlarına katılmalarıdır.
- Toplumla İş birliği: Aileler, öğrencilerin öğrenmelerini

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

ve gelişimini desteklemek için toplumun diğer kurumları ile (üniversiteler, iş çevreleri) iş birliği içerisinde olmalıdır.

4.SORU

ESNEK OLMAMALARI

ADAPTE EDİLEMEMELERİ

ÖZNEL OLMALARI

GÜVENİRLİKLERİNİN ZAYIF OLMASI

Yukarıdakilerden hangileri başarı testlerinin en önemli sınırlılıkları arasındadır?

- A
- I-II
- B
- II-III
- C
- III-IV
- D
- I-IV
- E
- II-IV

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

5.SORU

I. Her bir eğitsel ölçme etkinliği için uygun yaklaşımı seçme
II. Belirlenen yaklaşıma uygun standart testleri seçme
III. Standart testlerin teknik özelliklerini değerlendirme
IV. Standart testlerin sonuçlarını yorumlama
V. Standart testlerin sonuçlarını kullanma
Yukarıdaki ifadelerden hangi/hangileri eğitimcilerin tarama ve tanılama süreçlerinde standart testlerle ilgili bilmesi gereken bilgiler ve sahip olması gereken beceri ve tutumlardandır?

- A
- I, III
- B
- I, II
- C
- I, II, III
- D
- I, II, III, IV
- E
- I, II, III, IV, V

Yanıt Açıklaması:

Eğitimcilerin tarama ve tanılama süreçlerinde standart testlerle ilgili bilmesi gereken bilgiler ve sahip olması gereken beceri ve tutumlar;
Her bir eğitsel ölçme etkinliği için uygun yaklaşımı seçme, belirlenen yaklaşıma uygun standart testleri seç, standart testlerin teknik özelliklerini değerlendirme, standart testlerin sonuçlarını yorumlama, standart testlerin sonuçlarını kullanma ve standart testleri yönergeye uygun şekilde uygulamaktır. Doğru cevap E'dir.

6.SORU

..... bir veya daha fazla alanda öğrencinin çaba, ilerleme ve başarısını sergileyen çalışmalarının amaçlı bir koleksiyonu olup alanyazında; öğrencinin emeğini, gelişimini ve başarısını gösteren, öğrencilerin çalışmalarından oluşan koleksiyon; öğrencinin çalışmasını yansıtan ve kanıtlayan içeriklerden oluşan dosya; yazılı parçalardan ve öğrencinin sergilediği ürünlerden oluşan dosya biçimlerinde tanımlanmıştır.

Boşluğa aşağıdaki kavramlardan hangisi gelirse cümle doğru bir biçimde tamamlanmış olur?

- A
- Portfolyo
- B
- Eğitim
- C
- Sergi
- D
- Ödev
- E
- Ders içeriği

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı A şıkkıdır.

7.SORU

Görüşmede "kaynak" aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?

- A
- Görüşmeci
- B
- Görüşülen kişi
- C
- Ortam
- D
- Veri toplama aracı
- E
- Görüşme süresi

Yanıt Açıklaması:

Görüşmede "görüşmeci" (görüşmeyi yapan kişi) ve "kaynak kişi" (görüşülen kişi) olmak üzere iki taraf vardır

8.SORU

HAZIRLANMASI VE UYGULANMASI BELİRLİ KURALLARLA GERÇEKLEŞİR. PUANLANMASI VE SONUÇLARIN YORUMLANMASI KURALLAR DAHİLİNDEDİR.

ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ALINIR. DÖNEM İÇİNDEKİ SINIFIÇI TUTUMLARI TEST SONUCUNA YANSIR.

Yukarıdakilerden hangileri standart test ile ilgilidir?

- A
- I-II
- B
- II-III
- C

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

II-IV
D
I-IV
E
III-IV

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

9.SORU

Erken çocukluk eğitim sürecinde değerlendirme; çocuk hakkında tarafsız, bütüncül, esnek fakat tutarlı, bilimsel, sistematik, birbirini tanımlayan farklı işlev ve özellikteki bir araç yardımıyla gerçekleştirilen, çok boyutlu bilgi toplama süreci niteliğini taşır. Çocuğu tanıyabilmek için kullanılan araçlar ne olursa olsun her birinin ortak özelliği ne olmalıdır?

- A
Soyut ve kavramsal
B
Gözlemlenebilir ve somut
C
Bilimsel ve rasyonel
D
Rasyonel ve kavramsal
E
Ölçülebilir ve rasyonel

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

10.SORU

1919 yılında Rudolf Steiner tarafından geliştirilen program hangisidir?

- A
Waldorf Programı
B
Bank Street Programı
C
High Scope programı
D
Head Start Programı
E
Reggio Emilia Programı

Yanıt Açıklaması:

Waldorf Programı, 1919 yılında Rudolf Steiner tarafından geliştirilmiştir.

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi okul öncesi portfolyalarda bulundurulabilecek belgelerden biri olan öğrencilerin çalışma örneklerinden biri değildir?

- A
Anı defterleri
B
Video ve ses kayıtları

C
Resim ve karalamalar

D
İnce motor etkinliklerine yönelik örnekler,
E
Sanat projeleri

Yanıt Açıklaması:

Okul öncesinde portfolyolarda bulundurulabilecek en önemli belgelerden biri de öğrencilerin çalışma örnekleridir. Bu örnekler öğretmen ve öğrenci tarafından, çocuğun performansı ve okul yılı boyunca gösterdiği ilerlemenin ürünleri olarak toplanır ve düzenlenir. Sanat projeleri, ince motor etkinliklerine yönelik örnekler, ses kaydı yapılmış dil örnekleri, resim ve karalamalar, çocuğun etkinlik ve sosyal etkileşimini yansıtan fotoğraflar, video ve ses kayıtları çalışma örnekleri olarak belirtilen dokümanlardır. Doğru cevap A'dır.

12.SORU

AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ, BİREYİN SOSYO-KÜLTÜREL VE EKONOMİK ÖZELLİKLERİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLEBİLİR?

- A
Boy-kilo
B
Cinsiyet
C
Alışkanlıklar
D
Bireysel farklılıklar
E
İlgi alanları

Yanıt Açıklaması:

Birey yaşadığı değişim sürecinde sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan ailesinin ve çevresinin özelliklerinden doğrudan etkilenmektedir. Özellikle okul öncesi dönemde, çocuğun yaşamındaki en etkili sosyalleşme kurumu aile olduğundan, aileyle ilgili koşullar çocuk için daha da belirleyici olmaktadır. Bu bağlamda gelişimi etkileyen faktörler arasında yer alan ve "bireysel farklılık" olarak nitelendirilen özellikler şöyle açıklanabilir (Çalışandemir, 2014):

Aile yapısındaki farklılıklar

Ailenin eğitim anlayışı ve tutumlarındaki farklılıklar

Ailenin yaşadığı çevrenin olanakları

Ailenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumundaki farklılıklar

13.SORU

Aşağıdakilerden hangisi standart testlere örnek teşkil ETMEZ?

- A
Metropolitan Hazırbulunuşluk Testleri
B
Temel Beceriler için Woodcock-Johnson Testleri

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

C
Uluslararası öğrenci değerlendirme programı (PISA)

D
ALES

E
Kısa testler

Yanıt Açıklaması:

Cevap E

14.SORU

Aşağıdakilerden hangisi, Erken Çocukluk Çevresi Değerlendirme Ölçeğinin değerlendirme alanına **girmez**?

A
Mekân

B
Kişisel bakım

C
Dil ve mantık

D
Etkileşim

E
Öğrenme deneyimleri

Yanıt Açıklaması:

Erken çocukluk çevresinin değerlendirilmesinde kullanılan ölçme aracıdır. Öğretmen - çocuk etkileşimi ve sınıf etkinliklerinin niteliği incelenerek okul öncesi sınıf ortamının kalitesinin değerlendirilmesi amacıyla kullanılmaktadır. Bu ölçek mekân, kişisel bakım, dil ve mantık, etkinlikler, etkileşim, program yapısı, aile ve personel olmak üzere yedi alt ölçekten oluşmaktadır. Sınıftaki kitapların ve matematik materyallerinin niteliğini ve kalitesini değerlendirme olanağı sunmakla birlikte, sınıf ortamındaki öğrenme deneyimlerini değerlendirmemektedir. Doğru cevap E seçeneğidir.

15.SORU

MUTLAK DEĞERLENDİRMEYE DAYALI BİR TESTTE YA DA ÖLÇÜMDİ, ÇOCUĞUN KAÇ TANE DOĞRU YAPTIĞI (YA DA KAÇ KAZANIMA SAHİP OLDUĞU) BELİRLENİRKEN; BAĞIL DEĞERLENDİRMEYE DAYALI BİR TESTTE İSE ÇOCUĞUN DİĞER ÇOCUKLARA GÖRE KAÇ TANE FAZLA DOĞRU YA DA EKSİK YAPTIĞI ÖNEMLİDİR.

BAĞIL DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMINA GÖRE ÇOCUKLARDAN BAZILARININ MUTLAKA DİĞERLERİNDEN GERİDE OLMASI GEREKMEKTEDİR.

EĞİTSEL DEĞERLENDİRME VE TANILAMAYA YÖNLENDİRİLECEK ÇOCUKLARIN TEK BİR TEST SONUCUNA GÖRE YÖNLENDİRİLMESİ YETERLİDİR.

ERKEN ÇOCUKLUK EVRESİNDE YAPILAN HERHANGİ BİR MÜDAHALENİN BİR AYAĞINDA MUTLAKA EBEVEYNLERİN DE

BULUNMASI GEREKTİĞİNDEN AİLE ORTAMI DA DEĞERLENDİRME KONUSU OLUR.

Standart test sonuçlarının kullanılması ile ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

A
I, II, III

B
II, III, IV

C
I, II, IV

D
I, III, IV

E
I, II, III, IV

Yanıt Açıklaması:

Verilenlerden I, II, IV numaralı olanlar doğrudur. Doğru cevap C'dir.

16.SORU

Umut Türkçe dersi için dönem boyu yazdığı kompozisyonlardan en beğendiği 5 tanesini seçip portfolyosuna koymuş, ayrıca neden o beş çalışmayı daha çok beğendiğini açıklayan bir yazı da eklemiştir. Umut'un Türkçe dersi için hazırladığı portfolyo türü aşağıdakilerden hangisidir?

A
Gösteri portfolyosu

B
Öğrenme portfolyosu

C
Değerlendirme portfolyosu

D
Bütünleştirilmiş portfolyo

E
Elektronik portfolyo

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

17.SORU

Aşağıdakilerden hangisi portfolyo tanımlarından bir tanesi değildir?

A
Öğrencinin emeğini, gelişimini ve başarısını gösteren dosya

B
Öğrencilerin çalışmalarından oluşan koleksiyon

C
Öğrencinin kimlik bilgilerini gösteren dosya

D
Öğrencinin çalışmasını yansıtan ve kanıtlayan içeriklerden oluşan dosya

E
Yazılı parçalardan ve öğrencinin sergilediği ürünlerden oluşan dosya

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Yanıt Açıklaması:

Öğrencinin emeğini, gelişimini ve başarısını gösteren, öğrencilerin çalışmalarından oluşan koleksiyon; öğrencinin çalışmasını yansıtan ve kanıtlayan içeriklerden oluşan dosya; yazılı parçalardan ve öğrencinin sergilediği ürünlerden oluşan dosya biçimlerinde tanımlanmıştır. Doğru cevap C seçeneğidir.

18.SORU

PROGRAM DEĞERLENDİRME İLE İLGİLİ ÇEŞİTLİ MODEL VE YAKLAŞIMLAR GELİŞTİRİLMİŞTİR. GENEL OLARAK, ALTI TÜR PROGRAM DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMINDAN SÖZ EDİLMEKTEDİR. PROGRAMIN BAŞINDAKİ DÜZEY İLE PROGRAM SONUCUNDA GELİNEREK DÜZEY ARASINDAKİ FARKA BAKILARAK YAPILAN DEĞERLENDİRME AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİDİR?

- A Öğretim programı tasarımı değerlendirme
- B Ortamı değerlendirme
- C Başarıyı değerlendirme
- D Öğrenmeyi değerlendirme
- E Kazanımı değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı E şıkkıdır.

19.SORU

Alan yazında performans değerlendirme, özgün (authentic) değerlendirme, doğrudan (direct) değerlendirme gibi kavramlarla da ifade edilen değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A Formal değerlendirme
- B Tanısal değerlendirme
- C İnfomal değerlendirme
- D Eğitsel değerlendirme
- E Semantik değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

İnfomal değerlendirme alan yazında performans değerlendirme, özgün (authentic) değerlendirme, doğrudan (direct) değerlendirme gibi kavramlarla da ifade edilmektedir. Doğru cevap C'dir.

20.SORU

Görüşme izni alınırken hazırlanan bilgilendirme formunda aşağıdaki seçeneklerden hangisi yer almaz?

- A

Katılımın gönüllülük esasına dayandığını

B

Araştırmanın amacı ve konusu

C

Araştırmanın gerçekleştirileceği yer ve saat

D

Katılımcı gizliliği

E

Araştırmacı kişisel bilgi formu

Yanıt Açıklaması:

Bilgilendirme formunda görüşmecinin araştırma ile ilgili detaylı bilgilendirme yapmalıdır. Bu amaçla, araştırmanın/görüşmenin konusunu, yer ve saatini, katılımın gönüllülük esasına dayandığını ve gizlilik ile ilgili konularda veliyi aydınlatması gerekmektedir.

1.SORU

Eylem araştırmasını ilk kez hangi yıl ortaya atılmıştır?

A

1800'lü yıllar

B

1900'lü yıllar

C

2000'li yıllar

D

1700'lü yıllar

E

1600'lü yıllar

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmalarını ilk kez 1900'lü yıllarda Kurt Lewin ortaya atmıştır.

2.SORU

Çocukları tanımak amacıyla gerçekleştirilen gözleme konu olan davranışlar kaç şekilde gözlenebilir?

A

3

B

4

C

5

D

6

E

7

Yanıt Açıklaması:

Çocukları tanımak amacıyla gerçekleştirilen gözleme konu olan davranışlar 7 şekilde ele alınabilir. Bunlar; fiziksel eylemler, sözel davranışlar, anlamlı davranışlar, mekânsal ilişkiler ve konumlar, zamansal desenler, fiziksel nesneler, sözel ve biçimsel kayıtlardır.

3.SORU

Çocuğun okulda öğrendikleri ile okul dışında öğrendikleri arasında tutarlılığın sağlanması, okul-aile arasındaki

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

işbirliğini gerekli kılmaktadır. Bu işbirliğine aşağıdaki hangi etmen ayrıca katkı sağlamaktadır?

A
Birey

B
Azınlık

C
Çevre

D
Çoğunluk

E
Yasa

Yanıt Açıklaması:

Çocuğun okulda öğrendikleri ile okul dışında öğrendikleri arasında tutarlılığın sağlanması, okul-aile ve okul-çevre arasındaki işbirliğini gerekli kılmaktadır.

4.SORU

ÖĞRENMENİN DESTEKLENMESİ DUYGUSAL DESTEK SINIF DÜZENİ PROGRAMLAMA

Yukarıdakilerden hangileri sınıf ortamının değerlendirilmesinde kullanılan Sınıf Değerlendirme Puanlama Sistemi'nin alt ölçekleri arasında yer alır?

A
I ve II

B
II ve III

C
I, II ve III

D
II, III ve IV

E
I, II ve IV

Yanıt Açıklaması:

Programlama, Erken Çocukluk İçin Değerlendirme Profillerinde değerlendirilen unsurlardan biridir. Doğru cevap C'dir.

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi başarı testlerinin sınırlılıklarındandır?

A
Yetenek ölçer.

B
Bilişsel bilgi, beceri ölçmek için kullanılır.

C
Özel ve güncel ihtiyaçlara göre adapte edilmiştir.

D
Esnek değildir.

E
Özel bir çalışma alanı için adapte edilmiştir.

Yanıt Açıklaması:

Başarı testlerinin en önemli sınırlılıkları esnek olmamaları; özel ve güncel ihtiyaçlar, yerel durumlar ya da özel bir çalışma alanı için adapte edilememeleridir. Doğru cevap D'dir.

6.SORU

Aşağıdakilerden hangisi portfolyo ile ölçülebilecek becerilerden biridir?

A
Fiziksel gelişim

B
Sosyal ve duygusal gelişim

C
Okuma-yazma gelişimi

D
Eleştirel ve yaratıcı düşünebilme

E
Mantık ve matematik gelişimi

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

7.SORU

Öğrenci seviyelerine göre bir konuda hazırlanan sorulara verilebilecek cevapların numaralandırılmış 9-12 ya da 16-20 kutucuktan oluşan bir tabloya dağıtılmasıyla oluşan bir ölçme ve değerlendirme aracı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

A
Kontrol listeleri

B
Gözlem

C
Akran değerlendirme

D
Performans değerlendirme

E
Yapılandırılmış grid

Yanıt Açıklaması:

Ölçme ve Değerlendirme Kapsamında Kullanılan Araç ve Teknikler Yapılandırılmış grid: Öğrenci seviyelerine göre bir konuda hazırlanan sorulara verilebilecek cevapların numaralandırılmış 9-12 ya da 16-20 kutucuktan oluşan bir tabloya dağıtılmasıyla oluşan bir ölçme ve değerlendirme aracıdır.

8.SORU

Portfolyoya ne tür ürünlerin dahil edileceği konusunda belirleyici unsurlar, programın amaçları ve portfolyoya yönelik değerlendirme ölçütlerini içermektedir. Ek olarak, portfolyoyu hazırlayan öğrencinin hangi özelliği yukarıda değinilen unsurlara eklenebilir?

A
Cinsiyeti

B
Yaşı

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

C
Medeni durumu

D
Maddi durumu

E
Eğitimi

Yanıt Açıklaması:

Portfolyoya ne tür ürünlerin dahil edileceği konusunda belirleyici unsurlar; portfolyoyu hazırlayan öğrencinin yaşı, programın amaçları ve portfolyoya yönelik değerlendirme ölçütleridir.

9.SORU

I. Gelişimsel olarak çocuğun yaşatlarından geride ya da ileride olduğu bir duruma ilişkin daha fazla bilgi toplamak amacıyla tasarlanmıştır
II. Tüm konu alanlarını kapsayabilir ya da belirli bir konuya odaklanabilir.
III. Gelişimsel ya da öğrenme yetersizliği olan ve özel eğitime gereksinim duyan çocukların erken belirlenebilmesine yardımcı olmaktadır.
IV. Genellikle sağlık ve eğitim uzmanları tarafından uygulanır.
Yukarıdaki ifadelerden hangi/ hangileri tanılayıcı testlere ait özelliklerdir?

- A
I, II
B
I, II, III
C
I, II, III, IV
D
III, IV
E
II, IV

Yanıt Açıklaması:

Tanılayıcı testler, gelişimsel olarak çocuğun yaşatlarından geride ya da ileride olduğu bir duruma ilişkin daha fazla bilgi toplamak amacıyla tasarlanmıştır; tüm konu alanlarını kapsayabilir ya da belirli bir konuya odaklanabilir. Gelişimsel ya da öğrenme yetersizliği olan ve özel eğitime gereksinim duyan çocukların erken belirlenebilmesine yardımcı olmaktadır. Genellikle sağlık ve eğitim uzmanları tarafından uygulanır. Doğru cevap C'dir.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi portfolyo hazırlama aşamalarından birini **icermeyiz**?

- A
Amaç belirleme aşaması
B
Toplama aşaması
C
Seçme aşaması
D
Yansıtma aşaması

E
Arşivleme aşaması

Yanıt Açıklaması:

İzleyen süreçte portfolyo oluşturulma aşamaları aşağıda verilmiştir:

Amaç belirleme aşaması; portfolyonun temel etkinliği olan bu aşamada amaçların belirlenmesi son derece önemlidir. Öğrencinin başarı ölçütlerinin neler olacağı ve hangi çalışmanın neden alınabileceğinin açıklandığı aşamadır.

Toplama aşaması; öğrencinin başarısını gösteren, belirli ölçütlere uygun yeterince çalışmanın bir araya getirilmesini gerektirir. Burada önemli olan öğrencinin portfolyonun amacına uygun olan çalışmalarını bir araya getirmesidir. Yapılan her çalışma değil de öğrencinin gelişimini ve öğrenme deneyimlerini yansıtabilecek ürünlerin toplanmasına dikkat edilmesi gerekir.

Seçme aşaması; toplanan ürünlerin hangilerinin öğrenci ürün dosyasında yer alacağına karar verildiği aşamadır. Bu aşamada öğrencilerden beklenen öğretmenin istediği çalışmalara yönelik olarak kendi çalışmaları arasından seçim yapmasıdır. Buradaki ölçüt seçilen ürünün öğrenme hedefini yansıtma özelliğini taşıyor olmasıdır. Öğrenci bu seçimi kendisi yapabileceği gibi aile ya da öğretmenin desteği ile de yapılabilir.

Yansıtma aşaması; öğrencinin her ürün için ne düşündüğünü belirttiği aşamadır. Bu aşamada öğrenci kendi öğrenmesinin farkına varır; gelişim gösterdiği alanların yanı sıra iyileştirmeye açık alanlarını da fark eder. Bu aşamanın önemi öğrencinin değerlendirme sürecine etkin olarak katılmasıdır. Özetle bu aşama yaşamsal bir önem taşır. İlk kez portfolyo oluşturan öğrencilere destek olmak amacıyla öğretmen açık uçlu sorularla görüşlerin yansıtılması konusunda yol gösterebilir.

İletişim ve geri bildirim aşaması; öğrencilerin yansıtma aşamasını gözden geçirerek kendi yeterlikleri hakkında bilgi sahibi oldukları diğer bir deyişle güçlü ve zayıf yönlerini gördükleri aşamadır. Öğrenci bu aşamada geleceğe yönelik planlama yapacaktır. Bu nedenle bu aşamada portfolyo uygun kişilere sunulur ve öğretme-öğrenme açısından tartışılır.

Öğrenme hedefleriyle bire bir bağlantılar kurulur ve böylece iş birliği ve fikir alışverişi sağlanmış olur. Öğrenci bu aşamada öğrendikleri ile yaşam arasındaki bağlantıyı kurar (Kan, 2007; Özek, 2009; Metin, 2014).

1.SORU

İnformel değerlendirme alan yazında, aşağıdaki hangi kavramlarla da ifade edilmektedir?

- A
Dolaylı değerlendirme
B
Grup değerlendirme
C
Kapalı değerlendirme
D

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Özgün değerlendirme
E
Standart değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

İnformal değerlendirme alan yazında performans değerlendirme, özgün (authentic) değerlendirme, doğrudan (direct) değerlendirme gibi kavramlarla da ifade edilmektedir (Özyenginer, 2006).

2.SORU

Aşağıdakilerden hangisi ailelerin ölçme-değerlendirme sürecine katılımını sağlayan stratejilerden biri **değildir**?

- A
Bilgi alma
- B
Bilgi verme
- C
Destekleme
- D
Takım üyesi olma
- E
Gözlem yapma

Yanıt Açıklaması:

Ailelerin ölçme-değerlendirme sürecine katılımını sağlayan bazı stratejiler vardır. Bunlar; bilgi alma, bilgi verme, takım üyesi olma ve desteklemedir. Doğru yanıt E şıkında verilmiştir.

3.SORU

Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun giriş bölümlerinden biridir?

- A
Öğrenci çalışmaları
- B
Öğrenci tanıtım sayfası
- C
Öz seçim formu
- D
Öz değerlendirme formu
- E
Akran değerlendirme formu

Yanıt Açıklaması:

Öğrenci tanıtım sayfası portfolyonun giriş bölümünde yer alır. Diğerleri ana bölümde yer aldığından doğru cevap B'dir.

4.SORU

I. U'nün dosyası oluşturma
II. Denetim listelerini doldurma
III. Kişisel bilgi formu doldurma
IV. Birlikte ödev yapma
Yukarıdakilerden hangisi evde ailelerin çocuklarını tanımaya yönelik yapabilecekleri çalışmalar arasında sayılır?

A

- I ve II
- B
- II ve III
- C
- III ve IV
- D
- II ve IV
- E
- I, II, III ve IV

Yanıt Açıklaması:

Ailelerin çocuklarını tanımaya yönelik yapabilecekleri çalışmalar şunlardır: U'nün dosyası oluşturma, Denetim listelerini doldurma, Kişisel bilgi formu doldurma, Birlikte ödev yapma, Birlikte zaman geçirme, Resim yapma, Gözlem yapma, Ben bugün çocuğumla ilgiliöğrendim/Boşluk doldurma, Yansıtıcı defter oluşturma, Canlandırma yapma. Doğru cevap E'dir.

5.SORU

Odak grup görüşmeleri ortalama kaç kişilik katılımcı grubuyla gerçekleştirilir?

- A
2-4
- B
4-6
- C
8-12
- D
6-16
- E
10-20

Yanıt Açıklaması:

4-6

6.SORU

Genellikle 4 ile 6 katılımcıdan oluşan küçük bir grupta belirli bir konu üzerinde gerçekleştirilen görüşmeye ne ad verilir?

- A
Grup görüşmesi
- B
Çoklu görüşme
- C
Odak görüşmesi
- D
Toplantı
- E
Grup söyleşisi

Yanıt Açıklaması:

Odak grup görüşmesi, genellikle 4 ile 6 katılımcıdan oluşan küçük bir grupta belirli bir konu üzerinde gerçekleştirilen görüşmedir. Buna göre doğru Cevap C'dir.

7.SORU

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

AŞAĞIDAKİ ŞIKLARDAN HANGİSİ ÇOCUKLARLA ARAŞTIRMA PLANLARKEN VE YÜRÜTÜRKEN EN GENEL ANLAMDA DİKKAT EDİLMESİ KONULARINDAN DEĞİLDİR?

- A
Çocuklarla bire bir görüşülüp çıkarım yapılmalı
- B
Temel engelin kendi alışkanlıklarımız olduğu unutulmamalı
- C
Temel veri kaynaklarının çocuklar aileleri ve toplum olduğu dikkate alınmalı
- D
Araştırmaların çocukların ilgi ve çıkarlarıyla ilgili olma zorunluluğu hatırlanmalı
- E
Çocuklara uygun yöntemlerin çocukların adına ve onların düşündüğü biçimde uygulanıyor olduğu göz önünde bulundurulmalı

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarla araştırma planlarken ve yürütürken en genel anlamda dikkat edilmesi konular şu şekilde sıralanır; Temel engelin kendi alışkanlıklarımız olduğu unutulmamalı, Temel veri kaynaklarının çocuklar aileleri ve toplum olduğu dikkate alınmalı, Araştırmaların çocukların ilgi ve çıkarlarıyla ilgili olma zorunluluğu hatırlanmalı, Çocuklara uygun yöntemlerin çocukların adına ve onların düşündüğü biçimde uygulanıyor olduğu göz önünde bulundurulmalı

8.SORU

Bireyi tanımanın en temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Okul öncesi döneme başlamadan önce çocukların okula farklı yaşantılar geçirerek gelmelerini sağlamak
- B
Bireyler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak ve her çocuğun bu farklılıkları oluşturan özellikleri yönünden sürekli ve bütün hâlinde gelişmesine yardım etmek
- C
Aile ile iş birliği ve aileye rehberlik etme konularında önemli katkılar sağlamak
- D
Aynı yaş grubundaki çocuklar arasındaki fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimleri açısından farklılıkları azaltmak
- E
Çocukların dil gelişimlerine katkı sağlamak

Yanıt Açıklaması:

Bireyin bulunduğu eğitim ortamlarından gerektiği biçimde ve yeterli düzeyde yararlanabilmesi için de bireyi tanımak gerekmektedir. Bu, hem birey hem de bireye yardım etmeye çalışan herkes için kolaylaştırıcı bir durumdur. Çünkü her birey kendine özgü özellikleri olan, biricik ve eşi bulunmayan bir varlıktır. Bu nedenle

her çocuğun kendine özgü gelişim düzeyi, gereksinimleri, sorunları, istek ve beklentileri olduğu gibi üstün ve sınırlı yönleri de vardır. Bu bağlamda bireyler arasındaki farklılıkları ortaya çıkarmak ve her çocuğun bu farklılıkları oluşturan özellikleri yönünden sürekli ve bütün hâlinde gelişmesine yardım etmek, bireyi tanımanın en temel amacıdır.

9.SORU

Aşağıdakilerden hangisi standart testlerden değildir?

- A
Hazırbulunuşluk testi
- B
Zeka testi
- C
İkili tarama testi
- D
Başarı testi
- E
Gelişimsel tarama testi

Yanıt Açıklaması:

Standart testlerin başlıcaları gelişimsel tarama testleri, hazırbulunuşluk testleri, zekâ testleri ve başarı testleridir. Doğru cevap C'dir.

10.SORU

Aşağıdakilerden hangisi standart testlerden biridir?

- A
İlgi Testleri
- B
Görüşme
- C
Anket
- D
Envanter
- E
Otobiyografi

Yanıt Açıklaması:

İlgi testi standart bir test türüdür. Görüşme, anket, envanter ve otobiyografi ise kendini anlatma teknikleridir.

11.SORU

ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİM PROGRAMI DEĞERLENDİRME SÜRECİNİN ETKİLİ VE BAŞARILI OLABİLMESİNDE İZLENMESİ GEREKEN BELİRLİ AŞAMALAR BULUNMAKTADIR. AŞAĞIDAKİLERDEN HANGİSİ BUNLARDAN BİRİ DEĞİLDİR?

- A
Program değerlendirmenin organize edilmesi
- B
Program misyonunun tanımlanması
- C
Program amaçlarının tanımlanması
- D
Program ölçme ve değerlendirme

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

E
Proram öğrenme çıktılarının tanımlanması

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı D şıkkıdır.

12.SORU

Portfolyoların kullanımının gerekliliğine Türkiye’de ne zaman geliştirilen ilköğretim programlarında yer verilmiştir?

A
2005

B
2004

C
2008

D
2006

E
2012

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

13.SORU

İDİYOĞRAFİK ÖLÇME YÖNTEMLERİ, BİREYSEL OLARAK HER BİR ÇOCUĞU TANIMAYA VE ANLAMAYA YÖNELİK KULLANILIR. ÖZELLİKLE ERGENLİK DÖNEMLERİNDE BELLİ VE UYGUN BİR AMAÇ İÇİN KULLANILDIKLARINDA ÖNEMLİ BİR ROL OYNARLAR. GELECEKTEKİ PERFORMANS İÇİN TASARIMLANIR. ÖĞRETİMİN PLANLANMASI VE GELİŞTİRİLMESİ İLE İLGİLİ KARARLARIN VERİLMESİNDE YARDIMCI OLUR.

"İdiyografik ölçme yöntemleri" ile ilgili olarak yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

A
I, III

B
I, IV

C
I, II

D
II, III, IV

E
I, II, IV

Yanıt Açıklaması:

Verilenlerden I ve IV numaralı olanlar doğrudur. Doğru cevap B'dir.

14.SORU

Aşağıdakilerden hangisi erken çocukluk dönemindeki çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde dikkat edilmesi gereken noktalardan biri değildir?

A

Çocuğun gelişim ve davranışlarıyla ilgili yargıların birden fazla eğiticinin gözlem ve kayıtlarına dayandırılması.

B

Çocuk hakkında elde edilen bilgiler, çocukla hiç bir biçimde paylaşılmamalıdır.

C

Kullanılan araç ve yöntemlerin bilimsel açıdan belli standartlara uygun olması.

D

Elde edilen verilerin kişisel yargılardan uzak ve nesnel olması.

E

Çocukla ilgili tutulan kayıtların saklanması gizliliğe saygı ve özen gösterilmesi.

Yanıt Açıklaması:

Erken çocukluk döneminde çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde de bazı noktalara dikkat edilmesi gerekir. Bunlar şöyle özetlenebilir:

Kullanılan araç ve yöntemlerin bilimsel açıdan belli standartlara uygun olması.

Elde edilen verilerin kişisel yargılardan uzak ve nesnel olması.

Çocukla ilgili tutulan kayıtların saklanması gizliliğe saygı ve özen gösterilmesi.

Çocuklarla ilgili veri toplamak amacıyla yapılan gözlem ve değerlendirmelerin güncel, doğru ve tutarlı olması.

Çocuklara ilişkin gözlem, bilgi toplama, inceleme ve değerlendirme kayıtlarının öğretim plan ve programın uygulanmasına yardımcı olması.

Çocuğun gelişim ve davranışlarıyla ilgili yargıların birden fazla eğiticinin gözlem ve kayıtlarına dayandırılması.

15.SORU

Aşağıdakilerden hangisi olaya dayalı örneklem alma yöntemine ait boyutlardan biri değildir?

A
Sıklık

B
Süre

C
Nedenler

D
Ardıl

E
Önem derecesi

Yanıt Açıklaması:

Olaya dayalı örneklem alma yönteminde sorun olduğu düşünülen davranış farklı boyutlarla gözlemlenebilir. Bunlar sıklık, süre, nedenler, önem derecesi ve tetikleyicilerdir. Öncül, davranış ve ardıl bu yöntemde kullanılan bir formattır.

16.SORU

SINIFINDA GÖRDÜĞÜ BİR SORUNU ÇÖZMEK GAYRETİYLE KENDİSİNE "BEN BU KONUDA NE

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

**YAPABİLİRİM?" SORUSUNU SORARAK
ARAŞTIRMAYA BAŞLAYAN BİR ÖĞRETMEN
MUHTEMELEN AŞAĞIDAKİ ARAŞTIRMALARDAN
HANGİSİNİ YAPMAK ÜZEREDİR?**

- A
Nicel araştırma
- B
Nitel araştırma
- C
Eylem araştırması
- D
Temel araştırma
- E
Analitik araştırma

Yanıt Açıklaması:

Eylem araştırmaları eğitim alanında yaygın olarak kullanılan ve öğretmen araştırması adıyla da bilinen bir araştırma türüdür. Eylem araştırmalarını ilk kez 1900'li yıllarda Kurt Lewin ortaya atmıştır. Eylem araştırmaları endüstriyel alanda işletmelerin verimliliğini sağlamak amacıyla kullanılırken; eğitim alanında uygulamayı değiştirme ve geliştirme amaçlı kullanılmaktadır (Glesne, 2013). Eylem araştırmaları toplumsal değişimi sağlamak ve araştıran kişiye yaptığı işi sorgulayabilme ve geliştirebilme olanağı tanımaktadır (Neuman, 2013). McNiff ve Whitehead (2011) eylem araştırmalarında araştırmacının kendisine sürekli olarak "Ben ne yapıyorum? Yapıdığım bu işte geliştirmem gereken bir şey var mı? Eğer varsa geliştirmem gereken şey nedir? Bunu nasıl geliştirebilirim? Ben bunu neden geliştirmeliyim?" gibi birçok soruyu sorması (Akt. Derince ve Özgen, 2015) gerektiğini vurgulamaktadır. Doğru cevap C şıkkıdır.

17.SORU

- I. Program değerlendirmenin organize edilmesi,
 - II. Program misyonunun tanımlanması,
 - III. Program amaçlarının tanımlanması,
 - IV. Mevcut ve gerekli değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi,
 - V. Verilerin toplanması,
 - VI. Programın öğrenme çıktılarının tanımlanması,
 - VII. Sonuçların analizi,
 - VIII. Geri bildirimin sağlanması
 - IX. Değişikliklerin uygulanması
 - X. Değişikliklerin izlenmesi ve sonuçların karşılaştırılması,
- Yukarıda verilen program değerlendirme aşamalarından hangisi sıraya uygun olarak verilmemiştir?

- A
III
- B
V
- C
VI
- D
VII
- E

IX

Yanıt Açıklaması:

Bir program değerlendirme çalışmasında Programın öğrenme çıktılarının tanımlanması, veri toplama sürecinden önce gerçekleşmesi gerekir. Bu nedenle doğru cevap C seçeneğidir.

18.SORU

Aşağıdakilerden hangisi ailenin toplum yaşamında üstlendiği görevlerden birisi değildir?

- A
Biyolojik görev
- B
Ekonomik görev
- C
Dini görev
- D
Boş zamanları değerlendirme
- E
Fizyolojik görev

Yanıt Açıklaması:

Ailenin üstlendiği görevler biyolojik görev, ekonomik görev, koruyuculuk, psikolojik görev, boş zamanları değerlendirme, dini görev, statü sağlama ve eğitimidir. Fizyolojik bir görevi yoktur. Doğru cevap E'dir.

19.SORU

**ÇOCUĞU TANIYABİLMEK İÇİN KULLANILAN
ARAÇLAR NE OLURSA OLSUN HER BİRİNİN
ORTAK ÖZELLİĞİ GÖZLENEBİLİR, SOMUT
OLMASIDIR.**

**ÇOCUĞU TANIMA VE DEĞERLENDİRME
ÇALIŞMALARI, ÇOCUĞUN YAPAMADIKLARI
ÜZERİNDE YOĞUNLAŞMALI VE ÇOCUĞUN
KENDİ YETERSİZLİKLERİNİN FARKINA
VARMASI SAĞLANMALIDIR.**

**ÇOCUKLAR ÇEŞİTLİ NEDENLERLE FARKLI
TEPKİLER VEREBİLDİKLERİ İÇİN ONLARIN,
FARKLI DURUM VE FARKLI İLİŞKİLER
İÇİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ GEREKLİDİR.
DEĞERLENDİRMENİN HEDEFİ ÇOCUKLARIN
NELERİ BİLMEDİĞİNİ ORTAYA
ÇIKARMAKTIR.**

Çocuk gelişiminin değerlendirilmesi süreciyle ilgili yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A
II ve IV
- B
I ve III
- C
I, II ve III
- D
I, III ve IV
- E
II, III ve IV

Yanıt Açıklaması:

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Değerlendirmenin hedefi çocukların neleri bilmediğini değil, neleri bildiğini anlamaktır. Bu bir anlamda, çocuğun güçlü yanlarının ortaya çıkarılması demektir. Ayrıca, çocuğu tanıma ve değerlendirme çalışmalarında, çocukların yapamadıkları üzerinde yoğunlaşmaktan kaçınılmalıdır. Hedef, çocuğun kendi yeterliliğinin farkına vararak kendi hakkında olumlu benlik algısını güçlendirmek ve böylece kendine saygısı ve güveni olan duygusal yönden güçlü bireyler yetiştirmektir. Doğru cevap B'dir.

20.SORU

Bilgiyi organize etmek ve sunmak için yapılmış grafiksel araçlardır. Bu araçlar daire ya da bir kutu içine yazılmış olan kavramları içerir.

Yukarıda açıklaması yapılan değerlendirme aracı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A
Öz değerlendirme
- B
Tanılayıcı dallanmış ağaç
- C
Dereceli puanlama anahtarı
- D
Kavram haritaları
- E
Kelime ilişkilendirme testi

Yanıt Açıklaması:

Ölçme ve Değerlendirme Kapsamında Kullanılan Araç ve Teknikler: Kavram Haritaları: Kavram haritaları, bilgiyi organize etmek ve sunmak için yapılmış grafiksel araçlardır. Bu araçlar daire ya da bir kutu içine yazılmış olan kavramları içerir. Kavram haritalarında iki kavram arasındaki ilişki, üzerine ilişkiyi belirleyen ifadelerin yazıldığı doğrularla gösterilir. İlişkiyi belirleyen bağlantı ifadeleri ile iki kavram tamamlanarak anlamlı bir cümle oluşturulur.

1.SORU

Görüşmeci ve görüşülen kişinin baş başa olduğu görüşmeye ne ad verilir?

- A
Toplumsal görüşme
- B
İş alımı
- C
Bireysel görüşme
- D
Anket toplama
- E
Telefon görüşmesi

Yanıt Açıklaması:

Görüşmeler, katılımcı sayısına göre bireysel ve grupça görüşme olmak üzere iki türde gerçekleştirilebilir. Bireysel görüşmelerde, görüşmeci ve görüşülen kişi baş başa olur. Bu tür görüşmeler ikili görüşme şeklinde de tanımlanabilir. Grup görüşmelerinde ise bir

görüşmeci ve birden fazla görüşülen kişi vardır. Belli bir konu üzerine görüşler ortaya konur ve konu tartışılır (Karasar, 2008). C,ocuk gelişimi araştırmalarında genellikle bireysel görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Bu tür görüşme biçiminde kişiye özel veriler daha kolay elde edilebilmekte ve bu verilere ilişkin uygun çözüm önerileri geliştirilmektedir.

2.SORU

Ailelerin çocuklarının eğitim sürecine etkin katılımını sağlayacak farklı etkinlikler düzenlenebilir. Bu etkinlik türlerinden biri de öğretmenin çocuğun yaşadığı aile ortamını görmesine ve gözlemlemesine olanak veren bir uygulamadır. Bu etkinlik türü nedir?

- A
Toplantılar
- B
Ev ziyaretleri
- C
Okul ziyaretleri
- D
Haber mektupları
- E
Duyuru panoları

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı

3.SORU

Anekdot kayıtları, öğretmenlerin çocuklara ilişkin gözlemlerinin ayrıntılı kayıtlarını içermesi nedeniyle çocukları tanıma ve değerlendirmede oldukça önemli bir tekniktir.

Aşağıdakilerden hangisi bunlardan biri değildir?

- A
En etkili veri toplama aracıdır.
- B
Kullanımı kolaydır. Herkes tarafından kullanılabilir.
- C
Ürüne değil sürece odaklanmayı sağlar.
- D
Kısa anekdot kayıtları dahi verimli olabilir.
- E
Hem öğretmen hem de yardımcı öğretmenler tarafından kullanılabilir.

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı A şıkkıdır.

4.SORU

Aşağıdaki yaş gruplarından hangisi için veli iznini alınması gerekmektedir?

- A
21
- B
20
- C

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

19
D
18
E
17

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarla ilgili yapılacak araştırmalarda araştırmacı 18 yaş altı çocuklarla görüşme yapmayı planlıyorsa veli iznini alması gerekmektedir. Buna göre doğru Cevap E'dir.

5.SORU

Bireyin kendisi için kaygı ve üzüntü nedeni olan kimi psikolojik sorunları bir rol gibi düşünerek bir grup karşısında gerçek yaşamda olduğu gibi oynayarak ortaya koyması esasına dayanan yöntem aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Otobiyografi
- B
Psikodrama
- C
Envanter
- D
Görüşme
- E
Oyun Terapisi

Yanıt Açıklaması:

Psikodrama, bireyin kendisini tanımayı, kendisine ve durumlara dışarıdan bakmayı, hayatın doğal seyri içinde yaşamla başa çıkma gücünü artırmayı amaçlayan bir paylaşım yöntemi olarak tanımlanabilir. Psikodrama, bireyin kendisi için kaygı ve üzüntü nedeni olan kimi psikolojik sorunları bir rol gibi düşünerek bir grup karşısında gerçek yaşamda olduğu gibi oynayarak ortaya koyması esasına dayanır.

6.SORU

Prof. Dr. İlgi ERTEM ve arkadaşları tarafından oluşturulan, bebeklik ve erken çocukluk döneminde gelişimi değerlendiren, sağlık çalışanı tarafından uygulanması kolay, kısa süreli ve aileler tarafından kolay anlaşılan test hangisidir?

- A
Gelişimi İzleme ve Destekleme Rehberi (GİDR)
- B
Çocukluk çağı görme taraması
- C
Gelişimsel kalça displazisi (GKD)
- D
Yeni doğan işitme programı
- E
Yeni doğan tarama programı

Yanıt Açıklaması:

Prof. Dr. İlgi ERTEM ve arkadaşları tarafından oluşturulan ve Gelişimi İzleme ve Destekleme Rehberi

(GİDR) adıyla uygulanan testtir. Bebeklik ve erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesinde aileyi de içine alan bu test, sağlık çalışanı tarafından uygulanması kolay, kısa süreli ve aileler tarafından kolay anlaşılacak şekilde tasarlanmıştır. İlk üç yaşta çocukların gelişimlerinin tüm alanlarda izlenmesini, desteklenmesini, gelişimsel gecikmelerin erken saptanmasını sağlayan, kolay öğrenilen ve hızlı uygulanan, maliyetsiz bir araçtır. Doğru cevap A'dır.

7.SORU

Öğretmenlerin kendileri için kullanabilecekleri portfolyo türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A
Değerlendirme portfolyosu
- B
Geçiş portfolyosu
- C
Elektronik portfolyo
- D
Gösteri portfolyo
- E
Kişisel Portfolyo

Yanıt Açıklaması:

Öğretmenlerin kendileri için kullanabilecekleri portfolyolar üç ayrı grupta incelenebilir:

- 1.Öğrenme Portfolyoları
2. Değerlendirme portfolyoları
3. Çalışma portfolyoları. Doğru cevap A'dır.

8.SORU

Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun öğrencilere sağladığı yararlarından biridir?

- A
Öğrencilerin zaman içerisindeki gelişimi ile ilgili bilgi birikimi sağlar.
- B
Öğrencileri grup çalışmasına yönlendirir.
- C
Öğrencilerin sorumluluk duygusunu grup olarak paylaşmasını sağlar.
- D
Öğrencilerin çevrimiçi öğrenmelerini destekler.
- E
Öğrencinin grup içi değerlendirmesine katkıda bulunur.

Yanıt Açıklaması:

Portfolyonun Öğrencilere Sağladığı Yararlar

- Öğrencilerin zaman içerisindeki gelişimi ile ilgili bilgi birikimi sağlar.
- Öğrencilerin kendi gelişimini görmesine izin vererek motivasyonunu artırır.
- Öğrencilere kendi yaptıkları hakkında düşünme fırsatı sunar.
- Öğrencilerin güçlü ve zayıf yönlerini görmelerine olanak tanır.
- Öğrencilerin sorumluluk bilincini geliştirir.
- Öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlar.

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Öğrencinin kendi değerlendirmesinde etkin bir biçimde yer alarak sorumluluğu paylaşmalarına olanak tanır.
Öğrencinin değerlendirme yeterliğinin gelişmesine hizmet eder.
Öğrencilerin kendi tercihlerini, beklenti ve yeteneklerini tanımalarına fırsat sunar.

9.SORU

ÖĞRENCİLERİN GÜÇLÜ VE ZAYIF YÖNLERİNİ GÖRMELERİNE OLANAK TANIR.
ÖĞRENCİLERİN SORUMLULUK BİLİNCİNİ GELİŞTİRİR.
ÖĞRENCİLERİN ÖĞRENMEYİ ÖĞRENMELERİNİ SAĞLAR.
ÖĞRENCİ PERFORMANSLARININ KARŞILAŞTIRILMASINI SAĞLAR.

Yukarıdakilerden hangileri portfolyonun öğrencilere sağladığı yararlarıdır?

- A
I-II-III
- B
II-III-IV
- C
I-III-IV
- D
I-IV
- E
II-IV

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

10.SORU

GÜVENİRLİKLERİNİN DÜŞÜK OLMASI
ÖĞRETMENİN İŞ YÜKÜNÜ ARTIRMASI
SAKLAMANIN GÜÇ OLMASI
ÖZDEĞERLENDİRMEYİ TEŞVİK ETMESİ

Yukarıdakilerden hangileri portfolyo uygulamasının sınırlılıklarından değildir?

- A
I-II-III
- B
II-III-IV
- C
I-III-IV
- D
I-IV
- E
II-IV

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

11.SORU

Aşağıdakilerden hangisi davranışsal özelliklerden biridir?

- A
Bireyin bedensel ve psikolojik sağlığı
- B

Üstün zekâlı veya üstün yetenekli olma

C

Kişilik özellikleri

D

Yaşadığı çevrenin olanakları

E

Sosyal ve Kültürel yapıya sahip ortamdan gelmesi

Yanıt Açıklaması:

Bireylerin davranışsal özelliklerini belirleyen etmeler arasında ilgi ve yetenekleri; kişilik özellikleri; bilgi, beceri, başarı ve uyumları; duygusal durumları; alışkanlıkları ve arkadaş ilişkileri ile benlik algıları gibi durumlar sayılabilir.

12.SORU

Yarı yapılandırılmış görüşme ortalama ne kadar sürmektedir?

A

30 - 45

B

30 - 60

C

60 - 90

D

90 - 120

E

120 - 160

Yanıt Açıklaması:

Yarı yapılandırılmış görüşme insanları anlamak için gerçekleştirilen en güçlü görüşme yöntemlerinden biridir. Görüşmenin amacına göre değişmekle birlikte genellikle 60 ila 90 dakika arasında sürer. Buna göre doğru Cevap C'dir.

13.SORU

Bebeklik ve erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesinde aileyi de içine alan sağlık çalışanı tarafından uygulanması kolay, kısa süreli ve aileler tarafından kolay anlaşılacak şekilde tasarlanmış test şıklardan hangisidir?

A

Gelişimsel Kalça Displazisi (GKD)

B

Gelişimi İzleme ve Destekleme Rehberi (GİDR)

C

Fenilketonüri (FKÜ)

D

Konjenital Hipotiroidi (KH)

E

Biyotinidaz Eksikliği (BE)

Yanıt Açıklaması:

Prof. Dr. İlgi ERTEM ve arkadaşları tarafından oluşturulan ve Gelişimi İzleme ve Destekleme Rehberi (GİDR) adıyla uygulanan testtir. Bebeklik ve erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesinde

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

aileyi de içine alan bu test, sağlık çalışanı tarafından uygulanması kolay, kısa süreli ve aileler tarafından kolay anlaşılacak şekilde tasarlanmıştır.

14.SORU

Uygulamaya geçirilmeden önce taslak eğitim programının öğretmenlerin ve program geliştiricilerin görüşlerinin alınarak değerlendirilmesine ne ad verilir?

- A
Yansıtıcı değerlendirme
- B
Program değerlendirme
- C
Biçimlendirici değerlendirme
- D
Düzey belirleyici değerlendirme
- E
Nitelikli değerlendirme

Yanıt Açıklaması:

Yansıtıcı değerlendirme, uygulamaya geçirilmeden önce taslak eğitim programının öğretmenlerin ve program geliştiricilerin görüşlerinin alınarak değerlendirilmesidir. Doğru cevap A'dır.

15.SORU

....., bireysel olarak her bir çocuğu tanımaya ve anlamaya yönelik kullanılır. Özellikle çocukluk dönemlerinde belli ve uygun bir amaç için kullanıldıklarında önemli bir rol oynarlar. Yukarıdaki cümledeki boşluk aşağıdaki kavramlardan hangisi ile tamamlanırsa doğru olur?

- A
İdiyografik ölçme yöntemleri
- B
Normatif ölçme yöntemleri
- C
Mutlak değerlendirme
- D
Bağıl değerlendirme
- E
Testler

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı A şıkkıdır.

17.SORU

Aşağıdakilerden hangisi ailenin çocuğunda gözlemlediği davranışları, becerilerini, çocuğun yaşamında yer alan olumlu-olumsuz durumlar ve bu durumların çocuk üzerindeki etkilerini yazdığı çalışmaya verilen addır?

- A
Ürün dosyası oluşturma
- B
Yansıtıcı defter oluşturma
- C
Gözlem yapma
- D

Birlikte zaman geçirme

- E
Canlandırma yapma

Yanıt Açıklaması:

Yansıtıcı defter oluşturmada öğretmen, aileden iş birliği defteri oluşturmalarını isteyebilir. Aile bu deftere, çocuğunda gözlemlediği davranışları, becerilerini, çocuğun yaşamında yer alan olumlu-olumsuz durumlar, bu durumların çocuk üzerindeki etkilerini yazabilir. Böylece aile kendisiyle öz eleştiri yapma olanağı bulur. Öğretmen aileye bu defterin özel olduğunu dolayısıyla kimseyle paylaşılmaması gerektiğini vurgulayabilir. Doğru cevap B'dir.

18.SORU

Hedefe dayalı model kaç aşamadan oluşur?

- A
5
- B
6
- C
7
- D
8
- E
9

Yanıt Açıklaması:

Model, sekiz aşamadan oluşmaktadır

19.SORU

Herhangi bir derste, aile, öğretmen ve öğrenci arasında sorumluluklarını tanımlayan, aile katılımı etkinlik türü aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A
Haber mektupları
- B
İş birliği defteri
- C
Aile katılımını gerektiren ödevler
- D
Aile toplantıları
- E
Anlaşma hazırlama

Yanıt Açıklaması:

Aile katılımı etkinlik türü: Anlaşma hazırlama: Herhangi bir derste, aile, öğretmen ve öğrenci arasında sorumluluklarını tanımlayan bir anlaşma imzalanabilir.

20.SORU

ÇALIŞMALARIN İÇERİĞİNİN TAM OLMASI
ÇALIŞMALARDAKİ ÇEŞİTLİLİK
ÇALIŞMALARIN AMAÇLARI KARŞILAMASI
ÇALIŞMALARIN AMAÇA UYGUNLUĞU
ÇALIŞMALARIN DOĞRULUĞU
DOSYANIN DÜZENLİLİĞİ

Burada portfolyonun hangi niteliğinden söz edilmektedir?

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

- A
Amacı
B
Sınırlılıkları
C
Özellikleri
D
Yararları
E
Değerlendirme ölçütleri

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı E şıkkıdır.

1.SORU

Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanıma ve değerlendirme sürecinde dikkat edilmesi gereken ilkelerden değildir?

- A
Tek bir yöntem ve araç tercih edilmelidir.
B
Çocuğu tanıma işlemleri sistematik ve düzenli olmalıdır.
C
Öğretmenler, kullandıkları araçların özelliklerini çok iyi bilmelilerdir
D
Geçerlik ve güvenilirliği ortaya konulmuş testler tercih edilmelidir
E
Elde edilen veriler tarafsız bir şekilde değerlendirilmelidir.

Yanıt Açıklaması:

Çocukları tanıma sürecinde tek bir yöntem ya da araç kullanılması, çocukların farklı özelliklerini belirlemede ve tanımda yeterli değildir. Bu yüzden birden fazla araç ve yöntem kullanılmalıdır.

2.SORU

Psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkan kuram hangisidir?

- A
Bilişsel kuram
B
Fizyolojik kuram
C
Davranışçı kuram
D
Hümanistik kuram
E
Psikodinamik kuram

Yanıt Açıklaması:

Psikanalize dayalı psikodinamik kurama tepki olarak ortaya çıkan kuram Hümanistik kuramıdır.

3.SORU

I-ANNE-BABALIK II-İLETİŞİM III-GÖNÜLLÜLÜK IV-EVDE ÖĞRENME V-KARAR ALMA VI-TOPLUMLA

İŞBİRLİĞİ

DAKİ HANGİ SEÇENЕКTE "EPSTEİN" AİLE KATILIMI SINIFLANDIRMASI İÇİNDE YER ALANLAR BİR ARADA VE DOĞRU OLARAK VERİLMEKTEDİR?

- A
I ve III
B
IV ve V
C
I-II-III ve IV
D
III-IV-V ve VI
E
I-II-III-IV-V ve VI

Yanıt Açıklaması:

Epstein, aile katılımını altı kategoride sınıflandırmıştır. Bunlar Anne- Babalık, İletişim, Gönüllülük, Evde Öğrenme, Karar Alma ve Toplumla İş birliğidir. Doğru cevap E'dir.

4.SORU

....., ÇOCUĞUN GELİŞİMİNİN BÜTÜN GELİŞİM ALANLARINDA HEM AYRINTILARIYLA HEM DE BÜTÜNSEL OLARAK GÖZLENMESİ, GÖZLEM SONUÇLARININ RAPORLAŞTIRILMASI, HAZIRLANAN VE UYGULANAN PLANLARIN TÜM BOYUTLARI İLE DEĞERLENDİRİLMESİ GİBİ FARKLI YÖNLERDEN ELE ALINMAKTAĐIR.

YUKARIDAKİ BOLŞUĞA AŞAĞIDAKİ KAVRAMlardan HANGİSİ GELİRSE DOĞRU OLUR?

- A
Eğitim programı
B
Erken çocukluk eğitim dönemlerinde değerlendirme
C
Öğretim
D
Eğitim
E
Erken çocukluk eğitim programlarında program geliştirme

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı B şıkkıdır.

5.SORU

Aşağıdakilerden hangisi gözlenen bir niteliğin gözlem sonucunu sayılarla ya da sembollerle ifade etmek anlamına gelir?

- A
Ölçme
B
Değerlendirme
C
Sınav

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

D Başarı	kullanılan ürünü temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımlarından biri değildir ?
E Öz değerlendirme	A Yazılı yoklamalar
Yanıt Açıklaması: Ölçme, gözlenen bir niteliğin gözlem sonucunu sayılarla ya da başka sembollerle ifade etmek anlamına gelirken, elde edilen ölçme sonuçlarının bir ölçütü ya da ölçütler takımıyla kıyaslanıp bir karara varma işi değerlendirme anlamına gelmektedir (Baykul, 2007; Turgut, 1997). Doğru yanıt A şıkkıdır.	B Sözlü yoklamalar
6.SORU Formal değerlendirmenin eş anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?	C Çoktan seçmeli testler
A Nesnel değerlendirme	D Doğru-yanlış testleri
B Doğrudan değerlendirme	E Değerlendirme Ölçütleri
C Otantik değerlendirme	Yanıt Açıklaması: Ölçme ve Değerlendirme Kapsamında Kullanılan Araç ve Teknikler: Geleneksel anlayışta, belli gün ve saatlerde bir veya dersin özelliğine göre maksimum iki araçla sınav yapılır; oysa yeni anlayışta, birçok yönden ölçme yapmak, çok sayıda araçla sürekli ölçme ve değerlendirme yapmak gerekir. Eğitim kademelerinde kullanılan ürünü temel alan ölçme değerlendirme yaklaşımları aşağıdaki gibidir:
D Performans değerlendirme	• Yazılı yoklamalar
E Özel değerlendirme	• Sözlü yoklamalar
Yanıt Açıklaması: Formal değerlendirme, standart değerlendirme, geleneksel değerlendirme ya da nesnel değerlendirme gibi kavramlarla da ifade edilmektedir.	• Çoktan seçmeli testler
7.SORU ailelerin okul etkinliklerine katılarak ve okulun gerekliliklerini yerine getirerek öğrencilerin öğrenmelerini desteklemeleridir. Paragraftaki boşluğa aşağıdaki kavramlardan hangisi gelirse doğru olur?	• Doğru-yanlış testleri
A Okul	• Eşleştirmeli testler
B Aile	• Boşluk doldurmalı testler (kısa yanıt gerektiren testler)
C Aile katılımı	9.SORU I. Öğrenci başarısını gözlemlemek II. Okulun başarısını gözlemlemek III. Anne-babalara bilgi verebilmek IV. Öğrenciler için sınıf geçme ve mezuniyet konularında karar verebilmek Yukarıdakilerden hangisi Eğitimde ölçme-değerlendirmenin amaçları arasında sayılabilir?
D Eğitim-Öğretim	A I ve II
E Öğretim-Aile İşbirliği	B II ve III
Yanıt Açıklaması: Sorunun doğru cevabı C şıkkıdır.	C I, II, III ve IV
8.SORU Geleneksel anlayışta, belli gün ve saatlerde bir veya dersin özelliğine göre maksimum iki araçla sınav yapılır; oysa yeni anlayışta, birçok yönden ölçme yapmak, çok sayıda araçla sürekli ölçme ve değerlendirme yapmak gerekir. Bu bağlamda, aşağıdakilerden hangisi eğitim kademelerinde	D Yalnız IV
	E III ve IV
	Yanıt Açıklaması: Eğitimde ölçme-değerlendirmenin amaçları şöyledir: Öğrenci başarısını gözlemlemek, Okulun başarısını gözlemlemek, Anne-babalara bilgi verebilmek, Öğrenciler için sınıf geçme ve mezuniyet

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

konularında karar verebilmek, Öğretim sürecinin verimliliği hakkında yorumlar yapabilmek, Merkezi sınavlar yardımıyla öğrencilerin bir başka öğretim kurumuna devam edebilmeleri konusunda değerlendirmelerde bulunabilmektir. Doğru cevap C'dir.

10.SORU

- I. Bildiklerimi uygulamaya aktarabiliyor muyum?
II. Mesleğimde gelişebilmek için yeteri kadar çaba sarf ediyor muyum?
III. Uygulamalar sırasında sorun çözmede ne kadar başarılıyım?
Yukarıda verilenlerden hangisi ya da hangileri öğretmenlerin mesleki ve kişisel açılardan kendilerini değerlendirebilmeleri için yanıt arayacakları sorular arasında yer almaktadır?

- A
Yalnız I
B
Yalnız II
C
I ve II
D
II ve III
E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Her üç seçenekte öğretmenlerin mesleki ve kişisel açılardan kendilerini değerlendirebilmeleri için yanıt arayacakları sorular arasında yer almaktadır. Dolayısıyla doğru cevap E seçeneğidir.

11.SORU

- I. Araştırmalar çocukların çıkarlarına dayandırılmalıdır.
II. Araştırmalar çocukların düşündüğü gibi yürütülmelidir.
III. Temel veri kaynakları çocukların kendileriyle sınırlı kalmalıdır.
Yukarıdakilerden hangileri çocuklarla yapılan araştırmalarda dikkat edilmesi gereken konulardandır.

- A
Yalnız I
B
I ve II
C
Yalnız II
D
II ve III
E
I, II ve III

Yanıt Açıklaması:

Çocuklarla araştırma yaparken temel kaynakları çocukların kendileri, aileleri ve toplumdur.

12.SORU

ÇOCUĞUN OLUŞTURDUĞU ÜRÜNLER DEĞERLENDİRİLİR.

ÇOCUKLARIN GELİŞİM ÖZELLİKLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME YAPILIR.
ÇOCUKLAR TEST VE DİĞER TANIMA TEKNİKLERİ İLE DEĞERLENDİRİLEBİLİR.
PORTFOLYOLAR DEĞERLENDİRME SÜRECİNDE ÖNEM TAŞIR.
ÇOCUKLARIN BİREYSEL FARKLILIKLARINA GÖRE DEĞERLENDİRME YAPILIR.

Aşağıdakilerden hangisi Reggio Emilia Programı değerlendirme sürecinin ilkeleri birlikte verilmiştir?

- A
I-II-III
B
I-II-IV
C
II-III-V
D
II-IV-V
E
III-IV-V

Yanıt Açıklaması:

Bu özellikler doğrultusunda değerlendirmede özellikle çocuk, çocuğun oluşturduğu ürünler, öğretmen, eğitim ortamı, programın sunulma süreci ve aile dikkate alınır. Çocukların gelişim özellikleri göz önünde bulundurulur. Çocuk boyutunda değerlendirme gözlem yöntemi ve portfolyolar ile süreç ve ürün üzerinde durulur. Bu programda değerlendirme sürecinde çevresel etkenlere vurgu yapılır. Öğretmen kendini ve programın planlanma, hazırlanma ve uygulanma sürecini değerlendirir. Reggio Emilia programında aile katılımı çok önemli olup, tüm aşamalarda aile göz önünde bulundurulur. Bu programda çocuklar geleneksel testler ve notlarla değerlendirilmezler. Doğru cevap B seçeneğidir.

14.SORU

ÖĞRENCİ GELİŞİMİNİ DAHA SAĞLIKLI BİR BİÇİMDE İZLEMEK
ÇOCUKLARIN BELLİ BİR SÜREÇ İÇERİSİNDE TÜM GELİŞİM ALANLARINDAKİ VE OKUMA YAZMA GİBİ BİR ALANDAKİ BÜYÜME-GELİŞMELERİ HAKKINDA DOKÜMAN OLUŞTURMAK
ÖĞRENCİNİN KENDİSİNİ İFADE ETME BECERİSİNİ GELİŞTİRMEK

Burada portfolyonun hangi niteliğinden söz edilmektedir?

- A
Özellikleri
B
Ölçütleri
C
Amaçları
D
Türleri
E
İlkeleri

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Yanıt Açıklaması:

Sorunun doğru cevabı C şıkkıdır.

15.SORU

GÖRÜŞME EN FAZLA 12 KİŞİ İLE GERÇEKLEŞTİRİLİR.

GÖRÜŞMEDE GÖZLEM TEKNİĞİ DE KULLANILIR.

İKİ SAAT ZAMAN ALIR.

GÖRÜŞMEDE NOT TUTMASI İÇİN BİR KİŞİ DAHA BULUNUR.

Yukarıdakilerden hangileri odak grup görüşmesi ile ilgilidir?

A
I-III-IV

B
I-II-III

C
II-III-IV

D
II-III

E
I-III

Yanıt Açıklaması:

Cevap A

16.SORU

Çocuklarla yapılacak araştırma yöntemlerinin seçiminde yaygın sınıflamalardan biri nicel ve nitel araştırma yöntemleri biçimindeki sınıflamadır. Aşağıdakilerden hangisi beş altı yaş çocuklarla yapılan nitel araştırmada ortaya çıkabilecek sorunlardan biri değildir?

A
Beş yaşındaki çocuklarla yapılmış çok az nitel araştırma örneğinin olması

B
Çocuklarla yapılan araştırmaların yetişkinlerin bakış açısından uzak olması

C
Beş yaşlarındaki çocukların bilişsel ve iletişim becerilerinin nitel yöntemlerle araştırılmasına ilişkin makul hiçbir gerekçenin belirtilmemesi

D
Beş yaşından küçük çocuklarla nitel araştırmaların nasıl yapılacağına dair neredeyse hiçbir kanıtın bulunmaması

E
Hem etik sorunlarla hem de etik ikilemle karşılaşılması

Yanıt Açıklaması:

Doğru cevap B şıkkıdır.

17.SORU

Aşağıdakilerden hangisi Sağlık Bakanlığı'nca yürütülen tarama programlarından biri değildir?

A
Yenidoğan Tarama Programı

B
Yenidoğan İşitme Tarama Programı

C
Gelişimsel Kalça Displazisi

D
Yüksek Riskli Bebek İzlemi

E
Çocukluk Çağı Görme Taraması

Yanıt Açıklaması:

Yüksek Riskli Bebek İzlemi

16.SORU

Eğitim araştırmalarının sınıflandırılması göz önüne alındığında sınıfta istenmeyen davranışların ortadan kaldırılmasında ödül-ceza uygulamalarının etkinliğinin karşılaştırılmasına yönelik bir araştırma örneği hangi araştırma sınıfında yer alabilir?

A
Temel araştırmalar

B
Değerlendirme araştırmaları

C
Eylem araştırmaları

D
Analitik araştırmalar

E
Uygulamalı araştırmalar

Yanıt Açıklaması:

Uygulamalı araştırmaların amacı günlük yaşamda karşılaşılan sorunlara çözüm yolları bulmaktır. Örneğin sınıfta istenmeyen davranışların ortadan kaldırılmasında ödül-ceza uygulamalarının etkinliğinin karşılaştırılması. Doğru cevap E'dir.

17.SORU

"Bir çocuğun başarısının daha önceden belirlenmiş bir ölçüte göre değerlendirildiği yaklaşımdır".Sözü edilen değerlendirme türü seçeneklerden hangisidir?

A
Bağıl Değerlendirme

B
Mutlak Değerlendirme

C
Standart Testler

D
Normatif Ölçme Araçları

E
Formal Ölçme Araçları

Yanıt Açıklaması:

Mutlak değerlendirme, bir çocuğun başarısının daha önceden belirlenmiş bir ölçüte göre değerlendirildiği yaklaşımdır. Doğru cevap B'dir.

18.SORU

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

Bir öğretmen öğrencilerinin önceden belirlenmiş beceri ve yeterliklere sahip olup olmadığını belirlemek için hangi aracı kullanmalıdır?

- A
Denetim listesi
- B
Anekdor kaydı
- C
Derecelendirme ölçeği
- D
Sistematik gözlem formu
- E
Portfolyo

Yanıt Açıklaması:

Denetim listeleri önceden belirlenmiş beceri ve yeterliklere sahip olup olunmadığını belirlemek için kullanılan araçlardır. Gözlemci, belirlenen davranışları gözleme fırsatı bulduktan sonra ya da gözlem sırasında denetim listesinde bulunan ifadeleri işaretler. Belirlenen becerileri değerlendirmek için hâlihazırda var olan akademik ya da profesyonel denetim listeleri kullanılabileceği gibi özel eğitsel ihtiyaçlar doğrultusunda yeni denetim listeleri de geliştirilebilir.

19.SORU

Hangisi sistematik gözlem formundaki başlıkları arasında yer almaz?

- A
Etkinlik adı
- B
Ortam
- C
Detaylar
- D
Gözlenen davranış
- E
Gözlem nedeni

Yanıt Açıklaması:

Gözlenen davranış, anekdot kayıt formu örneğindeki başlıklar arasında yer almaktadır.

20.SORU

Dosyanın içeriğinin ve düzeninin gösterildiği sayfa portfolyo bölümlerinden hangisidir?

- A
Kapak sayfası
- B
İçindekiler sayfası
- C
Öğrenci tanıtım sayfası
- D
Öz seçim formu
- E
Öz değerlendirme formu

Yanıt Açıklaması:

İçindekiler sayfası; dosyanın içeriğinin ve düzeninin gösterildiği sayfadır. İçerikte yer verilen çalışmaların adları, türü ve kronolojik sıralaması verilir. Doğru cevap B seçeneğidir.

ONLİNE DÖNEMDE NELER OLDU? VİZE

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME

- 1) Bir eylem araştırmasında hazırlanan ilk eylem planı başarısız olursa
Aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

Tekrardan bir eylem planı hazırlanarak döngüye devam edilmelidir

- 2) Performans değerlendirme

Standart değerlendirme

Doğrudan değerlendirme

Nesnel değerlendirme

Yukarıdakilerden hangileri informal değerlendirme ifade eden kavramlardandır?

1 3

- 4) Aşağıdakilerden hangisi çocuklarla yürütülen bir araştırmada ortaya çıkabilecek etik
ikilem durumlarından biridir?

Öğretmenin çocuklara duygusal istismarda bulunduğunu gözlemlenmesi

- 5) Katılımcı belli bir yönde yanıt vermeye sevk eden soru türü aşağıdakilerden
hangisidir?

Yönlendirici

- 6) Aşağıdakilerden hangisi çocuğun çevresi ile etkileşiminin bilinmesi ve aile içinde
çocuğun yerinin anlaşılması için yapılması gereken görüşme türüdür?

Veli ile görüşme

- 7) Olaya dayalı örneklem alma yöntemi neden-sonuç ilişkilerini inceleyen bir gözlem olduğu için Kullanılması önerilen format aşağıdakilerden hangisidir?

Öncül davranış Ardıl

- 8) Konuların tamamını kapsamak ve değinilmeyen konu kalmamasını sağlar kullanılan araç hangisidir?

Görüşme rehberi

- 9) Aşağıdakilerden hangisi standart testler grubunda yer alan tipik davranış testleri kapsamındaki testlerden biridir?

Tutum ölçekleri

- 10) Kuram üretmek veya var olan kuramsal bilgilere yenilerini eklemeyi amaçlayan araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

Temel araştırmalar

- 11) Bir ölçme işlemi sonunda bulunan sonuçların bir ölçütle karşılaştırılarak elde edilen ölçme sonuçları üzerinden karar verme işlemlerini ne ad verilir?

Değerlendirme

- 12) Yaklaşım hem çocuklara araştırma süreçlerinde onların ilgi ve eğitimleri doğrultusunda hareket etmeye izin vermesi hem de belli başlı iptal araştırmaların varsayımlarını uygun olması nedeniyle çok tercih edilen bir yaklaşımdır.

Hümanistlik

- 13) Aşağıdakilerden hangisinde araştırma türü ve araştırma amacı eşleştirmesi yanlıştır?

Temel araştırma - bir okul ya da sınıftaki uygulamaları geliştirmek

14) Aşağıdakilerden hangisi çocuk dostu araştırma kavramını açıklar?

Araştırmacı çocuk ilişkisinin dengesi

15) Aşağıdakilerden hangisi bir gözlem tekniği olarak listelerinin diğer tekniklere göre üstünlüklerinden biridir?

Bireysel olarak her bir çocuk için ayrı ayrı kullanılabilir olması

16) kişinin Özgün ürünü ya da ürünlerinden seçilerek oluşan kişinin zaman içindeki gelişimini yansıtan canlı ve amaçlı şekilde düzenlenmiş çalışmalar topluluğudur.

Portfolyo

17) Olaya dayalı örneklem alma yöntemi ile gerçekleştirilen çocuk gözlemlerinde Öncül ve Ardıl arasında yer alan Öge aşağıdakilerden hangisidir?

Davranış

18) Bireyin hangi özelliklere ne derece sahip olduğunu bilmek ve anlamak için yapılan eylemlere ne ad verilir?

Bireyi tanıma

19) Anekdot kaydı sistematik gözlem ve örneklem almaya dayalı gözlemlerle karşılaştırıldığında denetim listeleri ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

Nicel veriler sağlar

20) Aşağıda yer alan seçeneklerden hangisi anekdot kaydını üstünlüklerinden biri değildir?

Öğretmen dışında başka bir yetişkinin de gözlemlere katılması gerekebilir

21) Aşağıdakilerden hangisi Nitel araştırma süreçlerinde çocukla yapılacak görüşmelerde karşılaşılabilecek güçlüklerle baş edebilmek için başvurulabilecek yollardan biri değildir?

Görüşme yerine gözlem yapılmalı

22) I. Araştırmanın görüşmenin konusu

II. görüşmecinin yeterlikleri ve görüşme becerileri

III. katılımın gönüllülük esasına dayandığı

IV. veri paylaşımına ilişkin gizlilik

Yukarıdakilerden hangisi veli bilgilendirme ve onam formunda yer alması gereken temel bilgilerdendir?

1 3 4

23) Eylem araştırması ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

Eğitim alanında okulların verimliliğini sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.

24) Aşağıdakilerden hangisi görüşmecinin çocuklarla görüşme yapmak için soru hazırlarken dikkat etmesi gereken öncelikli gelişim alanlarından biri değildir?

Bedensel gelişim

25) Sosyometri tekniği ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

Çocukların farklı gelişim alanlarını gözlemleyip değerlendirir

26) Bireylerin bilgi düzeyini öğrenme seviyesini veya öğrenme eksikliklerini görmek amacıyla hazırlanan test türü aşağıdakilerden hangisidir?

Başarı testleri

27) kurallı bir oyun sırasında çocuklar arasındaki konuşmalar gözlem araştırmalarında incelenen temel davranış kategorilerinden hangisi altında sınıflandırılabilir?

Sözel davranışlar

28) görüşmede elde edilen verilerin incelenen konuyu ne kadar yansıttığı verilerin ne kadar tutarlı olduğu.....

Verilerin doğrulanması

29) Görüşme verilerinin sınıflandırılması ve yorumlanması görüşme süreci aşamalarından hangisinde gerçekleştirilir?

Aşağıdakilerden hangisi kendini anlatma tekniklerinden biri değildir?

Portfolyo

30) Doğal ortamda gerçekleştirilen gözlemler sırasında kendiliğinden ve anlık olarak gelişen bir görüşme türüdür. bazı durumlarda görüşülen kişi kendisi ile bir görüşme yapıldığının farkına bile varmayabilir.....

Yapılandırılmamış

31) değerlendirme programa girişte..... değerlendirme program esnasında ve..... değerlendirme programın sonunda yapılan değerlendirme olarak tanımlanabilir.

Tanılayıcı biçimlendirici düzey belirleyici

32) Önceden belirlenen önemli davranışların Belirli bir zaman diliminde gözlenerek kaydedilmesi yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

Zamana dayalı örneklem alma

33) Aşağıdakilerden hangisi bir değerlendirme tablosu geliştirirken uyulması gereken genel ilkelerden biri değildir?

5 ya da 7 gibi tek sayılı bir derecelendirmenin olması önemlidir.

34) Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanımanın yararlarından biri değildir?

Çocukların kendi biyolojik özelliklerini tanımlarını sağlaması

35) Aşağıdakilerden hangisi Eylem araştırması döngüsünün aşamalarından biri değildir?

Geliştirme

36) Aşağıdakilerden hangisi çocukları tanımak amacıyla gerçekleştirilen gözleme konu olan durumlardan biri değildir?

Bilişsel eylemler

37) Bir görüşmenin yapılacağı yerin belirlenmesi görüşme süreci aşamalarından hangisinde gerçekleştirilir?

Tasarım

38) Aşağıdakilerden hangisi araştırma yapmayı planlayan bir araştırmacının etik açıdan düşünmesi gereken konulardan biri değildir?

Kullanılan ölçme aracının geçerliliği

39) Öğrencisinin herhangi bir baskıya veya zorlamaya maruz kalmadan herhangi bir uyarıcı ile ilgili beğenip beğenmeme sevip sevmeme Faz keyif ve zevk alıp almama durumunu belirlemek isteyen bir öğretmenin kullanması gereken öncelikle ölçme aracı aşağıdakilerden hangisidir?

İlgi envanterleri

40) Aşağıdakilerden hangisi bireyin kendisini tanımayı kendisine ve durumlara dışarıdan bakmayı hayatın doğal seyri içinde yaşam ve başa çıkma gücünü artırmayı amaçlayan bir paylaşım yöntemi olarak tanımlanabilir?

Psikodrama

41) Bir çocuğun yaşamındaki önemli ve anlamlı olayları Betimleyen kısa notlara ne ad verilir?

Anekdot kaydı

42) Aşağıdakilerden hangisi çocukların gelişimini etkileyen faktörler arasında yer alan ve bireysel farklılık olarak nitelendirilen sosyal kültürel özelliklerden biri değildir?

Ailenin fiziksel ve biyolojik özelliklerindeki farklılıklar

43) Değerlendirilmek istenen beceri ya da özelliğin farklı düzeylerini belirlemek için kullanılan gözleme dayalı araç aşağıdakilerden hangisidir?

Derecelendirme ölçeği

44) Odak grup görüşmesi ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

Görüşmede tüm katılımcıların konu hakkında uzlaşmaları gerekmektedir

45) Görüşme sürecinin son aşaması aşağıdakilerden hangisi?

Raporlaştırma

46) Yapılandırılmamış görüşmelerle ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

Görüşmeciye esneklik sağladığı için derinlemesine görüşler elde edilebilir.

47) Aşağıdakilerden hangisi çocuklarla araştırma yaparken göz önünde bulundurulması gereken temel konulardan biri değildir?

Çocuklarla yapılan araştırmalar yetişkinler tarafından planlanmalıdır

48) I. Çocuk tek başına değil çevresi ile birlikte ele alınmalıdır

II. çocuk hakkında elde edilen bilgiler çocukla paylaşılmamalıdır

III. çocukları tanıma sürekli olmalıdır

IV. çocukların her yönüyle bir bütün olarak tanınip değerlendirilmesi esastır

1 3 4

49) Yapılandırılmış görüşme ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

Sorular önceden hazırlanmıştır ve sırası ile sorulur

50) Anekdot kayıtları ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

Anekdot kaydının ilk bölümünde gözlemlenen davranış yorumlanır.

51) Çocukların beyin fonksiyonlarındaki değişime bakarak çocukların nasıl öğrendiklerini ve geliştiklerini anlamaya çalışan kuram hangisidir?

Fizyolojik

52) Aşağıdakilerden hangisi gözlemin bilimsel bir sorgulama aracı olarak kullanılabilmesi için yerine getirilmesi gereken şartlardan biri değildir?

Gözlem uzun süreli ve tek türde veri toplama faaliyetidir

53) Gözleme dayalı değerlendirmenin son aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

Bulguların düzenlenmesi ve raporlaştırılması

54) Aşağıdakilerden hangisi görüşme yönteminin üstünlüklerinden biri değildir?

Elde edilecek verilerin görüşmeci ve katılımcının iletişim düzeyine bağlı olması

55) Çocuklarla yapılacak araştırmaların sağlıklı ve yeterli bir biçimde planlanması ve yürütülmesinde araştırmacıların bazı ilkeler doğrultusunda hareket etmesi gerekir.....

Çocuklarla araştırma yapmanın geleneksel araştırma yöntemlerindeki farklı bilgi yeterlilik ve deneyim gerektirmesi

56) Aşağıdakilerden hangisi çocukların tanınması gereken özelliklerden biri değildir?

Kurumsal

57) I. Nesnelliği vurgular

II. Standartlaştırılmış işlemler kullanılır

III. Pozitivizm deli neye dayanır.

IV. Yorumlayıcı paradigmayı benimser

V. Kültüre dayalıdır

1 2 3

58. Çocuğun belirli bir alandaki gelişimine izlemek için önceden tasarlanmış planlı gözlem sonuçlarının tutulduğu değerlendirme araçlarıdır.

Sistematiik gözlem formları

59. Görüşmelerde veriye gereksinim duyulan konuların tamamını kapsamak ve beğenilmeyen konu kalmamasını sağlamak için kullanılan araç aşağıdakilerden hangisidir?

Görüşme rehberi

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...
SINCE 2020

SKYMOON PDF
DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...
SINCE 2020

ÇOCUKLARI TANIMA VE DEĞERLENDİRME FİNAL

1. Portfolyolar da bir işin parçaları için ölçütlerin listelenir ek puanlandığı araç aşağıdakilerden hangisidir?

Dereceli puanlama anahtarı

2. Çocuğun bütün gelişim alanlarını kapsayan bilgi beceri tutum ve alışkanlıkların genel biçimde özetlenmesi Aşağıdakilerden hangisi ile gerçekleştirilir?

Gelişim raporu

3. Test sonucunun kullanım amacına ne kadar hizmet ettiğinin derecesine ne ad verilir?

Geçerlilik

4. Aşağıdakilerden hangisi aile katılımının ailelere çocuklara ve öğretmenlere sağladığı yararlardan değildir?

Okulun aileleri ekonomik destek sağlaması

5. Aşağıdaki değerlendirme modellerinden hangisi Ralph Tyler tarafından geliştirilmiş olup daha sonra geliştirilen pek çok modelin Odak noktası olmuştur?

Hedefe dayalı değerlendirme modeli

6. Aşağıdakilerden hangisi araştırma sürecinde çocukların araştırmanın olası tüm sonuçları hakkında bilgilendirilmesi ifade eden etik ilkedir?

Aydınlatılmış onam

7. Bireysel olarak her çocuğu tanımaya ve anlamaya yönelik olan kullanılan ölçme yöntemleri aşağıdakilerden hangisidir?

idiyografi

8. gözlem gözlenecek davranış doğrultusunda değişkenlerin kontrol edilmesine göre..... olarak adlandırılmaktadır

Yapılandırılmış ve yapılandırılmamış

9. 2015-2016 eğitim öğretim yılı itibariyle bilim ve sanat merkezlerine öğrenci seçimi hangi Öğretim kademesi düzeyinde yapılmıştır?

İlkokul

10. hangisi programın herhangi bir aşamasında Herhangi bir yöntemin ya da öğretim materyalinin öğrenme üzerindeki etkisini ölçmek için kullanılan kaynaklarından değildir?

Merkez sınavlar

11. Aşağıdakilerden hangisi aile katılımı kapsamında gerçekleştirilen etkinliklerden değildir?

Öğretmenin aile ile birlikte tatil planlaması

12. ailenin toplum yaşamında üstlendiği görevler arasında aile içinde sevgi saygı Dayanışma hoşgörü.....

Psikolojik

13. bir veya daha fazla alanda öğrencinin çaba ilerleme ve başarısını sergileyen çalışmalarının amaçlı bir koleksiyonuna ne ad verilir?

portfolyo

14. Aşağıdakilerden hangisi anekdot kayıtlarının üstünlüklerinden biri değildir?

Resmi işlemlerde kanıt olarak kullanılabilmesi

15. Ömer öğretmen okulda zaman zaman Tanık olduğu önemli bulduğu ya da hatalı olduğunu düşündüğü kimi Öğrenci Davranışlarını.....

anekdot

16. olay adı verilen daha önceden belirlenen davranışları gerçekleştiği anda Gözleme ve kaydetme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

Olaya dayalı örneklem alma

17. Eğitim ilk yıllarında akademik bilginin diğeri çok azdır Hatta anasınıflarında akademik içerik yer almaz.

wandolf

18. Bir çocuğun belirli bir özelliği hangi düzeyde sahip olduğunu belirleme sürecine ne ad verilir?

19. Aşağıdakilerden hangisi ölçme değerlendirme sürecine katılan ailelerin çocuklarının göstereceği davranışlardan biridir?

Okula yönelik olumlu tutum geliştirirler

20. Eylem araştırması döngüsünde tasarlanan değişikliğin Durumunun gözlemlenmesi ve yansımalarının anlaşılması işleminin yapıldığı aşama hangisidir?

Tanımlama

21. Aşağıdakilerden hangisi portfolyo hazırlama nın amaçlarından değildir?

Belirlenmiş sonuçlara yönelik ilerlemeyi sınırlandırmak

22. Grup değerlerine dayalı değerlendirmede ölçmenin yapıldığı grubun ham puan Ortalaması başlangıç standart sapması da bir birim şeklinde ele alınarak yapılır.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere Hangisi doğru olarak tamamlar?

Aritmetik

23. Bir çocuğun resim çizme süresince yaptığı hareketler aşağıdaki gözleme konu olan davranışlardan hangisini kapsamında yer alır?

Fiziksel eylemler

24. öğretmenlerin önceden belirlenmiş ölçütlere göre seçtikleri çalışmaların bir koleksiyonu olarak nitelendirilebilecek bu portfolyolar durum sapmaya yönelir.

Değerlendirme portfolyoları

25. aşağıdaki aile katılım modellerinden hangisinde birbiriyle etkileşim içinde olan ve çocuğun gelişimini etkileyen aile okul toplum olmak üzere 3 model vardır?

Gordon

26. Aşağıdakilerden hangisi zeka testlerinin kullanım alanlarından biri değildir?

Dar kapsamlı bilişsel yetenek ölçümü

27. bireyin tanınması gereken özellikleri üç ana başlıkta toplanmaktadır. Bunlar bireyin fiziksel ve biyolojik özellikleri davranışsal özellikleri ve sosyokültürel ve ekonomik koşullarıdır.....

Fiziksel görünüş ve anatomik Yapı

28. çocukların var olan performans düzeyi hakkında bilgi veren ölçme yöntemi hangisidir?

idiyografik

29. okul öncesi eğitimde kullanılabilecek portfolyolar da yer alan Kontrol listesi ile ilgili hangisi yanlıştır?

Her madde birden fazla davranışı ölçülmelidir.

30. Çocuğun eğitiminin ve sosyalleşme sinin başladığı ilk yerdir.

Aile

31. Aşağıdakilerden hangisi gözleme dayalı araçlardan ya da yöntemlerden biri değildir?

Eylem araştırması

32. Aşağıdakilerden hangisi erken çocukluk için değerlendirme profilleri adlı ölçme aracı ile değerlendirilen unsurlardan biri değildir?

Psikolojik destek

33. ailenin toplum yaşamında üstlendiği görevler arasında nesli devam etmesi olarak ifade edilen görev aşağıdakilerden hangisidir?

Biyolojik

34. bir Portfolyosu zamana göre bireysel gelişmeleri gösterir gelişim akademik veya düşünme becerisinde bilgi kapasitesi gibi önemli alanlara odaklanabilir.....

Gelişim

35. Aşağıdakilerden hangisi Reggio Emilia Programının Değerlendirme sürecinde yer almaz?

Çocuğun sınavlarda aldığı notlar

36. kurala bağlanmamış durumlarda çocuklarla araştırmayı yürüten bir araştırmacının yaşadığı seçim sorununa ne ad verilir?

Etik ikilem

37. Aşağıdakilerden hangisi portfolyo paylaşım sürecinde gerçekleştirilen görüşme ve Paylaşım türleri arasında yer almaz?

Veli müdür

38. Aşağıdakilerden hangisi erken çocukluk döneminde çocukları tanıma ve değerlendirme de dikkat edilmesi gereken noktalardan biri değildir?

Yapılacak tüm tanıma ve değerlendirmeler için bakanlıktan yazılı izin alınması

39. Yeni doğan bebeklerin hayata sağlıklı başlayabilmelerine yönelik yapılan tarama programı aşağıdakilerden hangisidir?

Yenidoğan tarama programı

40. Epstein aile katılım modelinde yer alan sınıflandırma Aşağıdakilerden hangisinde birlikte ve doğru olarak verilmiştir?

Anne-babalık iletişim gönüllülük evde öğrenme karar alma toplumla işbirliği

41. Haladyna'ya göre daha çok süreci değerlendirmek amacıyla kullanılan portfolyo türü aşağıdakilerden hangisidir?

belgeleme tipi öğrenci Öğrenci ürün dosyası

42. aşağıdakilerden hangisi görüşmecinin çocuklarla görüşme yapmak için soru hazırlarken dikkat etmesi gereken gelişim türlerinden biri değildir?

Psikomotor gelişim

43. bir çocuğun başarısının Aynı grupta yer aldığı diğer çocuklarla karşılaştırıldığındaki sırasına göre yorumlandığı değerlendirme yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

Bağıl

44. Aşağıdakilerden hangisi çocuklarla araştırma yaparken uyulması gereken temel etik ilkelerden biri değildir?

Çocuklarla Grup görüşmeleri yapma

45. programın başındaki düzey ile program sonucunda geline düzey arasındaki farka bakılarak yapılan değerlendirme türü aşağıdakilerden hangisidir?

Kazanım değerlendirme

46. Aşağıdakilerden hangisi portfolyonun özelliklerinden biri değildir?

Bireysel olmaması

47. Coleman ve Churcill'e göre aile katılımında güçlendirme konusu için amaç aşağıdakilerden hangisidir?

Aileleri Okul aile işbirliği konusunda bilgilendirmek

48. Montessori programında gerçekleştirilen değerlendirme etkinliklerinde aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

Not ile değerlendirme

49. Program kalitesinin değerlendirilmesinde dikkate alınan birçok unsur bulunmaktadır etkinlik zamanı ve grup aktiviteleri Bu unsurlardan hangisinde kapsamında yer alır?

Günlük rutin

50. Aşağıdakilerden hangisi erken çocukluk döneminde verilecek olan eğitimin Olumlu yanlarından biri değildir,?

Çocukların okuyup yazmayı öğrenmesi

51. Aşağıdakilerden hangisi görüşmelerde kullanılan açık uçlu soru örneklerinden biridir?

Okuldaki öğrenciler hakkında ne düşünüyorsunuz?

52. Kurala bağlanmamış durumlarda çocuklarla araştırmayı yürüten bir araştırmacının yaşadığı seçim sorununa ne ad verilir?

Etik ikilem

53. Aşağıdakilerden hangisi Odak Grup görüşmesi ne önemli sınırlılıkları ndan biridir?

Elde edilen verilerin genelleştirilmemesi

54. portfolyo hazırlama sürecinde öğrencinin başarı ölçütleri neler olacağı ve hangi çalışmanın neden alınabileceğini açıkladığı aşama aşağıdakilerden hangisidir?

Amaç belirleme

55. öğrencilerin başarılarının ortaya koyan ancak farklı eğitim kurumları ya da programlarından kabul amaçlı Yapılan en iyi çalışmaların biriktirildiği portfolyo türü hangisidir?

geçiş portfolyo

56. Aile katılımını ailene sahip olduğu olanak ve kaynakları çocuğuna adanması olarak tanımlayan model hangisidir?

Grolnick ve Slowiaezek

57. Aşağıdakilerden hangisi sadece yetenek testlerinin özelliğidir? Bir bütün olarak Hayat tecrübelerinin toplam etkisini yansıtır.

SKYMOON PDF

DON'T ASK QUESTIONS,JUST FOLLOW...

SINCE 2020

